

สนธิสัญญา และ ความตกลงวิภาคี
ระหว่าง
ประเทศไทย กับ ต่างประเทศ และ องค์การระหว่างประเทศ

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
กระทรวงการต่างประเทศ
สิงหาคม ๒๕๑๘

หนังสือชุดประมวลสนธิสัญญา
เล่ม ๕ พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๘

TREATY SERIES
Volume V: 1937-1941

Bilateral Treaties and Agreements

between

Thailand and Foreign Countries

and

International Organizations

*Treaty and Legal Department
Ministry of Foreign Affairs
August 1975*

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961134708

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

สนธิสัญญา และ ความตกลงทวิภาคี
ระหว่าง
ประเทศไทย กับ ต่างประเทศ และ องค์การระหว่างประเทศ

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
กระทรวงการต่างประเทศ
สิงหาคม ๒๕๑๘

หนังสือชุดประมวลสนธิสัญญา
เล่ม ๕๗.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔

TREATY SERIES
Volume V : 1937-1941

Bilateral Treaties and Agreements

between

Thailand and Foreign Countries

and

International Organizations

*Treaty and Legal Department
Ministry of Foreign Affairs
August 1975*

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

คำนำ

ตามที่กระทรวงการต่างประเทศได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อประมวลสนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคีระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ และทางคณะกรรมการได้รวบรวมสนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคี ๆ ไว้จนถึงปี ๒๕๘๐ และพิมพ์ขึ้นแล้ว ๔ เล่มนั้น ต่อมา เนื่องจากประธานคณะกรรมการและกรรมการได้ถูกโยกย้ายไปประจำการในต่างประเทศ การจัดทำประมวลสนธิสัญญา ๆ ดังกล่าว จึงได้ชะงักไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง

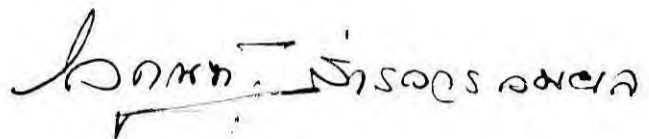
โดยที่กรมสนธิสัญญาและกฎหมายได้พิจารณาเห็นว่าประมวลสนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคี ๆ ที่จัดทำไว้ นอกจากจะมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังมีประโยชน์ในราชการเพื่อการอ้างอิงเป็นอย่างมาก สมควรที่จะจัดทำต่อไปให้สมบูรณ์ จึงได้เสนอให้ดำเนินการจัดทำประมวลสนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคี ๆ ดังกล่าวเพิ่มเติมอีกจนถึงปัจจุบัน ซึ่งก็ได้รับความเห็นชอบ ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดตั้งกรรมการขึ้นอีกคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้แทนกรมอื่น ๆ ในกระทรวงการต่างประเทศ และหัวหน้ากองต่าง ๆ ในกรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นกรรมการ โดยมีข้าพเจ้าเองเป็นประธาน และนายศิระชัย พุทธิแพทย์ เลขานุการเอก กรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

การจัดพิมพ์ประมวลสนธิสัญญา ๆ เพิ่มเติมนี้ ได้ยึดถือแนวทางและวิธีปฏิบัติในการจัดพิมพ์เล่มก่อน ๆ กล่าวคือ ได้แยกเป็นภาคภาษาไทยและภาคภาษาต่างประเทศ สำหรับภาคภาษาต่างประเทศนี้ หากเป็นภาษาอื่นนอกจากอังกฤษหรือฝรั่งเศส ก็ได้จัดพิมพ์คำแปลเป็นภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสไว้ เกี่ยวกับตัวอักษร สะกดการันต์ ก็ได้ยึดถือตามต้นฉบับเดิมที่ได้คัดลอกมาพิมพ์เพื่อรักษารูปและถ้อยคำของเดิมไว้ และเช่นเดียวกับในการพิมพ์ครั้งก่อน ๆ ทางกรมสนธิสัญญาและกฎหมายพร้อมที่จะรับคำแนะนำต่าง ๆ เพื่อจะได้นำมาประกอบการพิจารณาในการจัดพิมพ์เล่มต่อไป หรือในการแก้ไขเพิ่มเติมใหม่

สำหรับประมวลสนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคี ฯ เล่ม ๕ นี้ได้รวบรวมสนธิสัญญา
และความตกลงทวิภาคี ฯ ที่ทำไว้ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๐-๒๔๘๔ ส่วนเล่มต่อไป คือ เล่มที่ ๖
 ฯลฯ จะเป็นสนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคี ฯ ตั้งแต่ปี ๒๔๘๕ เป็นต้นมา

ข้าพเจ้าจักวันกล่าวเสียมิได้ว่า ผลสำเร็จในการจัดพิมพ์ประมวลสนธิสัญญา ฯ เล่มนี้ขึ้นอยู่กับ
ความร่วมมือของหลายฝ่ายด้วยกัน การจัดค้นเอกสารได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก
นางสาวสุพันธุ์ พยอมยงค์ บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่กองบรรณสาร สำนักงานปลัดกระทรวง
การต่างประเทศ นายไพบุลย เมลาสนนท์ ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากองแปล ได้ช่วยจัด
ทำคำแปลกติกาสัญญาพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่นให้ นอกจากนี้ คณะเจ้าหน้าที่จัด
พิมพ์ ฯ ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการกรมสนธิสัญญาและกฎหมายหลายคน อาทิเช่น นายศิระชัย
พุทธิแพทย์ นายสุพจน์ ไช่มุกต์ นายสันศักดิ์ ศะศิวิณิช นางเพลินพิศ เกษประคอง นายวสิน
ธิรเวชญาณ นายวิเชียร เจนสวัสดิชัย นายกาญจน์ ชีรานนท์ นางสาวศศิธร แทนแก้ว นางสาว
กฤตยา รมรัตน์สุขารมย์ และ นางสาวพรทิพย์ อนมาน ได้มีส่วนช่วยอย่างมากในการตรวจทาน
และพิสูจน์อักษร ฯลฯ ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอขอบคุณผู้ที่กล่าวนามข้างต้นไว้ ณ ที่นี้ด้วย

กรมสนธิสัญญาและกฎหมายหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ประมวลสนธิสัญญา ฯ ที่จัดทำขึ้นนี้จะ
เป็นประโยชน์แก่ราชการส่วนรวม และจะได้ใช้ความพยายามต่อไปเพื่อรวบรวมประมวลสนธิ
สัญญาและความตกลงทวิภาคีต่าง ๆ ไว้ให้ได้ครบถ้วน.

(นายไวคุณท์ สำนอร์นผล)

อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

สารบัญ

หน้า

๑. ประกาศใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทย
กับสหรัฐอเมริกา ๑
- (คำแปล) สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศ
ไทยกับสหรัฐอเมริกา ลงนามกัน ณ กรุงเพทฯ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๔๘๐ (๑๙๓๗) ๒
- (คำแปล) โปรโตคอลสุดท้าย ๑๖
๒. ประกาศใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทย
กับนอร์เว ๑๘
- (คำแปล) สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศ
ไทยกับนอร์เว ลงนามกัน ณ ออสโล เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐
(๑๙๓๗) ๑๙
- (คำแปล) โปรโตคอลสุดท้าย ๓๓
- (คำแปล) หนังสือแลกเปลี่ยน ๓๔
๓. ประกาศใช้สนธิสัญญาการพาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับ
อังกฤษ ๓๖
- ประกาศขยายสนธิสัญญาทางพาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทย
กับอังกฤษ ๓๘
- ประกาศใช้สนธิสัญญาการพาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับ
อังกฤษแก่อินเดีย ๔๒
- ประกาศขยายสนธิสัญญาการพาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทย
กับอังกฤษ (ต่อย) ๔๓

- (คำแปล) สนธิสัญญาการพาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับ
อังกฤษ ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐
(๑๙๓๗) ๔๕
 - (คำแปล) โปรโตคอล ๖๒
 - (คำแปล) หนังสือแลกเปลี่ยน ๖๕
๔. ประกาศใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทย
กับอิตาลี ๙๑
- (คำแปล) สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศ
ไทยกับอิตาลี ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๐
(๑๙๓๗) ๙๒
 - (คำแปล) โปรโตคอลสุดท้าย ๑๐๕
 - (คำแปล) หนังสือแลกเปลี่ยน ๑๐๖
๕. ประกาศใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทย
กับฝรั่งเศส ๑๐๘
- (คำแปล) สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศ
ไทยกับฝรั่งเศส ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.
๒๔๘๐ (๑๙๓๗) ๑๐๙
 - (คำแปล) โปรโตคอล ๑๒๔
 - (คำแปล) หนังสือแลกเปลี่ยน ๑๒๖
๖. ประกาศใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทย
กับญี่ปุ่น ๑๓๒
- (คำแปล) สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศ
ไทยกับญี่ปุ่น ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๐
(๑๙๓๗) ๑๓๓

- (คำแปล) โปรโตคอลสุดท้าย	๑๔๗
- (คำแปล) หนังสือแลกเปลี่ยน	๑๔๘
๗. ประกาศใช้ข้อตกลงพาณิชย์และศุลกากรระหว่างสยามกับฝรั่งเศสเกี่ยวกับ อินโดจีน	๑๕๕
- (คำแปล) ข้อตกลงพาณิชย์และศุลกากรระหว่างสยามกับฝรั่งเศสเกี่ยวกับ อินโดจีน ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ (๑๙๓๗)	๑๕๖
๘. ประกาศใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย และการเดินทางระหว่างราชอาณาจักร ไทยกับไรชเยอรมัน	๑๖๐
- ประกาศขยายการใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย และการเดินทางระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับไรชเยอรมันแก่อาณาเขตออสเตรียแห่งไรชเยอรมัน	๑๖๑
- สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย และการเดินทางระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ ไรชเยอรมัน ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ (๑๙๓๗)	๑๖๒
- โปรโตคอลสุดท้าย	๑๗๔
- (คำแปล) หนังสือแลกเปลี่ยน	๑๗๕
๙. ประกาศใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย และการเดินทางระหว่างประเทศไทย กับเนเธอร์แลนด์	๑๗๙
- (คำแปล) สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย และการเดินทางระหว่างประเทศ ไทยกับเนเธอร์แลนด์ ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ (๑๙๓๗)	๑๘๐
- (คำแปล) หนังสือแลกเปลี่ยน	๑๘๒
๑๐. ประกาศใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย และการเดินทางระหว่างประเทศไทย กับโปรตุเกส	๑๘๘

- (คำแปล) สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับโปรตุเกส ลงนามกัน ณ ลิสบอน เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ (๑๙๓๘) ๑๙๙
๑๑. ประกาศใช้สนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น ว่าด้วยการจำเรือสัมพันธไมตรี และต่างเคารพบุรณภาพอาณาเขตต์แห่งกันและกัน ๒๑๑
- (คำแปล) สนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น ว่าด้วยการจำเรือสัมพันธไมตรี และต่างเคารพบุรณภาพอาณาเขตต์แห่งกันและกัน ลงนามกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๓ (๑๙๔๐) ๒๑๒
๑๒. ประกาศใช้กติกาสัญญาไม่รุกรานกันระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ๒๑๕
- กติกาสัญญาไม่รุกรานกันระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ลงนามกัน ณ กรุงเทว ฯ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๓ (๑๙๔๐) ๒๑๖
๑๓. ประกาศใช้ความตกลงว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางทูต ทางพาณิชย์ และทางกงสุลระหว่างประเทศไทยกับสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเซียลิสต์ ๒๑๙
- (คำแปล) หนังสือแลกเปลี่ยน ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ (๑๙๔๑) ๒๒๐
๑๔. ประกาศใช้อุสัญญาสันติภาพและบันดาภาคผนวกระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ๒๒๒
- อนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ลงนามกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ (๑๙๔๑) ๒๒๓
- ภาคผนวก ๑ พิธีสารว่าด้วยวิธีการถอนตัวออกไปและการโอนอาณาเขตต์ ๒๒๙
- ภาคผนวก ๒ พิธีสารว่าด้วยการจัดตั้ง และการดำเนินงานแห่งคณะกรรมการปักปัน ๒๓๒
- ภาคผนวก ๓ พิธีสารว่าด้วยการปฏิบัติตามบทบัญญัติเกี่ยวกับเขตต์ปลอดการทหาร ๒๓๔

- หนังสือแลกเปลี่ยน	๒๓๖
๑๕. ประกาศใช้พิธีสารระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น ว่าด้วยหลักประกันและความเข้าใจกันทางการเมือง	๒๔๐
- พิธีสารระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น ว่าด้วยหลักประกันและความเข้าใจกันทางการเมือง ลงนามกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ (๑๙๔๑)	๒๔๑
๑๖. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการใช้ความตกลงเกี่ยวกับการคลัง การเงิน และการโอนมูลค่าระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส	๒๔๓
- (คำแปล) ความตกลงเกี่ยวกับการคลัง การเงิน และการโอนมูลค่าระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส ลงนามกัน ณ ไซ่ง่อน เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ (๑๙๔๑)	๒๔๔
๑๗. ประกาศใช้กติกาสัญญาพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น	๒๔๘
- กติกาสัญญาพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ (๑๙๔๑)	๒๕๐

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ สหพันธรัฐอเมริกา

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือพร้อมด้วยโปรโตคอลสุดท้าย ระหว่าง ประเทศไทย กับ สหพันธรัฐอเมริกา ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๐ ว่าให้เริ่มใช้ทุกบทตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน และ

โดยที่สัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑.

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้พร้อมด้วยโปรโตคอลสุดท้าย จึงเป็นอันใช้ทุกบทตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป.

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พ.อ. พหลพลพยุหเสนา.

นายกรัฐมนตรี

(คำแปล)

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ สหพันธรัฐอเมริกา

ราชอาณาจักรไทยและสหพันธรัฐอเมริกามีความปรารถนาที่จะยังความผูกพันทางสันติภาพ ซึ่งมีอยู่โดยผาสุกระหว่างทั้งสองฝ่ายให้แข็งแรงมั่นคงยิ่งขึ้น โดยความตกลงที่มุ่งหมายจะส่งเสริม การสังสรรค์ทางไมตรีระหว่างอาณาเขตต์ของแต่ละฝ่ายโดยบทบัญญัติซึ่งสนองตามความมั่นหมาย ทางจิตต์ใจ วัฒนธรรม เศรษฐกิจและพาณิชย์แห่งประชาราษฎร์ทั้งสองฝ่าย จึงได้ตกลงทำสนธิ สัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือและเพื่อการนั้นได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็ม คือ :

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย :

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ;

และ

ฝ่ายประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐอเมริกา :

เอควิน ล. เหวิลล์ อัครราชทูตแห่งสหพันธรัฐอเมริกา;

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกันและได้ตรวจเห็นว่าเป็นไปตาม แบบที่ถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้ :

ข้อ ๑.

จะได้มีสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิรันดระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหพันธรัฐอเมริกา คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับอนุญาตให้เข้ามา เดินทางและมีถิ่น ที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ประกอบการพาณิชย์และอุตสาหกรรม ให้ค้าสินค้าทุก อย่างที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บำเพ็ญการศาสนา การศึกษาอบรมและการกุศล ให้ถือ กรรมสิทธิหรือเช่าหรือยึดถือโรงเรียน โรงหัตถกรรม คลังสินค้าและโรงร้าน ให้ใช้ตัวแทนตาม

ที่ตนเลือกสรร ให้เช่าที่ดินเพื่อถิ่นที่อยู่ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การศาสนาและการกุศล และเพื่อใช้เป็นสุสาน และโดยทั่วไป ก็ให้กระทำการใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นแก่การอุปโภค เอกสิทธิใด ๆ ดังกล่าวแล้วตามข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับซึ่งตั้งไว้ในรัฐนั้น.

จะไม่ถูกบังคับ ด้วยข้ออ้างใด ๆ ให้เสียค่าภาระหรือภาษีอากรภายในใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ต้องเสียหรือจะต้องเสีย.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเงื่อนไข ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตน และในการนี้ จะได้อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับที่ให้หรือจะได้ให้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งตั้งบังคับแก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ อนึ่ง ในการนี้จะได้อุปโภคความคุ้มครองและความมั่นคงในชาติที่กฎหมายระหว่างชาติบังคับไว้ ส่วนทรัพย์สินนั้นจะไม่ถูกเอาไปโดยไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือโดยไม่ใช้เงินค่าทดแทนให้ตามยุติธรรม.

จะได้รับยกเว้นในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจากการรับราชการทหารที่บังคับ ไม่ว่าทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ ไม่ว่าในกองทัพประจำ หรือในกองรักษาดินแดนแห่งชาติ หรือในมิลิเซีย จากภาระอุกหนุ่นทั้งปวง ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ ซึ่งตั้งบังคับแทนการรับราชการทหารด้วยตนเอง และจากการกักขังที่บังคับหรือภาระอุกหนุ่นในราชการทหารทั้งปวง ในยามสันติภาพก็ดีหรือในยามสงครามก็ดี จะไม่ถูกบังคับด้วยการเรียกเพื่อการทหารนอกจากที่ตั้งบังคับแก่คนชาติพื้นเมือง.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคเสรีภาพเต็มที่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งในการเชื่อถือโดยบริสุทธิ์ใจ และ ในบังคับแห่งบันจกกฎหมาย กฎและข้อบังคับในท้องถิ่น จะได้อุปโภคสิทธิประกอบพิธีกรรมสักการะบูชา จะเป็นการณะเพาะเอกชนหรือเป็นการสาธารณะก็ตาม.

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับอาชีพและวิชาชีพ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อยู่ในฐานะอย่างเดียวกันทุกประการกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน อนึ่ง เมื่อปฏิบัติตามบทแห่ง

กฎหมายในท้องถิ่น คนชาติ รวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้สิทธิ ในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ในอันจะได้อมา ครอบครอง และจำหน่ายสังหาริมทรัพย์ทุกชนิดตามข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติ รวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมแห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น.

ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวกับการได้มา การครอบครอง การจำหน่ายสังหาริมทรัพย์นั้น คนชาติ รวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วน สมาคมและนิติบุคคลอื่น ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อยู่ในบังคับในอาณาเขตต์ของอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเพียงเฉพาะตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในถิ่นที่ตั้งแห่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวแล้ว คำว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ในถิ่นที่ตั้งแห่งอสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งใช้ในถิ่นที่เกี่ยวกับคนชาติแห่งประเทศไทยให้เข้าใจและแปลความว่า หมายถึงกฎหมายซึ่งใช้แก่อสังหาริมทรัพย์แห่งรัฐ อาณาเขตต์หรือดินแดนของสหปาลีรัฐอเมริกาที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และข้อความทั้งนี้ให้แปลความไปในทางเปลี่ยนแปลง กระทบกระเทือนหรือยกเลิกกฎหมายซึ่งใช้แก่อสังหาริมทรัพย์แห่งรัฐ อาณาเขตต์หรือดินแดนใด ๆ ของสหปาลีรัฐอเมริกา.

เป็นที่ตกลงกันโดยชัดแจ้งว่า คนชาติแห่งสหปาลีรัฐอเมริการวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วน และสมาคม ซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งรัฐ อาณาเขตต์หรือดินแดนใด ๆ ของสหปาลีรัฐอเมริกาซึ่งให้สิทธิแก่คนชาติไทยในอันจะได้อมา ครอบครอง และจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์นั้น เพื่อเป็นการตอบแทน ก็จะได้รับสิทธิทิ้งปวงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยซึ่งให้ หรือจะได้อให้ต่อไปแก่คนชาติ รวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือสมาคมแห่งประเทศอื่นใด ตามหลักแห่งการไม่เลือกประติบัติ.

คนชาติ รวมทั้งบริษัทและสมาคม แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งตั้งบังคับในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ก็จะได้อุปโภคผลประติบัติอย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งในอาณาเขตต์นั้นในการค้นหาและแสวงประโยชน์ขุมสมบัติแร่ แต่ทว่าภาคีแต่ละฝ่ายไม่ต้องบังคับให้อำนวยสิทธิและเอกสิทธิในการทำเหมืองถ่านหิน ฟอสเฟต น้ำมัน เซลล์น้ำมัน แกส และโซเดียมในสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในการถือกรรมสิทธิหลักขุม ในบริษัทพื้นเมืองซึ่งประกอบกรางานเหล่านี้ ยิ่งกว่าที่คนชาติ บริษัทและสมาคมของตนได้รับ

จากภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกันว่า อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ไม่ต้องบังคับด้วย ข้อความใด ๆ ในวรรคนี้ให้อำนวยตามคำขอใด ๆ ซึ่งชอบสิทธิหรือเอกสิทธิใด ๆ ถ้าหากว่าเมื่อ เวลายื่นคำขอนั้นได้มีการงดหรือระงับการอำนวยตามคำขอเช่นเดียวกันทั้งปวง.

ข้อ ๒๑.

เคหสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรม โรงร้านและถิ่นที่ธุรกิจอื่น ๆ และทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งปวงของชนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และสถานที่ ทั้งปวงซึ่งเกี่ยวเนื่องกันและใช้เพื่อการใด ๆ ตั้งระบุไว้ในข้อ ๑ ย่อมเป็นที่คุ้มเกรงไม่เพียงยอมให้ ดำเนินการเข้าตรวจ หรือค้น อาคารและสถานที่ใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือสอบดูหรือตรวจสมุด กระจาดเอกสาร หรือบัญชี เว้นแต่จะกระทำตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย กฎ และข้อบังคับสำหรับชนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

ข้อ ๓.

ชนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีเสรีภาพ เท่าเทียมกันกับชนชาติแห่งชาติ ที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะมาโดยปลอดอุปสรรคกับเรือและของบนทุกของตนยังบันตาดินที่ เมืองท่า และแม่น้ำทั้งปวงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเปิดหรือจะได้เปิดเพื่อการพาณิชย์และ การเดินเรือกับต่างตำบล แต่ทว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศที่ตนมานั้น.

มิให้อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้ซึ่งข้อห้าม หรือข้อจำกัดสิ่งนำเข้ามา จากหรือนำออกไปยังอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่เป็นอันใช้แก่การนำเข้าและการนำออก สิ่งของใด ๆ อันคล้ายคลึงกันซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศอื่นใด การถอน ข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำเข้าหรือการนำออกใด ๆ ซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ แม้ เป็นการชั่วคราว แก่สิ่งของใด ๆ ซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศภายนอกนั้นจะ ได้ใช้โดยทันทีและโดยไม่มีเงื่อนไขแก่สิ่งของอันคล้ายคลึงกันซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทาง ไปยังอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อความในสนธิสัญญานี้ มิให้แปลความไปในทางกักตุนหรือกักขังแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในอันจะตั้งบังคับวิธีการห้ามหรือกักตุน ตามข้อกำหนดที่ตนเห็นสมควร ในการนำทองคำหรือเงินออกหรือเข้า หรือวิธีการห้ามหรือควบคุมการนำออก หรือการขายเพื่อนำออก แห่งอาวุธ เครื่องกระสุนหรือเครื่องอุปกรณ์การสงคราม และ ในพฤติการณ์มิใช่ธรรมดา ก็เสบียงพัสดุอื่น ๆ เพื่อการทหารทั้งปวง.

ข้อความในสนธิสัญญานี้ มิให้แปลความไปในทางกักตุนหรือกักขังแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา แต่ละฝ่ายในอันจะตั้งบังคับที่จะกล่าวต่อไปตามข้อกำหนดที่ตนเห็นสมควร ภายใต้หลักแห่งการไม่เลือกปฏิบัติ คือ :

(๑) ข้อห้าม ข้อจำกัดหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการตำรวจและรายได้แผ่นดิน รวมทั้งกฎหมายที่ห้ามหรือจำกัดการนำเข้า การนำออก หรือการขาย อัลกอฮอล์หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือฝิ่น ใบโคคา วัตถุที่แปรมาจากสิ่งนั้น ๆ และยาเสพติดอื่น ๆ ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งตั้งบังคับแก่สิ่งของซึ่งกฎหมายพื้นเมืองห้ามหรือกักตุนหรือจะได้อำนาจห้ามหรือจำกัดการผลิตการบริโภค การขายหรือการขนส่งภายใน;

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่จำเป็นแก่การคุ้มครองความมั่นคงหรือสุขภาพแห่งชาติหรือสาธารณะ หรือการคุ้มครองชีวิตสัตว์หรือพืชจากโรค โรคร้ายหรือความสูญพันธุ์;

(๓) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของซึ่ง ในการผลิตหรือการค้าแปรรูปหรือจะได้แปรรูปแห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือควบคุม;

(๔) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่เกี่ยวกับของซึ่งทำในเรือนจำ หรือที่ตั้งบังคับเพื่อเหตุแห่งศีลธรรมหรือมนุษยธรรม.

ถ้าอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้ซึ่งส่วนกฎเกณฑ์การนำเข้าหรือการศุลกากรหรือข้อจำกัดปริมาณอื่น ๆ ในการนำสิ่งของใด ๆ เข้ามาซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีส่วนได้เสียอยู่ หรือมีข้อบังคับการนำสิ่งของใด ๆ ดังกล่าวแล้วเข้ามาโดยวิธีออกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาต อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายที่กระทำการตั้งนี้ เมื่ออัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งร้องขอ ก็จะได้แจ้งให้ทราบยอดปริมาณสิ่งของ ใด ๆ ดังกล่าวแล้วที่อนุญาตให้นำเข้ามาได้และจะ ได้แบ่ง

ส่วนให้แก่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ในยอดจำนวนสิ่งของเช่นนั้นที่อนุญาตให้นำเข้ามาได้นั้น ให้ได้ส่วนสัดกับยอดจำนวนสิ่งของเช่นนั้นซึ่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งได้นำเข้ามาในระยะเวลาสถานประมาณก่อนนั้น เว้นแต่จะโต้ตกลงกันว่า ให้เว้นการแบ่งส่วนดังกล่าวแล้วได้.

ถ้าอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้โดยตรงหรือโดยทางอ้อมซึ่งการควบคุมอุปกรณ์การใช้เงินระหว่างชาติในรูปใด ๆ ก็จะได้ให้ผลประสิทธิผลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ก็ยังแก่ อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในการนี้ด้วย.

ข้อ ๔.

คนชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ย่อมขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยปลอดอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพเท่าเทียมกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่และคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย ทนายความและผู้แทนเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ ได้.

คนชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่ต้องถูกบังคับด้วยเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ เกี่ยวกับการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้วซึ่งมิได้ใช้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่หรือคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๕.

บรรษัทจำกัดและอื่น ๆ และสมาคม จะหาผลกำไรเป็นเงินหรือไม่ก็ตาม ซึ่งได้จัดตั้งหรือจะจัดตั้งต่อไปตามและภายใต้กฎหมายแห่งชาติ รัฐหรือจังหวัด ของอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และมีสำนักงานกลางภายในอาณาเขตต์ของฝ่ายนั้น ให้อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งยอมรับนับถือนิติฐานะถ้าหากว่ามีได้แสวงวัตถุประสงค์ขัดกับกฎหมายในอาณาเขตต์นั้น ๆ และย่อมขึ้นศาลยุติธรรมได้โดยปลอดอุปสรรค ในเมื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนี้ ทั้งเพื่อเรียกร้องและเพื่อป้องกันสิทธิในศาลทุกชั้นซึ่งตั้งโดยกฎหมาย.

สิทธิของบรรษัทและสมาคมแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งอีกฝ่ายหนึ่งได้ยอมรับนับถือดังกล่าวแล้วในอันจะตั้งถิ่นฐานในอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่งหรือตั้งสำนักงานสาขา

และปฏิบัติงานการในอาณาเขตนั้น จะมีได้เพียงใด ย่อมแล้วแต่และย่อมเป็นไปตามความยินยอมของภาคีเช่นว่านี้ซึ่งที่ปรากฏชัดแจ้งในกฎหมายแห่งชาติ รัฐหรือจังหวัดเท่านั้น.

ข้อ ๖.

คนชาติและของ ผลิตภัณฑ์ พืชสัตว์และสินค้าแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายภายในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รับผลประโยชน์อย่างเดียวกันกับคนชาติและของ ผลิตภัณฑ์ พืชสัตว์และสินค้าแห่งประเทศพื้นเมืองในเรื่องภาษีภายใน อากรผ่านแดน ค่าภาระเกี่ยวกับคลังสินค้ากับความสะดวกอื่น ๆ และจำนวนอากรที่คืน.

ข้อ ๗.

อันอากรค่าระวางต้น ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประภาคาร ค่าด่านกักตรวจรโรคหรืออากรหรือค่าภาระอื่น ๆ ที่คล้ายหรือทำนองเดียวกัน ไม่ว่าสภาพใดหรือจะเรียกชื่ออย่างใดก็ตาม ซึ่งเรียกเก็บในนามหรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บริษัทหรือสถานการชนิดใด ๆ นั้น มิให้ตั้งบังคับในเมืองท่าแห่งอาณาเขตหรือในน่านน้ำอาณาเขตของประเทศแต่ละฝ่ายแก่เรือของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในกรณีเช่นเดียวกันมิได้ตั้งบังคับเท่าเทียมกันและตามเงื่อนไขอย่างเดียวกันแก่เรือแห่งชาติพื้นเมือง การประติบัติเท่าเทียมกันเช่นนี้จะต้องถ้อยที่ถ้อยใช้แก่เรือของแต่ละฝ่ายไม่ว่าจะมาจากเมืองท่าหรือถิ่นที่ใด ๆ และจะไปยังถิ่นที่ใด ๆ เป็นปลายทางก็ตาม ผลประติบัติซึ่งให้แก่เรือและของบันทุกแห่งภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในกรณีใด ๆ นั้น มิให้เป็นการอนุเคราะห์น้อยกว่าที่ให้แก่เรือและของบรรทุกแห่งรัฐภายนอกใด ๆ.

ข้อ ๘.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายยอมรับผูกพันว่า ในการตั้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่จำนวนและการเก็บอากรและค่าภาระอื่น ๆ ในการหรือเนื่องในการนำของเข้าหรือออก และในส่วนข้อระเบียบและแบบพิธีตั้งปวงเกี่ยวกับการนำของเข้าและออก กับในส่วนกฎหมายหรือข้อบังคับตั้งปวงว่าด้วยการขาย การเก็บภาษีอากร หรือการใช้ของซึ่งนำเข้ามาภายในประเทศนั้น จะให้คนชาติเรือหรือของ แห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งได้รับอาณาประโยชน์จากความอนุเคราะห์ เอกสิทธิหรือความ

คุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้หรือจะตีให้ต่อไปแก่คนชาติ เรือหรือของ แห่งรัฐอื่นใด ไม่ว่ารัฐอื่นใด เช่นว่า^๕จะได้รับผลประติบัติเช่นนั้นโดยเป็นการให้เปล่าหรือเป็นการตอบแทนผลประติบัติถ้อยที่ ถ้อยทดแทนกันก็ตาม.

เป็นที่เข้าใจกันว่า พิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้แก่สิ่งของซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หรือสิ่งหัตถ กรรมแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้ กำหนดให้เป็นระเบียบโดยกฎหมายแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

ข้อ ๕.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีสิทธิในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ ทำสัญญาฝ่ายนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการนิมิต เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า แบบแผนและสิทธิถือคบวรรณกรรมและศิลปกรรม ^๕ ึ่งต้อง ปฏิบัติตามแบบพิธีที่บัญญัติโดยกฎหมาย.

ข้อ ๑๐.

เรือพาณิชย์และเรืออื่น ๆ ที่เอกชนเป็นเจ้าของซึ่งชักธงแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดจะได้รับอนุญาตให้ขนของบันทุกบางส่วนขึ้นได้ ณ เมืองท่าใด ๆ ในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคี ผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเปิดให้กระทำการพาณิชย์กับต่าง้าวได้ และให้เดินทางต่อไปกับของ บันทุกส่วนที่เหลืออยู่นั้นยังเมืองท่าอื่นใดในอาณาเขตต์เดียวกันซึ่งเปิดให้กระทำการพาณิชย์กับ ต่าง้าวได้โดยไม่ต้องเสียค่าอากรระวางต้น หรือค่าภาระเมืองท่าใด ๆ ในกรณีเช่นนั้นนอกจาก หรือยิ่งกว่าที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองจะต้องเสียในพฤติการณ์เช่นเดียวกัน และจะได้รับอนุญาต ให้กระทำการบันทุกทำนองเดียวกัน ในเมืองท่าต่าง ๆ ในการเดินทางออกไปคราวเดียวกันนั้น แต่ทว่า การค้าชายฝั่งแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายเป็นอันยกเว้นจากบทแห่งข้อนี้และจาก บทอื่น ๆ แห่งสนธิสัญญา^๕ และจะได้กำหนดให้เป็นระเบียบตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา แต่ละฝ่ายเกี่ยวกับการนั้น อย่างไรก็ตามเป็นที่ตกลงกันว่า คนชาติและเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้อุปโภคผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งภายในอาณาเขตต์ของภาคี อีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องการค้าชายฝั่ง^๕.

ข้อ ๑๑.

ในการท่งปวงที่เกี่ยวกับการเข้ามา การปล่อย การจอด การบันทึกและการถ่ายบันทึกแห่งเรือต่างๆในเมืองท่า ท้องท่า อยู่ ที่ทอด ท่า หรือแม่น้ำแห่งประเทศทั้งสองนั้น จะให้เอกสิทธิใดๆ แก่เรือแห่งภวระภายนอกไม่ได้โดยไม่ให้เอกสิทธิเท่าเทียมกันแก่เรือแห่งประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง เจตนาของอัครภคคีผู้ทำสัญญาเมื่ออยู่ว่า ในการเหล่านเรือของแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประตบิตติซึ่งให้แก่เรือแห่งชาติที่ได้รับอนุญาตกระหียง.

ข้อ ๑๒.

เรือรบหรือเรือพาณิชย์ใดๆ แห่งอัครภคคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลม หรือภัยเหตุทุกขภัยอื่นใดให้เข้าอาศัยกำบังในเมืองท่าหรือถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะได้มีเสรีภาพกระทำการซ่อมในที่นั้น จัดหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทั้งปวง และกลับออกทะเลไป โดยไม่ต้องเสียค่าอากรใดๆ นอกจากที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองต้องเสียในพฤตติการณเช่นเดียวกัน แต่ทว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือพาณิชย์มีความจำเป็นที่จะจำหน่ายของบันทึกเสียส่วนหนึ่งเพื่อชำระค่าใช้สอย ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัตต์ราคาอากรในถิ่นที่ตนได้มานั้น.

ถ้าหากว่าเรือรบหรือเรือพาณิชย์ใดๆ แห่งอัครภคคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเคยติดตั้นหรืออับปางลงตามฝั่งของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่จะได้แจ้งเหตุที่เกิดขึ้นให้เจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุดของภาคอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยเร็ว.

เรือที่เคยติดตั้นหรืออับปางลงดังกล่าวแล้วและส่วนทั้งปวงแห่งเรือนั้น และเครื่องตกแต่งกับส่วนอุปกรณ์ทั้งปวงของเรือนั้น และของกับสินค้าทั้งปวงซึ่งช่วยกู้มาได้จากเรือนั้น รวมทั้งที่ได้โยนลงทะเล หรือถ้าได้ขาย ก็เงินที่ได้จากการขายนั้น กับทั้งกระตาดเอกสารทั้งปวงที่พบอยู่บนเรือที่เคยติดตั้นหรืออับปางลงดังกล่าวนั้น จะได้มอบให้แก่เจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของ เมื่อเรียกรอ้งมา.

ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนเช่นว่านไม่อยู่ ณที่นั้น ทรัพย์สินดังกล่าวแล้วหรือเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้และบันตาดกระตาดเอกสารที่พบอยู่บนเรือนั้นจะได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งอัครภคคีผู้ทำสัญญาซึ่งเปนเจ้าสังกัดแห่งเรือที่อับปางหรือเคยติดตั้นนั้น แต่ทว่า

เจ้าพนักงานกงสุลเช่นว่านี้จะต้องทำการเรียกร้อยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย กฎ และข้อบังคับแห่งประเทศที่ได้เกิดเหตุอัปปางหรือเกยติดตั้นขึ้น และเจ้าพนักงานกงสุล เจ้าของ หรือตัวแทนตั้งกล่าวแล้วจะต้องใช้เงินก็แต่ในส่วนค่าใช้สอยที่ต้องจ่ายในการเก็บรักษาทรัพย์สิน นั้นไว้ กับทั้งค่าใช้สอยในการช่วยกู้และอื่น ๆ ซึ่งจะพึงใช้ให้ในกรณีที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองได้ อัปปางหรือเกยติดตั้น.

ของและสินค้าที่ได้ช่วยกู้มาจากการอัปปางหรือเกยติดตั้นนั้น จะได้รับยกเว้นจากศุลกากร ทั้งปวงเว้นแต่จะได้ตรวจมอบไปเพื่อการบริโภค ในกรณีเช่นนี้จะต้องเสียค่าอากรธรรมดา.

ในกรณีที่เรือใด ๆ ของคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกกำลังคลื่นลม หรือเหตุทุกขภัยอื่นใดพัดเข้าฝั่งหรือเกยติดตั้นหรืออัปปางลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้า เจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของไม่อยู่ หรืออยู่แต่ขอร้อง เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่ของอัครภาคี ผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเรือนั้นย่อมได้รับอนุญาตให้เข้าเกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือ ตามสมควรแก่คนชาติแห่งรัฐของตน.

ข้อ ๑๓.

เรือรบแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะเข้ามา พักอยู่และทำการซ่อมแซมในบ้นตา เมืองท่าและถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งยอมให้เรือรบแห่งชาติอื่นใดเข้าถึงก็ได้ และจะต้องปฏิบัติตาม ข้อบังคับและจะได้อุปโภคเกียรติยศ อาณาประโยชน์ เอกสิทธิและความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกับที่ยอมให้ ฉะ บัดนี้ หรือจะไต่ยอมให้ต่อไปแก่เรือรบแห่งชาติใด ๆ อื่น.

ข้อ ๑๔.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุลและเจ้าพนักงานหรือ ตัวแทนกงสุลอื่น ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและเมืองท่าแห่งอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่อนุญาตให้ เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งภูวอื่นใดมีถิ่นที่อยู่ก็ได้.

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและตัวแทนกงสุลตั้งกล่าวแล้วจะเข้าปฏิบัติงานการไม่ได้จนกว่าจะไ้ รับความเห็นชอบและอนุมัติจากรัฐบาลที่ตนถูกส่งมาประจำ.

โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะได้มีสิทธิใช้อำนาจทั้งปวงและอุปโภค
บันดาศาเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้ หรือจะให้ได้ ให้ แก่เจ้า
พนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

รัฐบาลแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะ ได้มีสิทธิที่จะได้มาและเป็นเจ้าของที่ดินและ
อาคารที่จำเป็นสำหรับสถานที่การทูตหรือการกงสุลในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่าย
หนึ่งกับทั้งจะสร้างอาคารในอาณาเขตต์เช่นว่านี้เพื่อประโยชน์ดังกล่าวแล้วก็ได้แต่ต้องปฏิบัติตาม
ข้อบังคับในท้องที่ว่าด้วยการก่อสร้างอาคาร.

ที่ดินและอาคารที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งอัครภาคี
ผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเป็นเจ้าของโดยชอบธรรมและเจ้าของนั้นใช้เฉพาะเพื่อประโยชน์แห่ง
รัฐบาลจะได้รับยกเว้นจากภาษีอากรทุกอย่าง ไม่ว่าเป็นของชาติ รัฐ จังหวัดและเทศบาลก็ตาม
นอกจากส่วนประเมินที่เรียกเก็บเพื่อหิตประโยชน์หรือการทำให้ดีขึ้นทางสาธารณะในท้องที่ซึ่ง
สถานที่นั้น ๆ ได้รับประโยชน์ด้วย.

ข้อ ๑๕.

ในกรณีที่ดินชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่าย
หนึ่งโดยไม่ปรากฏในท้องที่ที่ตายลงว่ามีทายาทใด ๆ ที่ใครรู้จักหรือผู้จัดการพินัยกรรมใด ๆ ซึ่ง
ผู้ตายได้แต่งตั้งไว้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่ผู้มีอำนาจจะได้แจ้งโดยทันทีให้เจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้
ที่สุดแห่งรัฐซึ่งผู้ตายเป็นคนชาติสังกัดอยู่นั้นทราบความที่ตายลง เพื่อจะได้แจ้งข้อความที่จำเป็น
ต่อไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสีย.

ในกรณีที่ดินชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตายลงในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคี
ผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ทำพินัยกรรมใด ๆ ไว้ เจ้าพนักงานกงสุลแห่งรัฐซึ่งผู้ตายเป็นคน
สังกัดอยู่และผู้ตายได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตต์กงสุลนั้น ในขณะที่ยังตายลง จะได้อธิว่ามีคุณสมบัติที่
จะเข้ารับราชการพินัยซึ่งผู้ตายได้ตั้งไว้เพื่อเก็บรักษาและคุ้มครองทรัพย์สินนั้นได้ เท่าที่กฎหมาย
แห่งประเทศพื้นเมืองอนุญาตและจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งผู้จัดการมรดกและจะ ได้ออกหนังสือ
มอบอำนาจจัดการมรดกให้แล้ว เจ้าพนักงานกงสุลเช่นว่านี้จะ ได้มีสิทธิที่จะได้รับแต่งตั้งเป็น

ผู้จัดการมรดกภายในดุลพินิจของสุภาคตุลาการหรือเจ้าหน้าที่อื่นใดซึ่งควบคุมการจัดการทรัพย์สิน มรดกหากว่ากฎหมายในถิ่นที่จัดการทรัพย์สินมรดกอยู่นั้นอนุญาต.

ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตายลง โดยมีได้ทำพินัยกรรมไว้ และมีได้มีทายาทใด ๆ ที่ใครรู้จักมีถิ่นที่อยู่ในประเทศที่ตายลง เจ้าพนักงานกงสุลแห่งประเทศซึ่ง ผู้ตายเป็นคนชาติสังกัดอยู่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย หากว่าข้อบังคับแห่ง รัฐบาลของตนอนุญาตให้แต่งตั้งเช่นนั้นได้และการแต่งตั้งเช่นนั้นไม่ขัดแย้งกับกฎหมายในท้องที่และ สุภาคตุลาการซึ่งมีอำนาจศาลไม่มีเหตุพิเศษอันใดที่จะแต่งตั้งคนอื่น.

เมื่อเจ้าพนักงานกงสุลยอมรับตำแหน่งผู้จัดการทรัพย์สินมรดกแห่งผู้ร่วมชาติที่ตายลงแล้ว ในฐานะที่เป็นผู้จัดการนั้นย่อมอยู่ในบังคับแห่งอำนาจศาลของสุภาคตุลาการหรือเจ้าหน้าที่อื่นใดที่ได้ แต่งตั้งตนในการใด ๆ ที่จำเป็นเท่าเทียมกับคนชาติแห่งประเทศที่ตนได้รับแต่งตั้งนั้น.

ข้อ ๑๖.

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญานี้ไม่เป็น อันกระทบ ใช้แทน หรือแก้ไขกฎหมาย กฎและข้อบังคับใด ๆ ว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้า การสำรวจและความมั่นคงสาธารณะซึ่งใช้อยู่หรือจะได้อำนาจขึ้นในประเทศทั้งสองแต่ละฝ่าย ด้วย ประการใด ๆ เลย.

ข้อ ๑๗.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งนั้นไม่เป็นอันใช้แก่:

- ๑) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่หรือจะได้อำนาจไปแก่รัฐใกล้เคียงเพื่อให้ความสะดวกแก่การ ไปมาค้าขายชายแดน;
- ๒) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่หรือจะได้อำนาจไปแก่รัฐภายนอกโดยอาศัยความตามสหภาพ ศุลกากร;
- ๓) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่โดยสัญญาหรือจะได้อำนาจไปโดยสัญญาแก่รัฐภายนอกเพื่อ หลีกเลี่ยงการเก็บภาษีอากรสองซ้ำหรือเพื่อถ้อยที่ถ้อยคุ้มครองรายได้แผ่นดินให้แก่กันและกัน;

๔) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่หรือจะได้อีกต่อไปแก่รัฐใกล้เคียงเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้.

ข้อ ๑๘.

สนธิสัญญานี้ นับแต่วันเริ่มใช้ ก็ให้ใช้แทนสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับสหปาสีร์รัฐอเมริกาซึ่งลงนามกัน ณ วอชิงตันเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๐ และนับแต่วันที่ว่าสนธิสัญญานี้ ค.ศ. ๑๙๒๐ ทั้งกล่าวแล้วและข้อตกลงและความตกลงทั้งปวงที่เป็นอุปกรณ์แก่สนธิสัญญานี้ ซึ่งได้ทำขึ้นหรือมีอยู่ระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายจะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน.

ข้อ ๑๙.

ในบังคับแห่งข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นใด ๆ ซึ่งกล่าวไว้ข้างบนนี้หรือจะได้อีกต่อไป อาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาที่จะขยายบทแห่งสนธิสัญญานี้ไปถึงนั้น ให้เข้าใจว่า รวมทั้งพื้นที่ทางบกและทางน้ำทั้งปวง ซึ่งภาคีแต่ละฝ่ายใช้อำนาจอาณาจักรอยู่ในฐานะรัฐอธิปไตย เว้นแต่ขอบเขตต์คลองปานามา.

ข้อ ๒๐.

สนธิสัญญานี้ให้เริ่มใช้ทุกบทตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันและให้คงใช้อยู่เป็นกำหนดเวลาห้าปีตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป.

ถ้าภายในหนึ่งปีก่อนวันสิ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันเริ่มใช้สนธิสัญญานี้ อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้แจ้งเจตนาต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่งใอันจะเลิกสนธิสัญญาเมื่อสิ้นกำหนดเวลาห้าปีดังกล่าวแล้ว สนธิสัญญาจะคงมีผลบังคับกับบริบูรณ์ต่อจากกำหนดเวลาที่ว่านั้นไปจนครบหนึ่งปีนับแต่วันที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้แจ้งเจตนาเลิกสนธิสัญญาต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนว่า การเลิกสนธิสัญญานี้ ตามบทดังกล่าวแล้วนั้น จะไม่มีผลสิ้นสนธิสัญญา อนุสัญญา ข้อตกลงหรือความตกลงใด ๆ ที่ได้ยกเลิกโดยสนธิสัญญานี้.

ข้อ ๒๑.

สนธิสัญญานี้จะได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพมหานคร.
 เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็น
 สำคัญ เมื่อวันที่ สิบสาม เดือนที่แปด พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ สิบสาม
 พฤศจิกายน คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) **หลวงประดิษฐมนูธรรม.**

(ลงนามและประทับตรา) **เอตวัน ล. เนวิลล์.**

(คำแปล)

โปรโตคอลสุดท้าย

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหปาลีรัฐอเมริกา ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำโปรโตคอลฉบับนี้ ซึ่งจะได้มีค่าอันสมบูรณ์เหมือนหนึ่งว่าได้เชกสัจต่อยาบันลงไว้ในตัวบทแห่งสนธิสัญญาซึ่งอ้างอิงถึง :

๑. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการตั้งปวงที่มีบทบัญญัติผลประติบัติแห่งชาติพื้นเมืองไว้ในสนธิสัญญานี้ มิให้คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายได้รับผลประติบัติจากอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นการอนุเคราะห์น้อยกว่าที่คนชาติแห่งประเทศอื่นใดได้รับ.

๒. เป็นที่เข้าใจกันว่า บทแห่งข้อ ๖ จะไม่ถือว่าเป็นการตัดทางที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะตั้งอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการขายน้ำสุราที่นำเข้ามาต่างกับน้ำสุราซึ่งรัฐทำหรือออกใบอนุญาตให้ทำ.

๓. เป็นที่เข้าใจกันว่า บันดาบทที่บัญญัติผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งในสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันใช้แก่อาณาประโยชน์ใด ๆ ซึ่งสหปาลีรัฐอเมริกา อาณาเขตต์หรือดินแดนแห่งสหปาลีรัฐอเมริกาหรือขอบเขตต์คลองปานามาให้อยู่หรือจะได้ให้ต่อไปแก่กันแลกันหรือให้แก่สาธารณรัฐคิวบา หรืออาณาประโยชน์ใด ๆ ซึ่งสหปาลีรัฐอเมริกา อาณาเขตต์หรือดินแดนแห่งสหปาลีรัฐอเมริกาหรือขอบเขตต์คลองปานามาให้อยู่หรือจะได้ให้ต่อไปแก่กันแลกัน ไม่ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในฐานะทางการเมืองแห่งอาณาเขตต์หรือดินแดนใด ๆ ของสหปาลีรัฐอเมริกาก็ตาม.

๔. เป็นที่เข้าใจกันว่า การใช้ค่าทดแทนตามยุติธรรมซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในข้อ ๑ วรรค ๓ นั้น จะได้กำหนดโดยวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้ โดยไม่กระทบต่อทางแก้ไข ถ้าหากมีตามกฎหมายระหว่างชาติ.

๕. เป็นที่เข้าใจกันว่า ผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งเกี่ยวกับการควบคุมอุปกรณ์การใช้เงินระหว่างชาติซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในวรรคท้ายแห่งข้อ ๓ ของสนธิสัญญานี้ จะได้

ใช้โดยไม่มีเงื่อนไข และการควบคุมเช่นว่านี้ จะได้ดำเนินการโดยมิให้อัครภคินีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งต้องเสียเปรียบในการสัมพันธ์แข่งขันระหว่างสิ่งของซึ่งมีกำเนิดในอาณาเขตต์ของภคินีฝ่ายนั้นกับสิ่งของอันคล้ายคลึงกันซึ่งมีกำเนิดในประเทศภายนอกและโดยมิให้กระทบกระเทือนต่อการใช้บทอื่นใดแห่งสนธิสัญญานี้.

๖. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการใช้บทแห่งข้อ ๗ ประเทศไทยสงวนสิทธิ ในเรื่องการบังคับนำร่อง ที่จะใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งได้ลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓.

๗. เป็นที่เข้าใจกันว่า ประเทศไทยสงวนการประมงแห่งชาติซึ่งให้คงเป็นไปตามกฎหมายแห่งชาติของตน.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ เมื่อวันที่สิบสาม เดือนที่แปด พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่สิบสาม พฤศจิกายน คริสตศักราชพันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

(ลงนามและประทับตรา) เอควิน ล. เนวิลล์.

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ นอร์เวย์

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับนอร์เวย์ซึ่งได้ลงนามกัน ณ ออสโล เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๓ ว่า จะใช้บังคับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และ

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ ออสโล เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ จึงเป็นอันใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นต้นไป

อนึ่ง มีหนังสือสัญญาประกอบสนธิสัญญา ซึ่งพึงประกาศด้วย คือ

(๑) โปรโตคอลภาคผนวก

(๒) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน อนุสนธิข้อ ๕ แห่งสนธิสัญญา

ประกาศมา ณ วันที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พ.อ. พหลพลพยุหเสนา.

นายกรัฐมนตรี.

(คำแปล)

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ นอร์เวย์

พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยและพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งนอร์เวย์มีพระราชประสงค์ที่จะยังความสัมพันธ์ทางมิตรภาพและความเข้าใจอันดีซึ่งมีอยู่โดยผาสก
ระหว่างรัฐทั้งสองให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และทรงตระหนักว่า การนี้ไม่มีทางสำเร็จได้ดีกว่าที่
จะตรวจแก้สนธิสัญญาซึ่งมีอยู่ระหว่างประเทศทั้งสองเท่าทุกวันนี้ จึงได้ทรงตกลงกระทำการ
การตรวจแก้เช่นนี้ให้สมบูรณ์ โดยอาศัยหลักการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน หลักความเป็นธรรม
และหลักการประโยชน์แก่กันและกัน และเพื่อการนี้ได้ทรงแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มของพระองค์
กล่าวคือ :

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย :

พระยาราชวังสัน อัครราชทูตของพระองค์ ณ ออสโล;

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งนอร์เวย์ :

ทริกเว ฮัลด์ัน ลีเอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมของพระองค์ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ;

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า
เป็นไปตามแบบที่ตีและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้ :

ข้อ ๑.

จะได้มีสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิรันดร์ระหว่างราช อาณาจักรไทยกับราชอาณาจักร
จักรนอร์เวย์.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีสิทธิ เท่าที่อนุญาตโดยกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้อยู่ ณ ที่นั้นและตามข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ ยิ่ง ในอันจะเข้ามาเดินทางและมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และประกอบการพาณิชย์ และหัตถกรรม คำสินค้าทุกชนิดที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย บำเพ็ญการศาสนา การศึกษา อบรมและการกุศล เป็นเจ้าของหรือเช่าและยึดถือโรงเรียน โรงหัตถกรรม คลังสินค้าและโรงร้าน ใช้ตัวแทนตามที่ตนเลือกสรร เป็นเจ้าของหรือเช่าและยึดถือที่ดินเพื่อถิ่นที่อยู่ พาณิชยอุตสาหกรรมการศาสนา การกุศลและการอื่น ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายและเพื่อใช้เป็นสุสาน และโดยทั่วไปก็กระทำการใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นแก่การค้า.

จะไม่ถูกบังคับ โดยข้ออ้างใดๆ ให้เสียค่าภาระ ภาษี ภาระตั้งบังคับหรืออากรใดๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่คนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งต้องเสียหรือจะต้องเสีย

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเนื่อง-
 นิจ ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตนและในการนี้จะได้อุปโภค
 สิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่ให้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตาม
 เงื่อนไขซึ่งตั้งบังคับแก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

อย่างไรก็ดี จะได้รับยกเว้นในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจากการรับราชการทหารที่บังคับ
 ไม่ว่าทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ ไม่ว่าในกองทัพประจำ หรือในกองรักษาการแห่งชาติ
 หรือในมิลิเชีย จากภาระอุกหนุนทั้งปวง ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ ที่ตั้งบังคับแทนการรับ
 ราชการทหารด้วยตนเอง และจากการกักขังใดๆ ที่บังคับหรือบันดาภาระอุกหนุนเพื่อการทหาร
 ในยามสันติภาพกิติหรือในยามสงครามกิติ จะไม่ถูกบังคับด้วยการเรียกเพื่อการทหารนอกจากที่
 ตั้งบังคับแก่คนชาติพื้นเมือง และต่างฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนอันจะพึงใช้ให้แก่คน
 ชาติพื้นเมืองตามบันดากฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศแต่ละฝ่าย ทั้งนี้ จะไม่ถูกประติบัติในอาณาเขตต์
 ของอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคเสรีภาพเต็มที่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งในการเชื่อถือโดยบริสุทธิ์ใจ และในบังคับแห่งกฎหมายและข้อบังคับท้องถิ่น ที่ได้อุปโภคสิทธิประกอบพิธีกรรมสักการบูชา จะเป็นการระงับเฉพาะเอกชนหรือเป็นการสาธารณะก็ตาม.

ในการตั้งปวงที่เกี่ยวกับการแสวงพาณิชย์ การเรือ อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม และอาชีพและวิชาชีพ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้อยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งทุกประการตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง.

จะได้มีสิทธิในที่นั้นในอันจะได้มาและครอบครองสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ชนิดใด ๆ ซึ่งกฎหมายที่ใช้ในประเทศอนุญาตหรือจะได้อนุญาตต่อไปให้คนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งได้มาหรือครอบครองได้ โดยเงื่อนไขอย่างเดียวกัน จะจำหน่ายทรัพย์สินนั้น ๆ โดยทางขาย ให้ โอน มอบให้ในการสมรส พิณัยกรรม สืบมรดกโดยไม่มีพิณัยกรรม หรือโดยทางอื่นใด ก็ได้ โดยปลอดอุปสรรค ในกรณีใด ๆ ดังกล่าวแล้ว จะไม่เสียค่าภาระอากรหรือภาษีชนิดใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่ตั้งบังคับหรือจะได้อันบังคับต่อไปแก่คนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๓.

เคหสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรมและโรงงานและทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งปวงของคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และบันตาสถานที่ทั้งปวงอันเกี่ยวเนื่องกันซึ่งใช้เพื่อการต่าง ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเป็นที่คุ้มเกรง ไม่เพียงยอมให้ดำเนินการเข้าตรวจ หรือค้น อาคารและสถานที่ใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือสอบดูหรือตรวจสมุด กระดาษ เอกสาร หรือบัญชี เว้นแต่จะกระทำตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติสำหรับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

ข้อ ๔.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยปลอดอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพเท่าเทียมกับคนชาติแห่งรัฐ

ถิ่นที่อยู่และคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย ทนายว่า
ความและผู้แทนเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ ได้.

มิให้ตั้งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ บังคับแก่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา
ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเนื่องในการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้ว ซึ่งมีได้ใช้แก่คนชาติ
แห่งรัฐถิ่นที่อยู่ หรือคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง อย่างไรก็ตาม ความยกเว้นจาก “เคาติโอ
ยุดิคาตุม ซอลวี” (การค้ำประกันการปฏิบัติตามคำพิพากษา) นั้น จะร้องขอได้ ก็แต่ในกรณีที่
ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่ในรัฐที่ได้มีการฟ้องคดีขึ้น.

ข้อ ๕.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะให้มีสิทธิในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดย
เงื่อนไขแห่งการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกันอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นใน
ส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการนิมิต เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า แบบแผนและสิทธิถอดแบบ
วรรณกรรมและศิลปกรรม ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามแบบพิธีที่บัญญัติโดยกฎหมาย.

ข้อ ๖.

บริษัท บริษัทจำกัดและอื่น ๆ ห้างหุ้นส่วนและสมาคม ซึ่งจัดตั้งขึ้นแล้วหรือจะได้จัด
ตั้งขึ้นต่อไปตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งและมีภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตต์
แห่งภาคีฝ่ายนั้น จะได้รับอนุญาตในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ใช้สิทธิของตนและปรากฏ
เป็นโจทก์หรือจำเลยในศาลก็ได้ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น.

มิให้ตั้งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ บังคับแก่บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและ
สมาคมที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเนื่องในการขึ้นศาลยุติ
ธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมิได้ใช้แก่บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมเช่นว่านั้นแห่งชาติพื้น
เมืองหรือแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง บทแห่งข้อ ๔ ว่าด้วยความยกเว้นจาก “เคาติโอ ยุดิคาตุม
ซอลวี” (การค้ำประกันการปฏิบัติตามคำพิพากษา) นั้น ให้ใช้แก่บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วน
และสมาคมที่กล่าวในข้อนี้ด้วย.

บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมดังกล่าวแล้ว เมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้วางไว้ในกฎหมายของอีกประเทศหนึ่งและเมื่อได้รับการอนุญาตที่จำเป็นในกรณีใด ๆ ที่ต้องมีการอนุญาตเช่นนั้นตามกฎหมายแห่งประเทศดังกล่าวแล้ว จะต้องมีเสรีภาพที่จะตั้งถิ่นฐานตั้งสาขาหรือสำนักตัวแทน และประกอบกิจการของตนในประเทศนั้น.

ในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการของตนและในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิที่จะได้มาครอบครองและเช่าสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์นั้น บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมดังกล่าวแล้ว เมื่อได้ให้เข้ามาแล้ว จะได้อุปโภคผลประติบัติอย่างเดียวกันกับที่ให้หรือจะได้ให้แก่บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมที่คล้ายกันแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของตนนั้น จะไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งค่าภาระภาษี ภาระตั้งบังคับหรืออากร ไม่ว่าสภาพใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่เก็บหรือจะได้เก็บแก่บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๑๖.

เป็นที่ตกลงกันว่า พิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้แก่สิ่งของที่เป้นผลิตผลหรือสิ่งหัตถกรรมแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่นำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้กำหนดให้เป็นระเบียบตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

สิ่งของที่เป้นผลิตผลหรือสิ่งหัตถกรรมแห่งประเทศไทย และสิ่งของที่เป้นผลิตผลหรือสิ่งหัตถกรรมแห่งนอร์เวย์ เมื่อนำเข้ามาในอาณาเขตต์แห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ในการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับอากรภาษีหรือค่าภาระชนิดใด ๆ ในการนำเข้า จะได้อุปโภคผลประติบัติซึ่งอย่างน้อยที่สุดเป็นการอนุเคราะห์เท่ากับที่ให้หรือจะได้ให้แก่สิ่งของแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

สิ่งของต่าง ๆ ที่นำออกจากประเทศไทยไปยังนอร์เวย์และสิ่งของต่าง ๆ ที่นำออกจากนอร์เวย์ไปยังประเทศไทยนั้น ในการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับอากร ภาษี หรือค่าภาระชนิดใด ๆ ในการนำออก จะได้อุปโภคผลประติบัติซึ่งอย่างน้อยที่สุดเป็นการอนุเคราะห์เท่ากับที่ให้หรือจะได้ให้แก่สิ่งของที่นำออกไปยังชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งเช่นนี้ ให้ตีความว่ารวมทั้งระบบการศุลกากรแบบพิธีศุลกากรทั้งปวง การคืนอากร การใช้คลังสินค้าทัณฑ์บน และหนังสือสำคัญแสดงกำเนิดสินค้า.

ของต่าง ๆ ไม่ว่าสภาพใด ๆ ซึ่งกำเนิดภายในอาณาเขตแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งและนำเข้ามาในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง จะไม่ต้องอยู่ในบังคับในที่นั้นให้เสียค่าอากรสรรพสามิตต์ภายใน ค่าขนอน หรืออากรการบริโภคนใด ๆ ยิ่งกว่าที่เรียกเก็บหรือจะได้เรียกเก็บแก่ของคล้ายกันแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ในกรณีที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความจำเป็นที่จะตั้งข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำสินค้าใด ๆ เข้าหรือออกระหว่างประเทศทั้งสอง ภาคีที่กล่าวนี้รับสัญญาว่า จะได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเท่าที่จะทำได้.

ข้อความในสนธิสัญญานี้ มิให้แปลความไปในทางจำกัดสิทธิแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในอันจะตั้งบังคับ :

(๑) ข้อห้าม ข้อจำกัดหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสำรวจหรือรายได้แผ่นดิน รวมทั้งกฎหมายที่ห้ามหรือจำกัดการนำเข้า การนำออก หรือการขายอัลกอฮอล์ เครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์หรือฝิ่น ใบโคคา วัตถุที่แปรมาจากสิ่งนั้น ๆ และยาเสพติดอื่น ๆ ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งตั้งบังคับแก่สิ่งของที่กฎหมายแห่งชาติพื้นเมืองห้ามหรือจำกัดหรือจะได้อำนาจหรือจำกัดการผลิต การบริโภค การขายหรือการขนส่งภายใน;

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดการค้าหรือการไปมาค้าขายอาวุธและยุทธภัณฑ์ และในพฤติการณ์มิใช่ธรรมดา ก็สัมภาระอื่น ๆ ที่ต้องการในการสงคราม;

(๓) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่จำเป็นสำหรับคุ้มครองความมั่นคงหรือสุขภาพแห่งชาติหรือสาธารณะ หรือสำหรับคุ้มครองชีวิตสัตว์หรือพืชจากโรค โรคร้ายหรือความสูญพันธุ์;

(๔) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของซึ่งในการผลิตหรือการค้าแปนหรือต่อไปจะได้เป็นวัตถุแห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือควบคุม.

ข้อ ๘.

ในส่วนที่เกี่ยวกับการไปมาค้าขายผ่านแดนนั้น อัครราชทูตทำสัญญาในความสัมพันธ์แก่กัน และกันจะได้ใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพในการผ่านแดน ซึ่งได้ลงนามกัน ณ บาร์เซโลนา เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๑.

ข้อ ๙.

คนชาติแห่งอัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีเสรีภาพที่จะมาโดยปลอดอุปสรรคกับเรือ และของบันทุกของตนยังบันดาถิ่นที่ เมืองท่าและทางน้ำในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเปิด หรือจะได้เปิดเพื่อการพาณิชย์และการเดินเรือกับต่างตำบล ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่ง ประเทศที่ตนมานั้น.

ข้อ ๑๐.

อัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่าย ภายใต้บังคับบทแห่งข้อ ๗ จะได้อนุญาตการนำเข้าหรือ การนำออกบันดาสินค้าทั้งปวงซึ่งจะพินำเข้าหรือนำออกได้โดยชอบด้วยกฎหมายในเรือแห่งชาติ พื้นเมืองหรือในเรือแห่งภูวณอก กับทั้งการขนส่งคนโดยสาร มาจากหรือไปยังอาณาเขตต์ แต่ละฝ่าย ในเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง และเรือ ของบันทุกและคนโดยสารในเรือดังกล่าวแล้วจะได้ อุปโภคเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับเรือ ของบันทุกและคนโดยสารเรือแห่งชาติพื้นเมือง หรือเรือ ของบันทุกและคนโดยสารเรืออื่น ๆ แห่งภูวณอก และจะไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งอากร ค่า ภาระหรือข้อจำกัดใด ๆ เปนอย่างอื่นหรือยิ่งขึ้นไป.

ผลประติบัติซึ่งให้แก่กันและกัน โดยเท่าเทียมกันดังกล่าวแล้วจะได้มีผลโดยไม่จำแนกว่า สินค้าจะมาจากถิ่นที่กำเนิดโดยตรงหรือจะมาจากถิ่นที่อื่นใดก็ตาม.

โดยทำนองเดียวกัน จะได้ให้ความเท่าเทียมแก่กันและกันทุกประการในส่วนที่เกี่ยวกับการ คินอากรและเอกสิทธิอื่น ๆ ในสภาพนี้จะเรียกชื่ออย่างใดซึ่งจะได้อนุญาตในอาณาเขตต์แห่ง อัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่าย ให้แก่ของที่นำเข้ามาหรือนำออกไปในเรือแห่งชาติพื้นเมืองหรือ เรือแห่งภูวณอก เพื่อว่าการคินอากรและเอกสิทธิอื่น ๆ ดังกล่าวแล้ว จะได้อนุญาตให้แก่ ของที่นำเข้ามาหรือนำออกไปในเรือของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยตุจกัน.

เรือพาณิชย์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ที่มีอัฒเจกัถี หรือของบันทุกกัถี ซึ่งมาถึงหรือออกไปจากเมืองท่าของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้อุปโภคสิทธิ เอกสิทธิ เสรีภาพ ความอนุเคราะห์ ความคุ้มกัน และความยกเว้นในการต่าง ๆ ในการเดินเรืออย่างเดียวกันกับที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองได้อุปโภคอยู่หรือจะได้อุปโภคต่อไป ไม่ว่าเรือเช่นนั้นจะมีต้นทางมาจากถิ่นที่ใด และจะมีปลายทางไปยังถิ่นที่ใด.

ในการที่ขังปวงที่เกี่ยวกับการเข้ามา การปล่อย การจอด การบันทุกและการถ่ายบันทุกแห่งเรือต่าง ๆ ในเมืองท่า ท้องท่า อยู่ ที่ทอด ท่า หรือทางน้ำแห่งประเทศทั้งสองนั้น มิให้ให้เอกสิทธิใด ๆ แก่เรือแห่งชาติพื้นเมืองโดยมิได้ให้เท่าเทียมกันแก่เรือแห่งประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง เจตนาของอัครภาคีผู้ทำสัญญามีอยู่ว่า ในการเหล่านั้เรือแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประตบิตซึ่งให้แก่เรือแห่งชาติพื้นเมือง.

เรือพาณิชย์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่เข้ามาในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพียงจะเพาะจะบันทุกของให้เต็มหรือถ่ายบันทุกของบางส่วนนั้น หากว่าปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศแต่ละฝ่าย จะได้มีสิทธิที่จะเอาของบันทุกส่วนใด ๆ ซึ่งตราส่งไปยังเมืองท่าอีกแห่งหนึ่งในประเทศเดียวกันกัถี หรือในอีกประเทศหนึ่ง คงไว้ในเรือ และจะนำของบันทุกส่วนนั้น ๆ กลับออกไปกัถีได้โดยไม่ต้องเสียค่าศุลกากรใด ๆ ในส่วนที่มีได้ถ่ายบันทุกนอกจากค่าอากรในการตรวจตรา แต่หว่า ค่าอากรที่กล่าวหนหลังนี้ จะได้เรียกเก็บในอัตราต่ำที่สุดที่กำหนดสำหรับเรือแห่งชาติพื้นเมือง.

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอากรค่าระวางตัน ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประภาคาร ค่าต่านกัถีตรวจโรค หรือค่าอากรอื่น ๆ ที่คล้ายหรือทำนองเดียวกัน ไม่ว่าสภาพใดหรือจะเรียกชื่ออย่างใดกัถีตาม ที่เรียกเก็บในนามหรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บรรษัทหรือสถานการชนิดใด ๆ นั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาต่างจะได้ใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งได้ลงนามกัน ณ เจนีวาเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓

เรือพาณิชย์ใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลมหรือด้วยเหตุทุกขภัยอื่นใด ให้เข้าอาศัยกำบังในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องมีเสรีภาพกระทำการซ่อมในที่นั้น จัดหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทั้งปวง และกลับออกทะเลไปโดยไม่ต้องเสียค่าอากรใด ๆ นอกจากที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองจักต้องเสีย แต่ทว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือพาณิชย์มีความจำเป็นที่จะจำหน่ายของบนทุกเสียส่วนหนึ่งเพื่อชำระค่าใช้สอย ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัตอัตราค่าอากรแห่งถิ่นที่ตนได้มานั้น.

ถ้าหากว่าเรือพาณิชย์ใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเคยติดตื้นหรืออับปางลงตามฝั่งของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นที่จะได้แจ้งเหตุที่เกิดขึ้น ให้เจ้าพนักงานกงสุลของอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในเขตดินนั้นหรือเจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุดแห่งภูวออีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยเร็ว.

เรือใด ๆ ที่เคยติดตื้นหรืออับปางลงดังกล่าวแล้ว และส่วนทั้งปวงของเรือนั้นและเครื่องตกแต่งกับส่วนอุปกรณ์ทั้งปวงของเรือนั้น และของกับสินค้าทั้งปวงที่ช่วยกู้มาได้จากเรือนั้นรวมทั้งที่ได้โยนลงทะเล หรือถ้าได้ขาย ก็เงินที่ได้จากการขายนั้น กับทั้งกระดาษเอกสารทั้งปวงที่พบอยู่บนเรือใด ๆ ที่เคยติดตื้นหรืออับปางลงดังกล่าวมานั้น จะได้มอบให้แก่เจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของ เมื่อเรียกรอ้งมา.

ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของเช่นว่านั้นไม่อยู่ ณ ที่นั้น ททรัพย์สินดังกล่าวแล้วหรือเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้และบันดากระดาษเอกสารที่พบอยู่บนเรือนั้น จะได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเรือที่อับปางหรือเคยติดตื้นนั้น แต่ทว่า เจ้าพนักงานกงสุลเช่นว่านั้นจะต้องเรียกรอ้งมาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้โดยกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศที่ได้เกิดเหตุอับปางหรือเคยติดตื้นขึ้น และเจ้าพนักงานกงสุล เจ้าของหรือตัวแทนดังกล่าวแล้วจะต้องใช้เงิน ก็แต่ในส่วนค่าใช้สอยที่ต้องจ่ายในการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ กับทั้งค่าใช้สอยในการช่วยกู้หรืออื่น ๆ ซึ่งจะพึงใช้ให้ในกรณีที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองอับปางหรือเคยติดตื้น.

ของและสินค้าที่ได้ช่วยกู้มาได้จากการอับปางหรือเกยตื้นตื้นนั้น จะได้รับยกเว้นจากบันดา
ศุลกากรทั้งปวงเว้นแต่จะได้อบรมมอบไปเพื่อการบริโภค ในกรณีเช่นนี้ จะต้องเสียค่าอากร
ธรรมดา.

ในกรณีที่เรือใด ๆ ของคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกกำลังคลื่นลมพัด
เข้าฝั่ง เกยตื้นตื้นหรืออับปางลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของ
ไม่อยู่หรืออยู่แต่ขอร้อง เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่ง
เรือนั้นย่อมได้รับอำนาจให้เข้าเกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือที่จำเป็นให้แก่คนชาติแห่งรัฐ
ของตน.

ข้อ ๑๓.

เรือรบแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะเข้ามา พักอยู่และทำการซ่อมแซมในบันดา
เมืองท่าและถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งยอมให้เรือรบแห่งชาติอื่น ๆ เข้าถึง ก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องปฏิบัติ
ตามข้อบังคับและจะได้อุปโภคเกียรติยศ อาณาประโยชน์ เอกสิทธิและความยกเว้นต่าง ๆ อย่าง
เดียวกันกับที่ยอมให้ ณะ บัดนี้ หรือจะได้อยอมให้ต่อไปแก่เรือรบแห่งชาติใด ๆ อื่น.

ข้อ ๑๔.

เจ้าพนักงานกงสุลแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่าย
หนึ่งจะได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นที่เท่าที่จะให้ได้ตามกฎหมายในอันจะเอาตัว
ผู้หลบหนีจากเรือของภาคีฝ่ายที่กล่าวก่อนคินมา แต่ทว่า บทกำหนดข้อนี้มีให้ใช้แก่คนชาติแห่ง
อัครภาคีผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นที่ซึ่งถูกร้องขอให้ช่วยเหลือ.

ข้อ ๑๕.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุลและเจ้าพนักงานหรือ
ตัวแทนกงสุลอื่น ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและเมืองท่าแห่งอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่อนุญาตให้
เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งภูวระอื่น ๆ มีถิ่นที่อยู่ก็ได้.

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและตัวแทนกงสุลตั้งกล่าวแล้วจะเข้าปฏิบัติงานการไม่ได้จนกว่าจะได้รับการเห็นชอบและอนุมัติจากรัฐบาลที่ตนถูกส่งไปประจำ.

โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะได้มีสิทธิที่จะอุปโภคบริโภคอาหารเคี้ยวเคี้ยว เอกสิทธิ์ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้ หรือจะได้ให้ แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์นี้.

เจ้าพนักงานหรือตัวแทนกงสุลแห่งอัครราชทูตทำสัญญาทั้งสองฝ่ายตั้งกล่าวแล้วหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องให้กระทำการแทนภายในอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่งจะได้มีภาระรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบนเรือพาณิชย์แห่งชาติของตน โดยมีให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นใด ๆ เข้ากระทำการนั้น และจะได้รับการรับประกันข้อพิพาททั้งปวงและเป็นผู้เดียวที่จะใช้อำนาจศาลในกรณีต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นในทะเล หรือเกิดขึ้นในเมืองท่า ระหว่างนายเรือ พนักงานเรือและคนประจำเรือ รวมทั้งข้อพิพาทที่เกี่ยวกับเงินค่าจ้างและการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งแต่ละฝ่ายได้ทำไว้ต่อกัน แต่ทว่าอำนาจศาลตั้งกล่าวแล้วจะไม่กำจัดอำนาจศาลซึ่งศาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นใดในท้องถิ่นที่ได้รับอยู่ตามกฎหมายที่ใช้อยู่หรือจะได้ใช้ต่อไป.

ข้อ ๑๖.

ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่ปรากฏในประเทศที่ตายลงว่ามีทายาทใด ๆ ที่ใครรู้จักหรือผู้จัดการพินัยกรรมใด ๆ ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้งไว้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นผู้มีอำนาจจะได้แจ้งความในทันทีแก่เจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุดแห่งชาติเจ้าสังกัดของผู้ตาย เพื่อจะได้แจ้งข้อความที่จำเป็นต่อไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยทันที.

ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ทั้งผู้ใดไว้ ณ ที่ที่ตายลงซึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิตามกฎหมายแห่งประเทศของผู้ตาย ในอันจะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดก เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจแห่งรัฐเจ้าสังกัดของผู้ตายเมื่อได้ปฏิบัติตามแบบพิธีที่จำเป็น จะได้รับอำนาจให้เข้าพิทักษ์รักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกโดยวิธีและตามข้อจำกัดที่บัญญัติโดยกฎหมายแห่งประเทศที่ทรัพย์สินของผู้ตายตั้งอยู่.

บทที่ว่ามานี้ ให้ใช้ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงนอกอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่มีทรัพย์สินอยู่ในอาณาเขตต์นั้น โดยมีผู้ใดผู้ใดไว้ในอาณาเขตต์นั้นซึ่งมีสิทธิที่จะเข้ารักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกด้วย.

ข้อ ๑๗.

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันกระทบ ใช้แทน หรือแก้ไขกฎหมายและข้อบังคับใดๆ ว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้า การสำรวจและความมั่นคงสาธารณะซึ่งใช้หรือจะได้อำนาจในฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแห่งประเทศทั้งสองด้วยประการใด ๆ เลย.

ข้อ ๑๘.

การค้าชายฝั่งและการประมงแห่งชาติของอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายนั้น เป็นอันยกเว้นจากบทแห่งสนธิสัญญานี้ และจะได้อำนาจให้เป็นระเบียบตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศไทยและนอร์เวย์ แล้วแต่กรณี.

อย่างไรก็ดี เป็นที่เข้าใจกันว่า คนชาติและเรือไทยในอาณาเขตต์ราชอาณาจักรนอร์เวย์ และคนชาติและเรือนอร์เวย์ในอาณาเขตต์ราชอาณาจักรไทยนั้น โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะได้อุปโภคสิทธิในเรื่องการค้าชายฝั่งบนตลิ่งที่ให้หรือจะได้อำนาจตามกฎหมายและข้อบังคับเช่นว่านั้นแก่คนชาติหรือเรือแห่งชาติใด ๆ อื่น.

ข้อ ๑๙.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งนั้นไม่เป็นอันใช้แก่:

- ๑) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะได้อำนาจต่อไปแก่รัฐที่ใกล้เคียงเพื่อให้ความสะดวกแก่การไปมาค้าขายชายแดนในระยะสั้น;
- ๒) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะได้อำนาจต่อไปแก่รัฐภายนอกโดยอาศัยความตามสหภาพศุลกากร;

- ๓) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะให้ได้ให้ต่อไปแก่รัฐที่ใกล้เคียงเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้;
- ๔) ความอนุเคราะห์ที่นอร์เวย์ให้หรือจะให้ได้ให้ต่อไปแก่เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ไอซ์แลนด์ หรือสวีเดน.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันใช้แก่สวาลบาร์ต (สปิตสเบอร์เกน).

เป็นที่เข้าใจกันว่า บทแห่งสนธิสัญญานี้เกี่ยวกับผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งจะไม่เป็นอันใช้แก่ความอนุเคราะห์พิเศษที่ให้หรือจะให้ได้โดยสัญญาแก่รัฐภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีอากรสองซ้ำหรือเพื่อถ้อยที่ถ้อยคุ้มครองรายได้แผ่นดินแห่งกันและกัน.

ข้อ ๒๐.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาตกลงกันว่า ข้อพิพาทใดๆ ซึ่งหากจะเกิดขึ้นระหว่างกันและกันในเรื่องการตีความที่ถูกต้องหรือการใช้บทใดๆ แห่งสนธิสัญญานี้ ซึ่งไม่มีทางที่จะระงับโดยทางการทูตได้แล้ว เมื่อภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ก็จะได้เสนอให้ศาลประจำยุติธรรมระหว่างชาติ ณ กรุงเฮก วินิจฉัย เว้นแต่ในกรณีใดๆ ฉะเพาะรายอัครภาคีผู้ทำสัญญาตกลงกันให้เสนอข้อพิพาทยังศาลอนุญาโตตุลาการพิเศษ ทั้งสองฝ่ายรับสัญญาในที่นี้ว่าจะสนองตามคำวินิจฉัยของศาลประจำ หรือศาลอนุญาโตตุลาการว่าเป็นข้อผูกพัน.

ข้อ ๒๑.

สนธิสัญญานี้ นับแต่วันเริ่มใช้ ก็ให้ใช้แทนสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับนอร์เวย์ซึ่งได้ลงนามกัน ณ ออสโล เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๒๖ และนับแต่วันที่วานี้ สนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๒๖ ดังกล่าวแล้วและข้อตกลงและความตกลงทั้งปวงที่เป็นอนุปรกณ์แก่สนธิสัญญานี้ซึ่งได้ทำขึ้นหรือมีอยู่ระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญา จะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน.

ข้อ ๒๒.

สนธิสัญญาให้คงใช้บังคับอยู่เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีผล.

ในกรณีที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้แจ้งเจตนาเลิกสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดห้าปีดังกล่าวแล้ว สนธิสัญญานี้จะคงเป็นข้อผูกพันอยู่จนกว่าจะสิ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้ออกเลิก.

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนว่า การบอกเลิกเช่นว่านี้ จะไม่มีผลพ้นสนธิสัญญา ข้อตกลง หรือความตกลงใดๆ ที่ได้ยกเลิกโดยสนธิสัญญานี้.

ข้อ ๒๓.

สนธิสัญญานี้จะได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน และ ออสโล โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ และสนธิสัญญาที่ว่านนี้จะได้ใช้บังคับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ.

ทำ ณ ออสโล คู่กันเป็นสองฉบับ เมื่อวันที่สิบห้า เดือนที่แปด พุทธศักราช สองพัน สี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ สิบห้า พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๖๕ พันแก้วร้อยสามสิบเจ็ด.

พระยาราชวังสัน.

(ลงนามและประทับตรา)

ตริกเว ลีเอ.

(ลงนามและประทับตรา)

โปรโตคอลสุดท้าย

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือฉบับใหม่ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรนอร์เวย์ ผู้มีอำนาจเต็มของอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันในบทตั้งต่อไปนี้ซึ่งให้ถือว่าเป็นส่วนประกอบแห่งสนธิสัญญา :

๑. เป็นที่เข้าใจกันว่า ผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับสงสาริมทรัพย์ซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในข้อ ๒ วรรค ๗ และข้อ ๖ วรรค ๔ เปรียบให้โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน.

๒. เป็นที่เข้าใจกันว่า ผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในสนธิสัญญานี้ จะได้ให้โดยทันทีและโดยไม่มีเงื่อนไข.

๓. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการที่ปวงที่มีบทบัญญัติผลประติบัติแห่งชาติพื้นเมืองไว้ในสนธิสัญญานี้ คนชาติและเรือแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่ถูกอีกฝ่ายหนึ่งประติบัติให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนชาติและเรือแห่งประเทศใด ๆ อื่น.

๔. ปลาซาร์ดินนอร์เวย์ที่จัดทำขึ้นจากปลาในเอกเทศ กลุเปอา สะปรัตตุส (บรัสลิง) หรือ กลุเปอา ฮาเร็งกุส (ลิลค) นั้น เมื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักรไทย จะไม่ต้องเสียพิศัตตราศุลกากรยิ่งกว่าปลาซาร์ดินที่จัดทำขึ้นจากปลาในเอกเทศ กลุเปอา ปัสซาร์ตุส ซึ่งนำเข้ามาจากประเทศใด ๆ.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ.

ทำ ณ ออสโล คู่กันเป็นสองฉบับ เมื่อวันที่ สิบห้า เดือนที่แปด พุทธศักราช สองพัน สี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ สิบห้า พฤศจิกายน คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

พระยาราชวังสัน.

(ลงนามและประทับตรา)

ตริกเว ลีเอ.

(ลงนามและประทับตรา)

(จาก พระยาราชวังสัน ถึง นาย ซี. เอฟ. สมิต)

ออสโล ๑๕ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗

ท่านอธิบดี,

อนุสนธิหนังสือของท่านลงวันที่ ๑๐ เดือนนี้เกี่ยวกับการแก้ไขตัวบทแห่งร่างสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับนอร์เวย์ซึ่งท่านใคร่เสนอการเติมประโยค “โดยเงื่อนไขแห่งการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน” หลังคำว่า “อัครภาคีผู้ทำสัญญาจะได้มีสิทธิในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง” ในข้อ ๕ นั้น ข้าพเจ้าขอเรียนท่านว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยรับสนองคำเสนอของท่านโดยเงื่อนไขแห่งความเข้าใจว่า “ตลอดเวลาเท่าที่คนชาติไทยไม่เรียกร้องคุณประโยชน์แห่งข้อนี้ในนอร์เวย์ คนชาตินอร์เวย์จะไม่สามารถเรียกร้องคุณประโยชน์แห่งข้อเดียวกันนี้ในประเทศไทย.”

ข้าพเจ้าจะขอบคุณในคำตอบของท่านในเรื่องนี้.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ.

(ลงนาม) พระยาราชวังสัน.

(จาก นาย ซี. เอฟ. สมิธ ถึง พระยาราชวังสัน)

กระทรวงการต่างประเทศ

ออสโล ๑๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

กรมการเมืองพาณิชย์

อธิบดี

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่านลงวันที่ ๑๕ เดือนนี้เกี่ยวกับการตีความคำว่า “โดยเงื่อนไขแห่งการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน” ในข้อ ๕ แห่งสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างนอร์เวย์กับประเทศไทยซึ่งได้ลงนามกันเมื่อวานนี้.

ข้าพเจ้าถือโอกาสนเรียนยันแก่ท่านดังต่อไปนี้ :

เหตุที่ได้เติมคำว่า “โดยเงื่อนไขแห่งการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน” ลงในข้อ ๕ ที่กล่าวข้างบนนี้ก็ออกกฎหมายไทย ตามที่ท่านได้มีแก่ใจอธิบายแก่ข้าพเจ้าในเมื่อทำการเจรจากันระหว่างเรานั้น ในขณะที่ไม่มีทางคุ้มครองสิทธิอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมหรือศิลปกรรมสมบัติแห่งคนต่างก้าวในประเทศไทย ในเวลาเดียวกันท่านได้มีแก่ใจแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า จะได้ออกกฎหมายในเรื่องนี้ภายในเวลา ๒ ปีแต่บัดนี้ไป.

เมื่ออนุโลมตามหลักการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน ก็เป็นอันยุติธรรมที่คนชาติไทยจะพึงอุปโภคความคุ้มครองสิทธิอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมหรือศิลปกรรมสมบัติในนอร์เวย์ได้ ก็ต่อเมื่อคนชาตินอร์เวย์ในประเทศไทยจะได้รับความคุ้มครองทำนองเดียวกัน สถานะการข้อนี้แหละเราได้มีเจตนาทำหลักฐานไว้โดยชัดเจนในข้อ ๕.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
วลว.

(ลงนาม) ซี. เอฟ. สมิธ.

ประกาศ

ให้สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อังกฤษ

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษ ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๗ (๑) ว่าจะได้เริ่มใช้ในทันทีที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกันที่กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐

โดยที่มีบทในข้อ ๒๒ ว่า อาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาที่จะใช้สนธิสัญญานี้ ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ประเทศไทย และในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ ได้แก่บริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือและอาณาเขตต์ใด ๆ ซึ่งจะได้แจ้งความภาคยานุวัติตามความในข้อ ๒๔ หรือจะได้บอกกล่าวการขยายตามความในข้อ ๒๓ และ

โดยที่อัครราชทูตอังกฤษได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐ บอกกล่าวมาตามความในข้อ ๒๓ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิมีพระราชประสงค์ที่จะให้ขยายสนธิสัญญาไปถึงอาณาเขตต์เหล่านี้ คือ

ฮ่องกง

สเตอร์ตสเซ็ทเทิลเมนต์ส

สหพันธรัฐมลายู คือ เนกรีเซมบิลัน, ปาหัง, เประ และ ซะลังโกรี

อสสหพันธรัฐมลายู คือ โยโฮร์, เกคาห์, กะลันตัน, ปลิส และ ตรังกะนู.

ฉะนั้น สนธิสัญญา^{นี้} ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย จึงเป็นอันใช้แก่ประเทศไทย และในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระเจ้าบรมวงศ์^{นี้} จึงเป็นอันใช้แก่ บริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ฮังการี สเตรตส์เซ็ตเติลเมนต์ส สหพันธรัฐมลายู คือ เนกรีเซมบิลัน, ปาหัง, เประ และ เซลังโกร์ และ อสหพันธรัฐมลายู คือโยโฮร์, เกตาห์, กะลันตัน, ปลิส และตรังกะนู ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นต้นไป.

อนึ่ง มีหนังสือสัญญาประกอบสนธิสัญญา ซึ่งพึงประกาศด้วย คือ :

- (๑) โปรโตคอลภาคผนวก.
- (๒) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน อนุสนธิข้อ ๑ (๒) (ก) ว่าด้วยอสังหาริมทรัพย์.
- (๓) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน อนุสนธิข้อ ๘ (๒) ๑) และ ๒) ว่าด้วยข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำเข้าของเข้าออก.
- (๔) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนว่าด้วยผลประติบัติแก่เรือรบ.
- (๕) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน อนุสนธิข้อ ๒๖ ว่าด้วยความยกเว้นจากการรับราชการทหารที่บังคับ.
- (๖) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนว่าด้วยการใช้สิทธิเดิมชั่วคราว.

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา.

นายกรัฐมนตรี.

ประกาศ

ขยายสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อังกฤษ

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่มีบทในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษ ฉบับซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพทว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จะทรงบอกกล่าวพระราชประสงค์ทางผู้แทนของพระองค์ ณ กรุงเพทว ว่า จะขยายสนธิสัญญานี้ไปถึงอาณานิคม อาณาเขตอันพื้นทะเล หรือรัฐอารักขาใด ๆ หรืออาณาเขตใด ๆ ซึ่งรัฐบาลของพระองค์ในสหราชอาณาจักรใช้อำนาจอาณาเขตอยู่ก็ได้ และสนธิสัญญานี้จะได้ขยายไปถึงอาณาเขตใด ๆ ที่ระบุไว้ในคำบอกกล่าวนั้น ตั้งแต่วันบอกกล่าวเป็นต้นไป และ

โดยที่อัครราชทูตอังกฤษได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ บอกกล่าวมาตามความในข้อ ๒๓ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิมีพระราชประสงค์ที่จะให้ขยายสนธิสัญญาไปถึงอาณาเขตเหล่านั้น คือ

บริติช ฮอนดูรัส

เกาะลังกา

ไซปรัส

เกาะฟอล์กแลนด์ และบันดาเขตต์สังกัด

ฟีจี

แกมเบีย (อาณานิคมและรัฐอารักขา)

โกลด์ โคสต์

(ก) อาณานิคม

(ข) อาแซนติ

- (ค) บันดาอาณาเขตต์เหนือ
(ง) โทโกแลนด์ ในอาณัติบริติช

มอลตา

มอริเชียส

ไนจีเรีย

- (ก) อาณานิคม
(ข) รัฐอารักขา
(ค) แคเมอรูนส์ ในอาณัติบริติช

โรตตีเชียเหนือ

เซนต์เฮลีนา และ แอสเซนชัน

เซย์เชลล์

อาณาเขตต์แดงแคเนียคา

เกาะวินด์วาร์ด

เกรนาดา

เซนต์ ลูเชีย

เซนต์ วินเซนต์

ฉะนั้น สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษที่กล่าวข้างต้น ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรค์แห่งอินเดีย จึงเป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตต์ที่ระบุมายังข้างต้น ตั้งแต่วันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม**

นายกรัฐมนตรี.

ประกาศ

ขยายสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อังกฤษ

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่มีบทในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษ ฉบับซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพท ๖ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ว่าพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จะทรงบอกกล่าวพระราชประสงค์ทางผู้แทนของพระองค์ ณ กรุงเพทว่าจะขยายสนธิสัญญานี้ไปถึงอาณาเขต อณาเขตอันพันทะเล หรือรัฐอารักขาใดๆ หรืออาณาเขตใดในอาณาเขตใดๆ ซึ่งรัฐบาลของพระองค์ในสหราชอาณาจักรใช้อำนาจอาณาเขตอยู่ก็ได้ และสนธิสัญญานี้จะได้ขยายไปถึงอาณาเขตใดๆ ที่ระบุไว้ในคำบอกกล่าวนั้น ตั้งแต่วันบอกกล่าวเป็นต้นไป และ

โดยที่อัครราชทูตอังกฤษได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ บอกกล่าวมาตามความในข้อ ๒๓ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิมีพระราชประสงค์ที่จะให้ขยายสนธิสัญญาไปถึงอาณาเขตเหล่านั้น คือ

บาร์เบทอส

บริติช กิอานา

ยามกกา

เกาะลิเวิร์ด

แซนชิบาร์

ฉะนั้น สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษที่กล่าวข้างต้น ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จึงเป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตต์ที่ระบุมารข้างต้นตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นไป.

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม.**

นายกรัฐมนตรี.

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อังกฤษแก้อินเดีย

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่มีบทในข้อ ๒๔ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษ ฉบับซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพทว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จะทรงแจ้งความทางทูต เพื่อให้ภคยานาวัดแก่สนธิสัญญานี้ในส่วนสมาชิกใดๆ ในจักรภพนานาชาติบริติช ซึ่งรัฐบาลมีความประสงค์ให้กระทำภคยานาวัดตั้งกล่าวแล้วก็ได้ ภคยานาวัดใดๆ ตั้งกล่าวแล้ว จะได้มีผลตั้งแต่วันแจ้งความเป็นต้นไป และ

โดยที่อัครราชทูตอังกฤษได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ แจ้งความมาตามบทในข้อ ๒๔ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิได้ทรงให้ภคยานาวัดแก่สนธิสัญญาในส่วนอินเดีย

ฉะนั้น สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษที่กล่าวข้างต้น ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จึงเป็นอันใช้แก้อินเดีย ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นไป.

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม.**

นายกรัฐมนตรี.

ประกาศ

ขยายสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อังกฤษ

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่มีบทในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษ ฉบับซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพทว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จะทรงบอกกล่าวพระราชประสงค์ทางผู้แทนของพระองค์ ณ กรุงเพทว ว่า จะขยายสนธิสัญญานี้ไปถึงอาณาณคม อาณาเขตอันพื้นทะเล หรือรัฐอารักขาใดๆ หรืออาณาเขตใดในอาณาเขตใดๆ ซึ่งรัฐบาลของพระองค์ในสหราชอาณาจักรใช้อำนาจอาณาเขตอยู่ก็ได้ และสนธิสัญญานี้จะได้ขยายไปถึงอาณาเขตใด ๆ ที่ระบุไว้ในคำบอกกล่าวนั้นตั้งแต่วันบอกกล่าวเป็นต้นไป และ

โดยที่อัครราชทูตอังกฤษได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒ บอกกล่าวมาตามความในข้อ ๒๓ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิและพระจักรพรรดิมีพระราชประสงค์ที่จะให้ขยายสนธิสัญญาไปถึง ปาเลสไตน์ นอกจาก ทรานสยอตัน

ฉะนั้น สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษที่กล่าวข้างต้น ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จึงเป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตที่ระบุมาข้างต้นตั้งแต่วันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม.**

นายกรัฐมนตรี.

ประกาศ

ขยายสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อังกฤษ

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่มีบทในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษ ฉบับซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพทว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณานิคมบริติชอินดีเอซ และพระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จะทรงบอกกล่าวพระราชประสงค์ทางผู้แทนของพระองค์ ณ กรุงเพทว ว่า จะขยายสนธิสัญญานี้ไปถึงอาณาเขต อาณาเขตอินดีเอซหรือรัฐอารักขาใดๆ หรืออาณาเขตใดในอาณัติใด ๆ ซึ่งรัฐบาลของพระองค์ในสหราชอาณาจักรใช้อำนาจอาณัติอยู่ก็ได้ และสนธิสัญญานี้จะได้อาศัยไปถึงอาณาเขตใด ๆ ที่ระบุไว้ในคำบอกกล่าวนั้นตั้งแต่วันบอกกล่าวเป็นต้นไป และ

โดยที่อัครราชทูตอังกฤษได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ บอกกล่าวมาตามความในข้อ ๒๓ ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิมีพระราชประสงค์ที่จะให้ขยายสนธิสัญญาไปถึงตองกา.

ฉะนั้น สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษที่กล่าวข้างต้น ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณานิคมบริติชอินดีเอซ และพระจักรพรรดิแห่งอินเดีย จึงเป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตที่ระบุมาข้างต้นตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นไป.

ประกาศมา ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม.**

นายกรัฐมนตรี.

(คำแปล)

สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อังกฤษ

พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยและพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย มีพระราชประสงค์ที่จะจัดความสัมพันธ์ทางการค้าและการพาณิชย์แห่งกันและกัน ให้สะดวกและเป็นระเบียบโดยอาศัยสนธิสัญญาที่ตรวจแก้ไขใหม่,

จึงทรงตกลงกระทำสนธิสัญญาเพื่อการนี้ และได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็ม คือ:-

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย :

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ของพระองค์;

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย (ต่อไปจะได้อ้างถึงพระองค์ว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ):

สำหรับบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ

เซอร์ โจเซฟ คอสบี, เค.บี.เอ., ซี.ไอ.อี., อัครราชทูตของพระองค์ ในประเทศไทย;

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่าปฏิบัติตามแบบที่ติและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันตั้งต่อไปนี้:-

ข้อ ๑.

- (๑) คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะไม่มีสิทธิ
- (ก) ที่จะเข้ามา เดินทางและมีถิ่นที่อยู่ใน และออกไปจากอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ตราบเท่าที่กระทำตามและถือตามเงื่อนไขและข้อบังคับอันพึงใช้ในอาณาเขตต์นั้นแก่การเข้ามา การเดินทาง การมีถิ่นที่อยู่และการออกไปแห่งคนต่างด้าวทั้งปวง;
- (ข) ที่จะกระทำการเหล่านี้ตามข้อกำหนดและตามกฎหมายและข้อบังคับอย่างเดียวกับคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่างด้าวที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง คือ ประกอบการพาณิชย์ หัตถกรรม อุตสาหกรรม วิชาชีพและอาชีพและค้าสินค้าทุกชนิดที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ใช้ตัวแทนตามที่ตนเลือกสรร และโดยทั่วไปก็กระทำการใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นแก่การค้า.

(๒)-(ก) คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับอนุญาตในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้มา รั้งมตุกก ครอบครอง เช่าและยึดถือทรัพย์สิน ไม่ว่าสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ แต่ทว่าอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายที่กล่าวหนหลังไม่มีสิทธิ

- ๑) ที่จะให้การที่คนต่างด้าวจะได้มาหรือเช่าอสังหาริมทรัพย์ในอาณาเขตต์ของตนอยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขที่ตั้งขึ้นหรือจะได้ตั้งขึ้นเพื่อเหตุแห่งความมั่นคงของชาติหรือเหตุอื่น ๆ แห่งนโยบายสาธารณะ;
- ๒) ที่จะตั้งบังคับข้อจำกัดตามแต่จะเห็นสมควร เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเรือที่ชักธงชาติของตนหรืออากาศยานที่ขึ้นทะเบียนแห่งชาติของตนและหุ้นในเรือและอากาศยานเช่นว่านี้.

ในการทั้งปวงซึ่งกล่าวถึงในอนุวรรคนี้ คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์ ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่างด้าวอื่นใด.

(ข) คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับอนุญาตในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งให้จำหน่ายทรัพย์สิน ไม่ว่าสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ ที่ตนครอบครองอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายนั้นโดยการขาย แลกเปลี่ยน ให้ สมรส พิณัยกรรมหรือโดยวิธีอื่นใดตามเงื่อนไขอย่างเดียวกับที่ตั้งขึ้นหรือจะได้ตั้งขึ้นสำหรับคนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง.

(ค) หนึ่ง จะได้รับอนุญาตให้นำทรัพย์สินและของ ๆ ตนโดยทั่วไปออกจากอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่อยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขหรือข้อจำกัดและไม่ต้องเสียอากรนอกจากหรือยิ่งกว่าที่คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นจะต้องปฏิบัติในพฤติการณ์อย่างเดียวกัน.

(๓) คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจะไม่ถูกบังคับ โดยข้ออ้างใด ๆ ให้เสียอากร ภาษี ภาระตั้งบังคับ ค่าธรรมเนียมซึ่งมีสาระสำคัญเป็นภาษี ภาระเรียกบังคับ หรือภาระอุดหนุนใด ๆ จะเป็นชนิดใด ๆ ก็ตาม ซึ่งเรียกเก็บในนามแห่งเจ้าหน้าที่ใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่เรียกเก็บหรือจะได้เรียกเก็บแก่คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง และจะได้อุปโภคผลประโยชน์และความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่และสภาตุลาการในการรักษาอย่างเดียวกันกับคนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง.

(๔) คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จะมีถิ่นที่อยู่ ณ ที่ใดก็ตาม จะไม่ถูกบังคับในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งให้เสียอากร ภาษี ภาระตั้งบังคับ ค่าธรรมเนียมซึ่งมีสาระสำคัญเป็นภาษี ภาระเรียกบังคับหรือภาระอุดหนุนใด ๆ จะเป็นชนิดใด ๆ ก็ตามซึ่งไม่เรียกเก็บเท่าเทียมกันแก่คนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่างตัวที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ทั้งนี้ จะได้อุปโภคผลประโยชน์และความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่และสภาตุลาการในการรักษาอย่างเดียวกันกับคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่างตัวที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

(๕) คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเบื้องต้น ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตน และในการนี้จะได้อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับคนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ทว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับอย่างเดียวกัน หนึ่ง จะได้รับยกเว้น ในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง จากการรับราชการทหารทั้งปวงที่บังคับไม่ว่าทางบกหรือทาง

ทะเลหรือทางอากาศ ไม่ว่าในกองทัพประจำหรือในกองรักษาการแห่งชาติหรือในมิลิเชียหรือตำรวจ จากงานกรรมกรกระทำด้วยมือทุกอย่างที่บังคับ (เว้นแต่ในกรณีเหตุปัจจุบันทันด่วนและมีได้คาสหมายซึ่งเกี่ยวกับสาธารณภัยอันใหญ่หลวง หรือในกรณีที่กฎหมายไทยให้โอกาสเลือกทำงานกรรมกรเช่นว่านั้นแทนการเสียภาษีได้) และจากปฏิบัติงานการใด ๆ ในทางศาลทางปกครองและทางเทศบาลทั้งปวง นอกจากที่บังคับโดยกฎหมายว่าด้วยลูกขุน ก็จะได้รับยกเว้นจากภาระอุดหนุนทั้งปวง ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ ซึ่งบังคับแทนการรับราชการหรือปฏิบัติงานการดังกล่าวแล้ว และจากการกุศลทั้งปวงที่บังคับ ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ หรือภาระอุดหนุนราชการทหารใด ๆ หนึ่ง จะไม่ต้องถูกเรียกเพื่อราชการทหารหรือราชการพลเรือนใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่จะได้เรียกบังคับแก่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง และจะได้รับการใช้เงินตามสมควรเพื่อการนี้ ซึ่งในกรณีใด ๆ ก็ตามมิให้น้อยกว่าการใช้เงินที่ให้ในพฤติการณ์คล้ายคลึงกันแก่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง หนึ่ง ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับการเรียกเพื่อราชการทหารหรือราชการพลเรือนนั้นคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ให้หรือจะได้ให้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่างตัวที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๒.

เคหสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรมและโรงร้าน และทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งปวงของคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และสถานที่ทั้งปวงอันเกี่ยวเนื่องกันซึ่งใช้เพื่อเป็นที่อยู่หรือเพื่อการพาณิชย์ ย่อมเป็นที่คุ้มเกรง มิให้กระทำการเข้าตรวจหรือค้นอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือสอดคุหรือตรวจสมุท กระตาดเอกสารหรือบัญชีใด ๆ เว้นแต่จะได้เป็นไปตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติไว้ในกฎหมายและข้อบังคับสำหรับคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาที่กล่าวหนหลังนั้น.

ข้อ ๓.

(๑) จะได้อ้อยที่อ้อยมีเสรีภาพในการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่าย.

(๒) ในบังคับบทแห่งข้อ ๑ (๑) (ก) และ ๑๖ คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีเสรีภาพที่จะมาโดยปลอดอุปสรรค จะมีเรือและของบนทุกมาด้วยหรือไม่ก็ตาม ยังกินที่ เมืองท่าและแม่น้ำที่ปวงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นได้รับหรือจะได้รับอนุญาตให้มาได้และจะได้อุปโภคสิทธิ เอกสิทธิ เสรีภาพ ความอนุเคราะห์ ความคุ้มกันและความยกเว้นในเรื่องการพาณิชย์และการเดินเรือกับต่างคำอย่างเดียวกับที่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นอุปโภคอยู่หรือจะได้อุปโภคต่อไป.

ข้อ ๔.

คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมขึ้นศาลยุติธรรม ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยปลอดอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพเท่าเทียมกับคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นหรือแห่งประเทศต่างคำที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย ทนายว่าความ ทนาย ตัวแทนและผู้แทนในคดีและกระบวนการพิจารณาที่ปวงเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ จากบุคคลที่มีสิทธิที่จะกระทำการนั้น ๆ ในอาณาเขตต์ที่วานันได้ มิให้ตั้งเงื่อนไซหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์บังคับแก่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเกี่ยวกับการขึ้นศาลยุติธรรมในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้ว ซึ่งมีได้ใช้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองของอีกฝ่ายหนึ่งหรือของประเทศต่างคำที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๕.

(๑) อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับสัญญาว่าจะไม่วางอุปสรรคใด ๆ ในทางดำเนินการของบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมีความประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจอย่างใด ๆ ในอาณาเขตต์ของตน ไม่ว่าในทางตั้งสาขาหรือทางอื่นใดก็ตาม ซึ่งเป็นธุรกิจที่อนุญาต หรือจะได้อนุญาต ให้บริษัท แห่งประเทศต่างคำอื่นใดประกอบ.

(๒) บทแห่ง ข้อ ๑ (๑) (ข), (๒) (ก) (ข) และ (ค) และ (๕), ข้อ ๒ และ ข้อ ๔ แห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญานี้ ให้ใช้แก่บริษัท

แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายด้วย และเพื่อการนี้ ให้อ่านเหมือนหนึ่งว่าคำว่า “บริษัท” เป็นอันใช้แทนคำว่า “คนในบังคับ” ในบทนั้น ๆ ทุกกรณีไป.

(๓) บริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ในส่วนที่เกี่ยวกับอากร ภาษี ภาระตั้งบังคับ ค่าธรรมเนียมซึ่งมีสาระสำคัญเป็นภาษี ภาระเรียกบังคับหรือภาระอุดหนุนอย่างใด ๆ ซึ่งเรียกเก็บในนามแห่งเจ้าหน้าที่ใด ๆ นั้น จะได้อุปโภคผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่บริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง.

(๔) บริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประโยชน์ในการทุกอย่าง และในเรื่องที่ปวงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นการอนุเคราะห์เท่าเทียมกันทุกประการ กับที่ให้แก่บริษัทแห่งประเทศต่างตัวอื่นใด.

ข้อ ๖.

คนในบังคับและบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้อุปโภคผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เท่าเทียมกันทุกประการกับคนในบังคับและบริษัทของอีกฝ่ายหนึ่งในการที่ปวงที่เกี่ยวกับอากรค่านำเข้า ค่านำออกและค่าผ่านแดน ค่าภาคหลวงและการใช้เงินเกี่ยวกับสัมปทาน การคลังสินค้า ความสะดวกในการศุลกากร การตรวจและการตีราคาสินค้าและการคืนอากร.

ข้อ ๗.

(๑) ความสะดวกและเอกสิทธิที่ปวงซึ่งระบุไว้ในอนุสัญญาระหว่างชาติว่าด้วยการยังแบบพิธีศุลกากรให้ง่ายลง ซึ่งลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๒๓ นั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง ในอาณาเขตต์ของตน ในส่วนที่เกี่ยวกับการประติบัติแก่ผู้เดินทางค้าขายและตัวอย่างสินค้า.

(๒) ความสะดวกหรือเอกสิทธิใด ๆ นอกจากนั้นที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้แก่ประเทศต่างตัวอื่นใดในอาณาเขตต์ของตนในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เดินทางค้าขายหรือตัวอย่างสินค้านั้น จะได้ขยายให้แก่อัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเงื่อนไข.

(๑) เป็นที่ตกลงกันว่าพิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้แก่สิ่งของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้กำหนดให้เป็นระเบียบโดยกฎหมายแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

แต่ทว่า (ก) สิ่งของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง จะมาแต่ถิ่นที่ใดก็ตาม มิให้ถูกบังคับให้เสียอากรหรือค่าภาระใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่จะต้องเสียสำหรับสิ่งของเช่นเดียวกันที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศต่างตัวอื่นใด และ

(ข) มิให้ตั้งอากรหรือค่าภาระใด ๆ ในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดบังคับแก่การนำสิ่งของใด ๆ ออกไปยังอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนอกจากหรือยิ่งกว่าที่ต้องเสียหรือจะต้องเสียในการนำสิ่งของเช่นเดียวกันออกไปยังประเทศต่างตัวอื่นใด.

(๒)-๑) มิให้ตั้งบังคับหรือคงไว้ซึ่งข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำสิ่งของใด ๆ เข้ามาในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จะมาจากถิ่นที่ใด ๆ ก็ตาม ซึ่งผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ขยายให้บังคับแก่การนำเข้ามาแห่งสิ่งของเช่นเดียวกันซึ่งผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศต่างตัวอื่นใดด้วยเหมือนกัน.

๒) มิให้ตั้งบังคับหรือคงไว้ซึ่งข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำสิ่งของใด ๆ ออกจากอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไปยังอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ขยายให้บังคับแก่การนำสิ่งของเช่นเดียวกันออกไปยังประเทศต่างตัวอื่นใดด้วยเหมือนกัน.

๓) ในกรณีที่มีการตั้งข้อจำกัดปริมาณแบบใด ๆ ในการนำสิ่งของที่จำกัดเข้าหรือออกนั้น อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายตกลงว่าปริมาณของที่จำกัดซึ่งจะได้อนุญาตให้นำเข้ามาจากหรือส่งออกไปยังประเทศต่างตัวนั้น จะได้เป็นส่วนที่เป็นธรรมให้แก่การนำสิ่งของเข้ามาจากหรือส่งออกไปยังอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง.

๔) ข้อยกเว้นต่อข้อระเบียบทั่วไปซึ่งวางไว้ในอนุวรรค (๒) ๑) และ ๒) แห่งข้อนี้จะมีได้ก็แต่ในกรณีต่อไปนี้

- (ก) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดซึ่งตั้งบังคับเพื่อประโยชน์แก่ความมั่นคงสาธารณะ;
- (ข) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่ว่าด้วยการไปมาค้าขายอาวุธ เครื่องกระสุนและเครื่องอุปกรณ์การสงคราม หรือ ในพฤติการณ์มิใช่ธรรมดา ก็ข้อห้ามหรือข้อจำกัดเสียบังพัสดุเพื่อการทหารอื่นใดทั้งปวงด้วย;
- (ค) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดซึ่งตั้งบังคับเพื่อกู้ครองสาธารณะ;
- (ง) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดซึ่งตั้งบังคับเพื่อกู้ครองสัตว์หรือพืชรวมทั้งการกู้ครองจากโรค ความเสื่อมพันธุ์หรือความสูญพันธุ์กับทั้งวิธีการต่าง ๆ ซึ่งกระทำต่อพันธุ์ พืชและสัตว์ที่ร้าย.
- (๓) บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำเข้าหรือออกนั้น ไม่เป็นอันใช้แก่การค้าฝิ่นหรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งรวมอยู่หรือจะได้รวมอยู่ต่อไปในขอบข่ายแห่งอนุสัญญาระหว่างชาติในเรื่องฝิ่นซึ่งลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ หรืออนุสัญญาระหว่างชาติเพื่อจำกัดการทำหัตถกรรมและกำหนดระเบียบการจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งได้ลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๓๑ โดยเป็นที่เข้าใจกันว่า การค้าเช่นนั้นให้คงอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายและข้อบังคับซึ่งใช้อยู่หรือจะได้ใช้ต่อไปในเวลาใด ๆ ในอาณาเขตแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย.

ข้อ ๕.

อากรภายในซึ่งเรียกเก็บภายในอาณาเขตแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพื่อประโยชน์แห่งรัฐหรือองค์การแห่งการปกครองฝ่ายท้องถิ่นหรือเทศบาล แก่หรือเกี่ยวกับของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น มิให้เป็นอย่างอื่นหรือยิ่งกว่าอากรซึ่งเรียกเก็บในพฤติการณ์เช่นเดียวกันแก่หรือเกี่ยวกับของซึ่งมีกำเนิดในพื้นที่เมือง.

ข้อ ๑๐.

(๑) คนในบังคับและบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้รับผลประโยชน์อันเป็นธรรมในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการจำหน่าย จำกัด จำกัดหรือเวนคืนใด ๆ เนื่องด้วยทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ซึ่งได้มาแล้วโดยชอบด้วยกฎหมายและ

ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าทดแทนเพื่อวิธีการใด ๆ ดังกล่าวแล้ว และในการที่^{๕๕} จะไม่ถูกประทับตราให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนในบังคับและบริษัทของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง แล้วแต่กรณี.

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดใด ๆ โดยการตั้งขึ้นหรือคงไว้ซึ่งการผูกขาดหรือด้วยประการอื่นใดก็ตาม ซึ่งตั้งบังคับ หรือจะได้ตั้งบังคับต่อไป ในอาณาเขตแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแก่การนำเข้า การซื้อและการขายอาวุธและเครื่องกระสุนต่าง ๆ นั้นมิให้วางบทหรือใช้บทให้เป็นการกีดกันคนในบังคับและบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ในอันจะได้มาซึ่งเสบียงพัสดุแห่งวัตถุประสงค์สาธารณะให้เพียงพอเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมของตนโดยเป็นที่เข้าใจกันว่า ข้อความในวรรคนี้ไม่เป็นการตัดหนทางที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะใช้ข้อบังคับอันสมควรตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ความปลอดภัยและความมั่นคงสาธารณะ.

ข้อ ๑๑.

คนในบังคับและบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีสิทธิ ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกันกับคนในบังคับหรือบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการนิมิต เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า แบบแผนอุตสาหกรรมและสิทธิออกแบบวรรณกรรมและศิลปกรรม แต่ทว่า ต้องถือตามเงื่อนไขและแบบพิธีซึ่งตั้งบังคับแก่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาที่กล่าวหนหลัง.

ข้อ ๑๒.

(๑) อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้ห้ามการนำเข้าของใด ๆ เข้ามา และจะได้จัดวิธีการยึดของใด ๆ ในเมื่อนำเข้ามา ในอาณาเขตของตนซึ่งเป็นของที่มีมูลค่า อูบาย คำพรรณนาหรือการแสดงอื่น ๆ ซึ่งแถลงหรือแนะโดยประจักษ์แจ้งว่าของนั้น ๆ ได้ทำผิดกรรมในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าหากว่าคำแถลงหรือข้อแนะดังกล่าวแล้วเป็นความเท็จ และอีกประการหนึ่งจะได้คุ้มครองบันดาผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามาจากการแข่งขันโดยกรอสั่งเสียยับยั้งกว่าขนาด และโดยมีวันฝ่าฝืนผิดขนาด.

(๒) บทแห่งข้อนี้ไม่เป็นอันตั้งบังคับข้อผูกพันใด ๆ ที่จะให้สิทธิของผ่านแดน.

ข้อ ๑๓.

(๑) ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวกับการเดินเรือและผลประติบัติในการเรือ อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับสัญญาว่าจะประติบัติแก่บริษัทและเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้เป็นการอนุเคราะห์ไม่ว่าในทางนิติชนัยหรือพฤตินัย ด้วยประการใด ๆ ไม่น้อยกว่าบริษัทและเรือของตนหรือบริษัทและเรือของประเทศต่างตัวอื่นใด บทแห่งข้อนี้ว่าด้วยเรือนั้นเป็นอันใช้แก่คนโดยสารและของบนทุกซึ่งขนส่งในเรือด้วย.

(๒) อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อนุญาตให้นำเข้าหรือนำออกบนคาสินค้าทั้งปวงซึ่งนำเข้าหรือนำออกได้โดยชอบด้วยกฎหมาย กับทั้งให้ขนส่งคนโดยสารมาจากหรือไปยังอาณาเขตต์ของแต่ละฝ่ายในเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง และเรือดังกล่าวแล้ว ตลอดทั้งของบนทุกและคนโดยสารในเรือนั้น ๆ จะได้อุปโภคเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับเรือแห่งชาติพื้นเมืองและของบนทุกและคนโดยสารในเรือนั้น ๆ หรือเรือแห่งประเทศต่างตัวอื่นใดและของบนทุกและคนโดยสารในเรือนั้น ๆ และจะไม่ถูกบังคับให้เสียค่าอากรหรือค่าภาระใด ๆ เป็นอย่างอื่นหรือยิ่งขึ้นไป.

ข้อ ๑๔.

ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวกับการจอด การบนทุกและการถ่ายบนทุกแห่งเรือต่าง ๆ ในเมืองท่าอยู่ ทำเนียบท่า ท่าและที่ทอดในอาณาเขตต์ของแต่ละฝ่ายนั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาจะได้ถ้อยที่ถ้อยใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งลงนามกัน ณ ะ เจนีวา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓

ข้อ ๑๕.

ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าติดพัน ค่าภาระและการใช้เงินทุกชนิด จะเรียกชื่ออย่างใดก็ตามซึ่งเรียกเก็บแก่เรือต่าง ๆ เช่นค่าติดพันหรือค่าภาระต่าง ๆ คือ ค่าระวางตัน ค่าสุขาภิบาล ค่าเมืองท่า ค่าทำเนียบท่า ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประกาศและค่าต่านักตรวจโรคซึ่งเรียกเก็บในนามหรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บรรษัทหรือสถานการชนิดใด ๆ นั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาจะได้ถ้อยที่ถ้อยใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งได้ลงนามกัน ณ ะ เจนีวา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓.

(๑) บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยการต่างฝ่ายต่างยอมให้ผลประโยชน์ที่แห่งชาติพื้นเมืองนั้น ไม่เป็นอันใช้แก่

(ก) การค้าชายฝั่งในอาณาเขตต์ของอัครภาคีผู้ทำสัญญา หรือ

(ข) การประมงในน่านน้ำอาณาเขตต์ และน่านน้ำแห่งชาติ.

(๒) แต่ทว่า (ก) ในส่วนการค้าชายฝั่งนั้น คนในบังคับและเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองหรือเรือแห่งประเทศต่างตัวอื่นใด และ

(ข) ในส่วนการประมงนั้น คนในบังคับและเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และปลาซึ่งเรือนั้น ๆ จับได้ในอาณาเขตต์และน่านน้ำอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งจะไม่ถูกประติบัติให้ได้รับอนุเคราะห์ด้วยประการใด ๆ น้อยกว่าคนในบังคับหรือพลเมืองหรือเรือแห่งประเทศต่างตัวอื่นใด หรือปลาที่เรือนั้น ๆ จับได้.

(๓) อนึ่ง ในกรณีที่การค้าชายฝั่งในอาณาเขตต์ของอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จะได้สงวนไว้ ให้เฉพาะแก่เรือแห่งชาติพื้นเมือง แม้กระนั้น เรือของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งจะเดินทางจากเมืองท่าแห่งหนึ่ง ไปยังเมืองท่าอีกแห่งหนึ่งในอาณาเขตต์ดังกล่าวแล้วก็ได้ ไม่ว่าจะไปเพื่อเอาของบันทุกหรือคนโดยสารซึ่งนำมาจากต่างประเทศขึ้นบกทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเพื่อเอาของบันทุกหรือคนโดยสารซึ่งจะไปยังต่างประเทศเป็นปลายทางลงเรือทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ตาม อนึ่ง เรือเช่นว่านี้ ถ้าประกอบการค้าไปยังหรือมาจากถิ่นที่ตั้งไม่อยู่ภายในขอบเขตต์แห่งการค้าชายฝั่งที่สงวนไว้ดังกล่าวแล้วก็จะไม่ถูกห้ามมิให้กระทำการขนส่งระหว่างเมืองท่าสองแห่งในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายที่กล่าวแรก ในส่วนคนโดยสารซึ่งถือตัวผ่านไปมาหรือสินค้าซึ่งตราส่งด้วยใบบันทุกผ่านไปยังหรือมาจากถิ่นที่ตั้งไม่อยู่ภายในขอบเขตต์ดังกล่าวแล้ว และในเวลาทีประกอบการค้าขนส่งเช่นว่านั้น เรือ คนโดยสารและของบันทุกเหล่านั้นจะได้อุปโภคเอกสิทธิบริบูรณ์ตามสนธิสัญญานี้.

(๑) เรือใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งหากถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลมหรือด้วยอุบัติเหตุ ให้เข้ากำบังอาศัยในเมืองท่าแห่งอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจะได้มีเสรีภาพกระทำการซ่อมในที่นั้น จัดหาเครื่องพัสดุที่จำเป็นทั้งปวงและกลับออกทะเลไปโดยไม่ต้องเสียค่าติดพันใด ๆ นอกจากค่าติดพันที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองจักต้องเสียในกรณีเช่นเดียวกัน แต่ทว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือพาณิชย์จักมีความจำเป็นที่จะจำหน่ายสินค้าเสียส่วนหนึ่งเพื่อชำระค่าใช้สอยก็จักต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัตต์ราคาอากรแห่งถิ่นที่ตนได้มานั้น.

(๒) ถ้าหากว่าเรือใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเคยติดตื้นหรืออับปางลงตามฝั่งในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เรือเหล่านั้นและส่วนทั้งปวงแห่งเรือนั้นและเครื่องตกแต่งและส่วนอุปกรณ์ทั้งปวงของเรือนั้น และของและสินค้าทั้งปวงที่ช่วยกู้มาได้จากเรือนั้นรวมทั้งสิ่งใด ๆ ที่จักได้โยนลงทะเล หรือ ถ้าได้ขาย ก็เงินที่ได้จากการขายนั้น กับทั้งกระดาษเอกสารทั้งปวงที่พบอยู่บนเรือนั้น จะได้มอบให้แก่เจ้าของแห่งเรือ ของ สินค้า ฯลฯ นั้น ๆ หรือแก่ตัวแทน เมื่อเรียกร้องมา.

ถ้าไม่มีเจ้าของหรือตัวแทนเช่นว่านั้นอยู่ ณ ที่นั้น เรือ ของ สินค้า ฯลฯ ดังกล่าวแล้ว เท่าที่เป็นทรัพย์สินของคนในบังคับหรือบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายที่กล่าวแรก จะได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจแห่งภาคีฝ่ายนั้นเมื่อเรียกร้องมาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้โดยกฎหมายและข้อบังคับในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง และเจ้าพนักงานกงสุล เจ้าของหรือตัวแทนดังกล่าวแล้วจะต้องใช้เงินก็แต่ในส่วนค่าใช้สอยที่ต้องจ่ายในการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ กับทั้งค่าใช้สอยในการช่วยกู้หรืออื่น ๆ ซึ่งจะพึงใช้ในกรณีฉุกเฉินที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองอับปางหรือเคยติดตื้น.

(๓) อย่างไรก็ดี ของและสินค้าซึ่งช่วยกู้มาได้จากการอับปางหรือเคยติดตื้นนั้น จะได้รับยกเว้นจากการเสียค่าศุลกากรใด ๆ เว้นแต่จะได้ตรวจมอบไปเพื่อการบริโภคนภายใน ในกรณีเช่นนี้จะต้องเสียค่าอากรธรรมดา.

(๔) ในกรณีที่เรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกกำลังคลื่นลมพัดเข้าฝั่ง เกยตื้นหรืออับปางลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของหรือนายเรือหรือตัวแทนอื่นใด ของเจ้าของไม่อยู่ หรืออยู่และขอร้องเจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายที่ กล่าวก่อนยอมได้รับอำนาจให้เข้าเกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือที่จำเป็น ให้แก่เพื่อนร่วม ประเทศของตนได้.

ข้อ ๑๘.

(๑) อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งเจ้าพนักงานกงสุลลำดับชั้นใด ๆ ให้มีถิ่นที่ อยู่ในเมืองและเมืองท่าใด ๆ ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ที่อนุญาตให้ผู้แทนเช่นนั้นแห่งอัคร ภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นมีถิ่นที่อยู่ในขณะเริ่มใช้สนธิสัญญานี้ หรือที่อนุญาต หรือจะได้อนุญาตใน เวลาใด ๆ ให้ผู้แทนเช่นนั้นแห่งประเทศต่างตัวอื่นใดมีถิ่นที่อยู่ ก็ได้ แต่เท่าที่ เจ้าพนักงานกงสุล เช่นว่านี้ มิให้เข้าปฏิบัติงานการจนกว่าอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ให้ความเห็นชอบและ ความยอมรับนับถือตามแบบที่ใช้กันอยู่.

(๒) ในบังคับแห่งการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน เจ้าพนักงานกงสุลแห่งอัครภาคีผู้ทำ สัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคอำนาจ สิทธิ เอกสิทธิและความยกเว้นในทางราชการในอาณาเขตต์ ของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเดียวกับที่ให้ หรือจะได้ให้ แก่เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งประเทศต่างตัว ที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง.

ข้อ ๑๙.

ในกรณีที่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ตายลงโดยมีทรัพย์สินอยู่ใน อาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งและทิ้งญาติไว้แต่มิได้ทิ้งผู้ใดไว้ ในอาณาเขตต์ซึ่งทรัพย์สินเช่นนั้น ตั้งอยู่ ที่เป็นบุคคลมีสิทธิตามกฎหมายแห่งประเทศของตนในอันจะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สิน มฤตก เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายที่เป็นเจ้าสังกัดแห่งคนในบังคับ ที่ตายลงนั้น เมื่อได้ปฏิบัติตามแบบพิธีที่จำเป็น ก็จะได้รับอำนาจให้เข้าพิทักษ์รักษาและจัดการ ทรัพย์สินมฤตกโดยวิธีและตามข้อจำกัดที่บัญญัติโดยกฎหมายแห่งประเทศที่ทรัพย์สินมฤตกนั้นตั้งอยู่.

ข้อ ๒๐.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ ว่าด้วยผลประสิทธิผลที่ให้แก่ประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับอนุเคราะห์หนึ่งนั้น ไม่เป็นอันขยายไปถึง—

- (๑) ความอนุเคราะห์ที่ให้ หรือจะให้ได้ ให้ ในอาณาเขตแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใด (ก) เพื่อให้ความสะดวกแก่การไปมาค้าขายชายแดนกับประเทศที่ใกล้เคียง หรือ (ข) โดยอาศัยความตามสหภาพศุลกากรซึ่งได้ทำขึ้นแล้ว หรือจะทำได้ทำขึ้นต่อไป กับอีกประเทศหนึ่ง;
- (๒) คุนประโยชน์ที่ให้ในอาณาเขตแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยอาศัย จะเพาะความตกลงกับประเทศอื่นใดว่าด้วยการเก็บภาษีอากรสองซ้ำ หรือ
- (๓) ความอนุเคราะห์ที่ให้ หรือจะให้ได้ แก่รัฐใกล้เคียงเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้.

ข้อ ๒๑.

ข้อพิพาทใด ๆ ซึ่งหากจะเกิดขึ้นระหว่างอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายในเรื่องการตีความ ที่ถูกต้องหรือการใช้บทใด ๆ แห่งสนธิสัญญานี้ ในเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดขอร้อง ก็จะได้เสนอ ต่อศาลประจำตุลาการระหว่างชาติ เว้นแต่ในกรณีใด ๆ จะเพาะรายอัครราชทูตผู้ทำสัญญาจะได้ตกลงกันให้เสนอข้อพิพาทนั้นต่อสภาตุลาการอื่นใดหรือจำหน่ายคดีโดยวิธีพิจารณาอย่างอื่นใด.

ข้อ ๒๒.

อาณาเขตแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญา ที่จะใช้สนธิสัญญานี้ ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ประเทศไทย และในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ ได้แก่บริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ และอาณาเขตใด ๆ ซึ่งจะได้แจ้งความ ภาคนิวติตามความในข้อ ๒๔ หรือจะได้บอกกล่าวการขยายตามความในข้อ ๒๓ ข้อความใด ๆ ในสนธิสัญญานี้อันกล่าวถึงอาณาเขตแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญานี้ ให้ถือว่าหมายถึงบันดาอาณาเขตแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญานี้ ๆ ที่ใช้สนธิสัญญานี้อยู่.

ข้อ ๒๓.

(๑) พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิจะทรงบอกกล่าวพระราชประสงค์ทางผู้แทนของพระองค์ ณ กรุงเพทว ว่า จะขยายสนธิสัญญานี้ไปถึงอาณาจักม อาณาเขตต์อันพื้นทะเลหรือรัฐอารักขาใด ๆ หรืออาณาเขตต์ในอาณัติใด ๆ ซึ่งรัฐบาลของพระองค์ในสหราชอาณาจักรใช้อำนาจอาณัติอยู่ ก็ได้ และสนธิสัญญานี้จะได้ขยายไปถึงอาณาเขตต์ใด ๆ ที่ระบุไว้ ในคำบอกกล่าวนั้นตั้งแต่วันบอกกล่าวเป็นต้นไป.

(๒) เมื่อสิ้นกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันเริ่มใช้สนธิสัญญานี้แล้ว อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเลิกการใช้สนธิสัญญานี้แก่อาณาเขตต์ใด ๆ ที่ได้ขยายไปถึงตามบทแห่งวรรคก่อน ก็ได้ โดยบอกกล่าวหน้าสิบสองเดือน.

ข้อ ๒๔.

(๑) อัครราชทูตผู้ทำสัญญาตกลงกันว่า พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิจะทรงแจ้งความทางทูต เพื่อให้ภักยานุวัติแก่สนธิสัญญานี้ในส่วนสมาชิกใด ๆ ในจักรภพนานาชาติบริติชซึ่งรัฐบาลมีความประสงค์ให้กระทำภักยานุวัติดังกล่าวแล้วก็ได้ ภักยานุวัติใด ๆ ดังกล่าวแล้ว จะได้มีผลตั้งแต่วันแจ้งความเป็นต้นไป

(๒) เมื่อสิ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันเริ่มใช้สนธิสัญญานี้แล้ว อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเลิกสนธิสัญญาในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศใด ๆ ซึ่ง ได้แจ้งความภักยานุวัติตามความในวรรค (๑) แห่งข้อนี้ ก็ได้ โดยบอกกล่าวหน้าสิบสองเดือน.

(๓) การแจ้งความใด ๆ ตามความในวรรค (๑) แห่งข้อนี้ จะรวมทั้งเขตต์สังกัดหรืออาณาเขตต์ในอาณัติใด ๆ ซึ่งอยู่ในความปกครองของรัฐบาลแห่งประเทศที่ได้มีการแจ้งความภักยานุวัตินั้น ก็ได้ และการบอกกล่าวล่วงหน้าใด ๆ ตามความในวรรค (๒) แห่งข้อนี้ก็ให้ใช้แก่เขตต์สังกัดหรืออาณาเขตต์ในอาณัติใด ๆ ดังกล่าวแล้วซึ่งรวมอยู่ในการแจ้งความภักยานุวัตินั้นด้วย.

ข้อ ๒๕.

(๑) ตราบใดที่ในอาณาเขตต์ใด ๆ ซึ่งกล่าวในข้อ ๒๓ และ ๒๔ ซึ่งมีได้ใช้บทแห่งสนธิสัญญานี้ โดยการภักยานุวัติตามความในข้อ ๒๔ ก็ดี หรือโดยบอกกล่าวการขยายตาม

ความในข้อ ๒๓ กิติ ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศไทยได้รับผลประติบัติซึ่งเป็นการอนุเคราะห์เท่ากับที่ให้แก่ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศต่างตัวอื่นใด ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตที่ตั้งกล่าวแล้วจะได้อุปโภคผลประติบัติในประเทศไทยซึ่งเป็นการอนุเคราะห์เท่ากับที่ให้แก่ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศต่างตัวอื่นใดดุจกัน.

(๒) ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในปาเลสไตน์ จะไม่ถูกตัดทางที่จะได้รับคุณประโยชน์จากข้อนี้โดยจะเพาะเหตุที่ปาเลสไตน์จะได้ให้เอกสิทธิศุลกากรพิเศษใด ๆ แก่ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในรัฐใด ๆ ซึ่งใน ค.ศ. ๑๙๑๔ เป็นอาณาเขตที่รวมอยู่โดยสิ้นเชิงในเตอร์กิกฝ่ายเอเชียหรืออารเบีย.

ข้อ ๒๖.

สนธิสัญญานี้นับแต่วันเริ่มใช้ ก็ให้ใช้แทนสนธิสัญญาทั่วไปและสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือซึ่งได้ลงนามกัน ณ ลอนดอน เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๒๕ และนับแต่วันที่วานนี้สนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๒๕ ตั้งกล่าวแล้ว และข้อตกลงและความตกลงทั้งปวงที่เป็นอุปกรณแก่สนธิสัญญานี้ซึ่งได้ทำขึ้นหรือมีอยู่ระหว่างอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายจะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน.

แต่ทว่า บทว่าด้วยอาณาเขตต์ในสนธิสัญญาซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๐๙ และภาคผนวกสนธิสัญญานี้กับทั้งบทสนธิสัญญาทั้งปวงที่ใช้อยู่ ณ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ซึ่งกำหนดหรือปักปันเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยกับดินแดนหรือรัฐอารักขาบริติชนั้น ให้คงใช้ต่อไป.

ข้อ ๒๗.

(๑) สนธิสัญญานี้จะรับสัตยาบันและสัตยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเพท ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ สนธิสัญญาจะได้เริ่มใช้ในทันทีที่แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน และให้คงใช้ต่อไปเป็นกำหนดเวลา ๕ ปี.

(๒) ในกรณีที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้บอกกล่าวแก่อีกฝ่ายหนึ่ง ๑๒ เดือนก่อนสิ้นกำหนด ๕ ปีตั้งกล่าวแล้ว ในเจตนาที่จะเลิกสนธิสัญญานี้ ก็ให้คงใช้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนด ๑๒ เดือนนับแต่วันที่มิได้บอกกล่าวเจตนาเช่นนั้น.

(๓) การเลิกสนธิสัญญานี้จะไม่มีผลสิ้นสนธิสัญญาข้อตกลงหรือความตกลงใดๆ ที่ได้ยกเลิกโดยสนธิสัญญานี้หรือสนธิสัญญาก่อนๆ ระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่าย.

(๔) การบอกกล่าวตามความในวรรค ๒ แห่งข้อนี้จะไม่กระทบต่อการใช้สนธิสัญญานี้ระหว่างประเทศไทยกับประเทศหรืออาณาเขตต์ใด ๆ ซึ่งได้มีการแจ้งความภาคยานุวัติตามความในข้อ ๒๔.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราสนธิสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ.

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ยี่สิบสาม เดือนที่แปด พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ยี่สิบสาม พฤศจิกายน คริสตศักราชพันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) **หลวงประดิษฐมนูธรรม**

(ลงนามและประทับตรา) **จ. ครอสบี.**

โปรโตคอล

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนั้นในสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ ผู้มีอำนาจเต็มแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันดังต่อไปนี้ :-

๑. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในสนธิสัญญาดังกล่าวแล้ว ซึ่งให้โปรโตคอลนี้เป็นส่วนประกอบอยู่นั้น :-

(๑) คำว่า “คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (หรือของอีกฝ่ายหนึ่ง)” นั้น ๑) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย ให้หมายถึงคนในบังคับทั้งปวงของพระองค์ และ ๒) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ ให้หมายถึงคนในบังคับทั้งปวงของพระองค์และบุคคลทั้งปวงที่อยู่ในอารักขาของพระองค์;

(๒) คำว่า “เรือแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (หรือของอีกฝ่ายหนึ่ง)” นั้น ๑) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย ให้รวมทั้งเรือทั้งปวงที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทย และ ๒) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ ให้รวมทั้งเรือทั้งปวงที่จดทะเบียนตามกฎหมายแห่งส่วนใด ๆ ในจักรภพนานาชาติบริติช รวมทั้งอาณาเขตต์ใด ๆ ที่อยู่ในอริปไตย อารักขา อธิราชย์ หรืออาณัติของพระองค์;

(๓) ถ้อยคำว่า “บริษัท” แห่งประเทศใด ๆ และถ้อยคำว่า “บริษัทแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (หรือของอีกฝ่ายหนึ่ง)” ให้หมายถึงบันดาบริษัทจำกัดและอื่น ๆ ห้างหุ้นส่วนและสังคมทั้งปวง ซึ่งก่อตั้งเพื่อพาณิชย์ การคลัง อุตสาหกรรม การขนส่งหรือธุรกิจอื่นใด และจัดตั้งโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งใช้อยู่ในประเทศนั้นหรือในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญานั้นแล้ว แต่กรณี และ

(๔) คำว่า “ประเทศต่างต่าง” นั้น ๑) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย ให้หมายถึงประเทศที่มีอาณาเขตต์อยู่ในอริปไตยของพระ

องค์ และ ๒) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระจักรพรรดิ ให้หมายถึงประเทศที่มีอาณาเขตตั้งอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อารักขา อธิราชย์ หรือ อาณาเขตของพระองค์.

๒. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการตั้งปวงที่มีบทบัญญัติผลประติบัติแห่งชาติพื้นเมืองไว้ในสนธิสัญญานี้ คนในบังคับ บริษัทและเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตตั้งของแต่ละฝ่ายนั้น อีกฝ่ายหนึ่งจะไม่ประติบัติให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนในบังคับหรือพลเมือง บริษัทและเรือแห่งประเทศต่างตัวอื่นใด หรือของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศเช่นว่านี้.

๓. เป็นที่เข้าใจกันว่า ผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งบัญญัติไว้ในข้อ ๑ แห่งสนธิสัญญานี้เพื่อประโยชน์แก่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายนั้นเป็นอันให้แก่คนในบังคับเช่นว่านี้ จะมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตตั้งแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งหรือไม่ก็ตาม.

๔. บทตั้งปวงแห่งสนธิสัญญานี้ที่บัญญัติการให้ผลประติบัติซึ่งให้แก่ประเทศต่างตัวที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งนั้น จะตีความให้หมายว่า ผลประติบัติเช่นนั้น จะได้ให้โดยพร้อมกันและโดยไม่มีเงื่อนไข.

๕. เป็นที่เข้าใจกันว่า คำว่า "ข้อห้ามหรือข้อจำกัดซึ่งตั้งบังคับเพื่อคุ้มครองสาธารณสุข" ในข้อ ๘ (๒) ๔) (ค) นั้น รวมทั้ง "ข้อห้ามหรือข้อจำกัดซึ่งตั้งบังคับแก่การนำเข้า การนำออก หรือการขายอัลกอฮอล์หรือเครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์" ด้วย.

๖. เป็นที่เข้าใจกันว่า บทแห่งข้อ ๘ จะไม่ถือว่าเป็นการคัดค้านทางที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะตั้งอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการขายน้ำสุราที่นำเข้ามา ต่างกับการขายน้ำสุราที่รัฐทำหรือออกใบอนุญาตให้ทำ.

๗. เป็นที่เข้าใจกันว่า สนธิสัญญาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งลงนามกัน ณ กรุงทพ ฯ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๑ และอนุสัญญาการอนุญาตศาลากลางซึ่งลงนามกัน ณ ลอนดอน เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๒๕ นั้น ไม่รวมอยู่ในคำว่า "ข้อตกลงและความตกลงทั้งปวง ที่เป็นอนุกรรมแก่สนธิสัญญานี้" ในข้อ ๒๖.

๘. เป็นที่เข้าใจกันว่า บทกำหนดซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญา^๕ไม่เป็นอันกระทบ ใช้แทนหรือแก้ไขกฎหมายและข้อบังคับใด ๆ ว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้าและความสงบเรียบร้อยสาธารณะซึ่งใช้อยู่หรือจะ ได้ตราขึ้นในอาณาเขตแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดด้วยประการใด ๆ ถ้าหากว่าไม่เป็นวิธีการเลือกปฏิบัติซึ่งมุ่งกระทำเฉพาะต่อคนในบังคับแห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้าย^๕ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ เมื่อวันที่ยี่สิบสาม เดือนที่แปด พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ยี่สิบสาม พฤศจิกายน คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) **หลวงประดิษฐมนูธรรม.**

(ลงนามและประทับตรา) **จ. ครอสบี.**

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง เซอร์ โจเซฟฮาท์ ครอสบี้)

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

อนุสนธิข้อ ๑ (๒) (ก) แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักร ซึ่งลงนามกันวันนั้น นั้น ข้าพเจ้าขอเรียน พล. ข. ท่านว่า ตราบดที่สนธิสัญญาตั้งกล่าวแล้วคง ใช้อยู่ คนในบังคับและบุคคลในอารักขาและบริษัทบริติชที่จดทะเบียนในอาณาเขตต์ที่ใช้สนธิสัญญานั้น จะได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยเพื่อประโยชน์แก่การเป็นถิ่นที่อยู่ พาณิชย อุตสาหกรรม การศาสนาและการกุศล กับทั้งเพื่อใช้เป็นสุสาน แต่การได้มาซึ่งที่ดินแห่งสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น จะได้สงวนไว้ให้แก่คนในบังคับไทย แต่ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิทุกอย่างในที่ดินใด ๆ ซึ่งคนในบังคับและบุคคลในอารักขาหรือบริษัทบริติชที่จดทะเบียนในอาณาเขตต์ที่ใช้สนธิสัญญานี้ได้มาแล้ว หรือจะได้อีกต่อไป โดยชอบด้วยกฎหมายนั้น จะได้เป็นที่คุ้มเกรง ในกรณีที่เวนคืนสิทธิใด ๆ ตั้งกล่าวแล้ว จะได้ใช้ค่าทำขวัญให้ตามสมควร.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก เซอร์โจเซฟ ครอสม์ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตบริติช,

กรุงเทพฯ,

๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่านลงวันนี้ ซึ่งมีข้อความดังต่อไปนี้ :

“อนุสนธิข้อ ๑ (๒) (ก) แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักร ซึ่งลงนามกันวันนี้ นั้น ข้าพเจ้าขอเรียน พล.ฯ ท่านว่า トラบไตที่สนธิสัญญาตั้งกล่าวแล้วคงใช้อยู่ คนในบังคับและบุคคลในอารักขาและบริษัทบริติชที่จดทะเบียนในอาณาเขตต์ที่ใช้สนธิสัญญานั้น จะได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยเพื่อประโยชน์แก่การเป็นถิ่นที่อยู่ พาณิชย อุตสาหกรรม การศาสนาและการกุศล กับทั้งเพื่อใช้เป็นสุสาน แต่การได้มาซึ่งที่ดินแห่งสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น จะได้สงวนไว้ให้แก่คนในบังคับไทย แต่ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิทุกอย่างในที่ดินใด ๆ ซึ่งคนในบังคับและบุคคลในอารักขาหรือบริษัทบริติชที่จดทะเบียนในอาณาเขตต์ที่ใช้สนธิสัญญานี้ได้มาแล้ว หรือจะได้อีกต่อไปโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น จะได้เป็นที่คุ้มเกรง ในกรณีที่เวนคืนสิทธิใด ๆ ตั้งกล่าวแล้ว จะได้ใช้ค่าทำขวัญให้ตามสมควร.”

๒. รัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในสหราชอาณาจักรได้จดจำคำแถลงของท่านซึ่งมีอยู่ในจดหมายเหตุนี้ไว้โดยถูกต้องแล้ว.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ

(ลงนาม) จ. ครอสม์.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง เซอร์ โจเซฟ อาร์ท ครอสบี)

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

อนุสนธิสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักร ซึ่งลงนามกันวันนั้น นั้น ข้าพเจ้าขอเรียน พล.ว. ท่านว่า ในกรณีที่ในประเทศไทยจะได้มีการตั้ง

(ก) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของซึ่ง ในการผลิตหรือการค้าอยู่ในบังคับ หรือจะได้อยู่ในบังคับต่อไป แห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือควบคุม หรือ

(ข) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของอันคล้ายคลึงกับสิ่งของในบ้านเมืองซึ่งกฎหมายพื้นเมือง ห้ามหรือจำกัดเช่นเดียวกันในการผลิตการค้าหรือการขนส่งภายใน

ในกรณีเหล่านี้รัฐบาลไทยจะได้ตีความบทแห่งข้อ ๘ (๒) ๑) และ ๒) ให้หมายความว่า สหราชอาณาจักรและอาณาเขตอื่น ๆ ที่ใช้สนธิสัญญาดังกล่าวแล้วจะได้รับผลประโยชน์อย่างเดียวกันกับที่ให้แก่ประเทศต่าง ๆ ใด ๆ เพียงเท่าที่ภาวะซึ่งมีอยู่ในสหราชอาณาจักรหรือประเทศอื่น ๆ ที่ใช้สนธิสัญญาเช่นว่านั้น แล้วแต่กรณี เป็นอย่างเดียวกับที่มีอยู่ในประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว.

๒. ข้าพเจ้าขอ พล.ว. ท่านได้กรุณาจดจำความเจตนาแห่งรัฐบาลไทยในเรื่องนี้ไว้ด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก เซอร์ โจเซฟอาห์ ครอสบี ดง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตบริติช,
กรุงเทพฯ,

๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

อนุสนธิสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างสหราชอาณาจักรกับประเทศไทย ซึ่งลงนามกันวันนั้น นั้น ข้าพเจ้าขอเรียน พล.ฯ ท่านว่า ในกรณีที่ในสหราชอาณาจักรหรือในอาณาเขตใด ๆ ที่ใช้สนธิสัญญาเช่นนั้นจะได้มีการตั้ง

(ก) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของซึ่ง ในการผลิตหรือการกักอยู่ในบังคับ หรือจะได้อยู่ในบังคับต่อไป แห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือควบคุม หรือ

(ข) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของอันคล้ายคลึงกับสิ่งของในบ้านเมืองซึ่งกฎหมายพื้นเมืองห้ามหรือจำกัดเช่นเดียวกันในการผลิตการค้าหรือการขนส่งภายใน

ในกรณีเหล่านี้รัฐบาลสหราชอาณาจักรจะได้ตีความบทแห่งข้อ ๘ (๒) ๑) และ ๒) ให้หมายความว่า ประเทศไทยจะได้รับผลประติบติอย่างเดียวกับที่ให้แก่ประเทศต่างตัวอื่นใด เพียงเท่าที่ภาวะซึ่งมีอยู่ในประเทศไทยเป็นอย่างเดียวกับที่มีอยู่ในประเทศต่างตัวดังกล่าวแล้ว.

๒. ข้าพเจ้าขอ พล.ฯ ท่านได้กรุณาจดจำความเจตนาแห่งรัฐบาลสหราชอาณาจักรในเรื่องนี้ไว้ด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดง วลว

(ลงนาม) จ. ครอสบี.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

(จาก เซอร์ โจเซฟ คอรสบี ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตบริติช,

กรุงเทพฯ,

๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ขอเสนอว่าให้คงใช้คำมั่นสัญญาตามข้อกำหนดในข้อ ๔ แห่งสนธิสัญญาระหว่างสหราชอาณาจักรกับประเทศไทย เพื่อตรวจแก้ข้อตกลงทางสนธิสัญญาต่าง ๆ แห่งกันและกัน ซึ่งลงนามกัน ณะลอนดอน เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๒๕ นั้น ดังต่อไปนี้ :-

“เรือรบแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาจะเข้ามา พักอยู่และทำการซ่อมแซมในเมืองท่าและถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งให้เรือรบแห่งชาติอื่น ๆ เข้าถึง ก็ได้ ทั้งนี้ จะได้ปฏิบัติตามข้อบังคับและจะได้อุปโภคเกียรติยศ อาณาประโยชน์ เอกสิทธิและความยกเว้นในที่นั้น ๆ อย่างเดียวกับที่ยอมให้ ณะบัดนี้ หรือจะไต่ยอมให้ต่อไปแก่เรือรบแห่งชาติใด ๆ อื่น”.

๒. ข้าพเจ้าขอเสนอต่อไปว่า จตหมายเหตุฉบับนี้กับหนังสือตอบของพล ฯ ท่านมีข้อกำหนดเช่นเดียวกันนั้น ให้ถือว่าเป็นการทำหลักฐานความตกลงซึ่งได้กระทำกันในเรื่องนี้ด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ

(ลงนาม) จ. คอรสบี.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง เซอร์ โจเซอาร์ท ควอสบี)

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

ในการตอบจดหมายเหตุของท่านลงวันนั้น ข้าพเจ้าขอสนองตามคำเสนอซึ่งมีอยู่ในจดหมายเหตุนั้น ว่าให้คงใช้คำมั่นสัญญาตามข้อกำหนดในข้อ ๔ แห่งสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักร เพื่อตรวจแก้ข้อตกลงทางสนธิสัญญาระหว่างกันและกัน ซึ่งได้ลงนามกัน ณ ลอนดอน เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๒๕ นั้น ดังต่อไปนี้:-

“เรือรบแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาจะเข้ามา พักอยู่และทำการซ่อมแซมในเมืองท่าและถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งให้เรือรบแห่งชาติอื่น ๆ เข้าถึง ก็ได้ ทั้งนี้ จะได้ปฏิบัติตามข้อบังคับและจะได้อุปโภคเกียรติยศ อาณาประโยชน์ เอกสิทธิและความยกเว้นในที่นั้น ๆ อย่างเดียวกับที่ยอมให้คณะบัตตี หรือจะไต่ยอมให้ต่อไปแก่เรือรบแห่งชาติใด ๆ อื่น”.

๒. ข้าพเจ้าขอสนองตามคำเสนอของท่านที่ให้ถือว่าจดหมายเหตุของท่านกับจดหมายเหตุตอบฉบับนี้เป็นการทำหลักฐานความตกลงซึ่งได้กระทำกันในเรื่องนี้ด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก เซอร์ โจเซฟ อาร์คอบี ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตบริติช,

กรุงเทพฯ,

๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

อนุสนธิข้อ ๒๖ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างสหราชอาณาจักรกับประเทศไทย ซึ่งลงนามกันวันนี้ และเนื่องจากการยกเลิกความตกลงว่าด้วยการจดทะเบียนคนในบังคับบริติชในประเทศไทย ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๙ ตั้งได้ขยายออกไปตามความในจดหมายเหตุลงวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๐ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เสนาบดีว่าการต่างประเทศแห่งประเทศไทยได้ทรงมีไปยังอัครราชทูตอังกฤษ ณ กรุงเทพฯ นั้น ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขอเสนอให้ทำความตกลงกันระหว่างรัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฝ่ายหนึ่งกับรัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฝ่ายไทยอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้ความยกเว้นจากการรับราชการที่บังคับในกองทัพประจำ กองรักษาการแห่งชาติ มิลิตารีหรือตำรวจฝ่ายไทยแก่บุคคลซึ่งเกิดในประเทศไทยก่อนวันเริ่มใช้สนธิสัญญานี้ ซึ่ง ในขณะนั้นบิดาได้เป็นคนในบังคับบริติชหรือเป็นบุคคลในอารักขาแห่งพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิและพระเจ้าจักรพรรดิ ที่เกิดภายนอกประเทศไทย.

๒. ถ้ารัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฝ่ายไทยสนองตามคำเสนอนี้แล้ว ข้าพเจ้าขอเสนอต่อไปว่าให้ถือจดหมายเหตุฉบับนี้และหนังสือตอบของพล. ข. ท่านมีความตามนัยข้างบนนี้ว่าเป็นการประกอบและทำหลักฐานความตกลงซึ่งได้กระทำกันระหว่างรัฐบาลทั้งสองในเรื่องนี้.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
วลา

(ลงนาม) จ. กรอสบี.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง เซอร์ โจเซฟอาห์ กรอสบี)

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์,

๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่านลงวัน^{นี้} มีข้อความดังต่อไปนี้ :-

“อนุสนธิข้อ ๒๖ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างสหราชอาณาจักรกับประเทศไทย ซึ่งลงนามกันวัน^{นี้} และเนื่องจากการยกเลิกความตกลงว่าด้วยการจดทะเบียนคนในบังคับบริติชในประเทศไทย ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพท ๖ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๕๔ คงได้ขยายออกไปตามความในจดหมายเหตุลงวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๐ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เสนาบดีว่าการต่างประเทศแห่งประเทศไทย ได้ทรงมีไปยังอัครราชทูตอังกฤษ ณ กรุงเพท ๖ นั้น ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้ทำความตกลงกันระหว่างรัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ฝ่ายหนึ่งกับรัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ฝ่ายไทยอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้ความยกเว้นจากการรับราชการที่บังคับในกองทัพประจำกองรักษาการแห่งชาติ มิติเซียหรือตำรวจฝ่ายไทยแก่บุคคลซึ่งเกิดในประเทศไทยก่อนวันเริ่มใช้สนธิสัญญานี้ ซึ่งในขณะนั้นบิดาได้เป็นคนในบังคับบริติชหรือเป็นคนในอารักขาแห่งพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่เกิดภายนอกประเทศไทย.

๒. ถ้ารัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไทยสนองตามคำเสนอ^{นี้}แล้ว ข้าพเจ้าขอเสนอต่อไปว่าให้ถือจดหมายเหตุฉบับ^{นี้} และหนังสือตอบของพล ๖ ท่านมีความตามนัยข้างบน^{นี้}ว่าเป็นการประกอบและทำหลักฐานความตกลงซึ่งได้กระทำกันระหว่างรัฐบาลทั้งสองในเรื่องนี้.”

ในการตอบข้าพเจ้าขอตอบว่ารัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไทยตกลงตามคำเสนอข้างบน^{นี้}.

จดหมายเหตุฉบับ^{นี้}กับจดหมายเหตุของท่านดังกล่าวแล้ว^{นี้} ให้ถือว่าเป็นการประกอบและทำหลักฐานความตกลงซึ่งได้กระทำกันในเรื่องนี้.

ข้าพเจ้าขอแสดง วลว

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง เซอร์ โจเซอาร์ท ครอสบี้)

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์,

๑๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอเรียนให้ พล. ข. ท่านทราบ ว่า ในบังคับแห่งการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกันและใน
บังคับแห่งความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาลไทยรับว่า สิทธิซึ่งคนในบังคับอังกฤษ
และคนในอารักขาของอังกฤษและเรือ บริษัทและสินค้าของอังกฤษได้รับอยู่ในประเทศไทยแต่
ก่อนตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษ ค.ศ. ๑๘๒๕ นั้น ให้คงมีอยู่ต่อไปจนกว่าจะ
ใช้สนธิสัญญาฉบับใหม่ แต่เป็นกำหนดไม่เกินสี่เดือนนับตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗
เป็นต้นไป.

ข้าพเจ้าขอแสดง ข. ล. ข.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

หมายเหตุ

ข้อความแห่งสนธิสัญญาฉบับใหม่นี้ได้ตกลงกันเป็นที่สิ้นสุดในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศกับอัครราชทูตอังกฤษได้ออกคำแถลงการณ์และแลกเปลี่ยนจดหมายเหตุ
ฉบับนี้ ในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗

(จาก เซอร์ โจเซฟ ครอสม์ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตบริติช,

กรุงเทพฯ,

๑๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

ข้าพเจ้าขอเรียนให้ พณฯ ท่านทราบ ว่า ในบังคับแห่งการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในสหราชอาณาจักรรับว่า สิทธิซึ่งคนในบังคับไทยและเรือ บริษัทและสินค้าไทยได้รับอยู่ในสหราชอาณาจักร และในสเตรตส์เซ็ตเติลเมนต์และรัฐมลายูในอารักขาของอังกฤษ ตามสนธิสัญญาระหว่างอังกฤษกับประเทศไทย ค.ศ. ๑๙๒๕ นั้น ให้คงมีอยู่ต่อไป จนกว่าจะใช้สนธิสัญญาฉบับใหม่ แต่เป็นกำหนดไม่เกินสี่เดือนนับตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ เป็นต้นไป.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ว ล ว

(ลงนาม) **จ. ครอสม์.**

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง เซอร์ โจเซฟ คอสบี้)

ที่ ๑๓๔๖๓/๒๔๘๐

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์,

๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านอัครราชทูต,

อนุสนธิจตหมายเหตุแลกเปลี่ยนลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหราชอาณาจักรเพื่อให้คงใช้สิทธิตามสนธิสัญญาฉบับวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๒๕ ไปชั่วคราวนั้น ข้าพเจ้าขอเรียน พณฯ ท่านว่า จตหมายเหตุแลกเปลี่ยนนี้ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรโดยถูกต้องแต่เมื่อวันที่ ๑๔ เดือนนี้.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ

(ลงนาม) **หลวงประดิษฐมนูธรรม.**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก เซอร์ โจเซฟอาที ครอบบี ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตบริติช,

กรุงเทพ ฯ,

๑๙ กุมภาพันธ์ ปี.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านรัฐมนตรี,

ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ บอกล่าว ตามบทข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหาทศกษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในอันที่จะขยายสนธิสัญญาที่วางไปถึงอาณาเขตต์ต่างๆ ดังระบุชื่อไว้ข้างใต้ :-

ฮ่องกง

สเตรตส์เซตเติลเมนต์ส

สหพันธรัฐมลายู คือ เนกรี เซมบิลัน, ปาหัง, เประ และ ซะลังโกรี

อสสหพันธรัฐมลายู คือ โยโฮร์, เกดดาห์, กะลันตัน, ปลิส และ ตรังกะนู

๒. ขอ พณ ฯ ท่านได้โปรดตอบรับหนังสือบอกล่าวนี้อย่าง

ข้าพเจ้าขอแสดง วล ฯ

(ลงนาม) จ. ครอบบี.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง เซอร์ โจเซอห์ ครอสบี)

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๑๙ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับหนังสือของท่านลงวันที่ ๑๙ เดือนนี้ ซึ่งท่านแจ้งว่า ตามคำสั่งของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ท่านบอกกล่าวตามบท ข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญา ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพทว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร แห่งประเทศไทย ให้อำนาจแก่ข้าพเจ้าและข้าพเจ้าผู้แทนในอันที่จะขยายสนธิสัญญา ที่ว่านไปถึงอาณาเขตต์ต่าง ๆ ดังระบุชื่อไว้ข้างใต้ :-

ฮ่องกง

สเตรตส์เซ็ตเติลเมนต์ส

สหพันธรัฐมลายู คือ เนกรี เซมบิลัน, ปาหัง, เประ และ ซะลังโกรี

อสหพันธรัฐมลายู คือ โยโฮร์, เกดาห์, กะลันตัน, ปลิส และ ตรังกะนู

ในการรับทราบหนังสือของท่าน ข้าพเจ้าขอแจ้งว่า ตามความในข้อ ๒๓ ที่กล่าวข้างต้น แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ สนธิสัญญาที่ว่านเป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตต์ที่ระบุ ข้างต้นนับตั้งแต่วันที่แห่งคำบอกกล่าวของท่านเป็นต้นไป.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ว ล ว

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก เซอร์ โจเซอท์ ครอบบี ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

๒๗/๑๒๗/๓๘

สถานทูตบริติช,

กรุงเทพ ฯ,

๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านรัฐมนตรี,

ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ บอกกล่าว ตามบทข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในอันที่จะขยายสนธิสัญญาที่นำไปถึงอาณาเขตต์ต่าง ๆ ดังระบุชื่อไว้ข้างใ้ :-

บริติช ฮอนดูรัส

เกาะลังกา

ไซปรัส

เกาะฟอล์กแลนด์ และบันดาเขตต์สังกัด

ฟีจี

แกมเบีย (อาณานิคมและรัฐอารักขา)

โกลด์ โกลด์

(ก) อาณานิคม

(ข) อาแซนตี

(ค) บันดาอาณาเขตต์เหนือ

(ง) โทโกแลนด์ ในอาณัติบริติช

มอลตา

มอริเชียส

ไนเจียเรีย

- (ก) อาณานิคม
- (ข) รัฐอารักขา
- (ค) แคมเบอร์แลนด์ ในอาณัติบริติช

โรตตีเซียเหนือ

เซนต์เฮลิเน่า และ แอสเซนชัน

เซย์เชลล์

อาณาเขตต์แดงแกนนีคา

เกาะวินด์วาร์ด

เกรนาดา

เซนต์ ลูเซีย

เซนต์ วินเซนต์

ขอ พณฯ ท่านได้โปรดตอบรับหนังสือบอกกล่าวนี้ด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ฯลฯ

(ลงนาม) จ. ครอสบี.

เอกอัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

(จาก เจ้าพระยาศรีธรรมราชเบศ ถึง เซอร์ โจเซอาร์ท กรอสบี)

ที่ ๑๒๑๔๒/๒๔๘๑

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๒๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่านที่ ๒๗/๑๒๗/๓๘ ลงวันที่ ๘ เดือนนี้ ซึ่งท่านแจ้งว่า ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ท่านบอกกล่าว ตามบทข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเทเพว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในอันที่จะขยายสนธิสัญญาที่นำไปถึงอาณาเขตต์ต่างๆ ดังระบุชื่อไว้ข้างใต้นี้ :-

บริติช ฮอนกูรัส

เกาะลังกา

ไซปรัส

เกาะฟอล์กแลนด์ และบันตาเขตต์สังกัด

ฟีจี

แกมเบีย (อาณานิคมและรัฐอารักขา)

โกลด์ โคสต์

(ก) อาณานิคม

(ข) อาเซนตี

(ค) บันตาอาณาเขตต์เหนือ

(ง) โทโกแลนด์ ในอาณัติบริติช

มอลตา

มอริเชียส

ไนจีเรีย

(ก) อาณานิคม

(ข) รัฐอารักขา

(ค) แคมเบอร์นัส ในอาณัติบริติช

โรตตีเชียเหนือ

เซนต์ เฮลีน่า และแอสเซนชัน

เซย์เชลล์

อาณาเขตต์แดงแกนนีคา

เกาะวินด์วาร์ด

เกรนาดา

เซนต์ ลูเชีย

เซนต์ วินเซนต์

ในการรับทราบหนังสือของท่าน ข้าพเจ้าขอแจ้งว่า ตามความในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญา
การพาณิชย์และการเดินเรือที่กล่าวข้างต้น สนธิสัญญาที่ว่าเป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตต์ที่ระบุ
ข้างต้นนับตั้งแต่วันที่แห่งจดหมายเหตุของท่านที่กำลังตอบอยู่นี้เป็นต้นไป.

ข้าพเจ้าขอแสดง ๖ ล ๖

(ลงนาม) ศิริธรรมาธิเบศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก เซอร์ โจเซฟ ครอสม์ ถึง เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิบดี)

ที่ ๖๒/๔๙/๓๙

สถานทูตบริติช,

กรุงเทพฯ,

๙ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๓๙.

ท่านรัฐมนตรี,

ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
บอกกล่าว ตามบทข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพทฯ เมื่อ
วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหา
กษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิ
แห่งอินเดีย ในอันที่จะขยายสนธิสัญญาที่นั่น ไปถึงอาณาเขตต์ต่างๆ ทั้งระบุชื่อไว้ข้างนี้:-

บาร์เบตอส

บริติช กิอานา

ยามากา

เกาะลิเวิร์ด

แซนซีบาร์

ขอ พณฯ ท่านได้โปรดตอบรับหนังสือบอกกล่าวนี้ด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ฯลฯ

(ลงนาม) จ. ครอสม์.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

(จาก เซอร์ โจเซฟ ครอสม์ ถึง เจ้าพระยาจักรีธรรมาธิเบศ)

ที่ ๖๒/๖๑/๓๘

สถานทูตบริติช,
กรุงเทพฯ,

๒๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านรัฐมนตรี,

ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้า
ขอแจ้งให้ พล.ฯ ท่านทราบถึงภาคยานุวัติของพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่
ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในส่วนอินเดีย
แก่สนธิสัญญาการพาณิชย์ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗
ตามบทในข้อ ๒๔ แห่งสนธิสัญญาที่ว่านี้

๒. ภาคยานุวัตินี้ มีข้อสงวนว่า การแต่งตั้งเจ้าพนักงานกงสุลไทยในตำแหน่งใด ๆ ก็
ตามเพื่อให้อยู่ในอินเดียตามบทในข้อ ๑๘ แห่งสนธิสัญญานี้ พึงจำกัดให้ตั้งได้แต่ ณ เมืองท่า
ทะเลเท่านั้น

๓. ขอท่านได้โปรดตอบรับหนังสือแจ้งความฉบับนี้ในเวลาอันควร และหนังสือแจ้ง
ความนี้จะมีผลนับตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป.

ข้าพเจ้าขอแสดง วล.ฯ

(ลงนาม) จ. ครอสม์.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้า.

(จาก เซอร์ โจเซฟ ครอสม์ ถึง นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม)

ที่ ๖๒/๖๗/๓๙

สถานทูตบริติช,

กรุงเทพฯ,

๑๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๓๙.

ท่านรัฐมนตรี,

ข้าพเจ้าขอท้าวความถึงจดหมายเหตุของข้าพเจ้า ที่ ๖๒/๖๑/๓๙ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน
ศกนี้ แจ้งภาคยานุวัติของพระบาทสมเด็จพระมหาภคภัคตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณ
จักร์บริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในส่วนอินเดีย แก่สนธิสัญญาการ
พาณิชย์ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ตามบทในข้อ ๒๔
แห่งสนธิสัญญาที่ว่านี้

๒. พณฯ ท่านคงจะจำได้ว่า ในจดหมายเหตุที่กล่าวข้างต้นข้าพเจ้าได้แถลงว่า ภาคยานุวัติ
ดังกล่าวนี้ มีข้อสงวนว่า การแต่งตั้งเจ้าพนักงานกงสุลไทยในตำแหน่งใด ๆ ก็ตาม เพื่อให้
อยู่ในอินเดีย ตามบทในข้อ ๑๘ แห่งสนธิสัญญา ควรจำกัดให้ตั้งได้แต่ ณ เมืองท่าทะเลเท่านั้น
ในข้อนี้ ข้าพเจ้าขอแจ้งให้พณฯ ท่านทราบว่า ตามปกติรัฐบาลอินเดียมีเจตนาที่จะเสนอข้อสงวน
ทำนองนี้ต่อไปข้างหน้า ก่อนที่จะให้ภาคยานุวัติแก่สนธิสัญญาชนิดเดียวกันที่ทำกับประเทศใน
ยุโรปหรือประเทศอื่น ๆ.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ว ล ว

(ลงนาม) จ. ครอสม์.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้า

(จาก นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม ถึง เซอร์ โจเซฟ คอรอบี)

ที่ ๖๘๐๗/๒๔๘๒

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๒๘ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๓๙.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่าน ที่ ๖๒/๖๑/๓๙ ลงวันที่ ๒๘ เดือนก่อน ซึ่งท่านแจ้งภาคยานุวัติของพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในส่วนอินเดีย แก่สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพท ๖ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ตามบทในข้อ ๒๔ แห่งสนธิสัญญาที่ว่านี้ ท่านได้แสดงมาด้วยว่า ภาคยานุวัตินี้ มีข้อสงวนว่าการแต่งตั้งเจ้าพนักงานกงสุลไทย ในตำแหน่งใดๆ ก็ตาม เพื่อให้อยู่ในอินเดีย ตามบทในข้อ ๑๘ แห่งสนธิสัญญา พึงจำกัดให้ตั้งได้แต่ ณ เมืองท่าทะเลเท่านั้น.

ด้วยจดหมายเหตุฉบับต่อมา ที่ ๖๒/๖๗/๓๙ ลงวันที่ ๑๗ เดือนนี้ ท่านมีแก้ไขชี้แจงเกี่ยวกับข้อสงวนที่กล่าวข้างต้นว่า ตามปกติรัฐบาลอินเดียมีเจตนาที่จะเสนอข้อสงวนทำนองนี้ต่อไปภายหน้า ก่อนที่จะให้ภาคยานุวัติแก่สนธิสัญญาชนิดเดียวกันที่ทำกับประเทศในยุโรปหรือประเทศอื่นๆ.

ในการรับทราบหนังสือของท่านทั้งสองฉบับ ข้าพเจ้าขอแสดงว่า ตามความในข้อ ๒๔ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือที่อ้างถึงข้างต้น ภาคยานุวัติแก่สนธิสัญญาที่ว่านี้ ในส่วนอินเดียมีผลนับตั้งแต่วันที่แห่งจดหมายเหตุของท่านที่กำลังตอบอยู่นี้ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน และภายใต้บังคับแห่งข้อสงวนในจดหมายเหตุที่ว่านี้

ข้าพเจ้าขอแสดง ๖ ล ๖

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม.**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก เซอร์ โจเซฟท์ กรอสบี ถึง นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม)

ที่ ๖๒/๘๖/๓๙

สถานทูตบริติช,
กรุงเทพฯ ฯ,

๑๘ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๓๙.

ท่านรัฐมนตรี,

ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
บอกกล่าวตามบทในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ ฯ เมื่อ
วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหา
กษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิ
แห่งอินเดีย ในอันที่จะขยายสนธิสัญญาที่นำไปถึงอาณาเขตที่ตั้งระบุชื่อไว้ข้างใต้ :-

ปาเลสไตน์ นอกจากทรานสยอร์ดัน

ขอ พล ฯ ท่านได้โปรดตอบรับหนังสือบอกกล่าวนี้ด้วย

ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพ ฯ ล ฯ

(ลงนาม) จ. กรอสบี.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

(จาก นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม ถึง เซอร์ โจเซฟ ฮัท ครอสบี้)

ที่ ๘๓๓๕/๒๔๘๒

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์,

๒๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๓๙.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่าน ที่ ๖๒/๘๖/๓๙ ลงวันที่ ๑๘ เดือนนี้ ซึ่งท่านแจ้งว่า ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเทป ๖ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในอันที่จะขยายสนธิสัญญาที่วนนี้ไปถึงอาณาเขตที่ตั้งระบุชื่อไว้ข้างใต้ :-

ปาเลสไตน์ นอกจากทรานสยอตัน

ในการรับทราบหนังสือของท่าน ข้าพเจ้าขอแจ้งว่า ตามความในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือที่กล่าวข้างต้น สนธิสัญญาที่วนนี้เป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตที่ตั้งระบุข้างต้นนับตั้งแต่วันที่แห่งจดหมายเหตุของท่านที่กำลังตอบอยู่นี้เป็นต้นไป.

ข้าพเจ้าขอแสดง ๖ ล ๖.

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม.**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก เซอร์ โจเซฟ ครอสม์ ถึง นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม)

ที่ ๖๒/๕๓/๓๕

สถานทูตบริติช,
กรุงเทพฯ,

๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๓๕.

ท่านรัฐมนตรี,

ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าเอกเกล้าตามบทในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเพทฯ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหาภิรมย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในอันที่จะขยายสนธิสัญญาที่นำไปถึงอาณาเขตที่ตั้งระบุชื่อไว้ข้างนี้ :-

ตองกา

ขอ พณฯ ท่านได้โปรดตอบรับหนังสือบอกกล่าวนี้ด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพ วลว.

(ลงนาม) จ. ครอสม์.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าเอกเกล้า.

(จาก นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม ถึง เซอร์ โจเซฟ ฮัท ครอสบี)

ที่ ๙๔๕๕/๒๔๘๒

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์,

๔ กันยายน ค.ศ. ๑๙๓๙.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่าน ที่ ๖๒/๙๓/๓๙ ลงวันที่ ๑ เดือนนี้ ซึ่งท่านแจ้งว่า ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ท่านบอกกล่าวตามบทในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย ในอันที่จะขยายสนธิสัญญาที่วานี้ไปถึงอาณาเขตที่ตั้งระบุชื่อไว้ข้างใต้ :-

ตองกา

ในการรับทราบหนังสือของท่าน ข้าพเจ้าขอแจ้งว่า ตามความในข้อ ๒๓ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือที่กล่าวข้างต้น สนธิสัญญาที่วานี้เป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตที่ตั้งระบุข้างต้น นับตั้งแต่วันที่แห่งจดหมายเหตุของท่านที่กำลังตอบอยู่นี้เป็นต้นไป.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ฯลฯ

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม.**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อิตาลี

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ ระหว่างประเทศไทยกับอิตาลี ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทป ฯ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๔ ว่า จะได้ใช้บังคับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และ

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทป ฯ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ จึงเป็นอันใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป.

อนึ่ง มีหนังสือสัญญาประกอบสนธิสัญญา ซึ่งพึงประกาศด้วย คือ

(๑) โปรโตคอลสุดท้าย.

(๒) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนอนุสนธิข้อ ๑ วรรค ๖ แห่งสนธิสัญญาว่าด้วย
อสังหาริมทรัพย์

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาล
ปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พ.อ. พหลพลพยุหเสนา.

นายกรัฐมนตรี.

(คำแปล)

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ อิตาลี

พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยและพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งอิตาลี พระจักรพรรดิแห่งอิตาลีอิมเปเรียล มีพระราชประสงค์ที่จะยังความสัมพันธ์ทางมิตรภาพและความเข้าใจอันดีซึ่งมีอยู่โดยมาศกระหว่างรัฐทั้งสองให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และทรงตระหนักว่าการไม่มีทางสำเร็จได้ดีกว่าที่จะตรวจแก้บันดาสนธิสัญญาซึ่งมีอยู่ระหว่างประเทศทั้งสองเท่าทุกวันนี้ จึงได้ทรงตกลงกระทำการตรวจแก้เช่นว่านี้ให้สมบูรณ์ โดยอาศัยหลักการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน หลักความเป็นธรรมและหลักคุณประโยชน์แก่กันและกัน และเพื่อการนี้ได้ทรงแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มของพระองค์ กล่าวคือ :

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย :

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ;

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งอิตาลี พระจักรพรรดิแห่งอิตาลีอิมเปเรียล :

ดร. คาร์โล อุมิลตา กร. ออฟ. อัครราชทูตและ พระราชสำนักพระบาทสมเด็จพระสยาม;

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า เป็นไปตามแบบที่ตีและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้ :

ข้อ ๑.

จะได้มีสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิรันดรระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรอิตาลี คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับอนุญาตให้เข้ามา เดินทางและมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ประกอบการพาณิชย์และหัตถกรรม ให้ค้าสินค้าทุกอย่างที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บำเพ็ญการศาสนา การศึกษาอบรมและการกุศล ให้เป็นเจ้าของ

หรือเช่าและยึดถือโรงเรียน โรงหัตถกรรม คลังสินค้าและโรงงาน ให้ใช้ตัวแทนตามที่ตนเลือกสรร ให้เช่าที่ดินเพื่อถิ่นที่อยู่ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การศาสนา การกุศลและการอื่น ๆ ที่ชอบด้วย กฎหมายและเพื่อใช้เป็นสุสาน และโดยทั่วไปก็กระทำการใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นแก่การค้า โดยมีข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่เพียงเท่าที่กฎหมายท้องถิ่นอนุญาตและโดยมีข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

จะไม่ถูกบังคับ โดยข้ออ้างใด ๆ ให้เสียค่าภาระหรือภาษีอากรภายในใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ต้องเสียหรือจะต้องเสีย.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเงื่อนไข ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตนและในการนี้จะได้อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับที่ให้หรือจะได้ให้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งตั้งบังคับแก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

อย่างไรก็ดี จะได้รับยกเว้นในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจากการรับราชการทหารที่บังคับไม่ว่าทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ ไม่ว่าในกองทัพประจำ หรือในกองรักษากรแห่งชาติหรือในมิลิเซีย จากภาระอุทหนุ่่นทั้งปวง ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ ที่ตั้งบังคับแทนการรับราชการทหารด้วยตนเอง และจากการกักขังใด ๆ ที่บังคับหรือบันดาภาระอุทหนุ่่นเพื่อการทหารในยามสันติภาพก็ดี หรือในยามสงครามก็ดี จะไม่ถูกบังคับด้วยการเรียกเพื่อการทหารนอกจากที่ตั้งบังคับแก่คนชาติพื้นเมือง และต่างฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนที่จะพึงใช้ให้แก่คนชาติพื้นเมืองตามบันดากฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศแต่ละฝ่าย ทั้งนี้ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะไม่ถูกประตบัติในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคเสรีภาพเต็มที่ตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งในการเชื่อถือโดยบริสุทธิ์ใจ และจะสร้างและบำรุงรักษาโรงสวด ประกอบพิธีกรรมสักการบูชา จะเป็นการละพาะเอกชนหรือเป็นการสาธารณะก็ตาม และสร้างและทนุ่่นบำรุงสุสาน ตามศาสนประเพณีของตน กับทั้งจะตั้งสถานการศึกษาอบรม การศาสนา การกุศล และโรงพยาบาลก็ได้ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามบันดากฎหมาย กฎและข้อบังคับของประเทศพื้นเมือง.

คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายเมื่อปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศแล้วจะทำการเหล่านี้ได้ ตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง คือ ประกอบวิชาชีพและการอาชีพที่อนุญาต ดำเนินการพาณิชย์หรืออุตสาหกรรม และกระทำการค้า ไม่ว่าค้าส่งหรือค้าปลีกย่อย ในบ้านตามผลิตภัณฑ์และของที่ค้าขายโดยชอบด้วยกฎหมายจะกระทำด้วยตนเองหรือโดยผู้แทนก็ตาม จะกระทำโดยลำพังหรือสมทบกันกับคนในบังคับหรือพลเมืองต่างตัวหรือพื้นเมืองก็ตาม และจะใช้บุคคลตามที่ตนเลือกสรรในตำแหน่งหน้าที่ทุกอย่างก็ได้ ภายในเงื่อนไขซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายท้องถิ่น จะได้มา ถือกรรมสิทธิครอบครอง ยึดถือ ขาย โอนไปโดยการสืบทอดก โดยพินัยกรรม โดยการให้หรือโดยวิธีอื่นใด และเช่าหรือให้เช่าบ้านตาสงหาริมทรัพย์ไม่ว่าที่ดินหรืออาคารซึ่งใช้เป็นเคหสถานหรือเพื่อการพาณิชย์ อุตสาหกรรม เกษตรกรรมหรือเพื่อการอื่นใดที่ ชอบด้วยกฎหมายก็ได้ ในบังคับแห่งบทซึ่งตราขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ความมั่นคงของชาติโดยกฎหมายในประเทศพื้นเมือง และจะได้มา ครอบครองและโอนไปโดยการสืบทอดก โดยพินัยกรรม โดยการให้หรือโดยวิธีอื่นใด ซึ่งของ ชาวของส่วนตัวและสังหาริมทรัพย์ทุกชนิดก็ได้.

ข้อ ๒.

เคหสถาน กลังสินค้า โรงหัตถกรรมและโรงงานและทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งปวงของคนชาติแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และสถานที่ทั้งปวงซึ่งเกี่ยวเนื่องกันที่ใช้เพื่อเป็นถิ่นที่อยู่หรือเพื่อการพาณิชย์ ย่อมเป็นที่คุ้มเกรง ไม่เพียงยอมให้ดำเนินการเข้าตรวจหรือค้น อาคารและสถานที่ใด ๆ ตั้งกล่าวแล้ว หรือสอบดูหรือตรวจสมุด กระดาษเอกสาร หรือบัญชี เว้นแต่กระทำตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติไว้ในบันดากกฎหมาย กฎและข้อบังคับสำหรับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

ข้อ ๓.

คนชาติแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีเสรีภาพที่จะมาโดยปลอดอุปสรรคกับเรือและของบนทุกของตนยังบันดาคำถิ่นที่ เมืองท่าและแม่น้ำทั้งปวงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเปิดหรือจะได้เปิดเพื่อการพาณิชย์และการเดินเรือกับต่างตัว แต่ทว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศที่ตนมานั้น.

มิให้อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้ซึ่งข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งนำเข้ามาจากหรือนำออกไปยังอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่เป็นอันใช้แก่การนำส่งของใด ๆ ที่คล้ายคลึงกันเข้า หรือออกซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศอื่นใด การถอนข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำเข้าหรือการนำออกใด ๆ ซึ่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้แม้เป็นการชั่วคราวแก่สินค้าของแห่งประเทศภายนอกจะ ได้ใช้โดยทันทีและโดยไม่มีเงื่อนไขแก่สิ่งของอันคล้ายคลึงกันซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง ในกรณีที่มีส่วนกำหนดหรือส่วนกฎเกณฑ์ หรือข้อจำกัดปริมาณรูปใด ๆ ตั้งบังคับการนำส่งของที่ต้องจำกัดเข้าหรือออก อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายตกลงว่า ในการแบ่งส่วนปริมาณของที่กำหนดซึ่งจะได้อนุญาตให้นำเข้าหรือนำออกได้นั้น จะทำให้ส่วนที่เป็นธรรมแก่การนำของเข้ามาจากหรือนำของออกไปยังอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อความในสนธิสัญญานี้ มิให้แปลความไปในทางจำกัดสิทธิแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในอันจะตั้งบังคับตั้งจะกล่าวต่อไป ตามข้อกำหนดที่ตนเห็นสมควร ภายใต้หลักแห่งการไม่เลือกปฏิบัติ คือ :

(๑) ข้อห้าม ข้อจำกัดหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการตำรวจและรายได้แผ่นดิน รวมทั้งกฎหมายที่ห้ามหรือจำกัดการนำเข้า การนำออก หรือการขายอัลกอฮอล์หรือเครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์หรือฝิ่น ใบโคคา วัตถุที่แปรมาจากสิ่งนั้น ๆ และยาเสพติดอื่น ๆ ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งตั้งบังคับแก่สิ่งของซึ่งกฎหมายแห่งชาติพื้นเมืองห้ามหรือจำกัดหรือจะได้อำนาจหรือจำกัดการผลิต การบริโภค การขายหรือการขนส่งภายใน;

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดการค้าหรือการไปมาค้าขายอาวุธและยุทธภัณฑ์ และในพฤติการณ์มิใช่ธรรมดา ก็สัมภาระอื่น ๆ ที่ต้องการในการสงคราม ในการนี้เป็นอันตกลงกันว่า ในกรณีที่ต้องผูกพันอยู่ในการสงคราม อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะใช้ข้อจำกัดสิ่งนำเข้าหรือนำออกใด ๆ ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งชาติ ก็ได้;

(๓) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่จำเป็นสำหรับคุ้มครองความมั่นคง หรือสุขภาพแห่งชาติหรือสาธารณะ หรือสำหรับคุ้มครองชีวิตสัตว์ หรือพืชจากโรค โรคร้ายหรือความสูญพันธ์;

(๔) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของซึ่ง ในการผลิตหรือการค้า เป็นหรือต่อไปจะได้เป็น วัตถุประสงค์แห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือควบคุม.

ข้อ ๔.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยปลอดอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพ เท่าเทียมกับคนชาติแห่งรัฐ ดินที่อยู่ และคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย หมายความว่าความ และผู้แทนเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ ได้.

มิให้ตั้งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ บังคับแก่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเนื่องในการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้ว ซึ่งมีได้ใช้แก่คนชาติ แห่งรัฐดินที่อยู่ หรือคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๕.

บริษัทจำกัดและอื่น ๆ ห้างหุ้นส่วนและสมาคม ซึ่งจัดตั้งขึ้นแล้วหรือจะได้จัดตั้งขึ้นต่อไป ตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ย่อมได้รับอนุญาตในอาณาเขตต์ของอีกฝ่าย หนึ่งให้ใช้สิทธิของตนและปรากฏเป็นโจทก์หรือจำเลยในศาลก็ได้ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น.

ในบังคับแห่งการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน มิให้ตั้งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ บังคับแก่บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเนื่องในการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้วซึ่งมิได้ใช้แก่บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมพื้นเมืองหรือแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

อนึ่ง บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมดังกล่าวนี้ เมื่อปฏิบัติตามบทแห่งกฎหมาย ที่ใช้อยู่ในประเทศ จะได้มีสิทธิในอันจะได้มา ครอบครองและจำหน่ายสังหาริมทรัพย์ทุกชนิด ในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มา การครอบครองและการจำหน่ายสังหาริมทรัพย์ตลอดจนสิทธิในอัน จะประกอบการพาณิชย์และอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ นั้น บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคม ดังที่กล่าวมา ซึ่งมีสัญชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายนั้น จะได้อุปโภคผลประโยชน์ซึ่งกฎหมาย

ห้องที่ให้โดยทั่วไปแก่บริษัทต่างคำวที่คล้ายกัน ในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยเงื่อนไขแห่งการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน เป็นที่เข้าใจกันว่า บรรษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมเช่นว่านี้ย่อมดำเนินกิจการของตนได้โดยปลอดอุปสรรคหากต้องปฏิบัติตามข้อบังคับแห่งความสงบเรียบร้อยสาธารณะ.

ข้อ ๖.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประติบัติในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งเท่าเทียมกันทุกประการกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับอากรผ่านแดน การคลังสินค้า ความสะดวกต่าง ๆ การตรวจและการศรัทธาสินค้าและการคืนอากร.

ข้อ ๗.

ในส่วนที่เกี่ยวกับอากรค่าระวางต้น ค่าท่า ค่านาร่อง ค่าประภาคาร ค่าต้านกักตรวจโรคหรืออากรอื่น ๆ ที่คล้ายหรือทำนองเดียวกัน ไม่ว่าจะสภาพใด หรือจะเรียกชื่ออย่างใดก็ตามซึ่งเรียกเก็บในนามหรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บรรษัทหรือสถานการชนิดใด ๆ นั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาต่างจะได้ใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยระบอบระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งลงนามกัน ณะเจนีวา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓.

ข้อ ๘.

เป็นที่ตกลงกันว่าพิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้แก่ของที่เป้นผลิตผลหรือสิ่งหัตถกรรมแห่งรัฐฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้กำหนดให้เป้นระเบียบโดยกฎหมายภายในแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายยอมรับผูกพันว่า ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับจำนวนและการเก็บอากรแก่สิ่งนำเข้าและนำออกทุกชนิดนั้นจะให้คนชาติ เรือหรือของแห่งอีกฝ่ายหนึ่งได้รับอาณาประโยชน์จากความอนุเคราะห์ เอกสิทธิหรือความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้หรือจะได้ให้ต่อไปแก่คนชาติ เรือหรือของแห่งรัฐอื่นใด ไม่ว่ารัฐอื่นใดเช่นว่านั้นจะได้รับผลประติบัติเช่นนั้นโดยเป้นการให้เปล่าหรือโดยเป้นการตอบแทนผลประติบัติการถ้อยที่ถ้อยทดแทนแก่กันก็ตาม.

ข้อ ๘.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีสิทธิในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตร การนิมิต เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า แบบแผนและสิทธิถอดแบบวรรณกรรมและศิลปกรรม ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามแบบพิธีที่บัญญัติโดยกฎหมาย.

ข้อ ๑๐.

บันดาของทุกอย่าง ไม่ว่าจะมาจากเมืองท่าหรือถิ่นที่ใด ๆ ก็ตามซึ่งจะพึงให้ทำการนำเข้า นำออก ส่งผ่านแดนหรือเก็บในคลังสินค้าในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถ้าได้ชนมากับเรือแห่งชาติพื้นเมืองนั้น ย่อมนำเข้า นำออก ผ่าน ไปเป็นการผ่านแดน หรือเก็บในคลังสินค้าได้โดยเท่าเทียมกันเมื่อได้ชนมากับเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง.

ในกรณีเช่นว่านี้ ของนั้นจะได้อุปโภคเอกลสิทธิอย่างเดียวกัน และจะไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งค่าอากรหรือค่าภาระอย่างอื่นหรือยิ่งกว่าหรือข้อกักตใด ๆ นอกจากที่ตั้งบังคับแก่ของคล้ายกันซึ่งชนมากับเรือแห่งชาติพื้นเมือง.

บทนี้เป็นอันใช้แก่คนโดยสารซึ่งขึ้นบกจากเรือที่มาจากต่างประเทศหรือลงเรือที่เดินทางไปยังประเทศต่างตัวด้วย ในกรณีหลังนี้เรือนั้น ๆ พึงปฏิบัติตามบทซึ่งใช้หรือจะได้ใช้สำหรับเรือคนโดยสารในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งเมืองท่าที่ออกไป.

ข้อ ๑๑.

ในการท้งปวงที่เกี่ยวกับการเข้ามา การปล่อย การจอด การบันทึกและการถ่ายบันทึกแห่งเรือต่าง ๆ ในเมืองท่า ที่ทอด ท่า อู่ ที่เทียบหรือแม่น้ำแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญานั้น เอกลสิทธิหรือความสะดวกทุกอย่างซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้แก่เรือแห่งชาติพื้นเมืองจะได้ให้ขยายโดยทันทีและโดยไม่มีเงื่อนไขไปถึงเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อ ๑๒.

เรือรบหรือเรือพาณิชย์ใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลม หรือด้วยเหตุทุกขภัยอื่นใดให้เข้าอาศัยกำบังในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่ง จะให้มีเสรีภาพกระทำการซ่อมในที่นั้น จัดหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทั้งปวง และกลับออกทะเลไป โดยไม่ต้องเสีย

ค่าอากรนอกจากที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองจกต้องเสีย แต่ทว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือพาณิชย์มีความจำเป็นที่จะจำหน่ายของบันทุกเสียส่วนหนึ่งเพื่อชำระค่าใช้สอย ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัตอัตราค่าอากรแห่งดินที่ตนได้มานั้น.

ถ้าหากว่าเรือรบหรือเรือพาณิชย์ใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอับปางหรือได้รับความวินาศหรือเสียหายอย่างอื่นตามฝั่งหรืออาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่จะได้แจ้งเหตุที่เกิดขึ้นให้เจ้าพนักงานกงสุลซึ่งมีถิ่นที่อยู่ไนเขตต์นั้นหรือเจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุดของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยเร็ว.

ในเมื่อเจ้าพนักงานกงสุลหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานกงสุลไม่อยู่และจนกว่าจะมาถึง เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่จะได้จัดการที่จำเป็นสำหรับคุ้มครองบุคคลและเก็บรักษาวัตถุต่าง ๆ ซึ่งจะได้ช่วยกู้ไว้ได้จากการอับปางหรือการติดตั้น.

อนึ่ง เรือ ส่วนและเศษต่าง ๆ แห่งเรือและส่วนอุปกรณ์ทั้งปวงของเรือ และกระตาดเอกสารทั้งปวงที่พบอยู่บนเรือตลอดจนของและสินค้าและวัตถุอื่น ๆ ซึ่งช่วยกู้มาได้จากเรือรวมทั้งที่ได้โยนลงทะเลแล้วได้คืนมา หรือที่ได้ขายก็เงินที่ได้จากการขายนั้น จะได้ส่งมอบให้แก่บิดาเจ้าของเมื่อเจ้าของขอร้องมาหรือเมื่อตัวแทนซึ่งได้รับอำนาจโดยถูกต้องขอร้องมา.

ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนที่ได้รับอำนาจเช่นว่านั้นไม่อยู่ ณะ ที่นั้นเรือและส่วนต่าง ๆ ของเรือและสิ่งอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เพียงเท่าที่เป็นทรัพย์สินของคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นซึ่งการอับปางหรือการติดตั้นได้เกิดขึ้นไนเขตต์ของตน แต่ทว่า การส่งมอบดังกล่าวแล้วจะต้องเรียกร้องมาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายแห่งรัฐที่เหตุอับปางหรือเกยติดตั้นได้เกิดขึ้น.

ในกรณีทั้งปวงเช่นว่านี้ จะได้เสียค่าใช้สอยก็จะเพาะแต่ที่ต้งจ่ายในการช่วยกู้และการเก็บรักษาเท่านั้นหรือ โดยทั่วไป ก็เสียค่าอากรอย่างเดียวกับที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองจกต้องเสียไนกรณีคล้ายกัน.

สินค้าที่ได้ช่วยกู้มานั้น จะไม่ถูกบังคับให้เสียศุลกากรใด ๆ เว้นแต่จะได้อบรมมอบไปเพื่อการบริโภคภายใน.

ข้อ ๑๓.

เรือรบแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะเข้ามา พักอยู่และทำการซ่อมแซมในบ้นดาเมืองท่าและถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งยอมให้เรือรบแห่งชาติอื่น ๆ เข้าถึงก็ได้ เรือรบนั้นจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและจะได้อุปโภคเกียรติยศ อาณาประโยชน์ เอกสิทธิและความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่ยอมให้ ณ บัดนี้ หรือจะไต่ยอมให้ต่อไป แก่เรือรบแห่งชาติใด ๆ อื่น.

ข้อ ๑๔.

เจ้าพนักงานกงสุลแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นที่เท่าที่ให้ได้ตามกฎหมาย ในอันจะเอาตัวผู้หลบหนีจากเรือของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งคืนมา แต่ทว่า บทกำหนดข้อนี้จะไม่เป็นอันใช้แก่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นซึ่งถูกร้องขอให้ช่วยเหลือ.

ข้อ ๑๕.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุลและเจ้าพนักงานหรือตัวแทนกงสุลอื่น ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและเมืองท่า ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่อนุญาตให้เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งภวอื่น ๆ มีถิ่นที่อยู่ก็ได้.

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและตัวแทนกงสุลดังกล่าวแล้วจะเข้าปฏิบัติงานการไม่ได้จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากรัฐบาลที่ตนถูกส่งมาประจำ.

โดยเงื่อนไขที่เป็นล้อยที่ล้อยปฏิบัติต่อกัน จะได้มีสิทธิใช้อำนาจทั้งปวงและอุปโภคบันดาเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้ หรือจะได้ให้ แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๑๖.

ในกรณีที่ดินชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่ปรากฏในประเทศที่ตายลงว่ามีทายาทใด ๆ ที่ใครรู้จักหรือผู้จัดการพินัยกรรมใด ๆ ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้งไว้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นผู้มีอำนาจจะได้แจ้งความ ในทันใดแก่เจ้าพนักงานกงสุลที่

ใกล้ที่สุดแห่งชาติเจ้าสังกัดของผู้ตาย เพื่อจะได้แจ้งข้อความที่จำเป็นต่อไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยทันที.

ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ทั้งผู้ใดไว้ ณ ที่ที่ตายลงซึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิตามกฎหมายแห่งประเทศของผู้ตาย ในอันจะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดก เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจแห่งรัฐเจ้าสังกัดของผู้ตาย เมื่อได้ปฏิบัติตามแบบพิธีที่จำเป็น จะได้รับอำนาจให้เข้าพิทักษ์รักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกโดยวิธีและตามข้อจำกัดที่บัญญัติโดยกฎหมายแห่งประเทศที่ทรัพย์สินของผู้ตายตั้งอยู่.

บทที่ว่ามานี้ ให้ใช้ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงนอกอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่มีทรัพย์สินอยู่ในอาณาเขตต์นั้น โดยมีได้ทั้งผู้ใดไว้ในอาณาเขตต์นั้นซึ่งมีสิทธิที่จะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกด้วย.

ข้อ ๑๗.

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันกระทบ ใช้แทน หรือแก้ไขกฎหมาย กฎและข้อบังคับใดๆ ว่าด้วยการค้า การแปลงชาติ การอพยพเข้า การสำรวจและความมั่นคงสาธารณะซึ่งใช้อยู่หรือจะได้อตราขึ้นในฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแห่งประเทศทั้งสองด้วยประการใดๆ เลย.

ข้อ ๑๘.

เรือไทยและเรืออิตาลีจะเดินทางจากเมืองท่าแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไปยังเมืองท่าอีกแห่งหนึ่งหรือหลายแห่งของภาคีเดียวกัน ไม่ว่าจะไปบนทุกของบนทุกทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งมีปลายทางไปต่างก้าว หรือจะไปถ่ายบนทุกของบนทุกทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ซึ่งนำมาจากต่างประเทศ ก็ได้.

เรือที่มานั้น ในเมื่อปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของประเทศแต่ละฝ่ายแล้ว จะเอาของบนทุกที่มาจากต่างประเทศในส่วนที่ตราส่งไปยังเมืองท่าอีกแห่งหนึ่งในประเทศเดียวกันหรือในอีกประเทศหนึ่งไว้ในเรือก็ได้ และจะส่งกลับออกไปโดยไม่ต้องบังคับให้เสียศุลกากรใดๆ นอก

จากคำภาระสำหรับการดูแลรักษาในส่วนของบริษัทที่วานนี้ก็ได้ แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันว่า คำภาระที่วานนี้มีให้เป็นภาระยิ่งกว่าที่เรียกบังคับแก่เรือแห่งชาติพื้นเมืองในพฤกษติการณเช่นเดียวกัน.

ข้อ ๑๘.

ผลประติบัติแห่งชาติพื้นเมืองหรือผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับเรือไม่เป็นอันใช้ :

๑. แก่การค้าขายฝั๋ง ซึ่งจะคงกำหนดให้เป็นระเบียบตามกฎหมาย ซึ่งใช้หรือจะได้ใช้ใน ประเทศแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย;
๒. แก่เงินอนุกุลซึ่งให้หรือจะได้ให้แก่พาณิชย์นาวิแห่งชาติพื้นเมือง;
๓. แก่การประกอบการประมง ในน่านน้ำอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา หรือแก่ การดำเนินทบวงการทะเลในเมืองท่า อ่าวและฝั่งทบวงการทะเลคลุมถึงการลากจูง ความช่วยเหลือ และการช่วยกู้ชีวิต เรือและของบนทุก.

ข้อ ๒๐.

สัญชาติของเรือจะได้กำหนดตามกฎหมายแห่งประเทศเจ้าสังกัดเรือโดยเอกสารและ หนังสือสำคัญซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้ออกให้และที่ประจำอยู่กับเรือ นอกจากกรณีการขายโดย คำสั่งศาลมิให้เรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาเปลี่ยนสัญชาติ เว้นแต่ผู้ขายจะได้รับอนุญาตที่จำเป็นใน การโอนธงซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแห่งรัฐเจ้าสังกัดเรือเป็นผู้ออกให้ขึ้นเสียก่อน.

หนังสือสำคัญระวางตันที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งออกให้ขึ้น ให้เป็นอันใช้ได้ ด้วยในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อกำหนดความจุของเรือโดยไม่จำเป็นต้องกระทำการจัตระวาง ตันที่ได้จดทะเบียนไว้อีก.

ข้อ ๒๑.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งนั้น ไม่เป็นอัน ใช้แก่ :

- ๑) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะได้ให้ต่อไปแก่รัฐที่ใกล้เคียงเพื่อความสะดวกแก่การ ไปมาค้าขายชายแดน;

- ๒) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะให้ได้ให้ต่อไปแก่รัฐภายนอกโดยอาศัยความตามสหภาพ
ศุลกากร;
- ๓) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะให้ได้ให้โดยสัญญาแก่รัฐภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บ
ภาษีอากรสองซ้ำหรือเพื่อถ้อยที่ถ้อยคุ้มครองรายได้แผ่นดินแห่งกันและกัน;
- ๔) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะให้ได้ให้ต่อไปแก่รัฐใกล้เคียงเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการ
ใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้;
- ๕) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะให้ได้ให้แก่อาณาเขตต์ซึ่งอยู่ในบังคับแห่งอธิปไตยหรือ
อาณาแห่งอัครภคินิผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย.

ข้อ ๒๒.

อัครภคินิผู้ทำสัญญาตกลงกันว่า ข้อพิพาทใด ๆ ซึ่งหากจะเกิดขึ้นระหว่างกันและกันใน
เรื่องการค้าความที่ถูกต้องหรือการใช้บทใด ๆ แห่งสนธิสัญญานี้ นั้น เมื่อภาคฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขอ
ก็จะได้เสนอให้อนุญาตตุลาการวินิจฉัย และภาคทั้งสองฝ่ายรับสัญญาในที่นี้ว่าจะสนองตาม
คำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการว่าเป็นข้อผูกพัน.

ศาลอนุญาตตุลาการที่จะเสนอข้อพิพาทให้วินิจฉัยนั้น ได้แก่ศาลประจำอนุญาตตุลาการ
ณะ กรุงเฮก เว้นแต่ในกรณีใด ๆ จะเพาะรายอัครภคินิผู้ทำสัญญาจะได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น.

ข้อ ๒๓.

สนธิสัญญานี้ นับแต่วันที่เริ่มใช้ ก็ให้ใช้แทนสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดิน
เรือระหว่างประเทศไทยกับอิตาลีซึ่งได้ลงนามกัน ณ โรม เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๒๖
และนับแต่วันที่ว่าสนธิสัญญานี้ ค.ศ. ๑๙๒๖ ตั้งกล่าวแล้วและข้อตกลงและความตกลงทั้งปวงที่
เป็นอนุกรรมแก่สนธิสัญญานี้ซึ่งได้ทำขึ้นหรือมีอยู่ระหว่างอัครภคินิผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายจะได้เลิก
เป็นข้อผูกพัน.

ข้อ ๒๔.

สนธิสัญญานี้จะได้รับการรับสัทยาบัน และสัทยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพฯ
โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ และสนธิสัญญาที่ว่านั้น จะได้ใช้บังคับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัทยาบัน
เป็นต้นไป.

สนธิสัญญา^๕ให้คงใช้บังคับอยู่เป็นเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่ส่งผล.

ในกรณีที่อัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้แจ้งเจตนาเลิก ๑๒ เดือนก่อนสิ้นกำหนด ๕ ปีดังกล่าวนี้ สนธิสัญญา^๕นี้จะคงเป็นข้อผูกพันต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่อัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้ออกเลิก.

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนว่า การบอกเลิกเช่นว่านี้จะไม่มีผลสิ้นสนธิสัญญาอนุสัญญา ข้อตกลง หรือความตกลงใดๆ ที่ได้ยกเลิกโดยสนธิสัญญา^๕.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ.

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่สาม เดือนที่เก้า พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่สาม ธันวาคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) **หลวงประดิษฐมนูธรรม.**

(ลงนามและประทับตรา) **คาร์โล อุมิลตา.**

โปรโตคอลสุดท้าย

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับอิตาลี ผู้มีอำนาจเต็มแห่งอัครราชทูตทำสัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันตั้งต่อไปนี้:

เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการที่มณฑลที่มีบทบัญญัติผลประติบัติแห่งชาติพื้นเมืองไว้ในสนธิสัญญา^{นี้} คนในบังคับและเรือแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่ถูกประติบัติให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนในบังคับหรือพลเมืองและเรือแห่งประเทศอื่นใด.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ.

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ณ กรุงเพทฯ เมื่อวันที่สาม เดือนที่เก้า พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่สาม ธันวาคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

(ลงนามและประทับตรา) คาร์โล อุมิลตา.

(จากหลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นายคาร์โล อมิลตา)

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

เนื่องจากข้อสงวนว่าด้วยสิทธิอสังหาริมทรัพย์ที่มีบทบัญญัติในวรรค ๖ ข้อ ๑ แห่งสนธิสัญญาซึ่งเราลงนามกันวันนั้น ข้าพเจ้าขอเรียน พล. ข. ท่านว่า รัฐบาลไทยเจตนา เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ ในอันจะตราบทสงวนการได้มาซึ่งที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินไว้ให้แก่คนชาติพื้นเมือง.

อนึ่ง เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการตั้งคนในบังคับอิตาลีในประเทศไทยเช่นเดียวกับคนในบังคับไทยในอิตาลีจะได้อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ให้หรือจะได้ให้ต่อไปแก่คนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศภายนอก.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ว.ล.ว.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก นายคาร์โล อุมิลตา ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

เลขที่ ๑๒๓๖/๑๙๓๗

กรุงเทพฯ วันที่ ๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่านลงวัน^{นี้}ซึ่ง เนื่องจากข้อสงวนว่าด้วยสิทธิแห่ง อสังหาริมทรัพย์ที่มีบทบัญญัติในวรรค ๖ ข้อ ๑ แห่งสนธิสัญญาซึ่งเราลงนามกันวันนั้นนี้ พล.ว. ท่านได้มีใจแจ้งให้ทราบว่ารัฐบาลไทยเจตนาจะตรา เพื่อผลประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ ซึ่งบทต่าง ๆ สงวนแก่คนชาติพื้นเมืองซึ่งการได้มาบ้านดาที่คืนอันเป็นสาธารณสมบัติ.

ในการรับทราบความข้างบนนี้ ข้าพเจ้าขอเติมว่า อนึ่ง เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการนี้คนใน บังคับอิตาลีในในประเทศไทย เช่นเดียวกับคนในบังคับไทยในอิตาลี จะได้อุปโภคสิทธิและเอก สิทธิอันเป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ให้หรือจะได้ให้ต่อไปแก่คน ในบังคับหรือพลเมืองแห่ง ประเทศภายนอก.

ข้าพเจ้าขอแสดง วลว.

(ลงนาม) คาร์โล อุมิลตา.

อัครราชทูตแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอิตาลี.

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ฝรั่งเศส

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ ระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๓ ว่า ให้มีผลตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และ

โดยที่สัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ จึงเป็นอันมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป

อนึ่ง มีหนังสือสัญญาประกอบสนธิสัญญา ซึ่งพึงประกาศด้วย คือ

(๑) โปรโตคอลภาคผนวก

(๒) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนอนุสนธิข้อ ๒ วรรค ๒ แห่งสนธิสัญญาว่าด้วยอสังหาริม

ทรัพย์

(๓) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนเรื่องการขนส่งคนอพยพออกจากประเทศ

(๔) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการใช้อนุสัญญาฉบับวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ.

๑๙๒๖ เกี่ยวกับอินโดจีน

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม.**

นายกรัฐมนตรี.

(คำแปล)

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชยกรรม และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ฝรั่งเศส

พระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งประเทศไทยและประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส,
มีความปรารถนาเท่าเทียมกัน ในอันจะรักษาและพัฒนาความสัมพันธ์ทางไมตรีและการ
ร่วมมือซึ่งตั้งอยู่แล้วโดยผาสุกระหว่างรัฐทั้งสองและตระหนักว่าความมุ่งหมายอันนี้ไม่มีทางจะ
บรรลุได้ดีกว่า ที่จะตรวจแก้สนธิสัญญาซึ่งได้กระทำไว้แต่ก่อนระหว่างประเทศทั้งสอง จึงได้
ตกลงดำเนินการตรวจแก้เช่นว่านี้ในเจตนารมณ์แห่งความเป็นธรรมและคุณประโยชน์แห่งกันและ
กันของภาคทั้งสองฝ่าย เพื่อความสัมพันธ์ให้อยู่ในมูลฐานแห่งการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน และ
เพื่อการนี้ได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่าย คือ :

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งประเทศไทย :

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ;

ฝ่ายประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส :

มองซิเออร์ กิโยม จอร์จส์-ปีโคต์ อุปทูตฝรั่งเศส ณ กรุงเพท ฯ;

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกันและตรวจเห็นว่าปฏิบัติตามแบบ
ที่ติและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันในบทต่อไปนี้ :

ข้อ ๑.

จะให้มีสันติภาพเป็นนิจและมีมิตรภาพเป็นนिरันตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐ
ฝรั่งเศส.

ข้อ ๒.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย พร้อมด้วยครอบครัวของตน จะได้มีเสรีภาพ บริบูรณ์ในอันจะเข้ามา จราจร และตั้งถิ่นฐานในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งและออกจากอาณาเขตต์นั้น ในการนี้ จะได้รับประโยชน์แห่งสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่ ให้ หรือจะได้ให้แก่คนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศพื้นเมือง และโดยมีเงื่อนไขสงวนบทแห่งข้อ ๑๘ ไว้ด้วย.

โดยเงื่อนไขอย่างเดียวกัน จะกระทำการเหล่านี้ ณ ที่ใด ๆ ในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ก็ได้ คือ ประกอบวิชาชีพที่ต้องด้วยกฎหมายและอาชีพทั้งปวงที่ชอบด้วยกฎหมาย – ดำเนินพาณิชย์หรืออุตสาหกรรม – กระทำการค้าขาย ไม่ว่าการค้าส่งหรือการค้าปลีกย่อย ในผลิตภัณฑ์และสิ่งของทั้งปวงที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเองหรือให้ผู้แทนกระทำ ไม่ว่าโดยลำพังหรือโดยสมทบกับคนต่างด้าวหรือคนชาติพื้นเมือง ใช้บุคคลตามที่ตนเห็นสมควร ในตำแหน่งหน้าที่ทั้งปวง และจะกระทำการเหล่านี้ตามเงื่อนไขซึ่งกำหนดไว้โดยกฎหมายท้องถิ่นก็ได้ คือ ได้มาและถือกรรมสิทธิ์สังหาริมทรัพย์ ยึดถือ ชายและโอนไปโดยทางสืบมรดก พันัยกรรม ให้และวิธีใด ๆ อื่น เข้าหรือให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ทั้งปวง ที่เป็นอาคารหรือมิได้เป็นก็ดี สำหรับใช้เป็นเคหสถานหรือใช้เพื่อประโยชน์อันใดที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าในทางพาณิชย์ อุตสาหกรรม เกษตรกรรมหรือทางอื่นใด โดยมีเงื่อนไขสงวนบันดาบทซึ่งกฎหมายแห่งประเทศพื้นเมืองบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์แก่ความมั่นคงแห่งชาติ อื่น จะกระทำการเหล่านี้ก็ได้ คือ ได้มา ครอบครองและโอนไปซึ่งสังหาริมทรัพย์ หลักมูลค่าและข้าวของทุกอย่าง จะกระทำได้โดยวิธีใด ๆ ก็ตาม ฉะเพาะอย่างยิ่ง โดยทางสืบมรดก พันัยกรรม หรือให้.

ในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง จะไม่ต้องบังคับด้วยอากรค่าธรรมเนียมหรือภาษี จะเรียกชื่ออย่างใดก็ตาม นอกจากหรือยิ่งกว่าที่เก็บหรือจะได้เก็บแก่คนชาติพื้นเมือง บทอันนี้จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการเก็บ หากว่ามีกรณีที่จะเก็บ ค่าธรรมเนียมซึ่งเรียกว่าค่าธรรมเนียมพำนักอาศัยก็ดี หรือค่าธรรมเนียมเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตามแบบพิธีการตำรวจก็ดี เท่าที่เกี่ยวกับบทเหล่านี้ คนชาติแห่งรัฐทั้งสองจะได้อุปโภคผลประโยชน์ซึ่งให้แก่คนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคความคุ้มครองและความมั่นคงเป็น
เนื่องนี้ ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งสำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตน และในการนี้ จะได้
รับประโยชน์แห่งสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่ให้หรือจะได้ให้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศพื้นเมืองและโดยมีเงื่อนไขสงวนการถือตามและ
การใช้กฎหมายและข้อบังคับว่าด้วยคนต่างด้าว.

ในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้รับยกเว้นจากการรับราชการทหารใด ๆ ไม่ว่า
ในกองทัพประจำ กองรักษาการหรือมิลิเซีย และจากการ ช่วยราชการทหารใด ๆ ด้วยตัวตน กับทั้ง
จากภาระอุทหนุใด ๆ ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ ซึ่งเก็บแทนการรับราชการหรือการช่วยราชการ
ดังกล่าวแล้ว โดยนัยะเดียวกันจะได้รับยกเว้นจากการกักขังใด ๆ ที่บังคับและจากภาระอุทหนุ
วิสามัญทั้งปวง โดยมีเงื่อนไขสงวนดังกล่าวแล้ว ในยามสันติภาพก็ดี หรือในยามสงครามก็ดี จะถูก
บังคับด้วยการเรียกเพื่อราชการทหารก็เฉพาะแต่ที่บังคับแก่คนชาติพื้นเมือง และต่างฝ่ายต่างจะ
ได้มีสิทธิที่จะได้รับค่าทำขวัญซึ่งตั้งไว้ให้แก่คนชาติพื้นเมือง โดยกฎหมายที่ใช้ในประเทศแต่ละ
ฝ่าย เท่าที่เกี่ยวกับข้อความที่ว่ามานี้ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะไม่ถูกประติบัติ
ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งในทางที่ตื้นน้อยกว่าที่กระทำหรือจะได้กระทำแก่คนชาติแห่งชาติที่
ได้รับอนุเคราะห์นี้.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคเสรีภาพเต็มที่ ตลอดทั่วอาณาเขตต์
ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ในการเชื่อถือตามบริสุทธิ์ใจ จะกระทำการเหล่านี้ก็ได้ คือ สถาปนาและ
ครอบครองโรงสวด ประกอบพิธีกรรมสักการบูชา จะเป็นการณะเฉพาะเอกชนหรือการสาธารณะ
ก็ตาม ตั้ง ครอบครองและบำรุงรักษาสุสานตามศาสนประเพณีของตนกับทั้งก่อตั้งสถานการ
ศึกษาอบรมและการศาสนา การพยาบาลและการกุศล ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎและข้อ
บังคับแห่งประเทศพื้นเมือง.

ข้อ ๓.

เคหสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรมและโรงงานและทรัพย์สินอื่นใดของคนชาติแห่งอัคร
ภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง กับทั้งสถานที่ทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกันและ

ใช้เป็นถิ่นที่อยู่กึ่ง หรือเพื่อพาณิชย์กึ่ง จะได้เป็นที่คุ้มเกรง ไม่เพียงยอมเป็นอันขาด ให้เข้ากระทำการตรวจหรือค้นในที่นั้น ๆ หรือสอบดูหรือตรวจสมุด กระดาษเอกสาร หรือบัญชี เว้นแต่จะกระทำตามเงื่อนไขและแบบซึ่งบัญญัติโดยกฎหมาย กฎและข้อบังคับอันจะพึงใช้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

ข้อ ๔.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมมากับเรือและของบนทุกของตน ได้โดยปลอดอุปสรรคยั้งถิ่นที่ เมืองท่าและแม่น้ำที่ปวงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเปิดหรือจะเปิดเพื่อการเดินเรือและพาณิชย์ภายนอก ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขสงวนไว้ซึ่งกฎหมายแห่งประเทศที่ตนได้มานั้น.

มิให้อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือกวางไว้ซึ่งข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำของเข้าหรือออกอันมีต้นทางมาจากหรือมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีได้ใช้แก่การนำสิ่งของใด ๆ ที่คล้ายคลึงกันเข้าหรือออกอันมีต้นทางมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศอื่นใด บันดาการตอนข้อห้ามหรือข้อจำกัดว่าด้วยการนำของเข้าหรือออกซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถอนให้ แม้เป็นการชั่วคราว แก่สิ่งของแห่งประเทศภายนอกนั้น จะได้ใช้โดยทันทีและโดยไม่มีเงื่อนไขแก่สิ่งของที่คล้ายคลึงกันอันมีต้นทางมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศอื่นใด ในกรณีที่มีส่วนกำหนดหรือส่วนกฎเกณฑ์หรือข้อจำกัดปริมาณในรูปใด ๆ ซึ่งตั้งบังคับแก่การนำสิ่งของที่ต้องจำกัดเข้าและออกนั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายตกลงว่า ในการแบ่งสรรปริมาณสินค้าที่ต้องจำกัด ซึ่งอาจอนุญาตให้นำเข้าหรือนำออกได้นั้น จะได้ให้ส่วนที่เป็นธรรมแก่การนำของเข้าหรือออกอันมีต้นทางมาจากหรือมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อความในสนธิสัญญานี้มิให้ตีความไปในทางจำกัดสิทธิแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอันจะตั้งบังคับข้อต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไป ตามเงื่อนไขที่ตนเห็นสมควรและโดยมีเงื่อนไขสงวนหลักแห่งการไม่เลือกปฏิบัติ คือ :

๑) ข้อห้าม ข้อจำกัดหรือข้อบังคับเพื่อใช้กฎหมายการตำรวจหรือการรักษากร รวมทั้งกฎหมายที่ห้ามหรือจำกัดการนำเข้า การนำออกหรือการขายฝิ่น ใบโคคา วัตถุที่แปรมาจากสิ่งนั้นๆ

และยาเสพติดอื่นใด กับทั้งกฎหมายอื่นใดว่าด้วยสิ่งของซึ่งกฎหมายพื้นเมือง ณะ บัตน์หรือ
 ต่อไปภายหน้า ห้ามหรือกำกัการผลิต การบริโภค การขายหรือการขนส่งภายใน;

๒) ข้อห้ามหรือข้อก้ำกัว่าด้วยการพาณิชย์หรือการไปมาค้าขายอาวุธและยุทธภัณฑ์ และ
 ในพฤติการณ์มิใช่ธรรมดา ก็สัมภาระอื่นใดที่จำเป็นแก่การสงคราม โดยเป็นที่เข้าใจกันว่า
 อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ในกรณีที่ต้องผูกพันอยู่ในการสงคราม จะใช้ข้อก้ำกัใด ๆ แก่การ
 นำเข้าหรือนำออกซึ่งอาจจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งชาติก็ได้;

๓) ข้อห้ามหรือข้อก้ำกัที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองความมั่นคงหรือสุขภาพแห่งชาติหรือ
 สาธารณะ หรือเพื่อคุ้มครองชีวิตสัตว์หรือพืชจากโรค โรคร้ายหรือความสูญพันธุ์;

๔) ข้อห้ามหรือข้อก้ำกัเกี่ยวกับสิ่งของซึ่ง ในการผลิตหรือพาณิชย์ เป็นหรือต่อไปจะได้
 เป็นวัตถุแห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือเป็นผู้ควบคุม.

ข้อ ๕.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเรียกร
 ร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยตลอดอุปสรรค และจะได้มีเสรีภาพ อย่างเดียวกันกับคนชาติ
 แห่งรัฐถิ่นที่อยู่และคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย ทนาย
 ว่าความและผู้รับมอบฉันทะซึ่งมอบภาระให้เรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ.

มิให้ตั้งเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ บังคับแก่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่าย
 หนึ่งเกี่ยวกับการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้ว ซึ่งมิได้ใช้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่
 อยู่หรือคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๖.

สังคมมีลักษณะเศรษฐกิจทุกชนิด ในทางแพ่ง พาณิชย์ อุตสาหกรรม การคลังและ
 การประกันภัย ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น อีกฝ่ายหนึ่ง
 ยอมรับนับถือว่ามีความเป็นอยู่โดยถูกต้อง โดยมีเงื่อนไขสงวนว่า ไม่มีอะไร ในการจัดตั้งหรือวัตถุ
 ประสงค์ซึ่งขัดกับความสงบเรียบร้อยสาธารณะในอาณาเขตต์ของภาคีฝ่ายที่กล่าวหนหลัง.

ในส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถและสิทธิคำเนินคดีในศาลยุติธรรม กับทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดตั้งนั้น จะได้รับผลประโยชน์ตามกฎหมายแห่งชาติของตน.

สังคมที่วานั้น กับทั้งสังคมเชื้อสาย สาขาและสำนักตัวแทน จะได้รับอนุญาตให้ตั้งถิ่นฐานในอาณาเขตต์แห่งประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง และโดยมีเงื่อนไขว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศนั้น จะได้รับอนุญาตให้ประกอบอุตสาหกรรมและใช้สิทธิทั้งปวงที่ยอมรับนับถือให้แก่บุคคลธรรมดาตามบทแห่งสนธิสัญญานี้.

สังคมนั้น ๆ กับทั้งสาขาและสำนักตัวแทนจะไม่ถูกบังคับในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาให้เสียอากร ค่าธรรมเนียม ภาษีและค่าภาระอุทกหนูน จะเรียกชื่ออย่างใดก็ตาม ไม่ว่าเก็บเพื่อประโยชน์ของผู้ใดก็ตาม นอกจากหรือยิ่งกว่าที่สังคมแห่งประเทศพื้นเมืองต้องเสีย.

ในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีซึ่งคำนวณตามทุน รายได้หรือกำไรนั้น สังคม สังคมเชื้อสาย สาขาหรือสำนักตัวแทนจะต้องเสีย ตามสภาพแห่งภาษี ในประเทศดังกล่าวแล้ว ก็เฉพาะสำหรับส่วนสินทรัพย์ซึ่งนำมาลง ทรัพย์สินซึ่งครอบครอง หลักทรัพย์ซึ่งหมุนเวียน กำไรซึ่งได้และธุรกิจซึ่งกระทำในประเทศนั้น.

บทแห่งข้อนี้ให้ใช้แก่สถานการณ์อุตสาหกรรมหรือพาณิชย์ของบุคคลเอกชนด้วย.

ข้อ ๓.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประโยชน์ ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เท่าเทียมกันทุกประการกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่และคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ ยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมผ่านแดน ค่าคลังสินค้า ความสะดวกต่าง ๆ การตรวจและตีราคาสินค้าและการคืนอากร.

ข้อ ๔.

อันค่าธรรมเนียมระวางต้น ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประภาคาร ค่าด่านกักตรวจรโรคหรือค่าธรรมเนียมอื่นใดที่คล้ายหรือทำนองเดียวกันจะเป็นชนิดใดหรือเรียกชื่ออย่างใดก็ตาม ซึ่งเรียกเก็บในนามหรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บริษัท หรือสถานการณ์

อย่างไร ๆ นั้น มิให้ตั้งบังคับในเมืองท่าในอาณาเขตต์แห่งประเทศแต่ละฝ่ายแก่เรือของประเทศ อีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ตั้งบังคับเท่าเทียมกันและตามเงื่อนไขอย่างเดียวกันในกรณีเช่นเดียวกันแก่เรือแห่งภูวระภายนอก การประติบัติเท่าเทียมกันเช่นนี้ ให้ถ้อยที่ถ้อยใช้แก่เรือของแต่ละฝ่าย ไม่ว่าจะมาจากเมืองท่าหรือถิ่นที่ใดเป็นต้นทางและจะไปยังถิ่นที่ใดเป็นปลายทางก็ตาม.

ข้อ ๙.

เป็นที่ตกลงกันว่า พิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้แก่ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษกรกรรมแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้กำหนดให้เประเบียบโดยกฎหมายภายในแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับผูกพันว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับจำนวนและการเก็บพิกัดอัตราศุลกากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในการนำของเข้าและออกทุกชนิดนั้น จะได้ให้คนชาติ เรือหรือสินค้าของอีกฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์แห่งความอนุเคราะห์ เอกสิทธิหรือความคุ้มกันทั้งปวงซึ่งให้หรือจะไดให้ต่อไปแก่คนชาติ เรือหรือสินค้าแห่งรัฐอื่นใด โดยไม่คำนึงว่ารัฐอื่นใดนั้นจะได้รับประโยชน์แห่งการประติบัติเช่นนี้โดยเป็นการให้เปล่าหรือเป็นการตอบแทนการถ้อยที่ถ้อยทดแทนต่อกันก็ตาม.

ข้อ ๑๐.

ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองอุตสาหกรรมสมบัติ การจดทะเบียนระหว่างชาติแห่งเครื่องหมายการค้าหรือการพาณิชย์ ชื่อการพาณิชย์ แบบแผน การปราบการแสดงถิ่นที่มาเท็จบนสินค้าและการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรมนั้น คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะไดอุปโภคความคุ้มครองอย่างเดียวกันกับคนชาติพื้นเมืองในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อ ๑๑.

โดยมีเงื่อนไขสงวนบทแห่งข้อ ๔ อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะไดอนุญาตให้นำสินค้าใด ๆ เข้าหรือออกได้ซึ่งจะนำเข้าหรือนำออกได้โดยชอบด้วยกฎหมาย กับทั้งให้ขนส่งคนโดยสารที่มาจากหรือไปยังอาณาเขตต์ของแต่ละฝ่าย ในเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง เรือเหล่านี้ตลอดทั้งของ

บันทุกและคนโดยสารในเรือนั้น ๆ จะได้อุปโภคเภสัชหรืออย่างเดียวกันกับเรือแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์นี้ ตลอดทั้งของบันทุกและคนโดยสารในเรือนั้น ๆ และจะไม่ถูกบังคับให้เสียค่าธรรมเนียมใด ๆ อย่างอื่นหรือยิ่งขึ้นไป.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประโยชน์อย่างเดียวกัน ในการขนส่งทางรถไฟสำหรับตัวตน ข้าวของและสินค้าของตนด้วย.

ข้อ ๑๒.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายในความสัมพันธ์ต่อกันและกันจะได้อุปโภคแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติฉบับเงินว่า วันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓ ว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล รวมทั้งภาคผนวกและโปรโตคอลด้วย.

สัญชาติแห่งเรือนั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายจะได้ออมรับนับถือ ตามกฎหมายและข้อบังคับของแต่ละฝ่ายและจะได้แสดงเป็นสำคัญตามเอกสาร และตราสารซึ่งมีอยู่บนเรือและเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญอาจได้จัดทำขึ้น.

ข้อ ๑๓.

เรือใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลมหรือโดยกรณีสุดวิสัยอื่นใดให้เข้าอาศัยกำบังในเมืองท่าแห่งภาคอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ย่อมมีเสรีภาพที่จะกระทำการซ่อมแซม จัดหาเสบียงพัสดุที่ปรังที่จำเป็นและกลับออกทะเลไป โดยไม่ต้องเสียค่าอากรใด ๆ นอกจากที่เรือพื้นเมืองจักต้องเสียในพฤติการณ์อย่างเดียวกัน แต่ที่ว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือพาณิชย์มีความจำเป็นที่จะขายของบันทุกทั้งหมดหรือแต่ส่วนหนึ่ง เพื่อชำระค่าใช้สอยซึ่งได้จ่ายไปในโอกาสนั้น ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัดอัตราซึ่งใช้อยู่ในถิ่นที่ต้องเข้ามาหยุดอยู่.

ในกรณีที่เรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจักเกยติดตันหรืออับปางลงตามฝั่งของภาคอีกฝ่ายหนึ่งนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นจะได้แจ้งความโดยทันทีแก่เจ้าพนักงานกงสุลของภาคฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งเหตุได้เกิดขึ้นในเขตต์ของตนนั้น หรือเจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุด และจะต้องดูแลให้เรือได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูล.

เรียบร้อยภายในบนเรือพาณิชย์แห่งชาติของตนแต่ถ่ายเดียว เจ้าพนักงานกงสุลนั้น ๆ เองจะได้
 ระวังข้อห้ามถึงทุกชนิดซึ่งจักเกิดขึ้นระหว่างนายเรือ พนักงานเรือและกลาสีและจะเพาะอย่างยิ่ง
 ข้อห้ามถึงว่าด้วยการปฏิบัติตามสัญญาจ้าง เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่จะเข้าเกี่ยวข้องกับได้ ก็ต่อเมื่อความ
 ไม่สงบซึ่งเกิดขึ้นบนเรือนั้นอยู่ในสภาพที่จะก่อความระส่ำระสายแก่ความสงบและความสงบเรียบ
 ร้อยสาธารณะบนบกหรือในเมืองท่า หรือเมื่อมีคนพื้นเมืองหรือบุคคลที่มิได้เป็นคนประจำเรือ
 พัวพันอยู่ด้วย ในกรณีอื่น ๆ ทั้งปวงเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่จะเป็นแต่เพียงให้ความสนับสนุนแก่เจ้า
 หน้าที่ฝ่ายกงสุลเพื่อจัดการจับกุมคนเรือทะเลใด ๆ ที่จดทะเบียนอยู่ในบัญชีคนประจำเรือ ซึ่งเจ้า
 หน้าที่ฝ่ายกงสุลเห็นสมควรขอร้องให้จับกุม.

เจ้าพนักงานกงสุลแห่งอัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะให้จับกุมและให้ส่งกลับไปบนเรือ
 หรือกลับไปยังบ้านเกิดเมืองเดิม บันทาคคนเรือทะเลและบุคคลอื่นใดซึ่งเป็นคนประจำเรือรบแห่ง
 ชาติของตนด้วยประการใด ๆ ซึ่งได้หลบหนีไปในอาณาเขตต์ของภาคีกฝ่ายหนึ่งก็ได้.

เพื่อการนี้ จะต้องมีการขอเป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่ผู้มีอำนาจและจะต้องนำสมุค
 ทะเบียนเรือหรือบัญชีคนประจำเรือหรือถ้าไม่มีเอกสารเช่นนั้น ก็สำเนาคัดข้อความที่ถูกต้องแสดง
 เป็นหลักฐานว่า บุคคลที่ขอตัวนั้นเป็นคนประจำเรือจริง ๆ.

เมื่อมีการร้องขอมาโดยแสดงหลักฐานดังกล่าวแล้ว จะปฏิเสธการมอบตัวผู้หลบหนีไม่ได้.

อนึ่ง เจ้าพนักงานกงสุลดังกล่าวแล้วจะได้รับความช่วยเหลือและเกื้อกูลทุกประการใน
 การสืบหาและจับกุมผู้หลบหนีเช่นว่านั้น ซึ่งจะได้นำตัวไปไว้ในเรือนจำแห่งประเทศพื้นเมืองและ
 จะได้คุมขังไว้เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายกงสุลร้องขอมาเป็นหนังสือ และเสียค่าใช้จ่ายให้จนกว่าจะได้ส่งตัว
 คืนไปบนเรือ หรือจนกว่าจะมีโอกาสส่งตัวกลับไปยังบ้านเกิดเมืองเดิม แต่ทว่า ถ้าไม่มีโอกาสเช่นนี้
 ภายในระยะเวลาสองเดือน นับแต่วันที่จับกุม หรือถ้ามิได้ชำระค่าใช้จ่ายในการคุมขังตามระเบียบ
 แล้ว ก็ให้ปล่อยตัวผู้หลบหนีดังกล่าวแล้วไปโดยแจ้งความให้เจ้าพนักงานกงสุลทราบล่วงหน้าสาม
 วัน ทั้งนี้ จะจับกุมใหม่เพื่อเหตุอันเดียวกันไม่ได้.

ถ้าผู้หลบหนีได้กระทำความผิดโทษอาญาใด ๆ บนบก เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่จะงดการมอบ
 ตัวไว้จนกว่าศาลจะได้ให้คำพิพากษาและจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาโดยบริบูรณ์เต็มที่แล้ว
 ก็ได้.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุลและตัวแทนกงสุลในเมือง และเมืองท่าของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งที่ตนเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ และที่จะได้อนุญาตให้เจ้าพนักงาน กงสุลแห่งภวาระอื่น ๆ มีถิ่นที่อยู่ ก็ได้.

หัวหน้าสถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล สถานรองกงสุลและสถานตัวแทนกงสุลต่าง ๆ นั้น เมื่อได้ยื่นตราตั้งแล้ว ก็จะได้ยอมรับและยอมรับนับถือตามข้อระเบียบและแบบพิธีซึ่งตั้งไว้ใน ประเทศถิ่นที่อยู่ ส่วนอนุมติบัตรที่จำเป็นในการที่จะให้ตัวแทนดังกล่าวแล้วประกอบงานการโดย ปลอดอุปสรรคได้นั้น จะได้ออกให้โดยไม่ชักช้าและโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายอย่างใด.

โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะได้ใช้อำนาจและอำนาจหน้าที่ทั้งปวง และจะได้อุปโภคเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้นและความคุ้มกันทั้งปวงซึ่งยอมรับกันทั่วไปโดย กฎหมายระหว่างชาติหรือที่รัฐบาลดังกล่าวแล้วจะได้ให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีแต่ละฝ่ายตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าผู้ตายมิได้ ทิ้งทายาทที่ใครรู้จักหรือผู้จัดการพินัยกรรมซึ่งตนได้แต่งตั้งไว้ในประเทศที่ตายลง เจ้าหน้าที่ฝ่าย ท้องที่ผู้มีอำนาจจะต้องแจ้งการตายลงนั้นโดยทันทีไปยังเจ้าพนักงานกงสุลแห่งรัฐเจ้าสังกัดของผู้ ตาย ซึ่งการตายได้เกิดขึ้นในเขตต์ของตน เมื่อเจ้าพนักงานกงสุลที่เกี่ยวข้องร้องขอมา เจ้าหน้าที่ ฝ่ายท้องที่ผู้มีอำนาจจะได้ส่งมอบสำเนาหนังสือสำคัญการตาย หรือเอกสารซึ่งใช้แทนตามแบบที่ถู กต้องและโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เป็นการประกอบเพิ่มเติมคำแจ้งความนั้นด้วย.

ถ้าเมื่อตายลงแล้ว คนชาติฝรั่งเศสทั้งทรัพย์สินไว้ในประเทศไทย หรือคนในบังคับไทยทั้ง ทรัพย์สินไว้ในฝรั่งเศส และบันดาผู้มิตสิทธิได้รับมรดก หรือแต่บางคน ไม่มีใครรู้จัก หรือไม่อยู่ หรือไร้ความสามารถและไม่มิผู้แทน เจ้าพนักงานกงสุลที่เกี่ยวข้องย่อมมีสิทธิที่จะขอร้องให้ประทับ ตราบกับทั้งปลดตราตามสังหาริมทรัพย์ ข้าวของและกระดาษเอกสารทั้งปวงของผู้ตายและอยู่ด้วยใน การปฏิบัติตามแบบพิธีอันนี้ และจะได้ดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจค้นหาว่ามีพินัยกรรมอยู่หรือไม่

และจะได้รับสื่อสารในข้อความและเอกสารที่ปวงซึ่งจะอำนาจให้ค้นพบบันทึกผู้มีสิทธิ อื่น จะดำเนินการด้วยตนเอง ตามความในกฎหมายแห่งประเทศแต่ละฝ่ายและเพียงเท่าที่กฎหมายท้องถิ่นอนุญาต เพื่อชำระบัญชีทรัพย์สินมรดก หรือตั้งผู้จัดการมรดกให้ดำเนินการนั้นก็ได้ ในกรณีซึ่งปวงที่เกิดมีข้อขัดแย้งใดๆ ขึ้น ก็ให้สภาตุลาการผู้มีอำนาจในประเทศที่ทรัพย์สินตั้งอยู่พิจารณาพิพากษา การที่กงสุลจะเข้าเกี่ยวข้องกับตัวนั้น จะยอมให้กระทำต่อไปไม่ได้ในเมื่อปรากฏว่าไม่มีผู้มีสิทธิซึ่งเป็นคนชาติของเจ้าพนักงานกงสุล.

เมื่อคนชาติแห่งอัครภาคิผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งไม่อยู่หรือไร้ความสามารถและไม่มีผู้แทน มีส่วนได้เสียในกรณีมรดกซึ่งเกิดขึ้นในอาณาเขตต์ของภาคิอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าพนักงานกงสุลที่เกี่ยวข้อง ถ้าผู้ตายมิได้เป็นคนชาติของตน ก็มีอำนาจที่จะขอร้องให้ประทับตราสังหาริมทรัพย์ชั่วคราวของ กระจาคเอกสารที่ปวงของผู้ตาย และอยู่ด้วยในเวลาทำบัญชีทรัพย์สินมรดกและร้องให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นผู้มีอำนาจแต่งตั้งผู้จัดการมรดก ซึ่งจะได้เลือกจากผู้ที่ตนเสนอชื่อในบันทึกบุคคลซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามกฎหมายหรือขนบธรรมเนียมที่จะเข้าปฏิบัติงานการอันนี้ อื่น จะได้มีสิทธิขอร้องให้ผู้จัดการมรดกตั้งกล่าวแล้วแจ้งข้อความที่ปวงเกี่ยวกับการชำระบัญชีทรัพย์สินมรดกแก่ตนได้ การที่จะเข้าเกี่ยวข้องกับเช่นนี้ จะยอมให้กระทำต่อไปไม่ได้ในเมื่อบันทึกผู้มีสิทธิซึ่งมีสัญชาติเดียวกับตนมาอยู่หรือมีผู้แทนทั้งหมดแล้ว.

เมื่อคนชาติแห่งอัครภาคิผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมรดกของคนชาติแห่งภูวณภายนอก บทกำหนดในวรรคก่อนนั้น มิให้กระทบต่อสิทธิซึ่งรัฐบาลในท้องถิ่นที่ได้ยอมรับนับถือให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งรัฐเจ้าสังกัดของผู้ตาย.

ข้อ ๑๘.

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครภาคิผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดแห่งสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันกระทบใช้แทนหรือแก้ไขกฎหมาย กฎและข้อบังคับว่าด้วยการพาณิชย์ การแปลงชาติ การอพยพเข้า การพำนักอาศัยและการยอมรับคนต่างด้าวเข้าทำงานกรรมกรและงานช่างฝีมือ การตำรวจและความมั่นคงสาธารณะซึ่งใช้อยู่หรือจะได้อำนาจขึ้นในประเทศทั้งสองแต่ละฝ่ายด้วยประการใด ๆ ถ้าหากว่าไม่เป็นวิธีการเลือกปฏิบัติซึ่งมุ่งกระทำจะเพาะต่อคนชาติของภาคิอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อความต่อไปนี้เป็นอันยกเว้นจากบทแห่งข้อ ๙, ๑๑ และ ๑๒ และคงอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายพื้นเมืองแต่ถ่ายเดียว คือ :

- ๑) การค้าชายฝั่งแห่งชาติ;
- ๒) การประกอบการประมงและการจับสัตว์ทะเลในน่านน้ำอาณาเขตต์และอาณาประโยชน์ณะเพาะอย่าง ซึ่งให้หรือจะได้ให้แก่ผลิตภัณฑ์การประมงแห่งชาติ;
- ๓) อาณาประโยชน์ซึ่งอัครภากิผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ให้หรือจะได้ให้แก่คนชาติของตน เพื่ออนุเคราะห์การพัฒนาพณิชนาวิของตน จะเป็นเงินเกือกูลหรือเกือหนุนในการสร้างหรือได้มาซึ่งเรือพาณิชย์กิต หรือเป็นเงินเกือกูลหรือข้อมันสัญญาใดๆ ซึ่งให้แก่พณิชนาวิกิต;
- ๔) ทบวงการทะเลแห่งเมืองท่า ที่ทอดและชายหาด รวมทั้งการนำร่อง การลากจูงและการจัดระเบียบทบวงการช่วยกู้และการช่วยเหลือทางทะเล;
- ๕) (ก) การไปมาค้าขายระหว่างฝรั่งเศสกับตูนิส ระหว่างฝรั่งเศสกับอาณานิคมฝรั่งเศส ระหว่างอาณานิคมเหล่านี้กับอาณานิคมกันเองหรือกับตูนิส แต่ทว่า ในการไปมาค้าขายเหล่านี้ เรือไทยจะได้อุปโภคผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง;
- (ข) อาณาประโยชน์ณะเพาะอย่างซึ่งจะได้ให้เกี่ยวกับการเดินเรือในฝรั่งเศส ตูนิส และอาณานิคมฝรั่งเศส แก่การขนส่งซึ่งมีต้นทางมาจากโมรอกโคและประเทศในอาณัติ.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งนั้น มิให้ใช้แก่ :

๑. อาณาประโยชน์ที่ให้หรือจะได้ให้แก่รัฐใกล้เคียงเพื่อความสทวแก่การไปมาค้าขายชายแดน;
๒. อาณาประโยชน์ที่ให้หรือจะได้ให้แก่รัฐภายนอก โดยอาศัยความตามสหภาพศุลกากร;
๓. อาณาประโยชน์ที่ให้หรือจะได้ให้แก่รัฐภายนอกโดยอาศัยความตกลงณะเพาะรายเพื่อหลีกเลี่ยงกรณีเก็บภาษีสองซ้ำหรือเพื่อจัดประกันการถ้อยที่ถ้อยคุ้มครองการรักษากร;

๔. อาณาประโยชน์ที่ให้หรือจะได้ให้แก่รัฐใกล้เคียงเกี่ยวกับการเดินเรือและใช้ทางน้ำ เขตต์แดนซึ่งไม่มีการคมนาคมกับทะเล.

ข้อ ๒๑.

ตามหลักตั้งกล่าวไว้ในกติกาแห่งสนธิบาตชาติอัครภาคีผู้ทำสัญญาตกลงกันว่าจะใช้บทแห่ง ทรานซาร์ทัวไปว่าด้วยการระงับข้อพิพาทระหว่างชาติโดยสันติวิธี ซึ่งสมาพันธ์บาตชาติได้ตกลงกัน เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ค.ศ. ๑๙๒๘ นั้น สำหรับระงับข้อคดีซึ่งจักเกิดขึ้นระหว่างกันและกัน ในภายหน้าและตกลงกันไม่ได้โดยทางทูต.

ข้อ ๒๒.

สนธิสัญญานี้ นับแต่วันเริ่มใช้ ก็ให้ใช้แทนสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ ซึ่งกระทำกัน ณ กรุงเทพ ฯ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ นอกจากนี้ ตั้งแต่วันเดียวกันนั้น จะได้ยกเลิกสนธิสัญญา อนุสัญญาและข้อตกลงอื่น ๆ ซึ่งได้กระทำกันระหว่างประเทศไทย กับฝรั่งเศส เว้นแต่ข้อความว่าด้วยการกำหนดและปักปันเขตต์แดน การให้ประกันและการปลด ทหารแห่งเขตต์แดนแม่น้ำโขง (ซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญาฉบับวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๓ อนุสัญญา ฉบับวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๐๔ สนธิสัญญาฉบับวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๐๗ กับ โปรโตคลภาคผนวกและสนธิสัญญาฉบับวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕) กับทั้งอนุสัญญาว่า ด้วยอินโดจีน ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเทพ ฯ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๖ และข้อตกลง ต่าง ๆ ซึ่งบัญญัติไว้ในอนุสัญญานั้น อนึ่ง เป็นที่เข้าใจกันว่า สนธิสัญญานี้ นับแต่วันเริ่มใช้ ก็ให้ ใช้แทนสนธิสัญญาฉบับวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศไทยกับอินโดจีน เพียงเท่าที่บทแห่งสนธิสัญญานี้ไม่ขัดแย้งกับบทแห่งอนุสัญญาเช่นว่านั้น และข้อตกลงต่าง ๆ ซึ่งบัญญัติไว้ในอนุสัญญานั้น.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ จะขยายออกไปภายหลังทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเพื่อให้ใช้แก่อาณา นิคมและดินแดนฝรั่งเศสกับทั้งประเทศในอารักขาหรืออาณัติของฝรั่งเศส โดยรัฐบาลทั้งสองฝ่าย ทำคำแถลงร่วมกัน ก็ได้.

๑๒๓

ข้อ ๒๓.

สนธิสัญญา^๕ให้มีผลตั้งแต่วันที่แลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไปและให้คงใช้อยู่เป็นกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ว่านั้น.

ในกรณีที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้แจ้งเจตนาเลิกสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดห้าปีดังกล่าวแล้ว สนธิสัญญา^๕นี้จะยังคงเป็นข้อผูกพันต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้ออกเลิก.

การบอกเลิกเช่นว่านี้มีผลสิ้นสนธิสัญญา อนุสัญญา ข้อตกลงหรือความตกลงใด ๆ ซึ่งได้ยกเลิกโดยสนธิสัญญา^๕.

ข้อ ๒๔.

สนธิสัญญา^๕นี้จะได้รับสัตยาบันและสัตยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเพท ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราสนธิสัญญา^๕ไว้เป็นสำคัญ.

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศส ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่เจ็ด เดือนที่เก้า พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่เจ็ด เดือนธันวาคม คริสตศักราชพันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

(ลงนามและประทับตรา) ก. จอร์จส์-ปีโคต์.

โปรโตคอล

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชยกรรมและการเดินเรือฉบับใหม่ ซึ่งกระทำกันระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส ผู้มีอำนาจเต็มแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันดังต่อไปนี้ :

๑

อนุสนธิข้อ ๒ วรรค ๒.

คำว่า “โดยเงื่อนไขอย่างเดียวกัน” ซึ่งใช้ในวันตัดที่ ๑ แห่งวรรค ๒ ของข้อ ๒ นั้น หมายถึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งรวมทั้งข้อผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศพื้นเมืองและตามความในบทแห่งข้อ ๑๘ ด้วย.

๒

อนุสนธิข้อ ๑๒ วรรค ๒.

ในการใช้ข้อ ๙ แห่งข้อบัญญัติฉบับเจนีวานี้ อัครราชทูตผู้ทำสัญญาตกลงกันว่า เรือแห่งประเทศแต่ละฝ่ายจะเข้ามาในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่ง จะเป็นแห่งเดียวหรือหลายแห่งก็ตาม ซึ่งเปิดหรือจะได้ออกเพื่อการเดินเรือและพาณิชยกรรมภายนอก ก็ได้ ไม่ว่าจะมาส่งคนโดยสารหรือขนของบนทุกระหว่างมีต้นทางมาแต่ต่างตำบลหนึ่งหมดหรือแต่บางส่วน ก็ได้ หรือจะมารับคนโดยสารหรือของบนทุกระหว่างมีปลายทางไปยังต่างตำบลลงเรือทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ก็ได้.

๓

อนุสนธิข้อ ๑๑ และ ๑๒.

โดยที่บทกำหนดแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติฉบับเจนีวา วันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓ ว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเลไม่เป็นอันใช้แก่อาณานิคมและดินแดนฝรั่งเศสหรือประเทศในอารักขาหรืออาณัติของฝรั่งเศส จึงเป็นที่เข้าใจกันว่า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้บทกำหนดแห่งข้อ ๑๑ และ ๑๒ ของสนธิสัญญานี้ และการขนส่งผู้อพยพออกจากประเทศใน

อินโดจีน และหากมีกรณี ก็ในอาณาเขตอันพหุทะเลอื่น ๆ นั้น เรือไทยจะได้รับผลประติบัติแห่ง
ชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

๔

โปรโตคอลนี้ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันสนธิสัญญา ซึ่งโปรโตคอลเป็นภาค
ผนวกอยู่นั้นเป็นต้นไป.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราโปรโตคอลนี้ไว้
เป็นสำคัญ.

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศส และ กรุงเทพฯ ฯ เมื่อวันที่เจ็ด เดือนที่เก้า พุทธ
ศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่เจ็ด เดือนธันวาคม คริสตศักราชพันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

(ลงนามและประทับตรา) ก. จอร์จส์-ปีโคต์.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ก. จอจส์-ปีโคต์)

กระทรวงการต่างประเทศ.

กรุงเทพฯ วันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอุปทูต,

ข้าพเจ้าขอแจ้งให้ท่านทราบว่า เนื่องจากข้อสงวนเกี่ยวกับสิทธิแห่งอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมี
บทบัญญัติในวรรค ๒ ข้อ ๒ แห่งสนธิสัญญาซึ่งลงนามกันวันนี้ รัฐบาลไทยมีเจตนา เพื่อประ
โยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ ในอันจะวางบทสงวนไว้ให้แก่คนชาติพื้นเมืองซึ่งการได้มาแห่ง
อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน กล่าวคือ อสังหาริมทรัพย์ทั้งปวงซึ่งในขณะ
ที่ได้มานั้นไม่มีทรัพย์สินสิทธิ์อย่างใดเลย.

บทต่าง ๆ ที่จะวางนั้นจะไม่กระทบต่อสิทธิและฐานะซึ่งคนชาติฝรั่งเศส ได้มาแล้วแต่ก่อน
และ ในส่วนที่เกี่ยวกับกาลภายหลัง จะไม่กระทบต่อการตั้งครอบครัวเป็นราย ๆ และการได้มาแห่ง
อสังหาริมทรัพย์ เนื่องด้วยการใช้สิทธิซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในวรรคสุดท้ายแห่ง ข้อ ๒ ของสนธิ
สัญญา.

ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพ วล.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก นาย ก. จอร์จส์-ปีโคต์ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตฝรั่งเศส

ในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ ๖ วันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

ข้าพเจ้าขอตอบรับหนังสือของ พล. ๖ ท่านซึ่งท่านได้มีใจแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า เนื่องจากข้อสงวนเกี่ยวกับสิทธิแห่งอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีบทบัญญัติในวรรค ๒ ข้อ ๒ แห่งสนธิสัญญาซึ่งลงนามกันวันนี้ รัฐบาลไทยมีเจตนา เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติในอนาคตจะวางบทสงวนไว้ให้แก่คนชาติพื้นเมืองซึ่งการได้มาแห่งอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน กล่าวคือ อสังหาริมทรัพย์ที่ปวงซึ่งในขณะที่ได้มานั้นไม่มีทรัพย์สินสิทธิ์อย่างใดเลย.

บทต่าง ๆ ที่จะวางนั้นจะไม่กระทบต่อสิทธิและฐานะซึ่งคนชาติฝรั่งเศส ได้มาแล้วแต่ก่อน และ ในส่วนที่เกี่ยวกับกาลภายหน้า จะไม่กระทบการตั้งครอบครัวเป็นราย ๆ และการได้มาแห่งอสังหาริมทรัพย์ เนื่องด้วยการใช้สิทธิซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในวรรคสุดท้ายแห่งข้อ ๒ ของสนธิสัญญา.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ.

(ลงนาม) ก. จอร์จส์-ปีโคต์.

อุปทูตฝรั่งเศส.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ก. จอร์จส์-ปีโคต์)

กระทรวงการต่างประเทศ.

กรุงเทพฯ วันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอุปทูต,

ข้าพเจ้าขอยืนยันความตกลงด้วยวาจาที่ได้ทำกันระหว่างเราแล้ว ความว่า ภาระการเดินเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งกระทำการขนส่งคนอพยพออกจากประเทศนั้น จะได้อุปโภคผลประติบัติ ในประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกันกับการธุระการเดินเรือแห่งชาติพื้นเมืองทุกประการ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้อยู่ในประเทศอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ผลประติบัติเท่าเทียมกันนั้นเป็นอันใช้โดยจะเพาะอย่างยิ่งแก่สำนักตัวแทนแห่งการอพยพออกและแก่คนอพยพออกที่ขนส่ง ไม่ว่าจะมิต้นทางมาจากแห่งใดก็ตาม.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก นาย ก. จอร์จส์-ปีโคต์ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตฝรั่งเศส
ในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ ฯ วันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

ข้าพเจ้าขอยืนยันแก่คุณ ฯ ท่านซึ่งความตกลงด้วยวาจาที่ได้ทำกันระหว่างเราแล้ว ความว่า การระงับการเดินเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งกระทำการขนส่งคนอพยพออกจากประเทศนั้นจะได้อุปโภคผลประติบัติ ในประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกันกับการระงับการเดินเรือแห่งชาติพื้นเมืองทุกประการ โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้อยู่ในประเทศอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ผลประติบัติเท่าเทียมกันนั้นเป็นอันใช้โดยจะเพาะอย่างยิ่งแก่สำนักตัวแทนแห่งการอพยพออกและแก่คนอพยพออกที่ขนส่ง ไม่ว่าจะมิตันทางมาจากแห่งใดก็ตาม.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ.

(ลงนาม) ก. จอร์จส์-ปีโคต์.

สถานทูตฝรั่งเศส.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ก. จอร์จส์ - ปาร์ค)

กระทรวงการต่างประเทศ.

กรุงเทพฯ วันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอุปทูต,

ข้าพเจ้าขอยืนยันความตกลงด้วยวาจาที่ได้ทำกันระหว่างเราในเรื่องให้คงใช้ออนุสัญญาฉบับลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๖ เกี่ยวกับอินโดจีนตามเงื่อนไขที่มีบทบัญญัติในข้อ ๑๗ แห่งอนุสัญญานั้น.

ข้อ ๑๗ มีบทบัญญัติว่า อนุสัญญานี้ให้คงใช้บังคับจนกว่าจะสิ้นกำหนดเวลาเท่ากับกำหนดเวลาของสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ โดยให้เริ่มแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันของสนธิสัญญานั้น ข้อ ๒๒ แห่งสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือฉบับใหม่ ซึ่งได้ลงนามกันวันนี้กำหนดว่าสนธิสัญญาฉบับหลังนี้เป็นอันใช้แทนสนธิสัญญาลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ และข้อ ๒๓ กำหนดว่าเป็นอันทำกันไว้มีกำหนดห้าปี ฉะนั้น อนุสัญญาฉบับลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๖ เกี่ยวกับอินโดจีนนั้นจึงอยู่ในเกณฑ์ที่จะคงใช้อยู่ ตามหลักซึ่งได้วางไว้โดยข้อ ๑๗ แห่งอนุสัญญานั้น จนกว่าจะสิ้นกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันแห่งสนธิสัญญาฉบับใหม่นี้ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดหนทางที่จะแก้ไขกันด้วยดี.

คงเป็นที่เข้าใจกันว่า ถ้าอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายมิได้แจ้งเจตนาเลิกอนุสัญญาแก่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งสืบสองเดือนก่อนกำหนดเวลาที่ได้วางไว้ อนุสัญญาฉบับนี้ก็คงใช้ผูกพันต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีจากวันที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้ออกเลิก.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
แสดงความเคารพ

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก นาย ก. จอรุจส์ - ปิโคต์ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตฝรั่งเศส
ในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ ๖ วันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

ข้าพเจ้าขอยืนยันแก่ พล. ๖ ท่านซึ่งความตกลงด้วยวาจาที่ได้ทำกันระหว่างเราในเรื่องให้
กงใช้อนุสัญญาฉบับลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๖ เกี่ยวกับอินโดจีนตามเงื่อนไขที่มีบท
บัญญัติในข้อ ๑๗ แห่งอนุสัญญานั้น.

ข้อ ๑๗ มีบทบัญญัติว่า อนุสัญญานี้ให้กงใช้บังคับจนกว่าจะสิ้นกำหนดเวลาเท่ากับกำหนด
เวลาของสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ โดย
ให้เริ่มแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันของสนธิสัญญานั้น ข้อ ๒๒ แห่งสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์
และการเดินเรือฉบับใหม่ ซึ่งได้ลงนามกันวันนี้กำหนดว่าสนธิสัญญาฉบับหลังนี้เป็นอันใช้
แทนสนธิสัญญาลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ และข้อ ๒๓ กำหนดว่าเป็นอันทำกันไว้
มีกำหนดห้าปี ฉะนั้น อนุสัญญาฉบับลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๖ เกี่ยวกับอินโดจีนนั้น
จึงอยู่ในเกณฑ์ที่จะกงใช้อยู่ ตามหลักซึ่งได้วางไว้โดย ข้อ ๑๗ แห่งอนุสัญญา จนกว่าจะสิ้น
กำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันแห่งสนธิสัญญาฉบับใหม่นี้ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัด
หนทางที่จะแก้ไขกันด้วยดี.

คงเป็นที่เข้าใจกันว่า ถ้าอัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่ายมิได้แจ้งเจตนาเลิกอนุสัญญาแก่ภาคี
อีกฝ่ายหนึ่งสิบสองเดือนก่อนกำหนดเวลาที่ได้วางไว้ อนุสัญญาฉบับนี้ก็กงใช้ผูกพันต่อไปจน
กว่าจะสิ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีจากวันที่อัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้บอกเลิก.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
วลา.

(ลงนาม) ก. จอรุจส์ - ปิโคต์.

อุปทูตฝรั่งเศส.

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ญี่ปุ่น

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๓๑ ว่า จะได้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่แลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และ

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกันที่กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐.

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ จึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นต้นไป.

อนึ่ง มีหนังสือสัญญาประกอบสนธิสัญญา ซึ่งพึงประกาศด้วยคือ

- (๑) โปรโตคอลภาคผนวก.
- (๒) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน อนุสนธิข้อ ๒ แห่งสนธิสัญญา.
- (๓) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน ว่าด้วยอสังหาริมทรัพย์.
- (๔) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน ว่าด้วยอำนาจศาล.

ประกาศมา ณ วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา.

นายกรัฐมนตรี.

(คำแปล)

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ญี่ปุ่น

พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยและพระบาทสมเด็จพระจักรพรรดิแห่งญี่ปุ่น มีพระราชประสงค์ที่จะยังความสัมพันธ์ทางมิตรภาพและความเข้าใจอันดีซึ่งมีอยู่โดยผาสูกระหว่างรัฐทั้งสองให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และทรงตระหนักว่าการนี้จะสำเร็จได้ดีที่สุด ก็โดยตรวจแก้สนธิสัญญาซึ่งมีอยู่ระหว่างประเทศทั้งสองเท่าทุกวันนี้ จึงได้ตกลงกระทำการตรวจแก้ เช่นว่านี้ให้สมบูรณ์ โดยอาศัยหลักการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน หลักความเป็นธรรมและหลักคุณประโยชน์แก่กันและกัน และเพื่อการนี้ได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มของแต่ละฝ่าย กล่าวคือ :

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย :

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ;

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระจักรพรรดิแห่งญี่ปุ่น :

คุรามัตสึ มูราอิ ยูซึอิ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาสมบัติอันศักดิ์สิทธิ์ ชั้น ๓
อัครราชทูต ณ พระราชสำนักพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย;

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า
เป็นไปตามแบบที่ตีและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้ :

ข้อ ๑.

จะได้มีสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิจระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น.

ข้อ ๒.

คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ที่จะเข้ามา เดินทาง และมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และเมื่อปฏิบัติตามกฎหมายเลขข้อบังคับของประเทศ
แล้ว

๑. ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวกับการเดินทางและถิ่นที่อยู่ จะได้อยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับคนในบังคับพื้นเมืองทุกประการ.

๒. ย่อมมีสิทธิ เท่าเทียมกับคนในบังคับพื้นเมือง ในอันจะดำเนินการพาณิชย์และหัตถกรรม และค้าสินค้าทุกชนิดที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเองหรือโดยตัวแทน โดยลำพังหรือมีหุ้นส่วนกับคนต่าง้าวหรือคนในบังคับพื้นเมือง.

๓. จะได้รับอนุญาต ในฐานะอย่างเดียวกันกับคนในบังคับพื้นเมือง ในอันจะบำเพ็ญ การศาสนา การศึกษาอบรมและการกุศล.

๔. จะได้รับอนุญาต ให้เป็นเจ้าของหรือเช่าและยึดถือโรงเรือน โรงหัตถกรรม คลังสินค้า และโรงงานที่จำเปน และเช่าที่ดินเพื่อเป็นประโยชน์แก่การเป็นถิ่นที่อยู่ การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การศาสนา การกุศล และการอื่น ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายและเพื่อใช้เป็นสุสานอย่างเดียวกันกับคนในบังคับพื้นเมือง.

๕. จะไม่ถูกบังคับ โดยข้ออ้างใด ๆ ให้เสียค่าภาระหรือภาษีภายในใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่คนในบังคับพื้นเมืองต้องเสียหรือจะต้องเสีย.

๖. จะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเนืองนิจ ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตน และในการนี้จะได้อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่ให้หรือจะได้ให้แก่คนในบังคับพื้นเมือง.

๗. ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวกับการแสวงอุตสาหกรรม การอาชีพและวิชาชีพทั้งการเล่าเรียนศึกษาอบรม จะได้อยู่ในฐานะอย่างเดียวกันทุกประการกับคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง.

๘. ในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มาและการครอบครองสังหาริมทรัพย์ กับทั้งการจำหน่ายสิทธิทุกอย่างเกี่ยวกับทรัพย์สิน จะได้อุปโภคผลประติบัติอย่างเดียวกับที่ให้แก่คนในบังคับพื้นเมือง โดยปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับซึ่งใช้อยู่ในประเทศพื้นเมือง.

๙. และในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มาและการครอบครองสังหาริมทรัพย์ จะได้อุปโภคผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน.

ข้อ ๓.

คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้รับยกเว้น ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่าย หนึ่งจากการรับราชการทหารที่บังคับ ไม่ว่าทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ ไม่ว่าในกองทัพ ประจำ หรือในกองรักษากรแห่งชาติ หรือในมิลิเชีย จากภาระอุทหนุ่ทั้งปวง ไม่ว่าเป็นเงิน หรือเป็นของ ที่ตั้งบังคับแทนการรับราชการทหารด้วยตนเอง และจากการกั้ยมใด ๆ ที่บังคับหรือ ภาระอุทหนุ่เพื่อการทหารในยามสันติภาพกั้ติ หรือในยามสงครามกั้ติ จะไม่ถูกบังคับด้วยการ เรียกเพื่อการทหารนอกจากที่ตั้งบังคับแก่คนในบังคับพื้นเมือง และต่างฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะได้รับ ค่าทดแทนอันจะพึง ใช้ ให้แก่คน ในบังคับพื้นเมืองตามบันดากฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ อยู่ใน ประเทศแต่ละฝ่าย ทั้งนี้ คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะไม่ถูกประตบิติในอาณา เขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนในบังคับ หรือพลเมืองแห่งชาติที่ได้รับ อนุเคราะห์ยั้ง.

ข้อ ๔.

คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้อุปโภคเสรีภาพเต็มที่ในอาณาเขตต์ ของอีกฝ่ายหนึ่งในการเชื่อถือโดยบริสุทธิ์ใจ และในบังคับแห่งบันดากฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ อยู่ในประเทศ จะได้อุปโภคสิทธิประกอบพิธีกรรมสักการบูชา จะเป็นการณะเพาะเอกชนหรือเปน การสาธารณณะกั้ตาม.

ข้อ ๕.

คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อ เรียกร้องและบ้องกันสิทธิของตนได้โดยปลอดอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพ เท่าเทียมกับคนใน บังคับพื้นเมือง และคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยั้ง ในอันจะเลือกและใช้ นักกฎหมาย ทนายว่าความและผู้แทนเพื่อเรียกร้องและบ้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ ได้.

มิให้มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ ตั้งบังคับแก่คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำ สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเนื่องในการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้ว ซึ่งไม่เป็นอันใช้ แก่คนในบังคับพื้นเมืองหรือคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยั้ง.

ข้อ ๖.

เขตสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรมและโรงงานและทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งปวงของคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และสถานที่ทั้งปวงซึ่งเกี่ยวเนื่องกันและใช้เพื่อการที่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเป็นที่คุ้มเกรง ไม่พึงยอมให้ดำเนินการเข้าตรวจ หรือค้น อาคารและสถานที่ใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือสอบดูหรือตรวจสอบ กระทบตาเอกสารหรือบัญชี เว้นแต่จะกระทำตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติไว้ในบันดากฎหมายและข้อบังคับสำหรับคนในบังคับพื้นเมือง.

ข้อ ๗.

ต่างฝ่ายต่างจะได้มีเสรีภาพบริบูรณ์เต็มที่ในการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่างอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่าย.

คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมมีเสรีภาพที่จะมาโดยปลอดอุปสรรคกับเรือและของบนทุกของตน ยังบันดาถิ่นที่เมืองท่าและแม่น้ำทั้งปวง ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเปิดหรือจะได้เปิดเพื่อการพาณิชย์และการเดินเรือกับต่างต่าง และ เมื่อปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของประเทศที่ตนมานั้นแล้ว จะได้อุปโภคสิทธิ เอกสิทธิ เสรีภาพ ความอนุเคราะห์ ความคุ้มกันและความยกเว้นในเรื่องการพาณิชย์และการเดินเรืออย่างทีคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยังอุปโภคอยู่หรือจะได้อุปโภคต่อไป.

ข้อ ๘.

มิให้อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้ซึ่งข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งนำเข้ามาจากหรือสิ่งนำออกไปยังอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่เป็นอันใช้แก่การนำสิ่งของใด ๆ อันคล้ายคลึงกันเข้า หรือออกซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศอื่นใด.

อย่างไรก็ดี บทที่ว่ามานี้ไม่เป็นอันใช้แก่ข้อห้ามหรือข้อจำกัดซึ่งจะกล่าวต่อไป ถ้าหากว่าไม่เป็นอันใช้แก่บันดาประเทศทั้งปวงซึ่งมีภาวะเช่นเดียวกัน คือ :

- (๑) ข้อห้าม ข้อจำกัดหรือข้อบังคับเพื่อใช้กฎหมายและข้อบังคับสำหรับคุ้มครองความ

มั่นคงสาธารณสุขหรือสาธารณสุข รวมทั้งกฎหมายและข้อบังคับห้ามหรือจำกัดการนำเข้า การนำออก หรือการขายอัลกอฮอล์หรือเครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์หรือฝิ่น ใบโคคา วัตถุที่แปรมาจากสิ่งนั้น ๆ และยาเสพติดอื่น ๆ;

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดการค้าหรือการไปมาค้าขายอาวุธและยุทธภัณฑ์ และใน พฤศจิกายนมิใช่ธรรมดาที่สมควรอื่น ๆ ที่ต้องการในการสงครามด้วย ในการนี้เป็นที่ตกลงกันว่า ในกรณีที่ต้องผูกพันอยู่ในการสงคราม อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะใช้ข้อจำกัดสิ่งนำเข้า หรือสิ่งนำออกใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งชาติก็ได้;

(๓) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตสัตว์หรือพืชจากโรค โรคร้ายหรือ ความสูญพันธุ์;

(๔) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของใด ๆ ซึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตหรือการค้า เป็น หรือต่อไปจะได้เป็นวัตถุแห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือควบคุม;

(๕) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งของ ที่คล้ายกับสิ่งของในบ้านเมืองซึ่ง กฎหมายพื้นเมืองห้ามหรือจำกัดการผลิต การขาย หรือการขนส่งภายในเช่นเดียวกัน.

ข้อ ๕.

อัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่า จะไม่กีดขวางการพาณิชย์ซึ่งกันและกันระหว่าง ประเทศทั้งสองโดยข้อห้ามหรือข้อจำกัดใด ๆ ซึ่งตั้งแก่การนำสิ่งของใด ๆ ผ่านแดน แต่ทว่า มีข้อยกเว้นซึ่งถึงอย่างไร ก็จะต้องใช้แก่บังคับตาประเทศที่ปวงเช่นกันหรือแก่บังคับตาประเทศซึ่งมีภาวะอย่างเดียวกัน ดังจะกล่าวต่อไป คือ :

(๑) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดเพื่อเหตุแห่งความมั่นคงสาธารณสุขหรือสาธารณสุข;

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดการค้าหรือการไปมาค้าขายอาวุธและยุทธภัณฑ์ในพฤศจิกายนมิใช่สามัญ;

(๓) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดซึ่งจำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตสัตว์หรือพืชจากโรค โรคร้ายหรือ ความสูญพันธุ์.

ข้อ ๑๐.

เป็นที่ตกลงกันว่า พิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้แก่สิ่งของที่เป็นผลิตภัณฑ์หรือสิ่ง
หัตถกรรมของอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะ
ได้กำหนดให้เป็นระเบียบโดยกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

มิให้ตั้งบังคับค่าอากรแก่การนำสิ่งของใด ๆ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หรือสิ่งหัตถกรรมแห่งอาณา
เขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งเข้ามาในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จะมาจากถิ่น
ที่ใดก็ตาม นอกจากหรือยิ่งกว่าที่ตั้งบังคับแก่สิ่งของเช่นเดียวกันที่เป็นผลิตภัณฑ์หรือสิ่งหัตถกรรม
แห่งประเทศต่างตัวอื่นใด ไม่ว่าจะมาจากถิ่นที่ใดก็ตาม.

มิให้ตั้งอัตราภาษีหรือค่าภาระชนิดใด ๆ ในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายใดบังคับแก่สิ่งของใด ๆ ซึ่งนำออกไปยังอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากหรือยิ่งกว่าที่
สิ่งของเช่นเดียวกันซึ่งนำออกไปยังประเทศต่างตัวอื่นใดต้องเสียหรือจะต้องเสีย.

ข้อ ๑๑.

อันค่าอากรภายในที่เรียกเก็บเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่น หรือบริษัทซึ่ง
กระทบ หรืออาจกระทบ ต่อการผลิตหัตถกรรม หรือการบริโภคสิ่งของใด ๆ ในอาณาเขตต์แห่ง
อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนั้น มิให้เป็นภาระโดยเหตุใด ๆ แก่สิ่งของที่เป็นผลิตภัณฑ์หรือสิ่ง
หัตถกรรมแห่งอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งยิ่งหรือหนักกว่าที่เป็นภาระแก่สิ่งของเช่นเดียวกันซึ่งมี
กำเนิดขึ้นเมือง.

ข้อ ๑๒.

คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประติบัติในอาณาเขตต์ของ
อีกฝ่ายหนึ่งเท่าเทียมกันทุกประการกับคนในบังคับพื้นเมืองในการที่พึงเกี่ยวกับอากรผ่านแดน
การคลังสินค้า ความสะดวกต่าง ๆ การตรวจและตีราคาสินค้าและการคืนอากร.

ข้อ ๑๓.

พ่อค้าและหัตถกรอันเป็นคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา แต่ละฝ่ายจะทำการซื้อต่าง ๆ
หรือเที่ยวรับการส่งของต่าง ๆ จะมีตัวอย่างสินค้าไปด้วยหรือไม่ก็ตาม ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่าย-

หนึ่งจะกระทำด้วยตนเองหรือโดยอาศัยผู้เดินทางค้าขายก็ได้ และพ่อค้า หัตถกร และผู้เดินทางค้าขายเช่นว่านั้น ในเมื่อกระทำการซื้อและเที่ยวรับคำสั่งดังกล่าวแล้ว จะได้อุปโภคผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในการภาษีอากรและความสะดวกต่าง ๆ.

สิ่งของซึ่งนำเข้ามาเป็นตัวอย่างสินค้าเพื่อการต่าง ๆ ดังกล่าวมานั้น จะได้ออมให้เข้ามาในประเทศแต่ละฝ่าย เป็นการชั่วคราวโดยไม่ต้องเสียค่าอากรหากต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและแบบพิธีศุลกากรซึ่งตั้งไว้เพื่อจกประกันการนำกลับออกไปหรือการใช้ค่าอากรที่กำหนดไว้ถ้ามิได้นำกลับออกไปภายในระยะเวลาที่กฎหมายอนุญาต แต่เอกสิทธิที่ว่ามานี้มิให้ขยายไปถึงสิ่งของซึ่งเนื่องด้วยราคาหรือปริมาณจะถือว่าเป็นตัวอย่างสินค้าไม่ได้ หรือ ซึ่ง เนื่องด้วยสภาพ จะพิสูจน์รูปพรรณไม่ได้ในเมื่อนำกลับออกไป การวินิจฉัยปัญหาว่าตัวอย่างสินค้าอันใดสมควรจะยอมเข้ามาโดยไม่ต้องเสียค่าอากรได้หรือไม่นั้น ย่อมตกอยู่แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ในถิ่นที่นำของเข้ามานั้น แต่ถ่ายเดียวทุกกรณีไป.

ข้อ ๑๔.

เครื่องหมาย ตราตอก หรือตราประทับซึ่งเจ้าหน้าที่ศุลกากรแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดติดไว้กับตัวอย่างสินค้าที่ได้กล่าวมาในข้อก่อน ในเวลาที่นำออกไป และบัญชีตัวอย่างสินค้าใด ๆ ที่มีค่าพรรณนาประกอบโดยบริบูรณ์ซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้วได้ออกให้โดยมีการรับรองในทางราชการแล้วนั้น พนักงานศุลกากรของอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ด้อยที่ด้อยยอมรับว่าเป็นหลักฐานพิสูจน์ลักษณะว่าสิ่งนั้น ๆ เป็นตัวอย่างสินค้าและเป็นหลักฐานให้ได้รับยกเว้นจากการตรวจ เว้นแต่การตรวจเท่าที่จำเป็นเพื่อพิสูจน์ว่าตัวอย่างสินค้าที่นำแสดงนั้นเป็นตัวอย่างสินค้าซึ่งระบุไว้ในบัญชี แต่ทว่าเจ้าหน้าที่ศุลกากรแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะติดเครื่องหมายเพิ่มเติมไว้กับตัวอย่างสินค้าเช่นว่านั้น ในกรณีพิเศษใด ๆ ที่เห็นว่าการจัดการระมัดระวังเช่นนี้เป็น การจำเป็น ก็ได้.

ข้อ ๑๕.

เจ้าหน้าที่ใด ๆ ซึ่งในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ได้ออมรับนับถือว่าเป็นผู้มีอำนาจในการออกหนังสือสำคัญแสดงรูปพรรณใด ๆ ที่พ่อค้า หัตถกรและผู้เดินทางค้าขายต้องการ^๕ นอกฝ่ายหนึ่งจะได้ออมรับว่าเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการนั้น.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้แจ้งความให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบว่ามีผู้ใดเป็นเจ้าของหน้าที่ผู้มีอำนาจในการออกหนังสือสำคัญเหล่านี้ กับทั้งจะได้แจ้งให้ทราบแบบที่ต้องการสำหรับการยื่นด้วย.

ข้อ ๑๖.

คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีสิทธิในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเดียวกันกับคนในบังคับพื้นเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการนิมิต เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า แบบแผนและสิทธิออกแบบวรรณกรรมและศิลปกรรม ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามแบบพิธีที่บัญญัติโดยกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในประเทศพื้นเมือง.

ข้อ ๑๗.

บริษัทจำกัดและอื่น ๆ และสมาคม ซึ่งจัดตั้งขึ้นแล้วหรือจะจัดตั้งขึ้นต่อไปตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ย่อมได้รับอนุญาตในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ใช้สิทธิของตนและปรากฏเป็นโจทก์หรือจำเลยในศาลก็ได้ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น.

มิให้ตั้งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใดๆ บังคับแก่บริษัท และสมาคมที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเนื่องในการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้วซึ่งไม่เพนอันใช้แก่บริษัทและสมาคมพื้นเมืองหรือแก่บริษัทและสมาคมแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ในส่วนการได้มาและการครอบครองสังหาริมทรัพย์ กับทั้งการจำหน่ายสิทธิทุกอย่างเกี่ยวกับทรัพย์สิน บริษัทและสมาคมที่กล่าวมานี้ เมื่อปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในประเทศ จะได้อุปโภคผลประติบัติอย่างเดียวกันกับที่ให้แก่บริษัทและสมาคมพื้นเมือง อนึ่ง ในส่วนการได้มาและการครอบครองสังหาริมทรัพย์ จะได้อุปโภคผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน เป็นที่เข้าใจกันด้วยว่า ในส่วนสิทธิที่จะประกอบการพาณิชย์และอุตสาหกรรมชนิดต่างๆ นั้น บริษัทและสมาคมดังกล่าวแล้วจะได้

อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกันที่ให้หรือจะให้ได้ให้แก่บริษัทและสมาคมเช่นเดียวกันแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง หนึ่ง ต้องถือตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งความสงบเรียบร้อยสาธารณะ.

ข้อ ๑๘.

อัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อนุญาตให้นำเข้าหรือนำออก บันทึกลงคำทั้งปวงที่พืง นำเข้าหรือนำออกได้โดยชอบด้วยกฎหมายกับทั้งให้ขนส่งคนโดยสารมาจากหรือไปยังอาณาเขตต์ ของแต่ละฝ่ายโดยเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง และเรือเช่นว่านี้ กับทั้งของบันทุกและคนโดยสารในเรือ นั้น ๆ จะได้อุปโภคเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับเรือแห่งชาติพื้นเมืองและของบันทุกและคนโดยสาร ในเรือนั้น ๆ หรือเรือ ของบันทุกและคนโดยสารแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง และจะไม่ต้องอยู่ใน บังคับแห่งค่าอากร ค่าภาระหรือข้อกักตใด ๆ ที่เป็นอย่างอื่นหรือยิ่งขึ้นไป.

ข้อ ๑๙.

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับการเข้า การปล่อย การจอด การบันทุกและการถ่ายบันทุกแห่งเรือ ต่าง ๆ ในเมืองท่า ท้องท่า อู่ ที่จอด ท่า หรือแม่น้ำแห่งประเทศทั้งสองนั้น มิให้ให้เอกสิทธิใด ๆ แก่เรือแห่งประเทศภายนอก โดยมีได้ให้เท่าเทียมกันแก่เรือแห่งประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง เจตนาของ อัครราชทูตทำสัญญามีอยู่ว่า ในการเหล่านี้อันเรือของแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประติบัติซึ่งให้แก่เรือแห่ง ชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง.

ข้อ ๒๐.

อันอากรค่าระวางตัน ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประภาคาร ค่าด่านกักตรวจโรคหรืออากรอื่น ๆ ที่คล้ายหรือทำนองเดียวกัน ไม่ว่าสภาพใด หรือจะเรียกชื่ออย่างใดก็ตามซึ่งเรียกเก็บในนาม หรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บรรษัท หรือสถานการชนิด ใด ๆ นั้น มิให้ตั้งบังคับในเมืองท่าแห่งอาณาเขตต์ของประเทศแต่ละฝ่ายแก่เรือของประเทศอีก ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในกรณีเช่นเดียวกันมิได้ตั้งบังคับเท่าเทียมกันและตามเงื่อนไขอย่างเดียวกันแก่เรือ แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง การประติบัติเท่าเทียมกันเช่นนี้ ให้ถ้อยที่ถ้อยใช้แก่เรือของประเทศ แต่ละฝ่าย ไม่ว่าจะมาจากเมืองท่าหรือถิ่นที่ใด ๆ และจะไปยังถิ่นที่ใด ๆ เปนปลายทางก็ตาม.

เรือรบหรือเรือพาณิชย์ใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลม หรือด้วยเหตุทุกขภัยอื่นใด ให้เข้าอาศัยกำบังในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องมีเสรีภาพกระทำการซ่อมในที่นั้น จัดหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทั้งปวง และกลับออกทะเลไป โดยไม่ต้องเสียค่าอากรใด ๆ นอกจากที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองจักต้องเสีย แต่ทว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือพาณิชย์มีความจำเป็นที่จะจำหน่ายของบันทุกเสียส่วนหนึ่งเพื่อชำระค่าใช้สอย ก็จักต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัดอัตราค่าอากรแห่งถิ่นที่ตนได้มานั้น.

ถ้าหากว่าเรือรบหรือเรือพาณิชย์ใด ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเคยติดตื้นหรืออับปางลงตามฝั่งของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นจะได้แจ้งเหตุที่เกิดขึ้นให้เจ้าพนักงานกงสุลของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในเขตต้นน้ำหรือซึ่งอยู่ใกล้ที่สุดทราบโดยเร็ว.

เรือใด ๆ ที่เคยติดตื้นหรืออับปางลงดังกล่าวแล้วและส่วนทั้งปวงแห่งเรือนั้น และเครื่องตกแต่งกับส่วนอุปกรณ์ทั้งปวงของเรือนั้นและของกับสินค้าทั้งปวงที่ช่วยกู้มาได้จากเรือนั้น รวมทั้งที่ได้โยนลงทะเล หรือถ้าได้ขาย ก็เงินที่ได้จากการขายนั้น กับทั้งกระดาษเอกสารทั้งปวงที่พบอยู่บนเรือใด ๆ ที่เคยติดตื้นหรืออับปางลงดังกล่าวแล้วนั้น จะได้มอบให้แก่เจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของเมื่อเรียกร้อมมา.

ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนเช่นว่านั้นไม่อยู่ ณ ที่นั้น ทรัพย์สินดังกล่าวแล้วหรือเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้และบันทึกระดาษเอกสารที่พบอยู่บนเรือนั้น จะได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเรือที่อับปางหรือเคยติดตื้นนั้น แต่ทว่าเจ้าพนักงานกงสุลเช่นว่านั้นจะต้องทำการเรียกร้อมภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้โดยกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศที่ได้เกิดเหตุอับปางหรือเคยติดตื้นขึ้น และเจ้าพนักงานกงสุล เจ้าของหรือตัวแทนดังกล่าวแล้วจะต้องใช้เงินก็แต่ในส่วนค่าใช้สอยที่ต้องจ่ายในการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้กับทั้งค่าใช้สอยในการช่วยกู้และอื่น ๆ ซึ่งจักต้องใช้ในกรณีที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองอับปางหรือเคยติดตื้น.

ของและสินค้าที่ได้ช่วยกู้มาจากการอับปางหรือเคยติดตื้นนั้น จะได้รับยกเว้นจากศุลกากรทั้งปวงวันแต่จะได้ตรวจมอบไปเพื่อการบริโภคนั้น ในกรณีเช่นนี้จะต้องเสียค่าอากรธรรมดา.

ในกรณีที่เรือใด ๆ ของคนในบังคับแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกกำลังคลื่นลมพัดเข้าฝั่งหรือเกยติดตื้น หรืออับปางในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของ ไม่อยู่หรืออยู่แต่ขอร้อง เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งอัครราชทูตทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเรือนั้น ย่อมได้รับอำนาจให้เข้าเกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือที่จำเป็นให้แก่คนในบังคับแห่งรัฐของตน.

ข้อ ๒๒.

เรือรบแห่งอัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะเข้ามา พักอยู่และทำการซ่อมแซมในบันดาเมืองท่าและถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งยอมให้เรือรบแห่งชาติอื่น ๆ เข้าถึงก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและจะ ได้อุปโภคเกียรติยศ อาณาประโยชน์ เอกสิทธิและความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกับที่ยอมให้ หรือจะได้ออมให้ต่อไปแก่เรือรบแห่งชาติใด ๆ อื่น.

ข้อ ๒๓.

เรือแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการไปรษณีย์ตามกำหนดเป็นระเบียบนั้น จะได้อุปโภคความสะดวกพิเศษ เอกสิทธิ และความคุ้มกันอย่างเดียวกับที่ให้แก่เรือเช่นเดียวกันแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งในน่านน้ำอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อ ๒๔.

เจ้าพนักงานกงสุลแห่งอัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่ายซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นที่เท่าที่จะให้ ได้ตามกฎหมาย ในอันจะเอาตัวผู้หลบหนีจากเรือของภาคอีกฝ่ายหนึ่งนั้นคืนมา.

เป็นที่เข้าใจกันว่า บทกำหนดข้อนี้จะไม่เป็นอันใช้แก่คนในบังคับแห่งประเทศที่เกิดการหลบหนีขึ้นนั้น.

ข้อ ๒๕.

อัครราชทูตทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุลและเจ้าพนักงานหรือตัวแทนกงสุลอื่น ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและเมืองท่าในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่อยู่ภายใต้เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งประเทศอื่น ๆ มีถิ่นที่อยู่ ก็ได้.

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและตัวแทนกงสุลดังกล่าวแล้วจะเข้าปฏิบัติงานการไม่ได้จนกว่าจะได้รับการเห็นชอบและอนุมัติจากรัฐบาลที่ตนถูกส่งไปประจำนั้นแล้ว.

โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะให้มีสิทธิที่จะใช้อำนาจทวงถามและจะได้อุปโภคบันดาเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้ หรือจะให้ได้แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๒๖.

ในกรณีที่คนในบังคับแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่ปรากฏในประเทศที่ตายลงว่ามีทายาทใดๆ ที่ใครรู้จักหรือผู้จัดการพินัยกรรมใดๆ ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้งไว้ เจ้าหน้าฝ่ายท้องถิ่นผู้มีอำนาจจะได้แจ้งความในทันทีแก่เจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุดแห่งชาติเจ้าสังกัดของผู้ตาย เพื่อจะได้แจ้งข้อความที่จำเป็นต่อไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยทันที.

ในกรณีที่คนในบังคับแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ทั้งผู้ใดไว้ ณ ที่ที่ตายลงซึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศของผู้ตายในอันจะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดก เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจแห่งรัฐเจ้าสังกัดของผู้ตายจะได้รับอำนาจเมื่อได้ปฏิบัติตามแบบพิธีที่จำเป็น ให้เข้าพิทักษ์รักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกโดยวิธีและตามข้อจำกัดที่บัญญัติโดยกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศที่ทรัพย์สินของผู้ตายตั้งอยู่.

บทที่ว่ามานี้ ให้ใช้ในกรณีที่คนในบังคับแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงนอกอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่มีทรัพย์สินอยู่ในอาณาเขตต์นั้น โดยมีได้ทั้งผู้ใดไว้ในอาณาเขตต์นั้นซึ่งมีสิทธิที่จะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกด้วย.

ข้อ ๒๗.

การค้าขายฝั่งแห่งอัครราชทูตทำสัญญาทั้งสองฝ่ายเป็นอันยกเว้นจากบทแห่งสนธิสัญญานี้ และจะได้กำหนดให้เป็นระเบียบตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศไทยและญี่ปุ่นแล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตาม เป็นที่เข้าใจกันว่า ในกรณีคนในบังคับและเรือแห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้อุปโภคผลประโยชน์แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง.

แต่ที่ว่า เรือไทยและเรือญี่ปุ่นจะเดินทางจากเมืองท่าแห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง เพื่อส่งคนโดยสารหรือขนของบนทุกซึ่งนำมาจากต่างประเทศขึ้นบกทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเพื่อรับคนโดยสารหรือของบนทุกซึ่งจะไปยังต่างตำบลเป็นปลายทางลงเรือทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ก็ได้.

อนึ่ง เป็นที่เข้าใจกันว่า ในกรณีที่มีการค้าชายฝั่งแห่งภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้สงวนไว้ให้แก่เรือแห่งชาติพื้นเมืองโดยจะเพาะ เรือแห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าประกอบการค้าไปยังหรือมาจากถิ่นที่ซึ่งไม่อยู่ภายในเขตต์แห่งการค้าชายฝั่งที่สงวนไว้ดังกล่าวแล้ว จะไม่ถูกห้ามการขนส่งระหว่างเมืองท่าสองแห่งในอาณาเขตต์ของภาคีฝ่ายที่กล่าวก่อนในส่วนคนโดยสารซึ่งถือตัวผ่านไปมา หรือสินค้าซึ่งตราส่งด้วยใบบนทุกผ่านไปยังหรือมาจากถิ่นที่ซึ่งไม่อยู่ภายในเขตต์ที่กล่าวนั้น และในระหว่างที่ประกอบการขนส่งเช่นว่านั้นเรือเหล่านั้นและของบนทุกในเรือนั้น ๆ จะได้อุปโภคเอกสิทธิบริบูรณ์ตามสนธิสัญญา^๕.

ข้อ ๒๘.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ที่ยังนั้นไม่เป็นอันใช้แก่:

(๑) ความอนุเคราะห์ อาณาประโยชน์และเอกสิทธิที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้หรือจะให้ได้ให้แก่รัฐที่ใกล้เคียงด้วยมีวัตถุประสงค์จะให้ความสะดวกแก่การไปมาค้าขายชายแดนภายในขอบเขตต์อันจำกัดแต่ละข้างแห่งเขตต์แดน;

(๒) ความอนุเคราะห์ อาณาประโยชน์และเอกสิทธิที่ให้หรือจะให้ได้ให้ต่อไปแก่รัฐภายนอกโดยอาศัยความตามสหภาพศุลกากร;

(๓) ความอนุเคราะห์ อาณาประโยชน์และเอกสิทธิที่ให้หรือจะให้ได้ให้โดยสัญญาแก่รัฐภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีอากรสองซ้ำ;

(๔) ความอนุเคราะห์ อาณาประโยชน์และเอกสิทธิที่ให้หรือจะให้ได้ให้ต่อไปแก่รัฐที่ใกล้เคียงเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้;

(๕) การประติบัติซึ่งให้หรือจะให้ได้ให้แก่ผลิตผลการประมงแห่งชาติของอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายหรือความอนุเคราะห์พิกัตตราอากรพิเศษซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้ในส่วนที่เกี่ยวกับปลาและผลิตภัณฑ์ทางน้ำอื่น ๆ ซึ่งเอามาจากน่านน้ำต่างตำบลในบริเวณใกล้เคียงกับภาคีฝ่ายนั้น.

ข้อ ๒๘.

บทกำหนดแห่งสนธิสัญญานี้ ให้ใช้แก่อาณาเขตต์และดินแดนทั้งปวงซึ่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ปกครอง.

ข้อ ๓๐.

สนธิสัญญานี้ ให้คงใช้อยู่เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีผล.

ในกรณีที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้แจ้งเจตนาเลิกสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น สนธิสัญญานี้จะคงใช้ผูกพันอยู่จนกว่าจะสิ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้ออกเลิก.

ข้อ ๓๑.

สนธิสัญญานี้จะไว้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพมหานคร โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ และสนธิสัญญาที่ว่านั้นจะได้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราสนธิสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ.

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่แปด เดือนที่เก้า พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่แปด เดือนที่สิบสอง ปีสโยวาทีสิบสอง และวันที่แปด ธันวาคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด

(ลงนามและประทับตรา) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

(ลงนามและประทับตรา) ก. มุราอิ.

โปรโตคอลสุดท้าย

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชยกรรมและการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่นนั้น ผู้มีอำนาจเต็มแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันตั้งต่อไปนี้:

๑. บทกำหนดซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันกระทบ ใช้แทนหรือแก้ไขกฎหมายและข้อบังคับใดๆ ว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้าและความสงบเรียบร้อยสาธารณะ ซึ่งใช้อยู่หรือจะได้ตราขึ้นในฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแห่งประเทศทั้งสองด้วยประการใดๆ ถ้าหากว่าไม่เป็นวิธีการเลือกปฏิบัติซึ่งมุ่งกระทำเฉพาะต่อคนในบังคับของอีกฝ่ายหนึ่ง.

๒. ข้อกำหนดแห่งผลปฏิบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งในสนธิสัญญานี้ ให้ตีความว่าเป็นไปโดยทันทีและโดยไม่มีเงื่อนไขเว้นแต่จะได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งเป็นอย่างอื่น.

๓. การประมงแห่งชาติของอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้กำหนดให้เป็นระเบียบตามกฎหมายและข้อบังคับแห่งภาคีฝ่ายนั้น อย่างไรก็ดี เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการนี้คนในบังคับแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจะได้อุปโภคบันดาสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับที่ได้ให้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองของประเทศอื่นใด.

๔. ในการตั้งปวงที่เกี่ยวกับบทแห่งข้อ ๒ ของสนธิสัญญานี้ คนในบังคับแห่งอัครราชทูตฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่ถูกอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนในบังคับหรือพลเมืองของประเทศอื่นใด.

๕. ในกรณีที่ตั้งข้อจำกัดปริมาณรูปใดๆ ในการนำเข้าหรือนำออกบันดาสิ่งของใดๆ นั้น อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายตกลงว่าในจำนวนสิ่งของที่ต้องจำกัดซึ่งจะได้อนุญาตให้นำเข้าหรือนำออกได้นั้น จะได้แบ่งส่วนที่เป็นธรรมให้แก่การนำเข้าหรือส่งออกไปยังอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

๖. สิ่งของที่เป็นผลิตผลหรือสิ่งหัตถกรรมในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งผ่านอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการผ่านแดน จะไม่ต้องเสียค่าอากรผ่านแดนตามความที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพในการผ่านแดนซึ่งได้ทำกัน ณ บาร์เซโลนา เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๑.

๗. บทแห่งข้อ ๑๑ ของสนธิสัญญา^๕ จะไม่ถือว่าเป็นการกีดกันอำครภาคิผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในอันจะตั้งอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการขายน้ำสุราที่นำเข้ามาต่างกับน้ำสุราที่รัฐบาลทำหรือออกใบอนุญาตให้ทำ.

๘. เป็นที่เข้าใจกันว่า บทที่บัญญัติผลประตบิตติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยั้งในสนธิสัญญา^๕ ไม่เป็นอันใช้แก่ความอนุเคราะห์ อาณาประโยชน์และเอกสิทธิที่เกี่ยวกับพิกัตอัตราศุลกากรซึ่งมีขึ้นจะได้ให้แกสิ่งของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในแมนจูกว.

โปรโตคอล^๕ ให้ถือว่าได้รับสัตยาบันโดยการสัตยาบันสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย และ การเดินเรือซึ่งได้ลงนามกันวันนี้ และให้มีอายุอย่างเดียวกันกับสนธิสัญญาฉบับนี้.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งมีนามข้างท้ายนี้ ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ.

ทำ ณ กรุงเทพมหานคร เป็นสองฉบับคู่กัน เมื่อวันที่แปด เดือนที่เก้า พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่แปด เดือนที่สิบสอง ปีสโยวาทสิบสอง และวันที่แปด ธันวาคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) **หลวงประดิษฐมนูธรรม.**

(ลงนามและประทับตรา) **ก. มุราอิ.**

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ก. มุราอิ)

กระทรวงการต่างประเทศ,

กรุงเทพฯ วันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

อนุสนธิข้อ ๒ แห่งสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือซึ่งได้ลงนามกันวันนี
ระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่นนั้น ข้าพเจ้าขอท่านได้กรุณายืนยัน ในนามรัฐบาลญี่ปุ่น ในความ
เข้าใจของข้าพเจ้าว่า คำว่า “เมื่อปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของประเทศ” ในวรรคที่หนึ่ง
แห่งข้อที่ว่านั้น เป็นอันใช้แก่วรรคต่อ ๆ ไปแต่ละวรรคแห่งข้อที่ว่านั้นด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก นาย ค. มุราอิ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตญี่ปุ่น,

กรุงเทพฯ วันที่ ๘ ธันวาคม, ๑๒ สโยวา (ค.ศ. ๑๙๓๗).

ท่านรัฐมนตรี,

เพื่อตอบหนังสือของท่าน ลงวันที่ ๘ เดือนนี้ อนุสนธิข้อ ๒ แห่งสนธิสัญญาทางไมตรี
พาณิชย์และการเดินเรือซึ่งลงนามกันวันนี้ระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศไทยนั้น ข้าพเจ้าขอยืนยันใน
นามรัฐบาลของข้าพเจ้าในความเข้าใจของท่านว่า คำว่า “เมื่อปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของ
ประเทศ” ในวรรคที่หนึ่งแห่งข้อที่ว่านั้นนั้น เปนอันใช้แก่วรรคต่อ ๆ ไปแต่ละวรรคแห่งข้อที่ว่า
นั้นด้วย.

ข้าพเจ้าขอแสดง วลว.

(ลงนาม) ค. มุราอิ.

อัครราชทูตญี่ปุ่น.

(จาก นาย ค. มุราอิ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตญี่ปุ่น,

กรุงเทพฯ วันที่ ๘ ธันวาคม, ๑๒ สโยวา (ค.ศ. ๑๙๓๗).

ท่านรัฐมนตรี,

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศไทยนั้น ตามคำสั่งจากรัฐบาลของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าใคร่ขอทราบข้อความเกี่ยวกับสิทธิของคนในบังคับญี่ปุ่นในอันจะถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในประเทศไทย และข้าพเจ้าจะขอบคุณเป็นอย่างยิ่งถ้า พล. ข. ท่านจะกรุณาให้คำตอบข้อถามของข้าพเจ้าเพื่อแจ้งให้รัฐบาลของข้าพเจ้าทราบ.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
วลว.

(ลงนาม) ค. มุราอิ.

อัครราชทูตญี่ปุ่น.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ค. มราอิ)

กระทรวงการต่างประเทศ,

กรุงเทพฯ วันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

เพื่อตอบคำถามของท่าน ลงวันที่ ๘ เดือนนี้ ในเรื่องสิทธิของคนในบังคับญี่ปุ่นในอันจะถือกรรมสิทธิที่ดินในประเทศไทยนั้น ข้าพเจ้าขอเรียน พล.ฯ ท่าน เพื่อแจ้งให้รัฐบาลของท่านว่ารัฐบาลไทยมีเจตนาจะให้คนต่างด้าว รวมทั้งคนในบังคับญี่ปุ่น มีสิทธิที่จะได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่จำเป็นเพื่อเป็นที่อยู่ การพาณิชย์ อุตสาหกรรม การศาสนาและการกุศลกับทั้งเพื่อใช้เป็นสุสาน ในส่วนการได้มาซึ่งที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น จะได้สงวนไว้ให้แก่คนในบังคับไทย แต่อย่างไรก็ดี ทั้งนี้โดยไม่กระทบสิทธิที่ได้มาแล้วตามกฎหมายและข้อบังคับในวันใช้สนธิสัญญาฉบับใหม่นี้.

ข้าพเจ้าขอแสดง วล.ฯ.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก นาย ค. มุราอิ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตญี่ปุ่น,

กรุงเทพฯ วันที่ ๘ ธันวาคม, ๑๒ สโยวา (ค.ศ. ๑๙๓๗).

ท่านรัฐมนตรี,

ข้าพเจ้าขอเรียนท่านว่า เนื่องจากโปรโตคอลระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศไทยซึ่งได้ลงนามกัน
ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๒๔ นั้น รัฐบาลของข้าพเจ้าตกลงตั้งต่อไปนี้:

ตั้งแต่วันใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือซึ่งได้ลงนามกันวันนี้เป็นต้นไป
โปรโตคอลซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๒๔ ว่าด้วยคดีซึ่งเกี่ยว
กับคนในบังคับญี่ปุ่นหรือบุคคล บรรษัท บริษัท หรือสมาคมที่มีสิทธิในอันจะได้รับอารักขาแห่ง
ญี่ปุ่นนั้น จะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ.

(ลงนาม) ค. มุราอิ.

อัครราชทูตญี่ปุ่น.

๑๕๔

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ค. มราอิ)

กระทรวงการต่างประเทศ,

กรุงเทพฯ ๖ วันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของท่านลงวันนี้อันเนื่องจากโปรโตคอลระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ ๖ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๒๔ ซึ่งท่านแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า รัฐบาลของท่านตกลงตั้งต่อไปนี้ :

ตั้งแต่วันใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชยและการเดินเรือซึ่งได้ลงนามกันวันนี้เป็นต้นไป โปรโตคอลซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ ๖ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๒๔ ว่าด้วยคดีซึ่งเกี่ยวกับคนในบังคับญี่ปุ่นหรือบุคคล บรรษัท บริษัท หรือสมาคมที่มีสิทธิในอันจะได้รับอารักขาแห่งญี่ปุ่นนั้น จะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
วลา.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

ประกาศ
ใช้ข้อตกลงพาณิชย์และศุลกากร
ระหว่าง
สยาม กับ ฝรั่งเศส เกี่ยวกับอินโดจีน

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่ข้อตกลงพาณิชย์และศุลกากรระหว่างสยามกับฝรั่งเศสเกี่ยวกับอินโดจีน ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๗ ว่า ให้เริ่มใช้เมื่อรัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้ให้ความเห็นชอบเป็นหนังสือยินยอมพร้อมกัน และ

โดยที่รัฐบาลของทั้งสองฝ่ายได้ให้ความเห็นชอบเป็นหนังสือยินยอมพร้อมกันแก่ข้อตกลงที่กล่าวมาแล้วแต่เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ฉะนั้น ข้อตกลงนี้ จึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พหลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(คำแปล)
ข้อตกลงพาณิชย์และศุลกากร
ระหว่าง
สยาม กับ ฝรั่งเศส เกี่ยวกับอินโดจีน

ตามความในบทแห่งข้อ ๑๔ ในอนุสัญญา ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๖ ผู้มีนามข้างท้ายนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ทำความตกลงกันตั้งต่อไปนี้

ข้อ ๑

ข้อ ๕ แห่งสนธิสัญญา ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๙๓ เป็นอันยกเลิก

ฉะนั้น ผลิภัณฑ์หรือสินค้าซึ่งมีต้นทางมาจากอาณาเขตต์แห่งภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ย่อมอยู่ในบังคับในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งแห่งพิกัตตราศุลกากร ข้อห้ามและข้อจำกัดซึ่งตั้งขึ้นโดยกฎหมายภายในแห่งประเทศแต่ละฝ่าย

โดยเป็นการยกเว้นจากบทดังกล่าวแล้ว ผลิภัณฑ์หรือสินค้านอกจากที่ปรากฏในบัญชีภาคผนวกต่อท้ายซึ่งนำเข้ามาในอินโดจีนจากสยาม หรือนำเข้ามาในสยามจากอินโดจีน ตลอดทั่วแม่น้ำโขงตอนที่เป็นเขตต์แดนนั้นจะต้องเสียค่าศุลกากรก็ต่อเมื่อพ้นแนวซึ่งจะได้กำหนดโดยการแลกเปลี่ยนหนังสือต่อกันระหว่างภาคีทั้งสองฝ่าย

บัญชีภาคผนวกนั้น จะแก้ไขด้วยความตกลงพร้อมกันระหว่างอายุข้อตกลงนี้ ก็ได้

ผลิภัณฑ์หรือสินค้าซึ่งสันนิษฐานว่าข้ามเขตต์แดนแม่น้ำโขงมาเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียค่าศุลกากร หรือซึ่งการนำเข้ามาเป็นการแข่งขันอย่างจริงจัง ก็กับการผลิตในพื้นที่เมืองนั้น จะเพิ่มบัญชีภาคผนวกด้วยความตกลงกันระหว่างภาคีทั้งสองก็ได้ คำขอเพิ่มบัญชียื่นให้รัฐบาลสยามส่งแก่สถานทูตฝรั่งเศส ณ กรุงเพท ฯ และให้สถานทูตฝรั่งเศสส่งแก่รัฐบาลสยามแล้วแต่กรณี แต่ทว่า ในกรณีถ้วน การเพิ่มบัญชีภาคผนวกนั้นจะกระทำไปทีเดียว โดยแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบก็ได้ เมื่อมีการแจ้งความเช่นว่านี้ จะได้เปิดการเจรจากันทันที เพื่อให้ได้รับความยินยอมของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง

๑๕๓

ข้อ ๒

ในเรื่องศุลกากร สยามจะให้มีสิทธิในอินโดจีน และอินโดจีนจะให้มีสิทธิในสยามที่จะได้รับผลประโยชน์ที่เป็นการอนุเคราะห์ยิ่ง สำหรับสินค้าทั้งปวง ซึ่งได้รับประโยชน์เช่นนั้นอยู่แล้วทั้งสองฝ่าย ตามระบอบการในปัจจุบัน

ข้อ ๓

ภาคีผู้ทำสัญญาตกลงกันเพื่อให้ความสะดวกแก่การปราบการค่าเถื่อน และจะเพาะอย่างยิ่งการค้าฝิ่นเถื่อน ว่า

- ก) จะได้มีการตั้งตำรวจแม่น้ำ ซึ่งภาคีทั้งสองฝ่ายจะได้มอบอำนาจให้สอบสวนและฟ้องคดีความผิดในเรื่องศุลกากรซึ่งได้กระทำตามแม่น้ำโขงตอนที่เป็นเขตต์แดน
- ข) จะได้มีการจดทะเบียนในสำนักงานศุลกากรแต่ละฝ่ายและจะมีข้อมูลผูกพันให้มีบัญชีสินค้าที่บันทึกสำหรับเรือที่ใช้เพื่อการขนส่งสินค้าโดยจะเพาะ
- ค) จะให้มีข้อมูลผูกพันให้เรือดังกล่าวแล้วเทียบฝั่งทางฝ่ายสยามก็ติ หรือทางฝ่ายอินโดจีนก็ติ จะเพาะแต่ถิ่นที่ซึ่งฝ่ายปกครองแต่ละประเทศอนุญาต

ข้อ ๔

ในส่วนเขตต์แดนตอนอื่น ๆ ทางบกนั้น ภาคีผู้ทำสัญญาตกลงกันว่า

- ก) จะทำความตกลงกันกำหนดถิ่นที่ซึ่งจะนำของเข้ามาและส่งออกได้โดยมิให้ผ่านถิ่นที่อื่นใด
- ข) สำหรับสินค้าบางอย่างซึ่งนำออกไปง่าย ๆ แต่เป็นวัตถุที่ค่าเถื่อนอยู่มากนั้น จะได้ให้ศุลกากรฝ่ายที่ของผ่านออกจัดทำหนังสือสำคัญการผ่านออก ซึ่งจะได้ส่งมอบให้แก่ศุลกากรฝ่ายที่ของผ่านเข้า และศุลกากรฝ่ายนี้จะได้กระทำการตรวจมอบหนังสือสำคัญนั้น
- ค) จะได้ให้ศุลกากรฝ่ายประเทศปลายทางกระทำการตรวจมอบเอกสารศุลกากรซึ่งประเทศฝ่ายที่นำของออกได้ ออกให้สำหรับสินค้าซึ่งมาจากการผ่านแดน การให้เข้าชั่วคราว การเก็บไว้ในคลังสินค้า กับทั้งสินค้าซึ่งส่งจากประเทศหนึ่งเข้าไปในอีกประเทศหนึ่ง โดยมีเบี่ยงเกลือหรือการยกค่าธรรมเนียมภายใน

๑๕๘

ข้อ ๕

ผลประติบัติในปัจจุบันจะไต่คงใช้แก่การไปมาค้าขายชายแดน ซึ่งกระทำในต่อนอื่น นอก จากตอนที่แม่น้ำโขงเป็นเขตต์แดน

ข้อ ๖

วิธีการใช้บทแห่งข้อตกลงนี้ และวิธีการควบคุมที่จำเป็นนั้น จะได้กำหนดโดยการ แลกเปลี่ยนหนังสือต่อกัน

ข้อ ๗

ข้อตกลงนี้ ให้เริ่มใช้เมื่อรัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้ให้ความเห็นชอบเป็นหนังสือยินยอมพร้อม กันแล้ว และให้คงใช้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดห้าปี โดยมีการต่ออายุโดยปริยายตามเงื่อนไขซึ่ง บัญญัติไว้ในข้อ ๑๗ แห่งอนุสัญญา ค.ศ. ๑๙๒๖

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศส ณ กรุงเทพร ฯ เมื่อวันที่เก้า เดือนที่เก้า พุทธ ศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่เก้า เดือนธันวาคม คริสตศักราชพันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม

(ลงนาม) ก. จอร์จส์-ปีโคต์

บัญชีภาคผนวก

- ๑) ไม้ขีดไฟ และเครื่องขีดไฟ
- ๒) บุหรี่ซิการ์, บุหรี่ซิกาเรตตส์ และยาสูบที่จัดทำแล้วอย่างอื่น ๆ
- ๓) น้ำมันเบนซิน, น้ำมันเคโรซีน และน้ำมันหยอดเครื่อง
- ๔) อัดกอสอด และเครื่องตีที่มีอัดกอสอด
- ๕) โสม
- ๖) สีย้อมที่จัดทำแล้ว
- ๗) แพร่ฝืน และเครื่องนุ่งห่มไหมแท้
- ๘) แพร่ฝืน และเครื่องนุ่งห่มไหมผสมไหมล้วนเกินกว่าร้อยละ ๕๐
- ๙) เครื่องจักร, เครื่องกลไก และส่วนต่างๆ
- ๑๐) รถยนต์, เครื่องอุปกรณ์ และส่วนต่างๆ

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ราชอาณาจักรไทย กับ ราชอาณาจักรโปรตุเกส

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรโปรตุเกส ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๕ (๑) ว่า จะได้ใช้บังคับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และ

โดยที่สัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกันที่กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ จึงเป็นอันใช้บังคับแก่ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรโปรตุเกสตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นต้นไป

อนึ่ง มีหนังสือสัญญาประกอบสนธิสัญญาซึ่งพึงประกาศด้วยคือ

(๑) โปรโตคอลภาคผนวก

(๒) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนอนุสนธิข้อ ๑ (๓) ว่าด้วยการจ้างกรรมกรต่างประเทศ

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

ประคิษฐมนุธรรม

รัฐมนตรี

ประกาศ

ขยายการใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ราชอาณาจักรไทย กับ ราชอาณาจักรเยอรมัน

แก่อาณาเขตต่อออสเตรียแห่งราชอาณาจักร

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่อาณาเขตแห่งสหพันธรัฐออสเตรียแต่ก่อนได้รวมเข้าอยู่ในอาณาเขตแห่งราชอาณาจักรเยอรมัน และเนื่องด้วยเหตุนี้ สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรเยอรมัน ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ จึงขยายใช้แก่อาณาเขตที่วานั้น ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นไป ตามที่รัฐบาลเยอรมันได้แจ้งความมา และรัฐบาลแห่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ตอบรับทราบ ทั้งปรากฏในคำแปลหนังสือมีไปมาต่อท้ายประกาศนี้แล้ว.

ฉะนั้น สนธิสัญญาดังกล่าวแล้วจึงเป็นอันใช้แก่อาณาเขตแห่งราชอาณาจักรเยอรมัน ซึ่งแต่ก่อนเป็นอาณาเขตแห่งสหพันธรัฐออสเตรียตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นต้นไป.

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พิบูลสงคราม.

นายกรัฐมนตรี.

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือ

ระหว่าง

ราชอาณาจักรไทย กับ ราชอาณาจักรโรมัน

พระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งประเทศไทย และท่านพีร์เรอร์และนายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรโรมัน มีความปรารถนาที่จะยังความสัมพันธ์ทางมิตรภาพและความเข้าใจอันดี ซึ่งมีอยู่โดยผาสุกระหว่างรัฐทั้งสอง ให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และตระหนักว่า การนี้ไม่มีทางสำเร็จได้ดีกว่าที่จะตรวจแก้บันตาสสนธิสัญญาซึ่งมีอยู่ระหว่างประเทศทั้งสองเท่าทุกวันนี้ จึงได้ตกลงกระทำการตรวจแก้เช่นนี้ให้สมบูรณ์ โดยอาศัยหลักการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน หลักความเป็นธรรม และหลักคุณประโยชน์แก่กันและกัน และเพื่อการนี้ ได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายกล่าวคือ

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งประเทศไทย :

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ฝ่ายท่านพีร์เรอร์และนายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรโรมัน :

ดร. วิลเฮลม โทมัส อัครราชทูต ณ กรุงเทเพ ฯ

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า เป็นไปตามแบบที่ตีและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

๑. จะให้มีสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรโรมัน.

๒. คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเข้ามา เดินทาง มีถิ่นที่อยู่ และตั้งถิ่นฐาน ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งได้โดยปลอดอุปสรรค และจะออกจากอาณาเขตต์นั้นในเวลาใดๆ ก็ได้โดยปลอดอุปสรรค แต่ทว่า ต้องปฏิบัติตามบันตาคกฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศนั้น ทั้งนี้ จะไม่ถูกบังคับด้วยข้อกักตหรือข้อตั้งบังคับชนิดใดๆ จะเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะ

ท้องถิ่น นอกจากที่ตั้งบังคับ หรือจะ ได้ตั้งบังคับแก่คนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์นี้ บทที่ว่ามานี้ จะไม่กระทบต่อสิทธิแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ในอันจะตราข้อบังคับว่าด้วยหนังสือเดินทางและในอันจะปฏิเสธในกรณีจะเพาะแต่ละรายไม่ให้ใบอนุญาตถิ่นที่อยู่แก่คนชาติแห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ด้วยเหตุที่เป็นผู้ต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล หรือ เพื่อเหตุแห่งความมั่นคงภายในและภายนอกของรัฐ หรือเพื่อการตำรวจควบคุมคนยากจน การสาธารณสุข และศีลธรรม.

๓. คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายมีเสรีภาพเท่าเทียม กับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ เพียงเท่าที่กฎหมายท้องถิ่นอนุญาต หรือเท่าเทียมกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์นี้ ในอันจะกระทำการเหล่านี้ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งได้ คือ บำเพ็ญการศาสนา การศึกษาอบรม และการกุศล และดำเนินการพาณิชย์ หัตถกรรม การค้า การแสวงอุตสาหกรรม วิชาชีพ การแสวงศึกษา และกันคว่ำไต่ ๆ เข้าที่ดินเพื่อประโยชน์แก่การเป็นถิ่นที่อยู่ การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การศาสนา การกุศล และการอื่น ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อใช้เป็นสุสาน ใช้ตัวแทนตามที่ตนเลือกสรร และโดยทั่ว ๆ ไป กระทำการใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นแก่การค้า กับโดยจะเพาะอย่างยิ่ง เป็นเจ้าของ เช่า หรือยึดถือโรงเรียน โรงหัตถกรรม คลังสินค้า และโรงงาน.

๔. คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเนื่องในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตน และในการนี้ จะได้อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่ให้ หรือจะให้ได้ ให้ แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งตั้งบังคับแก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

๕. อย่างไรก็ดี จะได้รับยกเว้นในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจากการรับราชการทหารที่เกณฑ์ ไม่ว่าจะทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ ไม่ว่าจะในกองทัพประจำ หรือในกองรักษาการแห่งชาติ หรือในมิลิเซีย จากการอุทหนทุบทั้งปวง ไม่ว่าจะเงินหรือเป็นของที่ตั้งบังคับแทนการรับราชการทหารด้วยตนเอง และจากการกักขังที่บังคับ หรือการอุทหนทุบราชการทหารทั้งปวง. ในยามสันติภาพก็ดี หรือในยามสงครามก็ดี จะไม่ถูกบังคับด้วยการเรียกเกณฑ์ในราชการทหาร นอกจากที่ตั้งบังคับแก่คนชาติพื้นเมือง และต่างฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนอันจะพึงใช้ให้ แก่คนชาติพื้นเมืองตามบันดากฎหมายที่ใช้ในประเทศแต่ละฝ่าย. ทั้งนี้ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้

ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะไม่ถูกประติบัติในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

๖. คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคเสรีภาพบริบูรณ์ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการเชื่อถือโดยบริสุทธิ์ใจ และในบังคับแห่งบันดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับในท้องที่ จะได้อุปโภคสิทธิประกอบพิธีกรรมสักการบูชา จะเป็นการเฉพาะเอกชนหรือเป็นการสาธารณะก็ตาม.

๗. ในการท้งปวงที่เกี่ยวกับการแสวงอุตสาหกรรม การอาชีพและวิชาชีพ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้ออยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน.

๘. ในการท้งปวงที่เกี่ยวกับการได้มา การจำหน่าย และการเป็นเจ้าของบันดาสหิทธิในทรัพย์สินทุกอย่าง คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้ออยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน.

ข้อ ๒

๑. คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้อุปโภคผลประติบัติและความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่และศาลในการรัฐฎการในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ทุกประการ สำหรับตัวตนและสำหรับทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ของตนในเรื่องค่าภาระ (ภาษีและอากร) ค่าธรรมเนียมเท่าที่มีสารสำคัญเปนภาษี และค่าภาระอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน.

๒. บทแห่งข้อนี้ให้ใช้แก่นิติบุคคลและบริษัทซึ่งกล่าวไว้ในข้อ ๖ เช่นเดียวกัน.

ข้อ ๓

เคหะสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรม และโรงร้าน และทรัพย์สินอื่น ๆ ท้งปวงของคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และสถานที่ท้งปวงซึ่งเกี่ยวเนื่องกันและใช้เพื่อเปนถิ่นที่อยู่ หรือเพื่อการพาณิชย์ ย่อมเปนที่คุ้มเกรง ไม่พึงยอมให้ดำเนิน

การเข้าตรวจหรือค้นอาคาร และสถานที่ใด ๆ ทั้งกล่าวแล้ว หรือสอบดู หรือตรวจสอบทุก กระดาษ เอกสาร หรือบัญชี เว้นแต่จะกระทำตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติไว้ในบันดากฎหมาย กฎ และ ข้อบังคับสำหรับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

ข้อ ๔

๑. ในกรณีที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจำเป็นต้องตั้งข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำของเข้าหรือการนำของออก ก็จะได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร.

๒. บทที่ว่ามานี้ มิให้ใช้แก่ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งนำเข้าหรือสิ่งนำออกซึ่งจะกล่าวต่อไป ตราบเท่าที่ข้อห้ามหรือข้อจำกัดนั้น ๆ เป็นอันใช้แก่บันดาประเทศทั้งปวงเช่นเดียวกัน หรือแก่ บันดาประเทศซึ่งมีภาวะอย่างเดียวกัน คือ :

- ๑) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดเครื่องอุปโภคบริโภคการสงคราม และในพฤติการณ์ใช้ธรรมดาสัมภาระอื่น ๆ ที่ต้องการในการสงครามด้วย;
- ๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดเพื่อเหตุแห่งความมั่นคงของชาติหรือของประชาชน หรือ สาธารณสุข;
- ๓) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของซึ่งเป็น หรือจะได้เป็น วัตถุแห่งการผูกขาด ซึ่งรัฐ เป็นผู้ประกอบ หรือควบคุม;
- ๔) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดเพื่อคุ้มครองสัตว์หรือพืชจาก โรคหรือ โรคร้าย หรือเพื่อ ป้องกันความเสื่อมพันธุและสูญพันธุแห่งพืช;
- ๕) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดบันดาสิ่งของที่คล้ายกับสิ่งของในบ้านเมือง ซึ่งกฎหมาย พื้นเมืองห้ามหรือจำกัดการผลิต การบริโภค การขาย หรือการขนส่ง ภายใน ประเทศ เช่นเดียวกัน.

ข้อ ๕

๑. คนชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อ เรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยพลอคอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพเท่าเทียมกับคนชาติ แห่งรัฐถิ่นที่อยู่ และคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย ทนายว่าความและผู้แทน เพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ ได้.

๒. ในบังคับแห่งการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดใดๆ ทั้งบังคับแก่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายเนื่องในการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดนั้นๆ มิได้ใช้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ หรือคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๖

๑. บริษัทจำกัดและอื่น ๆ และสมาคม ซึ่งจัดตั้งขึ้นแล้ว หรือจะได้จัดตั้งขึ้นต่อไปตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ย่อมได้รับอนุญาต ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ใช้สิทธิของตนและปรากฏเป็น โจทก์หรือจำเลยในศาลก็ได้ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น บริษัทและสมาคมเช่นว่านี้ เมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งวางไว้ในกฎหมายแห่งประเทศดังกล่าวแล้ว จะเพาะอย่างยิ่ง ในเมื่อได้รับอนุญาตตามที่ต้องการ ในกรณีกฎหมายแห่งประเทศนั้นบังคับว่า จะต้องได้รับอนุญาตเช่นนี้ย่อมมีเสรีภาพที่จะตั้งถิ่นฐาน ตั้งสาขา หรือสำนักตัวแทน และประกอบกิจการในประเทศนั้นได้.

๒. ในบังคับแห่งการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดใดๆ ทั้งบังคับแก่บริษัทและสมาคมเช่นว่านี้ที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเนื่องในการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเงื่อนไขและข้อกำหนดนั้นๆ มิได้ใช้แก่บริษัทและสมาคมพื้นเมืองหรือแก่บริษัทและสมาคมแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

๓. ในส่วนสิทธิประกอบกิจการนั้น บริษัทและสมาคมดังกล่าวแล้ว จะได้อุปโภคผล ประติบัติอย่างเดียวกับที่ให้ และจะได้ให้ แก่บริษัทและสมาคมเช่นเดียวกันแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง โดยมีเงื่อนไขว่า จะต้องเป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน อนึ่ง จะได้รับยกเว้นจากการกั๊ยมใด ๆ ที่เป็นการบังคับด้วย.

๔. ในการห้วงที่เกี่ยวกับการได้มา การจำหน่าย และการเป็นเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทุกอย่าง บริษัทและสมาคมดังกล่าวแล้วจะได้อยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับบริษัทและสมาคมแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน.

ในการผ่านแดนแห่งสินค้าใดๆ ที่มาจาก หรือ ไปยัง อาณาเขตของอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งผ่านอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาจะใช้บทแห่งอนุสัญญา และข้อบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพแห่งการผ่านแดน ซึ่งได้ทำกัน ณ บาร์เซโลนา เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๑.

๑. คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ย่อมมีเสรีภาพที่จะมา โดยปลอดอุปสรรคกับเรือและของบนทุกของตน ยับันตาคืนที่ เมืองท่า และแม่น้ำทั้งปวง ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเปิดหรือจะเปิดให้กระทำการพาณิชย์และการเดินเรือกับต่างประเทศได้ แต่ทว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศที่ตนมานั้น.

๒. อันอาคารค่าธรรมเนียม ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประกาศการ ค่าด่านกักตรวจโรค หรืออาคารอื่น ๆ ที่คล้าย หรือทำนองเดียวกันไม่ว่าสภาพใด หรือจะเรียกชื่ออย่างใดก็ตาม ซึ่งเรียกเก็บในนามหรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บริษัท หรือสถานการชนิดใดๆ นั้น มิให้ตั้งบังคับในเมืองท่าแห่งอาณาเขตของประเทศแต่ละฝ่าย แก่เรือของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในกรณีเช่นเดียวกัน มิได้ตั้งบังคับเท่าเทียมกัน และตามเงื่อนไขอย่างเดียวกัน แก่เรือแห่งประเทศภายนอก การประติบัติเท่าเทียมกันเช่นนี้ จะต้องถ้อยที่ถ้อยใช้แก่เรือของแต่ละฝ่าย ไม่ว่าจะมาจากเมืองท่าหรือถิ่นที่ใด ๆ และจะไปยังถิ่นที่ใด ๆ เป็นปลายทาง.

๑. เป็นที่ตกลงกันว่า พิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้แก่สิ่งของที่เป็นผลิตผล หรือสิ่งหัตถกรรมแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้กำหนดให้เป็นระเบียบโดยกฎหมายภายในแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

๒. ในส่วนจำนวน การเก็บและการให้ประกันบันดาศุลกากรและค่าภาระศุลกากร กับทั้งในส่วนแบบพิธีศุลกากรทั้งปวงนั้น ผลิตผลธรรมชาติและสิ่งหัตถกรรมแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อนำออกไปยัง หรือนำเข้ามาในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้รับผลประติบัติตามหลักแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๑๐

ค่าภาระต่างๆ เพื่อประโยชน์แห่งรัฐกิติ หรือเพื่อประโยชน์แห่งจังหวัด ตำบล หรือ ทบวงการเมืองกิติ ซึ่งตั้งบังคับแก่การผลิต การหัตถกรรม หรือการบริโภคสิ่งของใดๆ ในอาณา เขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น มิให้ตั้งบังคับแก่ผลิตภัณฑ์แห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยข้ออ้างใดๆ ให้สูงหรือหนักกว่าที่ตั้งบังคับแก่พัสดุเช่นเดียวกัน ที่ผลิตในพื้นที่เมือง.

ข้อ ๑๑

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะให้มีสิทธิ ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่าง เดียวกันกับคนชาติพื้นเมือง ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการนิมิต แบบแผน ตัวแบบ เครื่อง หมายการค้า ชื่อการค้า การคุ้มครองต่อการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และการคุ้มครองสิทธิอุตสาหกรรม วรรณกรรมและศิลปกรรม ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามแบบพิธีที่บัญญัติโดยกฎหมาย.

ข้อ ๑๒

๑. ในบังคับบทแห่งข้อ ๔ อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อนุญาตให้นำเข้าหรือนำ ออก บันดาลสินค้าทั้งปวงที่พียงนำเข้าหรือนำออก ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย กับทั้งให้ขนส่งคน โดยสารมาจาก หรือไปยัง อาณาเขตต์ของแต่ละฝ่ายโดยเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง และเรือเช่นว่านี้ กับทั้ง ของบันทุกและคน โดยสาร ในเรือนั้น ๆ จะได้อุปโภคเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับเรือและของบันทุก และคนโดยสารในเรือแห่งชาติพื้นเมือง และจะไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งอากรค่าภาระหรือข้อจำกัด ใดๆ นอกจาก หรือยิ่งกว่าที่บังคับแก่เรือและของบันทุกและคนโดยสารในเรือแห่งชาติพื้นเมือง.

๒. บทที่ว่ามานี้ มิให้ใช้แก่ผลประติบัติพิเศษ ซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ แก่การนำปลาเข้ามาในอาณาเขตต์ของตน ซึ่งเป็นปลาที่เรือชักธงของตนจับได้ แต่ทว่าในส่วนปลา ซึ่งเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจับได้นั้น เมื่อนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของภาคี อีกฝ่ายหนึ่ง ก็จะไม่ถูกประติบัติให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าปลา ซึ่งเรือแห่งชาติอื่นใดจับได้.

ข้อ ๑๓

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับการเข้ามา การปล่อย การจอด การบันทุก และการถ่ายบันทุก แห่งเรือต่างๆ ในเมืองท่า ท้องท่า ภู ที่ทอด ท่า หรือแม่น้ำ แห่งประเทศทั้งสองนั้น จะให้

เอกสิทธิใดๆ แก่เรือแห่งประเทศไทยไม่ได้ โดยไม่ให้เอกสิทธิเท่าเทียมกันแก่เรือแห่งประเทศไทย อีกฝ่ายหนึ่ง เจตนาของอัครราชทูตทำสัญญาเมื่อวันที่ ๕ ในการเหล่านี้ เรือของแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์ซึ่งให้แก่เรือแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๑๔

๑. เรือรบหรือเรือค้าขายใดๆ แห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลม หรือด้วยเหตุใดๆ ขกขัยอื่นใด ให้เข้าอาศัยกำบังในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้รับเสรีภาพกระทำการซ่อมในที่นั้น จัดหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทั้งปวง และกลับออกทะเลไปโดยไม่ต้องเสียค่าอากรใดๆ นอกจากที่เรือแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งจักต้องเสีย แต่ทว่าในกรณีที่น่ายเรือแห่งเรือค้าขายมีความจำเป็นที่จะจำหน่ายของบนทุกเสียส่วนหนึ่งเพื่อชำระค่าใช้สอย ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัดอัตราค่าอากรแห่งถิ่นที่ตนได้มานั้น.

๒. ถ้าหากว่าเรือรบหรือเรือค้าขายใดๆ แห่งอัครราชทูตทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเคยติดตื้นหรืออับปางลงตามฝั่งของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นที่จะได้แจ้งเหตุที่เกิดขึ้นให้เจ้าพนักงานกงสุลของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขานั้น หรือซึ่งอยู่ใกล้ที่สุดทราบโดยเร็ว.

๓. เรือที่เคยติดตื้นหรืออับปางลงดังกล่าวแล้ว และส่วนทั้งปวงแห่งเรือนั้น และเครื่องตกแต่งกับเครื่องอุปกรณ์ทั้งปวงของเรือนั้น และของกับสินค้าทั้งปวงที่ช่วยกู้มาได้จากเรือนั้น รวมทั้งที่ได้โยนลงทะเล หรือถ้าได้ขายก็เงินที่ได้จากการขายนั้น กับทั้งกระดาษเอกสารทั้งปวงที่พบอยู่บนเรือที่เคยติดตื้นหรืออับปางลงดังกล่าวนั้น จะได้มอบให้แก่เจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของเมื่อเรียกร้องมา.

๔. ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนเช่นว่านั้น ไม่อยู่ ณ ที่นั้น ทรัพย์สินดังกล่าวแล้วหรือเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้ และบันดาคกระดาษเอกสารที่พบอยู่บนเรือนั้น จะได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งอัครราชทูตทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเรือที่อับปางหรือเคยติดตื้นนั้น แต่ทว่าเจ้าพนักงานกงสุลเช่นว่านั้น จะต้องทำการเรียกร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย กฎ และข้อบังคับแห่งประเทศที่ได้เกิดเหตุอับปางหรือเคยติดตื้นขึ้น และเจ้าพนักงานกงสุลเจ้าของหรือตัวแทนดังกล่าวแล้ว จะต้องใช้เงินก็แต่ในส่วนค่าใช้สอยที่ต้องจ่ายในการเก็บรักษาทรัพย์สิน

นั้นไว้ กับทั้งค่าใช้จ่ายในการช่วยกู้และอื่น ๆ ซึ่งจะพึงใช้ให้ในกรณีที่เรือแห่งชาติที่ได้รับอนุญาตให้ยังอับปางหรือเกยตื้น

๕. ของและสินค้าที่ได้ช่วยกู้มาจากการอับปางหรือเกยตื้นนั้น จะได้รับยกเว้นจากศุลกากรทั้งปวง เว้นแต่จะได้ออกไปเพื่อการบริโภค ในกรณีเช่นนั้น จะต้องเสียค่าอากรธรรมดา.

๖. ในกรณีที่เรือใด ๆ ของคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกกำลังคลื่นลมพัดเข้าฝั่ง หรือเกยตื้น หรืออับปางลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของไม่อยู่หรืออยู่แต่ร้องขอ เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเรือนั้น ย่อมได้รับอำนาจให้เข้าเกี่ยวข้องกับอำนาจความช่วยเหลือที่จำเป็นให้แก่คนชาติแห่งรัฐของตน.

ข้อ ๑๕

เรือรบแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะเข้ามา พักอยู่ และทำการซ่อมแซมในบ้นคาเมืองท่า และถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งยอมให้เรือรบแห่งชาติอื่น ๆ เข้าถึง ก็ได้ ทั้งนี้จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและได้อุปโภคเกียรติยศ อาณาประโยชน์ เอกสิทธิและความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกับที่ยอมให้หรือจะได้ออมให้ต่อไป แก่เรือรบแห่งชาติใด ๆ อื่น.

ข้อ ๑๖

เจ้าพนักงานกงสุลแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่น ที่เขาที่จะให้ได้ตามกฎหมาย ในอันจะเอาตัวผู้หลบหนีจากเรือของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งคืนมา แต่ทว่า บทกำหนดข้อนี้จะไม่เป็นอันใช้แก่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่น ซึ่งถูกร้องขอให้ช่วยเหลือ.

ข้อ ๑๗

๑. อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุล หรือตัวแทนกงสุลให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองหรือเมืองท่าแห่งอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่อนุญาตให้ผู้แทนฝ่ายกงสุลแห่งประเทศอื่น ๆ มีถิ่นที่อยู่นั้นก็ไว้.

๒. แต่ทว่า จะเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ไม่ได้ จนกว่ารัฐบาลแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งอาณาเขตต์ที่จะเข้าไปกระทำหน้าที่นั้น ได้ยอมรับแล้ว.

๓. โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน เจ้าพนักงานกงสุลตั้งกล่าวแล้วจะได้มีสิทธิที่จะใช้อำนาจทั้งปวง และจะได้อุปโภคบันดาเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่าง ซึ่งให้หรือจะได้ให้แก่ผู้แทนฝ่ายกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๑๘

๑. ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่ปรากฏในประเทศที่ตายลงว่ามีทายาทที่ใครรู้จัก หรือมีผู้จัดการทรัพย์สินมรดกซึ่งผู้ตายได้ตั้งไว้โดยพินัยกรรม เจ้าหน้าที่ฝ่ายห้องที่จะได้แจ้งความโดยทันทีแก่เจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุดแห่งชาติเจ้าสังกัดของผู้ตาย เพื่อจะได้แจ้งข้อความที่จำเป็นต่อไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยฉบับปล้น.

๒. ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ทั้งผู้ใดไว้ ณ ที่ที่ตายลง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิตามกฎหมายแห่งประเทศของผู้ตายในอันจะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดก เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งรัฐเจ้าสังกัดของผู้ตายจะได้รับอำนาจ เมื่อได้ปฏิบัติตามแบบพิธีที่จำเป็น ให้เข้าพิทักษ์รักษาและจัดการทรัพย์สินมรดก โดยวิธีและตามข้อจำกัดที่บัญญัติโดยกฎหมายแห่งประเทศที่ทรัพย์สินของผู้ตายตั้งอยู่.

๓. บทที่ว่ามานี้ ให้ใช้ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงนอกอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่มีทรัพย์สินอยู่ในอาณาเขตต์นั้น โดยมีได้ทั้งผู้ใดไว้ในอาณาเขตต์นั้น ซึ่งมีสิทธิที่จะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกด้วย.

ข้อ ๑๙

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันกระทบ ใช้แทน หรือแก้ไขกฎหมาย กฎ และข้อบังคับใดๆ ว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้า การสำรวจ และความมั่นคงของประชาชน ด้วยประการใดๆ.

ข้อ ๒๐

การค้าชายฝั่งและการจับสัตว์น้ำแห่งชาติของอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายนั้น เป็นอันยกเว้นจากบทแห่งสนธิสัญญานี้ และจะได้กำหนดให้เป็นระเบียบตามกฎหมาย กฎ และข้อบังคับแห่งประเทศไทยและเยอรมนีแล้วแต่กรณี.

ข้อ ๒๑

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งนั้น ไม่เป็นอันใช้แก่

- ๑) ความอนุเคราะห์ที่ให้ หรือจะโต้ให้ต่อไป แก่รัฐที่ใกล้เคียง เพื่อให้ความสะดวกแก่การไปมาค้าขายชายแดน;
- ๒) ความอนุเคราะห์ที่ให้ หรือจะโต้ให้ต่อไป แก่รัฐภายนอก โดยอาศัยสหภาพศุลกากร;
- ๓) ความอนุเคราะห์ที่ให้ หรือจะโต้ให้โดยสัญญา แก่รัฐภายนอก เพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีอากรสองซ้ำ หรือเพื่อถ้อยที่ถ้อยคุ้มครองรายได้แผ่นดินแห่งกันและกัน;
- ๔) ความอนุเคราะห์ที่ให้ หรือจะโต้ให้ต่อไป แก่รัฐที่ใกล้เคียง เกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้.

ข้อ ๒๒

อัครภาคีผู้ทำสัญญาตกลงกันว่า ข้อพิพาทใดๆ ซึ่งหากจะเกิดขึ้น ระหว่างกันและกันในเรื่องการตีความที่ถูกต้อง หรือการใช้บทใดๆ แห่งสนธิสัญญานี้ นั้น เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ ก็จะได้เสนอให้อนุญาตตุลาการวินิจฉัย และภาคีทั้งสองฝ่ายรับสัญญาในที่นี้ว่าจะรับสนองคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการว่า เป็นข้อผูกพัน.

ศาลอนุญาตตุลาการที่จะเสนอข้อพิพาทให้วินิจฉัยนั้น คือ ศาลประจำอนุญาตตุลาการณะกรุงเซก เว้นแต่ในกรณีใดๆ จะเพาะราย อัครภาคีผู้ทำสัญญาจะได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น.

ข้อ ๒๓

สนธิสัญญานี้ นับแต่วันที่ใช้บังคับ ก็ให้ใช้แทนสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับไรชเยอรมัน ซึ่งลงนามกัน ณ กรุงเซก ฯ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๘ และนับแต่วันที่ว่า สนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๒๘ ตั้งกล่าวแล้ว และข้อตกลง

และความตกลงทั้งปวงที่เป็นอุปกรแก่สนธิสัญญา^๕ ซึ่งได้ทำขึ้นหรือมีอยู่ระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่าย จะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน.

ข้อ ๒๔

๑. สนธิสัญญา^๕ให้คงใช้บังคับอยู่เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่มีผล.
๒. เมื่อพินกำหนดตั้งกล่าวแล้ว จะบอกเลิกสนธิสัญญาก็ได้โดยมีกำหนดบอกเลิกสิบสองเดือน.
๓. แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนว่า การบอกเลิกเช่นว่า^๕ จะไม่มีผลพ้นสนธิสัญญาอนุสัญญา ข้อตกลง หรือความตกลงใดๆ ที่ได้ยกเลิกโดยสนธิสัญญา^๕.

ข้อ ๒๕

๑. สนธิสัญญา^๕จะได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพมหานคร ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ และสนธิสัญญา^๕ที่ว่านั้น จะได้ใช้บังคับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป.
๒. สนธิสัญญา^๕ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาไทย ภาษาเยอรมัน และภาษาอังกฤษ. เพื่อเป็นพยานแก่การ^๕ ผู้ลงนามข้างซ้าย^๕ เมื่อได้สอบดูหนังสือมอบอำนาจเต็มของแต่ละฝ่าย และตรวจเห็นว่าปฏิบัติตามแบบที่ดีและถูกต้องแล้ว ได้ลงนามและประทับตราสนธิสัญญา^๕ ณ กรุงเทพมหานคร ฯ เมื่อวันที่ สามสิบ ของเดือนที่เก้า พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ สามสิบ ธันวาคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

ในนามรัฐบาล
แห่งราชอาณาจักรไทย
(ลงนามและประทับตรา)

หลวงประดิษฐมนูธรรม.

ในนามรัฐบาล
แห่งไรชเยอรมัน
(ลงนามและประทับตรา)

ดัลลิว, โทมัส.

โปรโตคอลสุดท้าย

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรสยามฉบับใหม่นี้ ผู้มีอำนาจเต็มแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

๑. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในเรื่องทั้งปวงที่มีบทบัญญัติผลประติบัติแห่งชาติพื้นเมืองไว้ในสนธิสัญญานี้ คนชาติ ผลิภัณฑ์ หรือเรือแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะไม่ถูกอีกฝ่ายหนึ่งประติบัติให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนชาติ ผลิภัณฑ์ หรือเรือแห่งประเทศอื่นใด.

๒. เป็นที่เข้าใจกันว่า บทแห่งข้อ ๑๐ จะไม่ถือว่า เป็นการตัดหนทางที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะตั้งอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการขนาน้ำสุราที่นำเข้ามา ต่างกับการขนาน้ำสุราที่รัฐทำ หรือออกใบอนุญาตให้ทำ.

๓. เป็นที่เข้าใจกันว่า บทแห่งสนธิสัญญานี้ที่เกี่ยวกับผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งนั้น จะไม่ใช่แก่ความอนุเคราะห์ซึ่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะได้ให้แก่รัฐภายนอกโดยอาศัยเฉพาะสนธิสัญญาที่มีความสำคัญทั่ว ๆ ไป อันเปิดให้รัฐทั้งปวงเข้าเป็นภาคีได้ ซึ่งจะได้ทำกันภายหลังวันใช้บังคับสนธิสัญญานี้ เว้นแต่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะให้ความอนุเคราะห์อย่างเดียวกัน.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ ได้ลงนาม กับประทับตราโปรโตคอลสุดท้ายนี้ เมื่อวันที่ สามสิบ ของเดือนที่ เก้า พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ สามสิบ ธันวาคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) **หลวงประดิษฐมนูธรรม.**

(ลงนามและประทับตรา) **ดัลลิว. โทมัส.**

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง ดร. คับลิว. โทมัส)

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๓๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านอัครราชทูต,

อนุสนธิข้อ ๑ วรรค ๓ แห่งสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับไรชเยอรมันซึ่งลงนามกันวันนี้ ข้าพเจ้าขอทำหลักฐานข้อความซึ่งเราได้ทำความเข้าใจกันไว้ว่า บทในข้อและวรรคที่ว่านั้น ไม่เป็นอันกระทบต่อบันดาข้อบังคับต่างๆ ไป ว่าด้วยการจ้างกรรมกรต่างประเทศ ซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาออกใช้อยู่หรือจะได้ออกใช้ต่อไปในภายหน้า.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

(จาก ตร. ตับลิ้ว. โทมัส ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตเยอรมัน,

กรุงเทพฯ.

๓๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗.

ท่านรัฐมนตรี,

อนุสนธิข้อ ๑ วรรค ๓ แห่งสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างไรชเยอรมันกับราชอาณาจักรไทยซึ่งลงนามกันวันนี้ ตามคำสั่งจากรัฐบาลของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอทำหลักฐานข้อความซึ่งเราได้ทำความเข้าใจกันไว้ว่า บทในข้อและวรรคที่วานั้นไม่เป็นอันกระทบต่อบันดาข้อบังคับต่างๆ ไป ว่าด้วยการจ้างกรรมกรต่างประเทศ ซึ่งอัครราชทูตทำสัญญาออกใช้อยู่หรือจะได้ออกใช้ต่อไปในภายหน้า.

ข้าพเจ้าขอแสดง วลว.

(ลงนาม) **ตบลิ้ว. โทมัส.**

อัครราชทูตเยอรมัน.

(จาก ดร. ดับลิว. โทมัส ถึง เจ้าพระยาศรีธรรมราชเเบค)

สถานทูตเยอรมัน,

กรุงเทพฯ.

๑๘ เมษายน ค.ศ. ๑๙๓๙.

ที่ บบ. นร. ๔๖๘/๓๙

ท่านรัฐมนตรี,

ตามหนังสือของข้าพเจ้าที่ บบ. นร. ๓๔๓/๓๙ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๙
แจ้งให้ พล. ข. ท่านทราบถึงการที่ออสเตรียจะเข้าร่วมเข้าอยู่ในอาณาเขตที่ศุลกากรของไรชนั้น
บัดนี้ข้าพเจ้าขอเรียนท่านว่า การเลิกล้มเขตที่ศุลกากรออสเตรียและการที่ไรชเข้าจัดการศุลกากร
ออสเตรียนั้น ได้เป็นอันกระทำสำเร็จแล้ว เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๑๙๓๙ เนื่องด้วยเหตุนี้
การใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือซึ่งได้ทำเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗
ระหว่างเยอรมนีกับราชอาณาจักรไทยย่อมขยายไปถึงอาณาเขตแห่งสหพันธรัฐออสเตรียแต่ก่อน.

ข้าพเจ้าขอแสดง ฯลฯ

(ลงนาม) ดับลิว. โทมัส.

(จาก เจ้าพระยาสุรธรรมาธิเบศ ถึง ดร. คับลิว. โทมัส)

ที่ ๑๘๘๓/๒๔๘๒

กระทรวงการต่างประเทศ,

วังสราญรมย์,

๙ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๓๙.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับหนังสือของ พล. ข. ท่านที่ บบ. นร. ๔๖๘/๓๙ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ค.ศ. ๑๙๓๙ ซึ่งกล่าวถึงการรวมออสเตรียเข้าอยู่ในอาณาเขตต์ของไรชเยอรมัน และท่านได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า การใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ ซึ่งได้ทำเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ ระหว่างเยอรมนีกับประเทศไทยเป็นอันขยายไปถึงอาณาเขตต์แห่งสหพันธรัฐออสเตรียแต่ก่อนนับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๑๙๓๙ เป็นต้นไป.

ในการรับทราบข้อความที่กล่าวข้างบนนี้ ข้าพเจ้าขอแสดง วลว.

(ลงนาม) **สุรธรรมาธิเบศ.**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชยกรรมและการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ เนเธอร์แลนด์

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชยกรรมและการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับเนเธอร์แลนด์ ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๔ ว่า จะได้ใช้บังคับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน และ

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๑

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ จึงเป็นอันใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป

อนึ่ง มีหนังสือสัญญาประกอบสนธิสัญญา ซึ่งพึงประกาศด้วย คือ

- (๑) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนเรื่องอสังหาริมทรัพย์
- (๒) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนเรื่องสิทธิและเอกสิทธิเนื่องมาจากอนุสัญญาหลายฝ่าย ซึ่งมีลักษณะทั่วไป
- (๓) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนเรื่องอำนาจศาลใช้แก่คนไทยในเนเธอร์แลนด์อินเดีย

ประกาศมา ณ วันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(คำแปล)

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ เนเธอร์แลนด์

พระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งประเทศไทยและพระบาทสมเด็จพระราชินีแห่งเนเธอร์แลนด์สมิพระราชประสงค์ที่จะยังความสัมพันธ์ทางมิตรภาพและความเข้าใจอันดีซึ่งมีอยู่โดยผาสุระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และทรงตระหนักว่าการนี้ไม่มีทางสำเร็จได้ก็กว่าที่จะตรวจแก้สนธิสัญญาซึ่งมีอยู่ระหว่างประเทศทั้งสองเท่าทุกวันนี้ จึงได้ทรงตกลงกระทำการตรวจแก้เช่นว่านี้ให้สมบูรณ์ โดยอาศัยหลักการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน หลักความเป็นธรรมและหลักคุณประโยชน์แก่กันและกัน และเพื่อการนี้ ได้ทรงแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มของพระองค์ กล่าวคือ:

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งประเทศไทย:

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ;

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระราชินีแห่งเนเธอร์แลนด์:

ค.ส. เลกเนอร์ อัครราชทูตของพระองค์;

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่าเป็นไปตามแบบที่ตีและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้:

ข้อ ๑.

จะได้มีสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิรันดร์ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับอนุญาตให้เข้ามา เดินทาง และมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และออกไปจากอาณาเขตต์นั้น ให้ประกอบการ

พาณิชย์และหัตถกรรม ให้คำสินค้าทุกชนิดที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และโดยทั่วไปก็กระทำการใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นแก่การค้าตามข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

จะไม่ถูกบังคับ โดยข้ออ้างใด ๆ ให้เสียค่าภาระหรืออากรภายในใด ๆ นอกจาก หรือยิ่งกว่าที่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่เสียหรือจะต้องเสีย.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเงื่อนไข ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตน และในการนี้จะได้อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่ให้หรือจะได้ให้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งตั้งบังคับแก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

จะได้รับยกเว้นในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจากการรับราชการทหารที่บังคับ ไม่ว่าทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ ไม่ว่าในกองทัพประจำ หรือในกองรักษากองแห่งชาติ หรือในมิลิเชีย จากภาระอุทหนุ่ทั้งปวง ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ ที่ตั้งบังคับแทนการรับราชการทหารด้วยตนเอง และจากการกักขังใดๆ ที่บังคับหรือบันตาคาระอุทหนุ่เพื่อการทหาร ในยามสันติภาพก็ดี หรือในยามสงครามก็ดี จะไม่ถูกบังคับด้วยการเรียกเพื่อการทหารนอกจากที่ตั้งบังคับแก่คนชาติพื้นเมือง และต่างฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนอันจะพึงใช้ให้แก่คนชาติพื้นเมืองตามบันตาคกฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศแต่ละฝ่าย ทั้งนี้ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะไม่ถูกประคับคองในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคเสรีภาพเต็มที่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งในการเชื่อถือโดยบริสุทธิ์ใจ และในบังคับแห่งบันตาคกฎหมาย กฎและข้อบังคับในท้องที่จะได้อุปโภคสิทธิประกอบพิธีกรรมสักการบูชา จะเป็นการจะเพาะเอกชนหรือเป็นการสาธารณะก็ตาม.

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับการแสวงอุตสาหกรรม และการอาชีพและวิชาชีพ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้อยู่ในฐานะอย่างเดียวกันทุกประการกับคนชาติแห่งชาติที่

ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งโดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน อนึ่ง คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาจะได้รับอนุญาตให้ได้มา รั้งมฤตก ครอบครอง เช่าและจำหน่ายสังหาริมทรัพย์ตามข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มา การครอบครอง การเช่าและการจำหน่ายสังหาริมทรัพย์นั้น โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง ในบังคับบังคับตาทแห่งกฎหมายท้องถิ่น.

ข้อ ๒.

เคหสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรมและโรงงานและทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งปวงของคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และสถานที่ทั้งปวงซึ่งเกี่ยวเนื่องกันที่ใช้เพื่อเป็นที่อยู่หรือการพาณิชย์ ย่อมเป็นที่คุ้มเกรง ไม่เพียงยอมให้ดำเนินการเข้าตรวจหรือค้น อาคารและสถานที่ใด ๆ ตั้งกล่าวแล้ว หรือสอดดูหรือตรวจสมุด กระดาษเอกสาร หรือบัญชี เว้นแต่จะกระทำตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติไว้ในบังคับกฎหมาย กฎและข้อบังคับสำหรับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

ข้อ ๓.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะให้มีเสรีภาพที่จะมาโดยปลอดอุปสรรคกับเรือและของบันทุกของตนยังบันคาถินที่ เมืองท่าและแม่น้ำทั้งปวงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเปิดหรือจะได้เปิดเพื่อการพาณิชย์และการเดินเรือกับต่างประเทศ แต่ทว่า ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศที่ตนมานั้น.

ข้อ ๔.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายย่อมขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยปลอดอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพ เท่าเทียมกับคนชาติแห่ง

รัฐถิ่นที่อยู่และคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย ทนาย
ว่าความและผู้แทนเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ ได้.

มิให้ตั้งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์บังคับแก่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายใดเนื่องในการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้ว ซึ่งมีได้ใช้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่น
ที่อยู่หรือคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๕.

โดยยกเว้นวรรคที่สองแห่งข้อ ๑ บทแห่งสนธิสัญญานี้ที่เกี่ยวกับคนชาติพื้นเมืองนั้นให้
ใช้แก่บริษัท บรรษัท และสมาคมอื่น ๆ อันชอบด้วยกฎหมายภายในขอบเขตแห่งความสามารถ
ตามกฎหมายคล้ายเหมือนกัน.

บริษัท บรรษัท และสมาคมอื่น ๆ อันชอบด้วยกฎหมายเช่นว่านี้จะไม่ถูกบังคับ โดยข้ออ้าง
ใดๆ ให้เสียภาษีหรือค่าภาระใดๆ นอกจาก หรือยิ่งกว่าบริษัท บรรษัท และสมาคมอื่น ๆ อันชอบ
ด้วยกฎหมายแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งเสียอยู่หรือจะต้องเสีย.

ข้อ ๖.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีก
ฝ่ายหนึ่งเท่าเทียมกันทุกประการกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับอากรผ่านแดน
การคลังสินค้า ความสตกต่าง ๆ การตรวจและการตีราคาสินค้าและการคีนอากร.

ข้อ ๗.

ในส่วนที่เกี่ยวกับอากรค่าระวางต้น ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประภาคาร ค่าท่านักตรวจโรค
หรืออากรอื่น ๆ ที่คล้ายหรือทำนองเดียวกัน ไม่ว่าสภาพใดหรือจะเรียกชื่ออย่างไรก็ตาม ซึ่งเรียก
เก็บในนามหรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บรรษัทหรือ
สถานการณ์ชนิดใด ๆ นั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาต่างจะได้ใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วย
ระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งได้ลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม
ปี.ศ. ๑๙๒๓.

เป็นที่ตกลงกันว่า พิกัดศักราชศุลกากรอันจะพึงใช้แก่การนำของเข้ามาจากหรือออกไปยังอาณาเขตต์แห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายนั้น จะได้กำหนดให้เป็นระเบียบโดยกฎหมายของแต่ละฝ่าย.

แต่ที่ว่า (ก) สิ่งของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตต์แห่งอัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง จะมาแต่ถิ่นที่ใดก็ตาม มิให้ถูกบังคับให้เสียอากรหรือค่าภาระใดๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่จะต้องเสียสำหรับสิ่งของเช่นเดียวกันที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศอื่นใด และ

(ข) มิให้ตั้งอากรหรือค่าภาระใดๆ ในอาณาเขตต์แห่งอัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดบังคับแก่การนำสิ่งของใดๆ ออกไปยังอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากหรือยิ่งกว่าที่ต้องเสียหรือจะต้องเสียในการนำสิ่งของเช่นเดียวกันออกไปยังประเทศอื่นใด.

มิให้อัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้ซึ่งข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งนำเข้ามาจากหรือนำออกไปยังอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่เป็นอันใช้แก่การนำสิ่งของใด ๆ ที่คล้ายคลึงกันเข้าหรือออกซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศอื่นใด การถอนข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำเข้าหรือออกใด ๆ ซึ่งอัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ แม้เป็นการชั่วคราวแก่สิ่งของแห่งประเทศภายนอกนั้น จะได้ใช้โดยทันทีและโดยไม่มีเงื่อนไขแก่สิ่งของที่คล้ายคลึงกันซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง ในกรณีที่มีข้อจำกัดปริมาณรูปใด ๆ ตั้งบังคับแก่การนำสิ่งของที่จำกัดเข้าหรือออก อัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายตกลงจะให้ส่วนกฎเกณฑ์ที่เป็นธรรมแก่การนำของที่จำกัดซึ่งจะได้อนุญาตให้นำเข้าหรือออกได้นั้นเข้ามาจากหรือออกไปยังอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อความในสนธิสัญญานี้ มิให้แปลความไปในทางจำกัดสิทธิของอัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในอันจะตั้งบังคับ ตามข้อกำหนดที่เห็นสมควร และในบังคับแห่งหลักแห่งการไม่เลือกปฏิบัติ.

(๑) ข้อห้าม ข้อจำกัดหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสำรวจหรือรายได้แผ่นดิน รวมทั้งกฎหมายที่ห้ามหรือจำกัดการนำเข้า การนำออก หรือการขายอัลกอฮอล์หรือ

เครื่องพิมพ์ดีดกลุ่กอล หรือ กับทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่ตั้งบังคับแก่สิ่งของซึ่งกฎหมายแห่งชาติห้ามหรือ
จำกัดหรือจะได้อำนาจห้ามหรือจำกัดการผลิต การบริโภค การขายหรือการขนส่งภายใน;

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดการค้าหรือการไปมาค้าขายอาวุธ เครื่องกระสุนและเครื่อง
อุปกรณ์การสงคราม และในพฤติการณ์มิใช่ธรรมดา ก็สัมภาระอื่น ๆ ที่ต้องการในการสงคราม
โดยเป็นที่ตกลงกันในการนี้ว่า ในกรณีที่ต้องผูกพันอยู่ในสงคราม อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายใดจะใช้ข้อจำกัดการนำเข้าหรือการนำออกใด ๆ ซึ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งชาติก็ได้;

(๓) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่จำเป็นสำหรับคุ้มครองความมั่นคงหรือสุขภาพแห่งชาติหรือ
สาธารณะ หรือสำหรับคุ้มครองสัตว์หรือพืชจากโรค โรคร้ายหรือความสูญพันธุ์;

(๔) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของซึ่ง ในการผลิตหรือการค้าแปรรูปหรือต่อไปจะได้เป็นวัตถุ
แห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือควบคุม.

อนึ่ง บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำเข้าหรือออกนั้น ไม่เป็น
อันใช้แก่การค้าฝิ่นและสิ่งอื่น ๆ ซึ่งรวมอยู่หรือจะได้อยู่ต่อไปในขอบข่ายแห่งอนุสัญญาระหว่าง
ชาติในเรื่องฝิ่น ซึ่งได้ลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ หรืออนุสัญญา
ระหว่างชาติเพื่อจำกัดการทำหัตถกรรมและกำหนดระเบียบการจำหน่ายยาเสพติดอื่น ๆ ซึ่งได้ลงนาม
กัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๓๑ โดยเป็นที่เข้าใจว่า การค้าเช่นนี้ ให้คงอยู่
ในบังคับแห่งกฎหมายและข้อบังคับ ซึ่งใช้อยู่หรือจะได้อำนาจต่อไปในเวลาใด ๆ ในอาณาเขตแห่ง
อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย.

ข้อ ๕.

คนชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะให้มีสิทธิในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งอย่าง
เดียวกันกับคนชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการนิมิต เครื่อง
หมายการค้า ชื่อการค้า แบบแผน ตัวแบบและสิทธิออกแบบวรรณกรรมและศิลปกรรม ทั้งนี้ ต้อง
ปฏิบัติตามแบบพิธีที่บัญญัติโดยกฎหมาย.

ข้อ ๑๐.

ในบังคับบทแห่งข้อ ๕ อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อำนาจการนำเข้าหรือการนำออก

บันดาสินค้าทั้งปวงซึ่งจะพืงนำเข้าหรือนำออกได้โดยชอบด้วยกฎหมาย กับทั้งการขนส่งคนโดยสารมาจากหรือไปยังอาณาเขตต์แต่ละฝ่าย ในเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง และเรือดังกล่าวแล้วกับของบันทุกและคนโดยสารในเรือนั้น ๆ จะได้อยู่ไปเอกเทศหรืออย่างเดียวกันกับเรือกับของบันทุกและคนโดยสารในเรือแห่งประเทศภายนอกใด ๆ และจะไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งอากร ค่าภาระหรือข้อจำกัดใด ๆ เป็นอย่างอื่นหรือยิ่งขึ้นไปกว่าเรือและของบันทุกและคนโดยสารในเรือแห่งประเทศภายนอกใด ๆ.

ข้อ ๑๑.

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับการเข้ามา การปล่อย การจอด การบันทุกและการถ่ายบันทุกแห่งเรือต่าง ๆ ในเมืองท่า ท้องท่า อู่ ที่ทอด ท่า หรือแม่น้ำแห่งประเทศทั้งสอง อัครราชทูตผู้ทำสัญญาต่างจะได้ใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเลซึ่งได้ลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓.

ข้อ ๑๒.

เรือพาณิชย์ใด ๆ แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลมหรือด้วยเหตุทุกข์ภัยอื่นใด ให้เข้าอาศัยกำบังในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้มีเสรีภาพกระทำการซ่อมในที่นั้น จัดหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทั้งปวงและกลับออกทะเลไป โดยไม่ต้องเสียค่าอากรใด ๆ นอกจากที่เรือแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งจักต้องเสีย แต่ทว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือพาณิชย์มีความจำเป็นที่จะจำหน่ายของบันทุกของตนเสียส่วนหนึ่งเพื่อชำระค่าใช้สอยก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัตอัตราค่าอากรในถิ่นที่ตนได้มานั้น.

ถ้าเรือแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเคยติดตื้นหรืออับปางลงตามฝั่งหรือในน่านน้ำของอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้ให้ความช่วยเหลือแก่คนเรือ คนประจำเรือและคนโดยสาร ทั้งสำหรับตัวตนและข้าวของของตนกับทั้งสำหรับเรือและของบันทุกในเรือ เท่าเทียมกันกับที่ให้แก่คนชาติพื้นเมือง.

ในทันใดที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่ทราบว่าได้มีการเคยติดตื้นหรือการอับปางดังกล่าวแล้ว จะได้แจ้งความแก่เจ้าพนักงานกงสุลในเขตต์ที่เหตุเกิดขึ้น ซึ่งจะได้รับอำนาจให้อำนวยการช่วยกู้

แทนเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นผู้มีอำนาจ ถ้านายเรือหรือผู้แทนเจ้าของสินค้าไม่อยู่ หรือถ้าอยู่ก็ได้ขอร้อง
ความช่วยเหลือ เจ้าพนักงานกงสุลจะได้มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายที่ได้ช่วยกัน
มาจากการเกยติดตันหรืออับปางนั้นส่งมอบให้แก่ตนโดยเพียงให้ประกัน ตามบังคับแห่งกฎหมาย
ท้องถิ่น ในการใช้ค่าใช้สอยช่วยกันที่จะต้องเสีย.

เรือและคนประจำเรือตลอดทั้งคนโดยสารและของบนทุกจะได้อุปโภคเอกสิทธิและความ
คุ้มครองกันอย่างเดียวกับที่ให้หรือจะได้ให้ต่อไปโดยกฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศแต่ละฝ่าย
แก่เรือแห่งชาติพื้นเมืองในพฤติการณ์เช่นเดียวกัน.

เจ้าหน้าที่แห่งประเทศที่ได้เกิดเหตุเกยติดตันหรืออับปางนั้นจะจัดการใดๆ ในพฤติการณ์
ใดๆ เกี่ยวกับเรือที่เกยติดตันหรืออับปางลงและของบนทุกในเรือนั้นๆ ก็ได้ ตามที่มีสิทธิจะกระทำ
ได้เกี่ยวกับเรือแห่งชาติพื้นเมืองและของบนทุกในเรือนั้นๆ เพื่อรักษาความปลอดภัยในการเดิน
เรือ หรือเพื่อคุ้มครองงานโยธาสร้างสรรคที่ได้ก่อสร้างขึ้นตามฝั่ง เมืองท่าหรือทางน้ำต่าง ๆ.

สินค้าที่ช่วยมาได้จากเรือที่เกยติดตันหรืออับปางนั้น จะไม่ถูกบังคับให้เสียค่าสุลากการใดๆ
นอกจากจะได้ตรวจสอบไปเพื่อการบริโภครภายใน.

บทกำหนด ในข้อนี้ ให้ใช้ในกรณีที่เครื่องบินต้องลงด้วยเหตุบังคับหรืออับปางด้วย.

ข้อ ๑๓.

เรือพาณิชย์ที่ชักธงไทยหรือเนเธอร์แลนด์ ซึ่งมีเอกสารประจำเรือที่กฎหมายแห่งชาติ
บังคับไว้เพื่อแสดงสัญชาติของเรือนั้น ในเนเธอร์แลนด์และในประเทศไทย จะได้ถือว่าเป็นเรือ
ไทยและเรือเนเธอร์แลนด์.

ข้อ ๑๔.

เจ้าพนักงานกงสุลจะขอให้จับกุมผู้หลบหนีใดๆ ซึ่งเป็นคนประจำเรือรบหรือเรือพาณิชย์
แห่งประเทศที่ได้แต่งตั้งตน และให้ส่งตัวกลับไปบนเรือ หรือกลับไปยังประเทศของตนก็ได้.

เพื่อการนี้ จะได้ทำคำขอเป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นผู้มีอำนาจและจะได้นำสมุค
ทะเบียนหรือบัญชีคนประจำเรือหรือข้อความคัดจากเอกสารนั้นๆ ที่ได้รับรองเป็นหลักฐาน แล้ว

แสดงข้อเท็จจริงว่า บุคคลที่เรียกร้องตัวนั้นเป็นคนประจำเรือ เมื่อได้แสดงหลักฐานตามคำขอตั้งกล่าวแล้ว จะได้รับความช่วยเหลือทุกประการในการสืบหาและจับกุมผู้หลบหนีเช่นว่านั้นซึ่ง ถ้าเจ้าพนักงานกงสุลต้องการและโดยยอมเสียค่าใช้จ่าย ก็จะได้กักขังและคุมตัวไว้ในเรือนจำในท้องที่จนกว่าจะมีโอกาสจัดส่งผู้หลบหนีกลับเมืองเดิมของตน.

แต่ทว่า ถ้าไม่มีโอกาสตั้งกล่าวแล้วภายในสองเดือนนับแต่วันที่ได้จับกุม ก็จะได้ปล่อยผู้คุมขังไปและจะจับกุมอีกไม่ได้เพื่อเหตุอันเดียวกัน เป็นที่เข้าใจกันว่า คนเรือทะเลที่เป็นคนชาติแห่งอัครภคิผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะไต่ยกเว้นจากบทกำหนดในข้อนี้ ถ้าผู้หลบหนีได้กระทำผิดบนบก ก็จะไม่เอาตัวไว้ให้เจ้าพนักงานกงสุลจนกว่าศาลยุติธรรมผู้มีอำนาจจะได้ให้คำพิพากษาและปฏิบัติตามคำพิพากษาแล้ว.

ข้อ ๑๕.

อัครภคิผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุลและเจ้าพนักงานหรือตัวแทนกงสุลอื่น ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและเมืองท่าในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่อนุญาตให้เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งภวระอื่น ๆ มีถิ่นที่อยู่ ก็ได้.

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและตัวแทนกงสุลตั้งกล่าวแล้วจะเข้าปฏิบัติงานการไม่ได้จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากรัฐบาลที่ตนถูกส่งไปประจำ.

โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะได้มีสิทธิในอันจะใช้บันดาอำนาจและอุปโภคบันดาเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้ หรือจะได้ให้ แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๑๖.

ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภคิผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่ปรากฏในประเทศที่ตายลงว่ามีทายาทใด ๆ ที่ใครรู้จักอยู่หรือมีผู้แทนอยู่หรือมีผู้จัดการพินัยกรรมใด ๆ ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้งไว้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่ผู้มีอำนาจจะได้แจ้งในทันทีแก่เจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุดแห่งประเทศเจ้าสังกัดของผู้ตายทราบความตายนั้น เพื่อจะได้สื่อสารต่อไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสีย.

ในกรณีเช่นว่านี้ จนกว่าจะได้มีทายาทหรือผู้จัดการพินัยกรรมซึ่งผู้ตายแต่งตั้งไว้หรือมีผู้แทนอยู่โดยถูกต้อง เจ้าพนักงานกงสุลจะได้มีสิทธิที่จะกระทำการใด ๆ เพื่อรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกตกตามที่กฎหมายแห่งประเทศที่มีถิ่นที่อยู่อนุญาตให้ผู้จัดการพินัยกรรมกระทำเพื่อประโยชน์แห่งทายาทหรือเจ้าหนี้.

ข้อ ๑๗.

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครราชทูตผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดที่มีอยู่ในสนธิสัญญานี้จะไม่เป็นอันกระทบ ใช้แทน หรือแก้ไขกฎหมาย กฎและข้อบังคับใด ๆ ว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้า การสำรวจและความมั่นคงสาธารณะซึ่งใช้อยู่หรือจะได้อตราขึ้น ในฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแห่งประเทศทั้งสองด้วยประการใด ๆ ถ้าหากว่าไม่เป็นวิธีการเลือกปฏิบัติซึ่งมุ่งกระทำเฉพาะต่อคนชาติแห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อ ๑๘.

การค้าขายฝิ่นและการประมงแห่งชาติของอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายเป็นอันยกเว้นจากบทแห่งสนธิสัญญานี้ และจะได้กำหนดให้เป็นระเบียบตามกฎหมาย กฎและข้อบังคับแห่งราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์แล้วแต่กรณี.

ข้อ ๑๙.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประโยชน์แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งนั้น ไม่เป็นอันใช้แก่

- ๑) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะได้อให้ต่อไปแก่รัฐที่ใกล้เคียงเพื่อให้ความสะดวกแก่การไปมาค้าขายชายแดน;
- ๒) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะได้อให้ต่อไปแก่รัฐภายนอก โดยอาศัยความตามสหภาพศุลกากร;
- ๓) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะได้อให้โดยสัญญาแก่รัฐภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีอากรสองซ้ำ;
- ๔) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะได้อให้ต่อไปแก่รัฐที่ใกล้เคียงเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้.

ข้อ ๒๐.

ข้อพิพาทใดๆ ซึ่งหากจะเกิดขึ้นระหว่างอัครภคินีผู้ทำสัญญาในเรื่องการตีความที่ถูกต้องหรือการใช้บทใดๆ แห่งสนธิสัญญานี้ เมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ จะได้เสนอให้ศาลประจำยุติธรรมระหว่างชาติวินิจฉัย เว้นแต่ในกรณีใดๆ จะเพาะรายอัครภคินีผู้ทำสัญญาตกลงกันให้เสนอข้อพิพาทต่อสภาตุลาการใดอื่นหรือให้เจ้าหน้าที่โดยวิธีพิจารณารูปใดอื่น.

ข้อ ๒๑.

ข้อ ๑๒, ๑๔, ๑๕ และ ๑๖ แห่งสนธิสัญญานี้ มิให้ใช้แก่เนเธอร์แลนด์อินเดีย สุรินัม และกูราเซา.

ข้อ ๒๒.

สนธิสัญญานี้ นับแต่วันที่เริ่มใช้ จะใช้แทนสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับเนเธอร์แลนด์ ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเฮก เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๒๕ และนับแต่วันนั้นเป็นต้นไปสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๒๕ ดังกล่าวแล้วและบันดาข้อตกลงและความตกลงที่เป็นอุปกรณแก่สนธิสัญญานี้ ซึ่งได้ทำขึ้นหรือมีอยู่ระหว่างอัครภคินีผู้ทำสัญญาจะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน.

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันว่า อนุสัญญาการกงสุลฉบับวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๗ และสนธิสัญญาการระงับคดีทางศาลและการประนอมฉบับวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๒๕ ให้คงใช้อยู่ตราบใดที่ยังมิได้ยกเลิกตามบทที่มีอยู่ในอนุสัญญาและสนธิสัญญานี้.

ข้อ ๒๓.

สนธิสัญญานี้ ทำกันเป็นกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป ถ้ามิได้บอกเลิกอย่างน้อยหกเดือนก่อนสิ้นกำหนดนั้น ก็ให้คงใช้อยู่เป็นกำหนดอีกหนึ่งปีและเป็นดังนี้ต่อไป.

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจโดยชัดเจนว่า การบอกเลิกเช่นว่านี้จะไม่ส่งผลสิ้นสนธิสัญญา อนุสัญญา ข้อตกลง หรือความตกลงใดๆ ที่ได้ยกเลิกโดยสนธิสัญญานี้.

สนธิสัญญานี้จะได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพมหานคร โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ และสนธิสัญญาที่ว่านั้นจะได้ใช้บังคับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราไว้ เป็นสำคัญ.

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ หนึ่ง เดือนที่ สิบเอ็ด พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ หนึ่ง กุมภาพันธ์ คริสตศักราช พันเก้าร้อย สามสิบแปด.

(ลงนามและประทับตรา) **หลวงประดิษฐมนูธรรม.**

(ลงนามและประทับตรา) **ล. ส. เลคเนอร์.**

(จาก นาย ค. ส. เลคเนอร์ ถึง แลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตเนเธอร์แลนด์,
กรุงเทพฯ,

๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านรัฐมนตรี,

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างเนเธอร์แลนด์กับประเทศไทยนั้น ตามคำสั่งจากรัฐบาลของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าใคร่ขอทราบข้อความเกี่ยวกับสิทธิคนในบังคับเนเธอร์แลนด์ที่จะถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในประเทศไทย และข้าพเจ้าจะขอบคุณมากถ้า พล. ข. ท่านกรุณาให้คำตอบข้อถามของข้าพเจ้าเพื่อแจ้งต่อไปยังรัฐบาลของข้าพเจ้า.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ขุขุ

(ลงนาม) ค. ส. เลคเนอร์.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ค. ส. เลคเนอร์)

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์,

๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านอัครราชทูต,

เพื่อตอบคำถามของท่านลงวันที่ในเรื่องสิทธิคนในบังคับเนเธอร์แลนด์ที่จะถือกรรมสิทธิที่ดินในประเทศไทยนั้น ข้าพเจ้าขอเรียน พล. ข. ท่านว่า รัฐบาลไทยมีเจตนาที่จะให้คนต่างด้าวมีสิทธิที่จะได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่จำเป็นเพื่อเป็นถิ่นที่อยู่ การพาณิชย์ อุตสาหกรรม การศาสนา และการกุศลกับทั้งเพื่อใช้เป็นสุสาน ในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น จะได้สงวนไว้ให้แก่คนในบังคับไทย แต่อย่างไรก็ดี ทั้งนี้ โดยไม่กระทบสิทธิที่ได้มาแล้วตามกฎหมายและข้อบังคับในวันใช้สนธิสัญญาฉบับใหม่นี้.

ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ข. ข.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ค. ส. เลคเนอร์)

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์,

๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านอัครราชทูต,

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์สนั้น ข้าพเจ้าขอทำหลักฐานว่า เราได้ตกลงกันตั้งต่อไปนี้ :

สิทธิหรือเอกสิทธิที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้แก่ภูวณายนอกในอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายระหว่างชาติแผนกคดีบุคคล และจะเพาะอย่างยิ่งอนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยเรื่องนี้ เป็นอันนับรวมอยู่ในสิทธิและเอกสิทธิซึ่งเนื่องมาจากอนุสัญญาหลายฝ่ายที่มีลักษณะทั่วไปซึ่ง เนื่องด้วยสภาพ ไม่พึงใช้บทกำหนดซึ่งมีบทบัญญัติการให้ผลประโยชน์แห่งชาติพื้นเมืองหรือผลประโยชน์แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งบังคับ.

ข้าพเจ้าขอแสดง วล ว.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

(จาก นาย ค. ส. เลคเนอร์ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตเนเธอร์แลนด์,
กรุงเทพฯ,

๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านรัฐมนตรี,

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์กับราชอาณาจักรไทยนั้น ตามคำสั่งจากรัฐบาลข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอทำหลักฐานว่า เราได้ตกลงกันตั้งต่อไปนี้ :

สิทธิหรือเอกสิทธิที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้แก่ภูวณายนอกในอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายระหว่างชาติแผนกคดีบุคคล และจะเพาะอย่างยิ่งอนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยเรื่องนี้ เป็นอันนับรวมอยู่ในสิทธิและเอกสิทธิซึ่งเนื่องมาจากอนุสัญญาหลายฝ่ายที่มีลักษณะทั่วไปซึ่งเนื่องด้วยสภาพ ไม่พึงใช้บทกำหนดซึ่งมีบทบัญญัติการให้ผลประโยชน์แห่งชาติพื้นเมืองหรือผลประโยชน์แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งบังคับ.

ข้าพเจ้าขอแสดง ๖ ล ๖.

(ลงนาม) ค. ส. เลคเนอร์.

(จาก นาย ค. ส. เลคเนอร์ ถึง หลวงประดิษฐมนูธรรม)

สถานทูตเนเธอร์แลนด์ส์,
กรุงเทพฯ,

๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านรัฐมนตรี,

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ส์กับราชอาณาจักรไทยนั้น ข้าพเจ้าขอแจ้งให้พณ ฯ ท่านทราบตามคำสั่งแห่งรัฐบาลของข้าพเจ้า ในข้อแถลงกึ่งต่อไปนี้ :

โดยที่ตามข้อ ๑๖๓ แห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญของเนเธอร์แลนด์ส์-อินเดียมีความว่า ให้ใช้ข้อระเบียบสำหรับชาวยุโรปแก่ผู้ที่มีเชื้อชาวยุโรปในเนเธอร์แลนด์ส์-อินเดีย ถ้าหากว่า ในประเทศของตน เป็นผู้ที่อยู่ในบังคับแห่งข้อบัญญัติว่าด้วยครอบครัวซึ่งอาศัยหลักการอย่างเดียวกันกับข้อบัญญัติว่าด้วยครอบครัวของเนเธอร์แลนด์ส์เป็นสำคัญ และโดยความเข้าใจว่า ข้อบัญญัติว่าด้วยครอบครัวแห่งประเทศไทยพึงถือได้ว่ามีลักษณะดังกล่าวแล้ว คนไทยในเนเธอร์แลนด์ส์-อินเดียจึงจะได้อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายและอำนาจศาลที่ใช้แก่ชาวยุโรป.

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะได้รับคำตอบรับของพณ ฯ ท่านสำหรับหนังสือฉบับนี้.

ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพ ฯ

(ลงนาม) ค. ส. เลคเนอร์

(จาก หลวงประดิษฐมนูธรรม ถึง นาย ค. ส. เลคเนอร์)

กระทรวงการต่างประเทศ,
วังสราญรมย์,

๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๘.

ท่านอัครราชทูต,

ข้าพเจ้าขอตอบรับจดหมายเหตุของ พล. ข. ท่านลงวันที่ซึ่งท่านได้แจ้งความมาให้ข้าพเจ้าทราบ ตามคำสั่งแห่งรัฐบาลของท่าน ดังต่อไปนี้:

“โดยที่ตามข้อ ๑๖๓ แห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญของเนเธอร์แลนด์-อินเดียมี่ความว่า ให้ใช้ข้อระเบียบสำหรับชาวยุโรปแก่ผู้ที่มีเชื้อชาวยุโรปในเนเธอร์แลนด์-อินเดี ถ้าหากว่า ในประเทศของตน เป็นผู้ที่อยู่ในบังคับแห่งข้อบัญญัติว่าด้วยครอบครัวซึ่งอาศัยหลักการอย่างเดียวกันกับข้อบัญญัติว่าด้วยครอบครัวของเนเธอร์แลนด์เป็นสำคัญ และโดยความเข้าใจว่า ข้อบัญญัติว่าด้วยครอบครัวแห่งประเทศไทยพึงถือได้ ว่ามีลักษณะดังกล่าวแล้ว คนไทยในเนเธอร์แลนด์-อินเดีจึงจะได้อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายและอำนาจศาลที่ใช้แก่ชาวยุโรป.”

ข้าพเจ้าขอแสดง ข. ล. ข.

(ลงนาม) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ โปรตุเกส

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับโปรตุเกส ซึ่งได้ลงนามกัน ณ ลิสบอน เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ มีบทในข้อ ๑๗ ว่าให้คงใช้อยู่เป็นเวลาห้าปีนับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน และ

โดยที่สัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ ลิสบอน เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ จึงเป็นอันใช้แต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป ประกาศมา ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) **พ.อ. พหลพลพยุหเสนา.**

นายกรัฐมนตรี.

(คำแปล)

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ โปรตุเกส

พระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งประเทศไทย

และ

ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกส,

มีความปรารถนาเท่าเทียมกัน ในอันจะยังความสัมพันธ์ทางไมตรีและความเข้าใจอันดีซึ่งมี
สืบเนื่องมาแต่ก่อนระหว่างรัฐทั้งสองและตระหนักว่า การนี้ไม่มีทางสำเร็จ ได้ดีกว่าที่จะตรวจแก้
บันทึสนธิสัญญาซึ่งได้ทำไว้แต่ก่อนระหว่างประเทศทั้งสอง,

จึงได้ตกลงดำเนินการตรวจแก้เช่นว่านี้ โดยอาศัยหลักแห่งการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน
หลักความเป็นธรรมและหลักคุณประโยชน์แก่กันและกัน,

และเพื่อการนี้ให้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มของแต่ละฝ่าย กล่าวคือ :

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งประเทศไทย :

พระพิทธานุภ อัครราชทูตไทย ณ ลิสบอน,

ฝ่าย พล.ว. ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกส :

พล.ว. ดร. อันโตนิโอ เต โอลิเวรา ซาลาซาร์ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ,

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า เป็นไปตาม
แบบที่ติและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้ :

ข้อ ๑.

จะให้มีสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิรันดร์ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐโปรตุเกส.

ข้อ ๒.

อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุลและเจ้าพนักงานหรือตัวแทนกงสุลอื่น ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและเมืองท่าแห่งอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ที่เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งภวระอื่น ๆ จะได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ก็ได้.

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและตัวแทนกงสุลดังกล่าวแล้วจะเข้าปฏิบัติงานการได้ ก็แต่โดยความเห็นชอบและความยินยอมแห่งรัฐบาลที่ตนถูกส่งไปประจำ.

โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องเป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะให้มีสิทธิที่จะใช้บันดาอำนาจและอุปโภคบันดาเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้หรือจะให้ได้ให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์แห่งประเทศและคนชาติของตน ซึ่งเป็นอันยอมรับนับถือว่ามีสิทธิในการตั้งถิ่นฐานในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ตามเงื่อนไขอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

ข้อ ๓.

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรมซึ่งมีกำเนิดและมีต้นทางมาจากสาธารณรัฐโปรตุเกส (โปรตุเกส เกาะใกล้เคียง คือ มาเดรา ปอร์โตสันโตและอาไซเรส) นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชีหมาย ก. ติดท้ายสนธิสัญญานี้ เมื่อนำเข้ามาในประเทศไทย จะไม่ถูกบังคับให้เสียอากรค่าธรรมนิยม ค่าธรรมนิยมเสริมหรือค่าภาระใด ๆ หรือให้ปฏิบัติตามข้อบังคับหรือแบบพิธีใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่บังคับหรือจะบังคับกับแก่ผลิตภัณฑ์ซึ่งมีกำเนิดและมีต้นทางมาจากประเทศภายนอกใด ๆ.

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรม ซึ่งมีกำเนิดมาจากอาณานิคมโปรตุเกสเมื่อนำเข้ามาในประเทศไทยจะได้รับผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งตราบเท่าที่อาณานิคมดังกล่าว

แล้วจะได้ให้ผลประติบัติแก่ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรมซึ่งมีกำเนิดมาจากประเทศไทย ซึ่งเป็นารอนุเคราะห์เท่ากับที่ให้แก่ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรมซึ่งมีกำเนิดมาจากประเทศต่างตัวอื่นใด.

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรม ซึ่งมีกำเนิดและมีต้นทางมาจากประเทศไทย (นอกจากที่ระบุไว้ในบัญญัติหมาย ข. ทิตท้ายสนธิสัญญา) เมื่อนำเข้ามาในโปรตุเกส รวมทั้งเกาะใกล้เคียงคือ มาเตรา ปอร์โตสันโต และอาโซเรสนั้น จะไม่ถูกบังคับให้เสียอากร ค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมเสริมหรือค่าภาระใด ๆ หรือให้ปฏิบัติตามข้อบังคับหรือแบบพิธีใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่บังคับหรือจะได้บังคับแก่ผลิตภัณฑ์ซึ่งมีกำเนิดและมีต้นทางมาจากประเทศภายนอกใด ๆ.

เป็นที่เข้าใจโดยชัดแจ้งว่า พิกัดอัตราศุลกากรซึ่งใช้แก่ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรมของอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายที่นำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้จัดให้เป็นระเบียบโดยกฎหมายภายในแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

ข้อ ๔.

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรมซึ่งนำออกจากอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย (เว้นแต่อาณาเขตต์โปรตุเกสพื้นทะเล) อันมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น เมื่อนำออก จะไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งอากร ค่าธรรมเนียมหรือค่าภาระใด ๆ หรือการปฏิบัติตามข้อบังคับหรือแบบพิธีใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่ใช้แก่ผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกันซึ่งมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์แห่งประเทศอื่นใด.

รัฐบาลไทยจะได้ขยายผลประติบัติอย่างเดียวกันนี้ไปถึงสินค้าซึ่งนำออกไปยังอาณานิคมโปรตุเกสเป็นปลายทางตราบเท่าที่ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรมซึ่งนำออกจากอาณานิคมเหล่านี้ไปยังประเทศไทยเป็นปลายทางจะไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งอากร ค่าธรรมเนียมหรือค่าภาระใด ๆ หรือการปฏิบัติตามข้อบังคับหรือแบบพิธีใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่ใช้แก่ผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกันซึ่งมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์แห่งประเทศอื่นใด.

ข้อ ๕.

ในส่วนบันทึกสนธิสัญญาที่ได้กล่าวไว้หรือมิได้กล่าวไว้ในสนธิสัญญานี้ อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับสัญญาจะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับเอกสิทธิ ความอนุเคราะห์หรืออาณาประโยชน์ใด ๆ ซึ่งให้หรือจะให้ได้ให้แก่ประเทศอื่นใดเกี่ยวกับการนำกลับออกไป การผ่านแดน การคลังสินค้า การถ่ายเรือแห่งสินค้าและการปฏิบัติตามพิธีการศุลกากรเนื่องในการนั้น ๆ ตลอดจนเกี่ยวกับอากรและค่าธรรมเนียมเนื่องด้วยการกระทำต่าง ๆ ดังกล่าวมา กับทั้งในส่วนข้อบังคับ แบบพิธีและค่าภาระในการดำเนินการศุลกากรด้วย.

ข้อ ๖.

อัครราชทูตผู้ทำสัญญารับสัญญาว่า จะถ้อยทีถ้อยยอมให้ผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งในการที่บังพวngที่เกี่ยวกับอากร ค่าธรรมเนียมและภาษีภายใน จะเป็นชนิดใดก็ตาม ภาษีการบริโภคอากรหรือค่าธรรมเนียมแห่งการผูกขาด ขนอน สรรพสามิต อากรแสตมป์ กับทั้งในส่วนวิธีการเก็บอากร ค่าธรรมเนียมหรือภาษีเหล่านี้ด้วย.

ข้อ ๗.

ในกรณีที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้ทราบการเพิ่มอากรหรือข้อจำกัดหรือข้อห้ามการนำเข้าซึ่งอยู่ในสภาพที่จะทำให้ออกทางกฎหมายในอันจะนำสินค้าเข้าออกเปลี่ยนแปลงไปอย่างลึกซึ้ง ภาคอีกฝ่ายหนึ่งจะร้องขอให้เปิดการเจรจาโดยทันทีก็ได้ และถ้าการเจรจาเช่นว่านี้ไม่ถึงที่สุดภายในกำหนดหนึ่งเดือน จะจัดการอย่างใดซึ่งเห็นว่าควรแก่เหตุ ก็ได้.

ข้อ ๘.

ปลาซาร์ดิน (คลูเปา ปัสคาร์ตุส) บันจุกาชนะแห่งโปรตุเกส เมื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักรไทย จะไม่ถูกบังคับให้เสียศุลกากรสูงกว่าที่ใช้บังคับแก่ปลาบันจุกาชนะที่จัดทำด้วยปลาชนิดคลูเปา สปรัตตุส (บรีสลิง) หรือคลูเปา ฮาเร็งกุต (ลีลต์).

รัฐบาลไทยยอมรับนับถือว่า คำแสดงชื่อ “ปอร์โต” และ “มาเตรี” และคำแสดงชื่อผสม เนื่องมาจากการใช้ชื่อเหล่านี้ ไม่ว่าจะในรูปเดิม หรือที่แปลขึ้น (ปอร์ต โอปอร์โต คำอังกฤษว่า ปอร์ตไวน์ คำเนเธอร์แลนด์ส์ว่า ปอร์ตเวิน ฯลฯ หรือมาเตรี คำอังกฤษว่า มาเตรไวน์ คำเยอรมันว่า มาเตรไวน์ คำเนเธอร์แลนด์ส์ว่า มาเตรเวิน ฯลฯ) กับทั้งคำแสดงชื่อ “โมสคาเทล เด เซตูบัล” และ “คาร์คาเวลอส” เป็นเครื่องหมายภูมิภาคหรือชื่อถิ่นกำเนิดซึ่งได้รับความคุ้มครองโดยถูกต้อง ในโปรตุเกสและเป็นชื่อเพียงเฉพาะเหล่าสุราองุ่นซึ่งผลิตในภูมิภาคโปรตุเกส คือ คูโร เกาะมาเตรา เซตูบัล และ คาร์คาเวลอส แล้วแต่กรณี.

รัฐบาลไทยรับสัญญาว่า จะจัดการที่จำเป็นเพื่อปราบปรามการเหล่านี้ในอาณาเขตไทย คือ การนำเข้า การเก็บคลังสินค้า (ไม่ว่าคลังสินค้าศุลกากร หรือคลังสินค้าทัณฑ์บนหรืออิสระ) การจัดทำ การนำออก การหมุนเวียน การเสนอเพื่อขายและการขายเหล้าองุ่นซึ่งมีคำแสดงชื่อเหล่านี้เมื่อมิได้มีกำเนิดมาจากภูมิภาคโปรตุเกส คือ คูโร เกาะมาเตรา เซตูบัล และ คาร์คาเวลอส และมิได้นำออกโดยทางเมืองท่าตั้งต่อไปนี้ คือ เหล้าปอร์โตโดยทางสันดอนแห่งคูโร และเมืองท่า เลโซเอส เหล้ามาเตราโดยทางเมืองท่าฟุนซัล เหล้าโมสคาเทล เด เซตูบัลโดยทางเมืองท่าลิสบอน หรือเซตูบัล และเหล้าคาร์คาเวลอสโดยทางเมืองท่าลิสบอน.

ความแท้จริงแห่งเหล้าองุ่นเหล่านี้ จะต้องพิสูจน์หลักฐานด้วยหนังสือสำคัญถิ่นกำเนิดซึ่งเจ้าหน้าที่โปรตุเกสผู้มีอำนาจได้ออกให้และจำต้องนำแสดงเพื่อการนำเข้ามาในประเทศไทย.

การปราบปรามการละเมิดต่อบทแห่งข้อนี้ จะได้กระทำโดยการยึด หรือการทำให้ใช้ประโยชน์ไม่ได้หรือบดทวงโทษอื่นใดที่เหมาะสม แม้ถึงว่าจะได้บังคับกำเนิดอันแท้จริงของผลิตภัณฑ์ไว้หรือมีคำแก้ไขที่จำกัดไว้บางอย่างเช่นคำว่า “ชนิด” “แบบ” “ทำนอง” “คู่แข่ง” หรือ การแสดงภูมิภาคอย่างอื่น โดยชัดแจ้งหรือโดยทางอื่นก็ตาม ด้วยจะต้องห้ามเครื่องหมาย บ้ายหรือ การขีดเขียนหึ่งปวงซึ่งอาจชักจูงผู้ซื้อให้หลงผิดไปหรืออาจทำให้เกิดความสับสนในใจว่าเหล้าองุ่นที่ชื่อนั้นมีถิ่นกำเนิดอันแท้จริงมาจากที่ใดแน่.

บทลงโทษอย่างเดียวกันนี้ จะได้ใช้แก่วิธิตำเนินการทั้งปวงอันจะนำมาซึ่งการเสนอเพื่อขายเหล้าสุราอุ้งซึ่งมีสิทธิใช้ชื่อถิ่นกำเนิดตามข้อกำหนดในข้อนี้ และซึ่งสถานะความบริสุทธิ์เมื่อนำเข้ามาได้ถูกแปลงไปด้วยการเติมน้ำหรือเหล้าอุ้งอื่น ๆ.

บทลงโทษดังกล่าวแล้ว จะได้ใช้เมื่อฝ่ายปกครองร้องขอ หรือเมื่อพนักงานอัยการฟ้อง หรือเมื่อมีคำร้องทุกข์จากผู้มีส่วนได้เสียจะเป็นบุคคลเอกชน เศรษฐกิจสังคม หรือสังคมซึ่งเป็นคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก็ตาม.

บทข้างบนนี้ จะได้ใช้แก่เหล้าสุราอุ้งซึ่งมีเครื่องหมายว่า “เอกสเตรมาคูรา” และส่งมาโดยทางเมืองท่าลิสบอน ในเมื่อจะได้บันทึกเขตต์ภูมิภาคีเพาะปลูกอุ้งอันเป็นถิ่นกำเนิดแห่งเหล้านั้นและจะได้ให้การนำออกแห่งเหล้าอันอยู่ในบังคับแห่งข้อบังคับและหลักประกันอย่างเดียวกันกับที่ใช้อยู่ในโปรตุเกสสำหรับเหล้าอุ้งที่ระบุไว้ในวรรคแรกแห่งข้อนี้.

รัฐบาลโปรตุเกสจะได้ให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกัน ในโปรตุเกสและในเกาะใกล้เคียงแก่ชื่อภูมิศาสตร์แห่งถิ่นกำเนิดสินค้าไทยซึ่งจะได้ยอมรับนับถือตามเงื่อนไขอย่างเดียวกัน.

ข้อ ๑๐.

เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งมีกำเนิดมาจากอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง จะไม่ต้องถูกบังคับให้เสียอากรการนำเข้า ค่าธรรมเนียมภายในหรือถูกบังคับด้วยการเลือกประติบัติอย่างหนึ่งอย่างใดนอกจากหรือยิ่งกว่าที่ใช้หรือจะได้ใช้แก่เครื่องดื่มต่างตัวซึ่งมีส่วนแอลกอฮอล์อย่างเดียวกันไม่ว่าเครื่องดื่มที่กล่าวหลังนี้จะมีถิ่นกำเนิด ต้นทางหรือชื่ออย่างไรก็ตาม.

ข้อ ๑๑.

การรุกรการเดินเรือของประเทศไทย ตลอดจนเรือไทย คนโดยสารและของบนทุกในเรือนั้น ๆ จะไม่ถูกบังคับในโปรตุเกส เกาะใกล้เคียง และอาณานิคมโปรตุเกสให้เสียอากรหรือค่าภาระตั้งบังคับใด ๆ หรือให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือข้อกำหนดใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่บังคับหรือจะได้บังคับแก่เรือแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์และคนโดยสารและของบนทุกในเรือนั้น ๆ.

ผลประติบัตยอย่างเดียวกันนี้ในประเทศไทย จะทำให้แก่การบูรณะการเดินเรือและเรือไปรตุกุส ตลอดจนคนโดยสารและของบนทุกในเรือนั้น ๆ ด้วย.

เป็นที่เข้าใจกันว่า บทแห่งข้อนี้ไม่เป็นอันใช้แก่:

- ก) กฎหมายพิเศษเกี่ยวกับพณิชานวิแห่งชาติซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการสร้างเรือใหม่และการประกอบการเดินเรือโดยให้เบี่ยเกื้อกูลและความสะดวกพิเศษอื่น ๆ;
- ข) ความอนุเคราะห์ที่ให้แก่สมาคมกสิพการเดินเรือ;
- ค) การปฏิบัติการเจ้าท่าทะเลในเมืองท่า ชายหาดและที่ทอด การเจ้าท่าทะเลนั้นรวมทั้งการลากจูง การนำร่อง การช่วยเหลือและช่วยกู้ทางทะเล;
- ง) การไปมาค้าขายระหว่างเมืองท่าซึ่งตั้งอยู่ในอาณาเขตต์ของอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย รวมทั้งอาณานิคมด้วย การไปมาค้าขายดังกล่าวแล้ว ให้คงอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายที่ใช้อยู่หรือที่จะได้ใช้ต่อไปในประเทศทั้งสองแต่ละฝ่าย แล้วแต่กรณี;
- จ) การประกอบการประมงในน่านน้ำแห่งอาณาเขตต์และแห่งชาติของอัครภาคีผู้ทำสัญญา.

ข้อ ๑๒.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะตั้งบังคับต้งกันได้ คือ เพื่อพิสูจนหลักฐานถิ่นกำเนิดแห่งผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามานั้น ให้ผู้นำเข้ามายื่นหนังสือสำคัญถิ่นกำเนิดแสดงว่าสิ่งของที่นำเข้ามานั้นเป็นผลิตภัณฑ์หรือประดิษฐกรรมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง หรือแสดงว่าจะต้องถือว่าเป็นเช่นนั้นเพราะได้มีการแปลงรูปซึ่งได้กระทำในประเทศที่เป็นต้นทาง.

สัญชาติแห่งสินค้านั้น หากว่ามีกรณีที่จะต้องพิสูจน ก็ให้พิสูจนโดยหนังสือสำคัญถิ่นกำเนิดซึ่งออกให้โดยเจ้าหน้าที่หรือองค์การที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ออกหนังสือสำคัญเช่นนั้นได้ การยื่นหนังสือสำคัญที่วั้น แต่ละประเทศจะร้องขอให้กระทำเพื่อการตรวจมอบทางศุลกากรแห่งบ้านดาผลิตภัณฑ์ซึ่งการนำเข้ามาในอีกประเทศหนึ่งจะต้องอยู่ในบังคับแห่งระบอบการออกหนังสืออนุญาตหรือส่วนกำหนด ก็ได้ รัฐบาลของประเทศถิ่นกำเนิดสินค้าจะได้แจ้งแก่รัฐบาลของประเทศที่ปลายทางให้ทราบว่ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แต่ละฝ่ายนั้น ผู้ใดเป็น

เจ้าหน้าที่หรือองค์การผู้มีอำนาจที่จะรับรองถิ่นกำเนิดสินค้านั้น ๆ และจะได้ให้รัฐบาลของประเทศที่กล่าวหลังนี้ได้รับตัวแบบหนังสือสำคัญซึ่งใช้สำหรับผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท.

รัฐบาลของประเทศที่เป็นปลายทางย่อมมีสิทธิที่จะบังคับให้มีการประทับตราตรวจหนังสือสำคัญถิ่นกำเนิดโดยผู้แทนทางทูตหรือผู้แทนฝ่ายกงสุลของตนหรือโดยบุคคลหรือองค์การใด ๆ ซึ่งตนได้มอบให้กระทำ การประทับตราตรวจนี้จะทำให้เปล่าสำหรับผลิตภัณฑ์ซึ่งการนำเข้าถูกบังคับให้มีใบอนุญาต หรือให้มีหนังสืออนุญาตที่เสียค่าธรรมเนียมพิเศษ.

ข้อ ๑๓.

ผู้เดินทางค้าขายซึ่งมีบัตรประจำตนที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศถิ่นกำเนิดสินค้าได้ออกให้ จะได้อุปโภคสิทธิและอาณาประโยชน์อย่างเดียวกันกับผู้เดินทางค้าขายแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งในการท่งปวงและจะเพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับการนำสินค้าตัวอย่างสินค้าที่มากับตนเข้าและออก.

ข้อ ๑๔.

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครราชทูตผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดแห่งสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันกระทบ ใช้แทนหรือแก้ไขกฎหมาย กฎและข้อบังคับว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้า การสำรวจและความมั่นคงสาธารณะซึ่งใช้อยู่หรือจะได้อตราขึ้นในประเทศทั้งสองแต่ละฝ่ายด้วยประการใด ๆ ถ้าหากว่าไม่เป็นการเสื่อมผลประตติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งในส่วนคนชาติแห่งชาติอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อ ๑๕.

ผลประตติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งที่บัญญัติไว้ในข้อก่อน ๆ นั้นจะไม่รวมถึง :

ก) เอกสิทธิที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้หรือจะได้ให้เพื่อให้ความสะดวกแก่การไปมาค้าขายชายแดนกับประเทศแดนต่อแดน;

ข) อาณาประโยชน์ที่ให้ หรือจะได้ให้แก่รัฐแดนต่อแดนเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่ไม่มีการคมนาคมกับทะเล;

ค) ระบอบพิเศษซึ่งโปรตุเกสได้ตั้งขึ้น หรือจะตั้งขึ้น โดยมีความตกลงจะเพาะกับ สเปนหรือเบรซิล;

ง) บันตาระบอบพิเศษซึ่งอัครภคิผู้ทำสัญญาได้ตั้งขึ้นหรือจะตั้งขึ้น ในเรื่องพิกัต์ อัคราตุลการสำหรับการนำเข้าอันมีต้นทางมาจากอาณาเขตต์พื้นทะเลเลขของตนหรือสำหรับการนำ ออกอันมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์เหล่านี้;

จ) สิทธิและเอกสิทธิที่ให้แก่รัฐอื่นรัฐเดียวหรือหลายรัฐโดยอาศัยความตามสหภาพ ตูลการ.

ข้อ ๑๖.

สนธิสัญญานี้จะได้มีผลในประเทศไทยและในส่วนที่เกี่ยวกับโปรตุเกส จะได้มีผลใน ประเทศเมืองหลวง ในเกาะใกล้เคียง (เกาะมาเตรา ปอร์ โตสัน โตและอาไซเรส) จะใช้แก่อาณา นิคมโปรตุเกส ก็ต่อเมื่อโปรตุเกสแสดงให้ประเทศไทยทราบความประสงค์ที่จะให้ใช้บทแห่งสนธิ สัญญานี้แก่อาณานิคมของตน จะเป็นแคว้นเดียวหรือหลายแคว้นก็ตาม.

ข้อ ๑๗.

สนธิสัญญานี้ทำเป็นภาษาฝรั่งเศส.

สนธิสัญญานี้จะไว้รับสัตยาบันและให้คง ใช้อยู่เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน ซึ่งจะได้กระทำกัน ณ ลิสบอนหรือกรุงเทพ ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะทำได้ ถ้าสิบสองเดือนก่อนสิ้น กำหนดห้าปีที่ว่านี้ อัครภคิผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้แจ้งเจตนาเลิกสนธิสัญญาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง สนธิสัญญานี้จะได้เป็นข้อผูกพันต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่อัครภคิผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้บอกเลิก.

เป็นที่เข้าใจกันว่า การบอกเลิกเช่นว่านี้จะไม่มีผลสิ้นสนธิสัญญาฉบับ ค.ศ. ๑๘๒๕ ซึ่ง ประเทศไทยได้บอกเลิกเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๓๖.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราสนธิสัญญานี้ ไว้เป็นสำคัญ.

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณะ ลิสบอน เมื่อวันที่สอง เดือนที่สี่ พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบเอ็ด ตรงกับวันที่สอง เดือนกรกฎาคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบแปด.

(ลงนามและประทับตรา) **พระพิทธานุกร.**

(ลงนามและประทับตรา) **อันโตนิโอ เด โอลิเวรา ซาลาซาร์.**

๒๐๕

บัญชี ก.

บัญชีผลิตภัณฑ์โปรตุเกสซึ่งยกเว้นจากผลประติบัติ
แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์นี้.

พิกัดอัตราไทย เลขที่	รายการสินค้า
๖	เนยเหลว
๔๙	ครึ่งที่เคี้ยวแล้ว ทั้งที่บริสุทธ์และไม่บริสุทธ์
๗๗	น้ำมันเชื้อเพลิงหนักสำหรับใช้ในเตาหม้อน้ำ และเครื่องยนตร์
๗๘	น้ำมันแรวใช้หยอดเครื่อง
๑๐๒	เครื่องซีตไฟและส่วนควบ คือ : ก) เครื่องซีตไฟมีเครื่องครบแล้ว (ทั้งที่มี และไม่มีหินเหล็กไฟ) ข) ส่วนควบ เว้นไว้แต่หินเหล็กไฟ
๑๒๔	รถลากของ (แทรกเตอร์)
๑๔๘	ขวดและหม้อเก็บของร้อนหรือเย็น

บัญชี ข.

บัญชีผลิตภัณฑ์ไทยซึ่งยกเว้นจากผลประติบัติ
แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์

พิกัดอัตราโปรตุเกส เลขที่	รายการสินค้า
๓	แกะ
๔	ม้าตัวผู้
๕	ม้าตัวเมีย
๖๑๔	โซโคเล็ต
๖๑๕	อาหารบันจุงาชนะ: ปลา
๖๓๔	น้ำมันสัตว์น้ำทะเลมีไฮโดรเจน
๖๔๕	น้ำส้ม
๗๒๔	รถลากของ (แทรกเตอร์) และเครื่องจักร เคลื่อนที่ (โลโคโมบิล)

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ว่าด้วยการจำเรือสัมพันธไมตรีและต่างเคาพ บูรณาภาพอาณาเขตต์แห่งกันและกัน

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นว่าด้วยการจำเรือสัมพันธไมตรีและต่างเคาพบูรณาภาพอาณาเขตต์แห่งกันและกัน ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๓ มีบทในข้อ ๕ ว่าให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และ

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่าย ได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ จึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พินุลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(คำแปล)

สนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น

ว่าด้วยการจำเรือสัมพันธไมตรีและต่างเคารพ

บูรณาภาพอาณาเขตต์แห่งกันและกัน

สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยและสมเด็จพระราชาธิบดี พระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น

มีพระราชประสงค์จริงจังก่่าเทียมกัน ในอันจะยืนยันและยังความผูกมิตรภาพ ซึ่งมีสืบเนื่องมาในระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ให้แข็งแรงยิ่งขึ้น และ

ทรงตระหนักว่า สันติภาพและเสถียรภาพแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกเป็นกิจเกี่ยวข้องร่วมกันแห่งรัฐทั้งสอง

จึงได้ทรงตกลงทำสนธิสัญญา และเพื่อการนี้ ได้ทรงตั้งผู้มีอำนาจเต็ม คือ

ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย

พระยาศรีเสนา ประถมภรณ์มงกุฎไทย อัครราชทูตประจำพระราชสำนักสมเด็จพระราชาธิบดี พระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น

ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น

ฮาชิโร อาริตา สโยซันมิ กยอกุยิตซึ ซึนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แห่งสมเด็จพระราชาธิบดี พระจักรพรรดิ

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า เป็นไปตามแบบที่ติดและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

๒๑๓

ข้อ ๑

อัครภาคีผู้ทำสัญญาต่างจะเคารพบูรณภาพอาณาเขตต์แห่งกันและกัน และในที่นี้ ยืนยัน
สันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิรันดรที่มีอยู่ระหว่างกัน

ข้อ ๒

อัครภาคีผู้ทำสัญญาต่างจะรักษาไว้ซึ่งการติดต่อกันฉันมิตร เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร
และปรึกษาหารือกันในปัญหาข้อหนึ่งข้อใดเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมกันอันจะพึงมีขึ้น

ข้อ ๓

ในกรณีที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกอาณานิคมภายนอกใด ๆ จะเป็นประเทศเดียว
หรือหลายประเทศโจมตีภาคีอีกฝ่ายหนึ่งรับรองว่าจะไม่ให้ความช่วยเหลือหรือความช่วยเหลือแก่
อาณานิคมที่กล่าวนั้น เป็นการปฏิบัติต่อภาคีฝ่ายที่ถูกโจมตี

ข้อ ๔

สนธิสัญญานี้จะได้รับสัตยาบันและจะได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ กรุงเพท ฯ โดยเร็ว
ที่สุดที่จะเป็นไปได้

ข้อ ๕

สนธิสัญญานี้ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และให้คงใช้อยู่เป็น
กำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ว่านั้น

ในกรณีที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้บอกกล่าวเจตนาที่จะเลิกสนธิสัญญาแก่อีก
ฝ่ายหนึ่งหกเดือนก่อนสิ้นกำหนดเวลาห้าปีดังกล่าวแล้ว สนธิสัญญานี้จะยังคงใช้อยู่ต่อไปจนกว่า
จะสิ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ภาคีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้ให้คำบอกกล่าวเช่นนั้น

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มของแต่ละฝ่ายได้ลงนาม และประทับตราสนธิสัญญา
นี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ สิบสอง เดือนที่ สาม พุทธศักราชสองพัน
สี่ร้อยแปดสิบสาม ตรงกับวันที่สิบสอง เดือนที่หก ปีชโยวาที่สิบห้า และวันที่สิบสอง มิถุนายน
คริสตศักราช พันเก้าร้อยสี่สิบ

(ลงนามและประทับตรา) พระยาศรีเสนา

(ลงนามและประทับตรา) ฮาชิโร อาริตา

ประกาศ

ใช้กติกาสัญญาไม่รุกรานกันระหว่าง ประเทศไทยกับสหราชอาณาจักรแห่ง บริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่กติกาสัญญาไม่รุกรานกันระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเพทฯ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๓ มีบทในข้อ ๖ ว่าให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และ

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่าย ได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเพทฯ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓

ฉะนั้น กติกาสัญญานี้ จึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

กติกาสัญญาไม่รุกรานกัน

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ สหราชอาณาจักร

แห่งบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ

สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย และสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย (ต่อไปจะได้อ้างถึงพระองค์ว่า สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ) มีพระราชประสงค์ที่จะจัดประกันสันติภาพ และทรงตระหนักว่า เป็นอันชอบด้วยประโยชน์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายที่จะยังความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองให้ดีขึ้นและเจริญขึ้น

ทรงคำนึงถึงข้อมั่นสัญญาระหว่างประเทศที่ได้ทรงรับรองไว้แต่ก่อน ซึ่งทรงแถลงว่า ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเจริญความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในทางสันติภาพ และไม่ขัดกับสนธิสัญญา

มีพระราชประสงค์ที่จะยืนยัน และเท่าที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน จะปฏิบัติให้เป็นผลตามกติกาสัญญาทั่วไปเพื่อสละสงครามฉบับวันที่ ๒๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๘

จึงได้ทรงตกลงทำสนธิสัญญาเพื่อการนี้ และได้ทรงตั้งผู้อำนาจเต็ม คือ

ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย

นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของพระองค์

ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพันทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย

สำหรับสหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ

เซอร์ โจไซอาห์ ครอสมบี เค. บี. อี., ซี. ไอ. อี., อัครราชทูตของพระองค์ และ
กรุงเทพฯ

ผู้ซึ่ง เมื่อ ได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า เป็นไปตามแบบที่ตีและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับรองว่า จะไม่หันเข้ากระทำการสงครามหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการใช้กำลังหรือรุกรานต่ออีกฝ่ายหนึ่งในกรณีใด ๆ เลย ไม่ว่าโดยลำพัง หรือโดยร่วมกับอาณาภพภายนอกประเทศหนึ่งหรือมากกว่าประเทศหนึ่งก็ตาม และจะเคารพต่อบุรณภาพแห่งอาณาเขตต์ของอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๒.

ถ้าอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกอาณาภพภายนอกประเทศหนึ่งหรือมากกว่าประเทศหนึ่ง กระทำการอันเป็นการสงครามหรือรุกราน อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งรับรองว่าจะไม่ให้ความช่วยเหลือหรือความช่วยเหลือทางตรงหรือทางอ้อมแก่ผู้รุกราน จะเป็นประเทศเดียวหรือหลายประเทศก็ตาม ตลอดเวลาที่ใช้สนธิสัญญา

ถ้าอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำการอันเป็นการสงครามหรือรุกรานต่ออาณาภพภายนอก อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะ ได้มีสิทธิที่จะบอกเลิกสนธิสัญญานี้ทันทีโดยไม่ต้องบอกล่วงหน้า

ข้อ ๓.

ข้อมั่นสัญญาที่ระบุไว้ในข้อ ๑ และข้อ ๒ นั้น จะไม่จำกัดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิทธิและข้อผูกพัน ซึ่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอยู่ เนื่องจากความตกลงซึ่งได้ทำไว้ก่อนเริ่มใช้สนธิสัญญานี้แต่อย่างใด และอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายตกลงไว้ในที่นี้ว่าไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งความตกลงใด ๆ ซึ่งมีผลผูกพันให้เข้ามามีส่วนในการกระทำการอันเป็นการสงครามหรือรุกราน ซึ่งอาณาภพภายนอกเป็นผู้กระทำต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๔.

บทสนธิสัญญา^{นี้} ไม่ให้ถือว่ากระทบต่อสิทธิและข้อมูลพัน ซึ่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญามีอยู่ตาม กติกาแห่งสนธิสัญญาแต่อย่างใด

ข้อ ๕.

อัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับรองว่า จะเคารพต่ออธิปไตยหรืออาณา ซึ่งอัครราชทูตผู้ทำ สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีอยู่เหนืออาณาเขตต์ของฝ่ายนั้นทุกประการ และจะไม่แทรกแซงในการภายใน แห่งอาณาเขตต์นั้น ๆ แต่อย่างใด และจะเว้นกระทำการใด ๆ อันคำนวณที่จะก่อให้เกิด หรือช่วย การปลุกปั่น การเผยแพร่หรือการพยายามแทรกแซงใด ๆ ซึ่งปองร้ายต่อบรรณภาพแห่งอาณาเขตต์ ใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือมีความมุ่งหมายที่จะทำการเปลี่ยนแปลงรูปการปกครองแห่งอาณาเขตต์ ใด ๆ เช่นว่านั้นโดยใช้กำลังบังคับ

ข้อ ๖.

สนธิสัญญา^{นี้} ซึ่งตัวบทภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอันสมบูรณ์เท่าเทียมกันนั้น จะได้ รับสัตยาบัน และได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ กรุงเทพมหานคร ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ สนธิ สัญญา^{นี้} ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และให้คงใช้อยู่เป็นกำหนดเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแจ้งเจตนาต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ในอันจะเลิกสนธิ สัญญา การแจ้งความที่^{นี้}ไม่ให้กระทำในกรณีใด ๆ ก่อนสิ้นกำหนดห้าปี หลังจากวันที่เริ่มใช้ สนธิสัญญา^{นี้}

เพื่อเป็นพยานแก่การ^{นี้} ผู้มีอำนาจเต็มดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ได้ลงนามและประทับ ตราสนธิสัญญา^{นี้} ไว้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณ กรุงเทพมหานคร ฯ เมื่อวันที่สิบสอง เดือนที่สาม พุทธศักราชสองพัน สี่ร้อยแปดสิบสาม ตรงกับวันที่สิบสอง เดือนมิถุนายน คริสต์ศักราชพันเก้าร้อยสี่สิบ

(ลงนามและประทับตรา) **พิบูลสงคราม.**

(ลงนามและประทับตรา) **เจ. ครอสบี.**

ประกาศ

ใช้ความตกลงว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางทูต ทางพาณิชย์

และทางกงสุล

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ สหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่ได้มีการแลกเปลี่ยนจดหมายเหตุว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางทูต ทางพาณิชย์ และทางกงสุล ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์ ระหว่างอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน กับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งสหภาพฯ ณ กรุงมอสโก เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ และ

โดยที่จดหมายเหตุฉบับนี้มีความว่า ให้เจริญความสัมพันธ์ทางทูต ทางพาณิชย์และทางกงสุลระหว่างประเทศไทยกับสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์ ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนกัน

ฉะนั้น จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(คำแปล)

ความตกลงว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางทูต ทางพาณิชย์
และทางกงสุล
ระหว่าง

ประเทศไทย กับ สหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์*

(จดหมายเหตุจากอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน ถึงนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แห่ง
สหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์)

กรุงมอสโก วันที่ ๑๒ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๑

เรียน ท่านนายกรัฐมนตรี

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะเรียนท่าน ในนามแห่งรัฐบาลของข้าพเจ้าว่า รัฐบาลของราชอาณาจักรแห่งประเทศไทยได้ตกลงใจที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ทางทูต ทางพาณิชย์ และทางกงสุลโดยปรกติกับสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์ นับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนจดหมายเหตุนี้เป็นต้นไป

รัฐบาลของราชอาณาจักรแห่งประเทศไทยเชื่อว่า ความสัมพันธ์อันได้จัดให้มีขึ้นระหว่างประชากรแห่งประเทศของเราทั้งสองดังว่านี้ จะดำรงอยู่โดยฉันมิตรตลอดไป และจะส่งเสริมให้คงมีสันติภาพของสากลโลกอยู่เสมอ

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังท่านนายกรัฐมนตรี

พระประศาสน์พิทยายุทธ

อัครราชทูตไทย

* คำนับยังกันไม่พบ

(จดหมายเหตุจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แห่งสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์
ถึง อัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน)

กรุงมอสโก วันที่ ๑๒ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๑

เรียน ท่านอัครราชทูต

ข้าพเจ้าขอเรียนท่านด้วยความพอใจยิ่ง ในนามของรัฐบาลข้าพเจ้าว่า รัฐบาลแห่งสหภาพ
สาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์ ได้ตกลงใจที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ทางทูต ทางพาณิชย์ และ
ทางกงสุลโดยปรกติกับราชอาณาจักรแห่งประเทศไทย นับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนจดหมายเหตุนี้
เป็นต้นไป

รัฐบาลแห่งสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตโซเชลิสต์ก็มีความหวังด้วยความสัมพันธ์อันได้
จัดให้มีขึ้นระหว่างประชากรแห่งประเทศของเราทั้งสองตั้งแต่วันนี้จะดำรงอยู่โดยฉันทมิตรตลอดไป
และจะส่งเสริมให้คงมีสันติภาพของสากลโลกอยู่สืบไป

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างสูงมายังท่านอัครราชทูต

โมโลตอฟ

ประกาศ

ใช้อนุสัญญาสันติภาพและบันดาภาคผนวก

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ฝรั่งเศส

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่อนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ มีบทในข้อ ๑๒ ว่า ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป

โดยที่พิธีสารภาคผนวกอนุสัญญา ๓ ฉบับ ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ มีบทในตอนท้ายว่า ให้สัตยาบันพร้อมกันกับอนุสัญญา และให้เริ่มใช้พร้อมกันกับอนุสัญญาที่กล่าวข้างต้น และ

โดยที่สัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

ฉะนั้น อนุสัญญาและพิธีสารภาคผนวก ๓ ฉบับนี้ จึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นต้นไป

อนึ่ง มีหนังสือแลกเปลี่ยนประกอบอนุสัญญา ซึ่งพึงประกาศด้วย คือ

- (๑) หนังสือแลกเปลี่ยนตามความในข้อ ๒ ววรรค ๕ แห่งอนุสัญญาในเรื่องวัตันทายศรี
- (๒) หนังสือแลกเปลี่ยนตามความในข้อ ๕ อนุสอง แห่งอนุสัญญาว่าด้วยผลประติบัติเท่าเทียมกัน

ประกาศมา ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

อนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส

สมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยและประมุขแห่งรัฐฝรั่งเศส

โดยที่ได้สนองรับให้รัฐบาลญี่ปุ่นไกล่เกลี่ย เพื่อยังการบ่อนกนด้วยอาวุธซึ่งได้มีขึ้น ณ
เขตต์แดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศสให้ระงับถึงที่สุด

ยอมรับนับถือว่า จำเป็นดำเนินการปรับปรุงเขตต์แดนปัจจุบันระหว่างประเทศไทยกับ
อินโดจีนฝรั่งเศส เพื่อบ่อนกนมิให้มีการชกกันเกิดขึ้นอีก ณ เขตต์แดนนั้น และจำเป็นทำความ
ตกลงกันในวิธีการรักษาความสงบในเขตต์ชายแดน

มีความปรารถนาที่จะกลับสถาปนาสัมพันธไมตรีซึ่งมีสืบเนื่องมาระหว่างประเทศไทยกับ
ฝรั่งเศสโดยบริบูรณ์

จึงได้ตกลงทำอนุสัญญาเพื่อการนี้ และได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระราชาธิบดี พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรี และ
กระทรวงการต่างประเทศ

พระยาศรีเสนา อัครราชทูตของสมเด็จพระราชาธิบดีพระมหากษัตริย์แห่ง
ประเทศไทย ประจำประเทศญี่ปุ่น

นายนาวาอากาศเอก พระศิลปศาสตร์ทรม เสนาธิการทหารแห่งประเทศไทย

นายวนิช ปานะนนท์ อธิบดีกรมพาณิชย์

และ

ฝ่ายประมุขแห่งรัฐฝรั่งเศส

ม. ชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังรี เอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศญี่ปุ่น

ม. เรอเน โรแบง ผู้สำเร็จราชการอาณานิคมกติกติกต์

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกันและตรวจเห็นว่า เป็นไปตามแบบ
ที่ติและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

สัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศสเป็นอันกลับสถาปนาตามมูลฐานสารัตถ์สำคัญแห่งสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือ ฉบับวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗

ฉะนั้น จะได้มีการเจรจากันทางทูตโดยตรง ณ กรุงเพท ฯ โดยเร็วที่สุด เพื่อระงับันตราบัญหาที่ค้างอยู่เนื่องจากการขัดกันนั้นให้เสร็จสิ้นไป

ข้อ ๒.

เขตต์แดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส จะได้ปรับปรุงตั้งต่อไปนี้

จากเหนือลงมา เขตต์แดนจะได้เป็นไปตามแม่น้ำโขงตั้งแต่จุดที่รวมแห่งเขตต์แดนประเทศไทย อินโดจีนฝรั่งเศสและพม่า จนถึงจุดที่แม่น้ำโขงตัดเส้นขนานซีกที่สิบห้า (แผนที่ทบวงการภูมิศาสตร์แห่งอินโดจีน มาตราส่วน ๑:๕๐๐,๐๐๐)

ในตอนนั้นโดยตลอด เขตต์แดนได้แก่เส้นกลางร่องน้ำเดินเรือที่สำคัญยิ่ง แต่ทว่าเป็นที่ตกลงกันชัดแจ้งว่า เกาะโขงยังคงเป็นอาณาเขตต์อินโดจีนฝรั่งเศส ส่วนเกาะโขนตกเป็นของประเทศไทย

ต่อจากนั้นไปทางตะวันตก เขตต์แดนจะได้เป็นไปตามเส้นขนานซีกที่สิบห้า แล้วต่อไปทางใต้จะได้เป็นไปตามเส้นเที่ยงซึ่งผ่านจุดที่พรมแดนปัจจุบันระหว่างจังหวัดเสียมราฐกับจังหวัดพระตะบองจัตทะเลสาบ (ปากน้ำสึงกมบต)

ในตอนนั้นโดยตลอด หากว่ามีกรณี คณะกรรมการปักปันที่บัญญัติไว้ในข้อ ๔ จะได้พยายามประสานเขตต์แดนเข้ากับเส้นธรรมชาติหรือพรมแดนปกครองที่ใกล้เคียงกับเส้นเขตต์แดนตามที่นิยามไว้ข้างบนนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงความยากลำบากในทางปฏิบัติต่อไปเท่าที่จะทำได้

ในทะเลสาบ เขตต์แดนได้แก่เส้นโค้ง วงกลมรัศมีสี่สิบกิโลเมตร จากจุดที่พรมแดนปัจจุบันระหว่างจังหวัดเสียมราฐกับจังหวัดพระตะบองจัตทะเลสาบ (ปากน้ำสึงกมบต) ไปบรรจบจุดที่พรมแดนปัจจุบันระหว่างจังหวัดพระตะบองกับจังหวัดโพธิสัตว์จัตทะเลสาบ (ปากน้ำสึงตงนตรี)

ตลอดทั่วทะเลสาบ การเดินเรือและการจับสัตว์น้ำเป็นอันเสรีสำหรับคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่าย แต่ให้คุ้มครองเครื่องจับสัตว์น้ำคงที่ซึ่งตั้งอยู่ตามชายฝั่ง เป็นที่เข้าใจกันว่า

ตามเจตนารมณ์นี้ อัครภคิผู้ทำสัญญาจะได้จัดทำข้อบังคับร่วมกันว่าด้วยการสำรวจ การเดินเรือ และการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำทะเลสาบโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้

ต่อจากปากน้ำตึงคนตรีไปทางตะวันตกเฉียงใต้ เขตต์แดนใหม่จะได้เป็นไปตามพรมแดนปัจจุบันระหว่างจังหวัดพระตะบองกับจังหวัดโพธิสัตว์จนถึงจุดที่พรมแดนนี้ประสพกับเขตต์แดนปัจจุบันระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส (เขากูป) แล้วให้เป็นไปตามเขตต์แดนปัจจุบันนี้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงจนถึงทะเล

ข้อ ๓.

อาณาเขตต์ที่รวมอยู่ระหว่างเขตต์แดนปัจจุบันแห่งประเทศไทยและอินโดจีนฝรั่งเศสกับเส้นเขตต์แดนใหม่ตามที่นิยามไว้ในข้อ ๒ จะได้มีการถอนตัวออกไป และโอนกันตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในพิธีสารภาคผนวกแห่งอนุสัญญา (ภาคผนวก ๑)

ข้อ ๔.

การงานปักปันเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศสตามที่นิยามไว้ในข้อ ๒ นั้น ให้คณะกรรมการปักปันซึ่งจะได้จัดตั้งขึ้นภายในสัปดาห์หลังจากการใช้อนุสัญญานี้เป็นผู้กระทำ ทั้งในส่วนทางบกและส่วนทางแม่น้ำ แห่งเขตต์แดนดังกล่าวแล้ว และให้ดำเนินการงานให้เสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งปี

การจัดตั้งและการดำเนินงานแห่งคณะกรรมการดังกล่าวแล้ว มีบัญญัติไว้ในพิธีสารภาคผนวกแห่งอนุสัญญา (ภาคผนวก ๒)

ข้อ ๕.

บันคาอาณาเขตต์ที่โอนให้ จะได้รวมเข้าเป็นส่วนแห่งประเทศไทยตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้:-

๑. ให้ปลอดการทหารโดยตลอด เว้นแต่อาณาเขตต์ชายแดนแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นส่วนแห่งแคว้นลาวของฝรั่งเศสอยู่แต่ก่อน

๒. ในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้ามา การตั้งถิ่นฐาน และบันคาการรัฐรคนชาติฝรั่งเศส (พลเมือง คนในบังคับ และคนในอารักขาฝรั่งเศส) จะได้รับผลประติบัติ ตลอดทั่วอาณาเขตต์ดังกล่าวแล้ว เท่าเทียมกันทีเดียวกับผลประติบัติที่ให้แก่คนชาติไทย

เป็นที่เข้าใจกันว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับคนชาติฝรั่งเศสสิทธิที่ได้มาเนื่องจากสัมปทาน การผูกขาด และใบอนุญาตซึ่งมีอยู่ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ จะได้รับความคุ้มครองตลอดทั่วอาณาเขตต์ที่โอนให้

๓. รัฐบาลไทยจะอำนวยความสะดวกเต็มที่ให้แก่บัณฑิตที่บรรจुरาชอัญญูซึ่งมีอยู่ ณ ผังขวาแม่น้ำโขงตรงข้ามหลวงพระบาง และจะให้ความสะดวกทุกประการแก่ราชวงศ์หลวงพระบาง และพนักงานราชสำนักในอันจะรักษาและเยี่ยมเยียนที่บรรจอรู้อัญญูตั้งกล่าวแล้ว

ข้อ ๖.

ภายในเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพิธีสารภาคผนวกแห่งอนุสัญญา (ภาคผนวก ๓) ให้ใช้หลักต่อไปนี้เป็นกับแก่เขตต์ปลอดการทหารที่ตั้งขึ้นตามความในอนุ ๑ แห่งข้อก่อน คือ

๑. ในเขตต์ปลอดการทหาร ประเทศไทยจะบำรุงกำลังพลถืออาวุธได้ก็แต่กำลังตำรวจที่จำเป็นสำหรับรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของประชาชน

แต่ทว่า ประเทศไทยสงวนสิทธิที่จะเพิ่มกำลังตำรวจขึ้นได้ชั่วคราวเท่าที่จักจำเป็นสำหรับดำเนินการตำรวจพิเศษและทั้งสงวนอำนาจที่จะกระทำการขนส่งกองทหารและเครื่องสัมภาระในอาณาเขตต์ของตน ข้ามเขตต์ปลอดการทหารตามที่ต้องการสำหรับดำเนินการตำรวจในเขตต์แขวงใกล้เคียงหรือดำเนินการทหารต่อประเทศภายนอกอนุสัญญา

ในที่สุด ในเขตต์ปลอดการทหาร ประเทศไทยจะได้รับอำนาจให้พักอากาศยานทหารที่ไม่มีเครื่องอาวุธได้ทุกเมื่อ

๒. ในเขตต์ปลอดการทหาร ห้ามมิให้มีค่ายมั่น หรือสถานการทหาร หรือสนามบิน สำหรับใช้เฉพาะประโยชน์กองทัพ หรือมีคลังเก็บอาวุธ หรือกระสุนปืน หรือยุทธภัณฑ์เว้นแต่คลังเก็บเครื่องสัมภาระที่ใช้อยู่เสมอกับเชื้อเพลิงอันจำเป็นสำหรับอากาศยานทหารที่ไม่มีอาวุธ จึงจะมีได้

บันดาสถานที่พักอาศัยของกำลังตำรวจจะมีองค์การป้องกันซึ่งโดยปกติจำเป็นสำหรับความมั่นคงแห่งสถานที่นั้น ๆ ก็ได้

ข้อ ๓.

อัครราชทูตทำสัญญาตกลงกันยกเลิกเขตต์ปลอดการทหารซึ่งมีอยู่ทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขง ในตอนที่ลำแม่น้ำนั้นเป็นเขตต์แดนระหว่างประเทศไทยกับแคว้นลาวของฝรั่งเศส

ข้อ ๔.

ในขณะที่การโอนอธิปไตยเหนืออาณาเขตต์ซึ่งโอนให้แก่ประเทศไทยสำเร็จเด็ดขาดลง คนชาติฝรั่งเศสซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ในอาณาเขตต์นั้น ๆ จะได้สัญชาติไทยทีเดียว

แต่ทว่า ภายในเวลาหนึ่งปีหลังจากการโอนอธิปไตยที่สำเร็จเด็ดขาดลงนั้น คนชาติฝรั่งเศสอาจเลือกเอาสัญชาติฝรั่งเศสได้

การเลือกเช่นว่านี้ ให้กระทำโดยวิธีต่อไปนี้

๑. ส่วนพลเมืองฝรั่งเศส ให้ทำคำแถลงต่อเจ้าหน้าที่ปกครองผู้มีอำนาจ
๒. ส่วนคนในบังคับและคนในอารักขาฝรั่งเศส ให้โอนภูมิลำเนาไปอยู่ในอาณาเขตต์ฝรั่งเศส

ประเทศไทยจะไม่ทำการขัดขวางด้วยประการใด ๆ โดยมีเหตุผลประการใดก็ตาม ต่อการที่คนในบังคับและคนในอารักขาฝรั่งเศสตั้งกล่าวแล้วจะถอนตัวออกไป หรือจะกลับเข้ามา หากว่ามีกรณี โดยจะเพาะอย่างยิ่งก่อนที่จะออกไปนั้นจะจำหน่ายสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ได้โดยเสรีและจะขนสังหาริมทรัพย์ทุกชนิด ปุสสัตว์ ผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม เงินตรา หรือธนาคารบัตรของตนไปกับตัว หรือให้ขนส่งไปก็ได้ โดยไม่ต้องเสียศุลกากร ถึงอย่างไรก็ดี จะรักษากรรมสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ของตนในอาณาเขตต์ที่รวมเข้ากับประเทศไทยไว้ ก็ได้

ข้อ ๕.

ประเทศไทยและฝรั่งเศสตกลงกันสละเด็ดขาดการเรียกร้องใด ๆ ในเรื่องการเงินระหว่างรัฐต่อรัฐ เนื่องจากการโอนอาณาเขตต์ตั้งที่บัญญัติไว้ในข้อ ๒ ทั้งนี้ โดยประเทศไทยใช้เงินให้แก่ฝรั่งเศสเป็นจำนวนหกล้านเบียดสตอรินโตจิ้น การใช้เงินจำนวนนี้ ให้แบ่งใช้เป็นส่วนเท่า ๆ กัน มีกำหนดเป็นหกปี นับแต่วันใช้อनुสัญญา

เพื่อให้การเป็นไปตามความในวรรคก่อน และเพื่อตกลงบันดาปัญหาเรื่องเงินและเรื่อง การโอนมูลค่าต่าง ๆ ซึ่งอาจมีขึ้นเนื่องจากการโอนอาณาเขตต์ตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้ ทบวงการที่มีอำนาจฝ่ายไทยและฝ่ายอินโตจิ้นฝรั่งเศสจะได้เริ่มเจรจากันโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๑๐.

การชกกันใด ๆ ซึ่งหากจะเกิดขึ้นระหว่างอัครราชทูตผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายในเรื่องการตีความหรือการใช้บทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้ จะได้ทำความตกลงกันด้วยดีโดยทางทูต

ถ้าการชกกันนั้นทำความตกลงกันเช่นนั้นไม่ได้ ก็จะได้เสนอให้รัฐบาลญี่ปุ่นไกล่เกลี่ย

ข้อ ๑๑.

บันทึกบทบัญญัติแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญา และความตกลงที่มีอยู่ระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ซึ่งไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้ เป็นอันยังคงใช้อยู่ต่อไป

ข้อ ๑๒.

อนุสัญญานี้ จะได้รับสัตยาบัน และจะได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ โตเกียวภายในสองเดือนหลังจากวันลงนาม หากว่ามีกรณี รัฐบาลฝรั่งเศสจะใช้หนังสือแจ้งการสัตยาบันแทนสัตยาบันสารก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐบาลฝรั่งเศสจะได้ส่งสัตยาบันสารไปยังรัฐบาลไทยโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้

อนุสัญญานี้ จะได้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่แลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ

ทำควบกันเป็นสามฉบับ เป็นภาษาไทย ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ณ โตเกียว เมื่อวันที่เก้า เดือนที่ห้า พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่เก้า พฤษภาคม คริสตศักราชพันเก้าร้อยสี่สิบเอ็ด และวันที่เก้า เดือนที่ห้า ปีสโยวาที่สิบหก

(ประทับตรา)

วรรณไวทยากร

(ประทับตรา)

ศรีเสนา

(ประทับตรา)

น.อ. ศิลปัสตราคม

(ประทับตรา)

วินิช ปานะนนท์

(ประทับตรา)

ชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังรี

(ประทับตรา)

เรอเน โรแบง

พิธีสารว่าด้วยวิธีการถอนตัวออกไป
และการโอนอาณาเขตต์

รัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศสตกลงกันตั้งต่อไปนี้

๑. การโอนอสังหาริมทรัพย์สาธารณะ

ภายในสี่สิบวันหลังจากการแลกเปลี่ยนสัตยาบัน รัฐบาลฝรั่งเศสจะได้อบบัญชีให้แก่ รัฐบาลไทย คือ บัญชีรายการอสังหาริมทรัพย์สาธารณะซึ่งมีอยู่ในอาณาเขตต์ที่โอนให้ กับทั้งบัญชี รายชื่อผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสซึ่งได้รับมอบให้ดำเนินการโอน

รัฐบาลไทยจะได้อบบัญชีให้แก่รัฐบาลฝรั่งเศสภายในระยะเวลาเดียวกัน คือ บัญชีรายชื่อ บุคคลซึ่งได้รับมอบให้เข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวแล้ว ผู้แทนรัฐบาลทั้งสองจะได้ แบ่งออกเป็นห้าหมู่ ตรงกับภูมิภาคปากลาย จำปาศักดิ์ กมปงทม เสียมราฐ และพระตะบอง

ผู้แทนฝ่ายไทยจะได้อไป ตามกำหนดวันที่จะได้ตกลงกัน ยังปากลาย จำปาศักดิ์ เขียมกสน สำโรง และปอยเปตและผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสจะได้อ้อนรับอยู่ ณะ ที่นั้น ๆ

๒. การโอนหนังสือราชการ

หนังสือราชการแห่งตำบลและจังหวัด หนังสือราชการของศาลและองค์การอื่น ๆ แห่งรัฐ กับทั้งผังรังวัดซึ่งเก็บไว้ในอาณาเขตต์ที่โอนให้ นั้น จะได้อโอนให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ส่วนผัง ทะเบียน และเอกสารรังวัดอื่น ๆ ซึ่งเก็บไว้ นอกอาณาเขตต์ดังกล่าวแล้ว ก็จะมีมอบสำเนาที่รับรอง ว่าถูกต้องให้แก่รัฐบาลไทย

การโอนนี้ให้กระทำเสร็จภายในสองเดือนหลังจากการแลกเปลี่ยนสัตยาบัน

๓. การถอนตัวออกไปจากอาณาเขตต์

อาณาเขตต์ที่มีบัญญัติไว้ในพิธีสารนี้ หน่วยทหารฝรั่งเศสจะได้อถอนตัวออกไป และกอง ตำรวจหรือหน่วยทหารไทยจะได้อเข้ายึดตามหลักต่อไปนี้

ก) หน่วยทหารฝรั่งเศสซึ่งประจำอยู่ระหว่างเขตต์แดนปัจจุบันกับเส้นเขตต์แดนใหม่ จะ ได้อออกเดินขบวนในวันที่สี่สิบหลังจากการแลกเปลี่ยนสัตยาบัน และจะต้องพินเส้นเขตต์แดนใหม่

ไปภายในเจ็ดวันเป็นอย่างช้า ส่วนตำรวจภูธร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ปกครองฝ่ายฝรั่งเศส (เว้นแต่เจ้าหน้าที่ซึ่งจะร่วมงานในการโอนตั้งบัญญัติไว้ในส่วนที่ ๑ และที่ ๒ ข้างบนนี้) ซึ่งอยู่ในอาณาเขตที่ตั้งกล่าวแล้วนั้นให้ล่วงหน้าไปก่อน

ข) กองตำรวจหรือหน่วยทหาร ที่รัฐบาลไทยมีเจตนาจะส่งไปในอาณาเขตที่ตั้งกล่าวแล้ว จะได้ออกเดินทางในวันรุ่งขึ้นจากวันที่หน่วยทหารฝรั่งเศสจะได้เริ่มถอนตัวออกไปและจะถึงเส้นเขตต์แดนใหม่ได้ก็เร็วหลังจากนั้นเป็นอย่างเร็ว จะให้เจ้าหน้าที่ปกครองฝ่ายไทยซึ่งได้รับคำสั่งให้ไปประจำอยู่ในอาณาเขตที่ตั้งกล่าวแล้วตามไปก็ได้

ค) กองตำรวจหรือหน่วยทหารฝ่ายไทยจะได้กระทำการเดินทางให้มีระยะห่างเป็นนิจจากหน่วยทหารฝรั่งเศส

ง) หน่วยทหารฝ่ายไทย ซึ่งอยู่ในเขตต์ปลอดการทหารตั้งกล่าวไว้ในข้อ ๕ แห่งอนุสัญญา จะได้ออกเดินทางไปในระยะเวลาหนึ่งเดือนหลังจากการโอนดินแดน

๔. วิธีการปฏิบัติ

รัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะได้จัดการทุกอย่างในทางปฏิบัติที่จำเป็น เพื่อให้การถอนตัวออกไปและการโอนตั้งที่บัญญัติไว้ในพิธีสารนี้เป็นไปโดยเรียบร้อย และมีให้มีเหตุเกิดขึ้น

ก) หน่วยทหารที่ถอนตัวออกไปแล้ว จะทิ้งกองทหารนอกระเบียบหรือบุคคลมีอาวุธปืนไว้ข้างหลังไม่ได้ โดยนัยเดียวกัน กองตำรวจหรือหน่วยทหารที่เข้ายึดจะให้มีกองทหารนอกระเบียบหรือบุคคลมีอาวุธปืนล่วงหน้าไปก่อนไม่ได้

ข) รัฐบาลทั้งสองแต่ละฝ่าย จะได้ออกคำสั่งเป็นกิจลักษณะให้หน่วยทหารและตำรวจของตนเว้นจากการปล้นทุกประการ

พิธีสารนี้ประเทศไทยและฝรั่งเศสจะได้ให้สัตยาบันพร้อมกันกับอนุสัญญา

พิธีสารนี้จะได้เริ่มใช้พร้อมกันกับอนุสัญญา

เพื่อเป็นพะยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่าย ได้ลงนามและประทับตราพิธีสารนี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำควบกัันเปนสามฉบับ เปนภาษาไทย ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ณะ โตเกียว เมื่อวันที่เก้า
เดือนที่ห้า พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่เก้า พฤษภาคม คริสตศักราชพัน
เก้าร้อยสี่สิบเอ็ด และวันที่เก้า เดือนที่ห้า ปีสโยวาที่สิบหก

(ประทับตรา)

วรรณไวทยากร

(ประทับตรา)

ศรีเสนา

(ประทับตรา)

น.อ. ศิลปศาสตร์าคม

(ประทับตรา)

วนิช ปานะนนท์

(ประทับตรา)

ชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังรี

(ประทับตรา)

เรอเน โรแบง

พิธีสารว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงาน
แห่งคณะกรรมการปักปัน

รัฐบาลไทย ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ตกลงกันในเรื่องคณะกรรมการปักปันตั้งบัญญัติไว้ใน
ข้อ ๔ แห่งอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

รัฐบาลทั้งสามฝ่ายจะได้แต่งตั้งผู้แทนฝ่ายละห้า นาย และผู้ช่วยผู้แทนฝ่ายละห้า นาย
ผู้แทนแต่ละฝ่ายจะมีผู้เชี่ยวชาญและเลขานุการที่เห็นว่าจำเป็นตามไปด้วยก็ได้
ในกรณีที่ติดขัด ผู้ช่วยผู้แทนจะทำการแทนผู้แทนในหน้าที่การงานก็ได้
หน้าที่การงานแห่งประธานคณะกรรมการนี้ จะได้มอบให้แก่ผู้แทนฝ่ายญี่ปุ่นคนหนึ่ง
คนหนึ่ง

๒. อำนาจหน้าที่

คณะกรรมการจะได้ดำเนินการในท้องที่เพื่อปักปันเขตต์แดนทางบกและทางแม่น้ำ ตามที่
บัญญัติไว้ในข้อ ๔ แห่งอนุสัญญา

คณะกรรมการจะได้จัดทำแผนที่เขตต์แดนตั้งกล่าวแล้วและจะได้ดำเนินการปักหลักปักปัน
ตามจุดที่เห็นว่าจำเป็น

๓. การดำเนินงาน

รัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศสจะได้อำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกแห่งคณะกรรมการทุก
ประการที่จำเป็นแก่การปฏิบัติตามภารกิจของตน

เบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางสำหรับสมาชิกแห่งคณะกรรมการนี้ให้ตกเป็นภาระแก่รัฐบาลแต่
ละฝ่าย

ค่าใช้จ่ายในการงานของคณะกรรมการ ให้รัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศสแบ่งกันคนละครึ่ง

เป็นที่บัญญัติไว้ว่า คณะกรรมการจะตั้งข้อบังคับภายในเกี่ยวกับการดำเนินงานของตนขึ้นก็ได้

พิธีสารนี้ ประเทศไทยและฝรั่งเศสจะได้นำให้สัตยาบันพร้อมกับอนุสัญญา ในส่วนญี่ปุ่น รัฐบาลแห่งประเทศนั้นจะได้นำให้ความเห็นชอบ

พิธีสารนี้จะเริ่มใช้พร้อมกับอนุสัญญา

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่าย ได้ลงนามและประทับตราพิธีสารนี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำควมกันเป็นสามฉบับ เป็นภาษาไทย ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ณ โตเกียว เมื่อวันที่เก้า เดือนที่ห้า พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่เก้า พฤษภาคม คริสตศักราชพันเก้าร้อยสี่สิบเอ็ด และวันที่เก้า เดือนที่ห้า ปีสโยวาที่สิบหก

(ประทับตรา)	วรรณไวทยากร
(ประทับตรา)	ศรีเสนา
(ประทับตรา)	น.อ. ศิลปัสตราคม
(ประทับตรา)	วนิช ปานะนนท์
(ประทับตรา)	ชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังรี
(ประทับตรา)	เรอเน โรแบง
(ประทับตรา)	มัตสุโอกะ โยสุเกะ
(ประทับตรา)	มัตsumิยะ สางิเม

พิธีสารว่าด้วยการปฏิบัติตามบทบัญญัติเกี่ยวกับ
เขตต์ปลอดการทหาร

รัฐบาลไทย ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ตกลงกันในเรื่องการปฏิบัติตามบทบัญญัติเกี่ยวกับเขตต์
ปลอดการทหารที่บัญญัติไว้ในข้อ ๕ และข้อ ๖ แห่งอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทย
กับฝรั่งเศส ดังต่อไปนี้

๑. ตลอดเวลาที่ดำเนินงานอยู่ คณะกรรมการบักบั่นซึ่งบัญญัติไว้ในข้อ ๔ แห่งอนุสัญญา
จะได้รับมอบให้ดูแลการปฏิบัติตามบทบัญญัติไว้ในข้อ ๕ อนุ ๑ และ ข้อ ๖ แห่งอนุสัญญา

คณะกรรมการดังกล่าวแล้วจะได้เสนอบทบัญญัติเพื่อความเห็นชอบของรัฐบาลไทย มีวัตถุประสงค์
ประสงค์เพื่อการดังต่อไปนี้

- ก) กำหนดสภาพ กำลัง และเครื่องอาวุธ แห่งกองตำรวจไทยในเขตต์ปลอดการทหาร
- ข) กำหนดเงื่อนไขที่ประเทศไทยจะพึงใช้อำนาจซึ่งให้ไว้ตามความในข้อ ๖ อนุ ๑ วรรค
สองได้
- ค) ในที่สุด นิยามระบอบการจะเพาะสำหรับการเดินอากาศในเขตต์ปลอดการทหาร

นอกจากนี้ คณะกรรมการจะเสนอวิธีการใด ๆ ต่อรัฐบาลทั้งสองที่เกี่ยวข้อง ตามที่เห็น
จำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ก็ได้

๒. เมื่อคณะกรรมการบักบั่นยุบเลิกไปแล้ว หากว่ามีกรณีให้อำนาจหน้าที่ตั้งที่นิยาม
ไว้ข้างบนนี้ ตกเป็นของคณะกรรมการผสมประกอบด้วยกรรมการฝ่ายละสามนาย ซึ่งจะได้
ประชุมกันเมื่อรัฐบาลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ

หน้าที่การงานแห่งประธานคณะกรรมการนั้น จะได้มอบให้แก่ผู้แทนฝ่ายญี่ปุ่นคนใด
คนหนึ่ง

พิธีสารนี้ ประเทศไทยและฝรั่งเศสจะได้ให้สัตยาบันพร้อมกับอนุสัญญา ในส่วนญี่ปุ่น
รัฐบาลแห่งประเทศนั้นจะได้ให้ความเห็นชอบ

พิธีสารนี้จะได้เริ่มใช้พร้อมกับอนุสัญญา

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาล
แต่ละฝ่าย ได้ลงนามและประทับตราพิธีสารนี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำควบบันเป็นสามฉบับ เป็นภาษาไทย ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ณะ โตเกียว เมื่อวันที่เก้า
เดือนที่ห้า พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่เก้า พฤษภาคม คริสตศักราชพันเก้าร้อย
สี่สิบเอ็ด และวันที่เก้า เดือนที่ห้า ปีสโยวาที่สิบหก

(ประทับตรา)

วรรณไวทยากร

(ประทับตรา)

ศรีเสนา

(ประทับตรา)

น.อ. ศิลปศาสตร์าคม

(ประทับตรา)

วินิช ปานะนนท์

(ประทับตรา)

ชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังรี

(ประทับตรา)

เรอเน โรแบง

(ประทับตรา)

มัตสุโอกะ โยสุเกะ

(ประทับตรา)

มัตsumiyะ ฮาจิเมะ

(จากพระองค์เจ้าวรรณไวทยากร ถึง นายชาร์ลส์ อว็องแตง-ฮังรี)

สถานทูตไทย
กรุงโตเกียว

๙ พฤษภาคม ๒๔๘๔ (ค.ศ. ๑๙๔๑)

ท่านเอกอัครราชทูต

ข้าพเจ้าขอยืนยันความตกลงด้วยวาจาซึ่งเราได้กระทำกันไว้ ความว่า จะได้แนะนำคณะกรรมการปักปันเขตต์แดนใหม่ให้คำนึงตามแนวความในข้อ ๒ วรรค ๕ แห่งอนุสัญญาสันติภาพถึงความประสงค์ของรัฐบาลฝรั่งเศสที่จะได้วัดบันทายศรีไว้เป็นส่วนหนึ่งแห่งหมู่นครวัด

เป็นที่เข้าใจกันว่า ในกรณีที่เป็นไปตามนั้น คณะกรรมการปักปันจะต้องจัดการในการกำหนดเส้นเขตต์แดนใหม่ ให้ประเทศไทยได้รับอาณาเขตต์ทดแทนเป็นพื้นที่เท่ากัน

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังท่านเอกอัครราชทูต

(ลงพระนาม) **วรรณไวทยากร**

(จากนายชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังรี ถึง พระองค์เจ้าวรวงศ์เธอท้าว

คำแปล

สถานเอกอัครราชทูต

แห่ง

สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ณ

ประเทศไทย

กรุงโตเกียว, วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔

(ค.ศ. ๑๙๔๑)

ฝ่าพระบาท

ข้าพเจ้าขอชื่นชมความตกลงด้วยวาจาซึ่งเราได้กระทำกันไว้ ความว่า จะได้แนะนำคณะกรรมการปักปันเขตต์แดนใหม่ให้คำนึงตามแนวความในข้อ ๒ วรรค ๕ แห่งอนุสัญญาสันติภาพถึงความประสงค์ของรัฐบาลฝรั่งเศสที่จะได้วัดบันทาศรีไว้เป็นส่วนหนึ่งแห่งหมู่นครวัด

เป็นที่เข้าใจกันว่า ในกรณีที่ผ่านไปตามนั้น คณะกรรมการปักปันจะต้องจัดการ ในการกำหนดเส้นเขตต์แดนใหม่ ให้ประเทศไทยได้รับอาณาเขตต์ทดแทนเป็นพื้นที่เท่ากัน

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังฝ่าพระบาท

(ลงนาม) ชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังรี

(จากพระองค์เจ้าวรรณไวทยากร ถึง นายชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังรี)

สถานทูตไทย
กรุงโตเกียว

๙ พฤษภาคม ๒๔๘๔ (ค.ศ. ๑๙๔๑)

ท่านเอกอัครราชทูต

ข้าพเจ้าขอยืนยันความตกลงด้วยวาจาซึ่งเราได้กระทำกันไว้ ความว่า ผลประติบัติเท่าเทียมกันในการเข้ามา การตั้งถิ่นฐาน และบันดาการธุระ ดังที่บัญญัติไว้ในข้อ ๕ อนุ ๒ แห่งอนุสัญญาซึ่งเราเพิ่งลงนามกันนั้น ฟังดีความว่า ได้แก่ผลประติบัติเท่าเทียมกันทุกประการ มีข้อยกเว้นสองข้อดังต่อไปนี้

๑. คนชาติฝรั่งเศสจะไม่ได้รับผลประติบัติเท่าเทียมกันในการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ สาธารณสมบัติของแผ่นดินในเรื่องนี้ คนชาติฝรั่งเศสจะได้อยู่ในบังคับแห่งบทสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ ฉบับวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ และบันดาภาคผนวกแห่งสนธิสัญญานั้น

๒. คนชาติฝรั่งเศสซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตต์ที่โอนให้ ขณะโอนอธิปไตยกัน หากว่าจะเข้ามาในอาณาเขตต์ที่โอนให้ ก็ให้อยู่ในบังคับแห่งบทกฎหมายไทยว่าด้วยคนเข้าเมือง

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังท่านเอกอัครราชทูต

(ลงพระนาม) วรรณไวทยากร

(จากนายชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังวี ถึง พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร)

คำแปล

สถานเอกอัครราชทูต

แห่ง

สาธารณรัฐฝรั่งเศส

และ

ประเทศญี่ปุ่น

กรุงโตเกียว, วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๔๘๔

(ค.ศ. ๑๙๔๑)

ฝ่าพระบาท

ข้าพเจ้าขอยืนยันความตกลงด้วยวาจาซึ่งเราได้กระทำกันไว้ ความว่า ผลประติบัติเท่าเทียมกันในการเข้ามา การตั้งถิ่นฐาน และบันดาการฐานะ ตั้งที่บัญญัติไว้ในข้อ ๕ อนุ ๒ แห่งอนุสัญญาซึ่งเราเพิ่งลงนามกันนั้นพึงตีความว่า ได้แก่ผลประติบัติเท่าเทียมกันทุกประการ มีข้อยกเว้นสองข้อดังต่อไปนี้

๑. คนชาติฝรั่งเศสจะไม่ได้รับผลประติบัติเท่าเทียมกันในการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในเรื่องนี้ คนชาติฝรั่งเศสจะได้อยู่ในบังคับแห่งบทสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือ ฉบับวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ และบันดาภาคผนวกแห่งสนธิสัญญานั้น

๒. คนชาติฝรั่งเศสซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตต์ที่โอนให้ขณะโอนอธิปไตยกัน หากว่าจะเข้ามาในอาณาเขตต์ที่โอนให้ ก็ให้อยู่ในบังคับแห่งบทกฎหมายไทยว่าด้วยคนเข้าเมือง

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังฝ่าพระบาท

(ลงนาม) ชาร์ลส์ อาร์แซน-ฮังวี

ประกาศ

ใช้พิธีสารระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ว่าด้วยหลักประกันและความเข้าใจกันทางการเมือง

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่พิธีสารระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ว่าด้วยหลักประกันและความเข้าใจกันทางการเมือง ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ มีบทในข้อ ๓ ว่า ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป และ

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

ฉะนั้น พิธีสารนี้จึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นต้นไป ประกาศมา ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พิธีสารระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ว่าด้วยหลักประกันและความเข้าใจกันทางการเมือง

รัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่น

มีความปรารถนาเท่าเทียมกันในอันจะรักษาสันติภาพในเอเชียตะวันออก

อาศัยเจตนารมณ์สันติและมิตรภาพ ซึ่งได้อำนาจการจัดทำสนธิสัญญา ฉบับวันที่ ๑๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๐ และมีความปรารถนาจริงใจเท่าเทียมกันที่จะคงดำเนินในทางนี้

ใคร่จะยังเสถียรภาพให้แก่สัมพันธไมตรี ซึ่งเพิ่งกลับสถาปนาขึ้นระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส

จึงได้ทำความตกลงกันดังต่อไปนี้

๑. รัฐบาลญี่ปุ่นให้ประกันแก่รัฐบาลไทย ในลักษณะเด็ดขาดและถาวรไม่ได้ แห่งความระงับการขัดกันระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส อันเป็นผลสืบจากการใกล้เคียงของรัฐบาลญี่ปุ่น เนื่องแต่อนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ฉบับวันที่ ๙ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ และบันทึกเอกสารภาคผนวก

๒. รัฐบาลไทยสนองรับหลักประกันของรัฐบาลญี่ปุ่นดังกล่าวแล้ว และจะพยายามรักษาสันติภาพในเอเชียตะวันออก โดยจะเพาะอย่างยิ่งจะพยายามสถาปนาสัมพันธไมตรีแห่งเพื่อนบ้านที่ดี กับทั้งบำรุงเศรษฐกิจสัมพันธอันสันติระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น

รัฐบาลไทยแถลงไว้ด้วยว่า ไม่มีเจตนาที่จะทำความตกลง หรือความเข้าใจใดๆกับประเทศภายนอก เพื่อร่วมมือกันทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือการทหาร ในสภาพที่จะให้รัฐบาลไทยขัดกับญี่ปุ่นโดยตรงหรือโดยทางอ้อม

๓. พิธีสารนี้ จะได้รับสัตยาบัน และจะได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ โตเกียว ภายในสองเดือนหลังจากวันลงนาม

พิธีสารนี้ จะได้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่แลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่าย ได้ลงนามและประทับตราพิธีสารนี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาไทยและญี่ปุ่น ณ โตเกียว เมื่อวันที่เก้า เดือนที่ห้า พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่เก้า เดือนที่ห้า ปีสโยวาที่สิบหก

(ประทับตรา)

วรรณไวทยากร

(ประทับตรา)

ศรีเสนา

(ประทับตรา)

น.อ. ศิลปัสตราคม

(ประทับตรา)

วินิจ ปานะนนท์

(ประทับตรา)

มัตสุโอกะ โยสุเก

(ประทับตรา)

มัตsumิยะ ฮาจิเม

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่องการใช้ความตกลงเกี่ยวกับการคลัง การเงิน และการโอนมูลค่า

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ประเทศอินโดจีนฝรั่งเศส

นายกรัฐมนตรีขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลอินโดจีนจะต้องเจรจาทำความตกลงกันในเรื่องการคลัง การเงิน และการโอนมูลค่า ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๘ แห่งอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส

โดยที่ผู้แทนฝ่ายไทยและผู้แทนฝ่ายฝรั่งเศสได้ลงนามในความตกลงดังกล่าวแล้ว ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งมีบทบัญญัติว่า เมื่อรัฐบาลแห่งประเทศไทยและรัฐบาลอินโดจีนได้เห็นชอบร่วมกันเป็นหนังสือแล้ว ก็ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ (พ.ศ. ๒๔๘๔) เป็นต้นไป

และโดยที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลอินโดจีน ได้ให้ความเห็นชอบร่วมกันทำเป็นหนังสือแลกเปลี่ยนกันเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ แล้ว

ฉะนั้น ความตกลงเกี่ยวกับการคลัง การเงิน และการโอนมูลค่าระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินโดจีนฝรั่งเศส จึงเป็นอันเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(คำแปล)

ความตกลงเกี่ยวกับการคลัง การเงิน และการโอนมูลค่า

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ประเทศอินโดจีนฝรั่งเศส*

ตามความในบทแห่งข้อ ๙ ในอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ ผู้มีนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ทำความตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

การชำระเงินเป็นรายปี ๆ ละ ๑ ล้านเปyetอินโดจีนมีกำหนดเป็น ๖ ปีนั้น ประเทศไทย จะชำระปีละ ๒ งวด ๆ ละ ๕๐๐,๐๐๐ เปyetอินโดจีน ในวันที่ ๕ มกราคม และวันที่ ๕ กรกฎาคมทุก ๆ ปี งวดแรกชำระในวันที่ ๕ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒ และงวดสุดท้ายชำระในวันที่ ๕ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๗

ข้อ ๒.

รัฐบาลแห่งประเทศไทยสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะจ่ายเงินตราไทยแลกเปลี่ยนกับเหรียญ กระษาปณ์ ธนบัตรที่กรมคลังอินโดจีนเป็นผู้จำหน่าย และธนาคารบัตรของธนาคารแห่งอินโดจีน ที่ออกใช้อยู่ในอาณาเขตต์ซึ่งได้ยกให้ประเทศไทยในขณะที่โอนอาณาเขตต์เหล่านี้ การแลกเปลี่ยน จะจำกัดเฉพาะเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตร และธนาคารบัตรที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศ อินโดจีนในขณะเดียวกันนั้น

ยอดเงินตราอินโดจีนที่ได้รับแลกเปลี่ยนแล้วนั้น รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะได้แจ้งให้ สถานทูตฝรั่งเศสที่กรุงเทพฯ ทราบตามกำหนดเวลาต่อไปนี้เป็นอย่างซ้ำ คือ

* ต้นฉบับยังคงค้นไม่พบ

๑ เดือนหลังจากวันที่ได้อินอาณาเขตที่กล่าวข้างบนนี้สำเร็จเด็ดขาดสำหรับธนาคาร
บัตร์ชนิตราคา ๕๐๐ เบียสตร และ ๑๐๐ เบียสตร

๒ เดือนหลังจากวันที่ได้อินอาณาเขตที่สำเร็จเด็ดขาดสำหรับธนาคารบัตร์ชนิตราคา
๒๐ เบียสตร และ ๕ เบียสตร

๗ เดือนหลังจากวันที่ได้อินอาณาเขตที่สำเร็จเด็ดขาดสำหรับธนาคารบัตร์ชนิตราคา
๑ เบียสตร และเงินตราอื่นๆ บรรดาที่ได้กล่าวไว้ในวรรคต้นของข้อนี้

ในส่วนธนาคารบัตร์ชของธนาคารแห่งอินโดจีน ชนิตราคา ๕๐๐ และ ๑๐๐ เบียสตรนั้น
เป็นที่ระบุมไว้ว่าการแลกเปลี่ยนต้องจำกัดในวงเงินอย่างสูง ๑,๐๐๐,๐๐๐ เบียสตร อันเป็นจำนวน
สูงสุดแห่งธนาคารบัตร์ชชนิดดังกล่าวแล้ว ซึ่งรัฐบาลอินโดจีนประมาณว่าออกใช้อยู่ในอาณาเขตที่
ที่ได้ยกให้ ในขณะที่อินอาณาเขตเหล่านี้สำเร็จเด็ดขาด

รัฐบาลอินโดจีนสัญญาว่า บรรดาเงินตราอินโดจีนที่ได้รับแลกเปลี่ยนดังกล่าวแล้วนั้น
เมื่อได้นำส่งต่อสำนักตัวแทนของธนาคารแห่งอินโดจีนที่กรุงเทพฯ หรือพระตะบองแล้วก็จะใช้
เงินคืนให้แก่รัฐบาลแห่งประเทศไทยอย่างช้า ๑๕ วันหลังจากวันที่กำหนดไว้ข้างบนนี้ แต่ค่า
ขนส่งเงินตราเหล่านี้ไปไซ่ง่อนซึ่งรวมทั้งค่าประกันภัยด้วยนั้น รัฐบาลแห่งประเทศไทยและรัฐบาล
อินโดจีนจะออกเป็นส่วนเท่ากัน

ข้อ ๓.

รัฐบาลอินโดจีนสัญญาว่า บรรดาเครดิตเป็นเบียสตรและเป็นแฟรงค์จะถึงกำหนดใช้หรือ
ไม่ก็ตาม ซึ่งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตที่ยกให้แก่
ประเทศไทยก่อนวันอินอาณาเขตเหล่านี้สำเร็จเด็ดขาด มีอยู่เหนือบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล
สังกัดชาติอินโดจีนหรือที่ตั้งอยู่ในอินโดจีนนั้น จะถือเป็นเครดิตต่างประเทศที่พ้นจากข้อจำกัด
ทั้งปวง ถ้าหากพิสูจน์ได้ตามบทแห่งกฎหมายฝรั่งเศส ว่าเครดิตนั้นๆ มีอยู่ในวันที่อินอาณาเขต
ให้แก่ประเทศไทยสำเร็จเด็ดขาดลง

ฉะนั้น รัฐบาลอินโดจีนจึงสัญญาว่า จะอนุญาตให้อินเงินบาทที่จำเป็นแก่การชำระเครดิต
ตามที่ได้นิยามไว้แล้วนั้น และเป็นที่ระบุมไว้ว่าการโอนนั้นจะไม่ต้องเสียรัชฎากรใด ๆ

บัญชีรายการเครดิตเหล่านี้ รัฐบาลแห่งประเทศไทยจะส่งให้สถานทูตฝรั่งเศสที่กรุงเทพฯ ภายใน ๓ เดือนหลังจากวันโอนอาณาเขตต์สำเร็จเด็ดขาดพร้อมทั้งรายการแสดงหลักฐานที่เจ้าหน้าที่อ้าง

เพื่อเป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน รัฐบาลแห่งประเทศไทยสัญญาว่า บรรดาเครดิตเป็น เบี้ยสตรและเป็นแฟรงค์จะถึงกำหนดใช้หรือไม่ก็ตาม ซึ่งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสังกัดชาติ อินโดจีนหรือที่ตั้งอยู่ในอินโดจีนมีอยู่เหนือบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนา อยู่ในอาณาเขตต์ที่ยกให้แก่ประเทศไทยก่อนวันโอนอาณาเขตต์เหล่านี้สำเร็จเด็ดขาดนั้น จะถือเป็นเครดิตต่างประเทศที่พ้นจากข้อจำกัดทั้งปวง ถ้าหากพิสูจน์ได้ตามบทแห่งกฎหมายฝรั่งเศสว่า เครดิตนั้น ๆ มีอยู่ในวันที่โอนอาณาเขตต์สำเร็จเด็ดขาดลง

ฉะนั้น รัฐบาลแห่งประเทศไทยจึงสัญญาว่า จะอนุญาตให้โอนเงินเบี้ยสตรและเงินแฟรงค์ ที่จำเป็นแก่การชำระเครดิตตามที่ได้นิยามไว้แล้วนั้น และเป็นทีระบุนไว้ว่าการโอนนั้นจะไม่ต้องเสีย รัชฎากรใด ๆ

บัญชีรายการเครดิตเหล่านี้ รัฐบาลอินโดจีนจะส่งให้รัฐบาลแห่งประเทศไทยภายใน ๓ เดือน หลังจากวันโอนอาณาเขตต์สำเร็จเด็ดขาด พร้อมทั้งรายการแสดงหลักฐานที่เจ้าหน้าที่อ้าง

ตราสารอันมีมูลค่าแม้เป็นตราสารที่มีทะเบียนนามเจ้าของก็ให้ยกเว้นจากบทที่กล่าวนี้ ถ้าว่าตราสารอันมีมูลค่า ให้หมายความรวมถึงตราสารทั้งที่ประกาศหรือไม่ได้ประกาศ ราคาที่สถานการณ์ซื้อขายที่เป็นหรือมิใช่เป็นทางการเช่นหลักมูลทุนของรัฐ พันธบัตรที่ออกผล พันธบัตรของคลังหุ้น พันธบัตรที่องค์การสาธารณะหรือบริษัทเป็นผู้จำหน่าย

ข้อ ๔.

รัฐบาลอินโดจีนสัญญาว่า บรรดาตราสารอันมีมูลค่าซึ่งเป็นของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ที่มีถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนาในอาณาเขตต์ที่ยกให้แก่ประเทศไทยก่อนวันโอนอาณาเขตต์เหล่านี้สำเร็จเด็ดขาด ถ้าฝากไว้ในประเทศอินโดจีนก็จะอนุญาตให้ส่งเข้ามาในประเทศไทยได้ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องส่งภายในเวลา ๓ เดือนหลังจากการโอนอาณาเขตต์สำเร็จเด็ดขาด

๒๔๓

เพื่อเป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน รัฐบาลแห่งประเทศไทยสัญญาว่า บรรดาตราสารอันมีมูลค่าซึ่งเป็นของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสังกัดชาติอินโดจีนซึ่งได้มีถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตที่ยกให้แก่ประเทศไทยก่อนวันโอนอาณาเขตต์เหล่านี้สำเร็จเด็ดขาด ถ้าฝากไว้ในอาณาเขตต์เหล่านี้ ก็จะอนุญาตให้ส่งไปในประเทศอินโดจีนได้ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องส่งภายในเวลา ๓ เดือน หลังจากการโอนอาณาเขตต์สำเร็จเด็ดขาด

ข้อ ๕.

การใช้เงิน การใช้เงินคืน และการชำระหนี้ต่างๆ ระหว่างรัฐบาลแห่งประเทศไทยและรัฐบาลอินโดจีน ทั้งที่กล่าวไว้ในข้อตกลงฉบับนี้ต้องใช้และชำระเป็นเงินตราแห่งชาติของประเทศเจ้าหนี้หรือถ้าไม่มีเงินตรานั้นก็เป็นตราสารต่างประเทศชนิดที่รัฐบาลลูกหนี้เสนอ และรัฐบาลเจ้าหนี้สนอง

ในกรณีนี้ การใช้เงิน การใช้เงินคืน และการชำระหนี้ต่างๆ ต้องใช้และชำระตามมูลฐานแห่งอัตราแลกเปลี่ยนตั้งต่อไปนี้ คือ

๑๐.๘๐ บาท เท่ากับ ๑๗๖.๕๐ แฟรงค์ฝรั่งเศส เท่ากับ ๑๗.๖๕ เปียสตร เท่ากับ ๑๗.๒๐ เย็น เท่ากับ ๔.๐๓ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เท่ากับ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง

ข้อ ๖.

เพื่อประโยชน์แห่งความตกลงนี้ วันโอนอาณาเขตต์ที่ยกให้แก่ประเทศไทยสำเร็จเด็ดขาดนั้น ได้แก่วันที่ได้นิยามไว้ในภาคผนวกหนึ่งท้ายอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ ส่วนที่ ๓ วรรค ก. และ ข.

ข้อ ๗.

ความตกลงนี้ เมื่อรัฐบาลแห่งประเทศไทยและรัฐบาลอินโดจีนได้เห็นชอบร่วมกันเป็นหนังสือแล้ว ก็ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ เป็นต้นไป

ทำควบกันเป็น ๒ ฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศส และ ไซ่ง่อน เมื่อวันที่สิบเก้า เดือนที่เจ็ด
พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่สิบเก้า เดือนกรกฎาคม คริสตศักราชพันเก้าร้อย
สี่สิบเอ็ด

แทนรัฐบาลอินโดจีน

แทนประเทศไทย

(ลงนาม) เจ. คูแ่ง

(ลงพระนาม) วิวัฒน์

(ลงนาม) ปอล กั้นเนย์

(ลงนาม) ตะเวทิกุล

(ลงนาม) มุติเอร์

ประกาศ

ใช้กติกาสัญญาพันธมิตร

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ประเทศญี่ปุ่น

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่กติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ มีบทในข้อ ๕ ว่า ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามกติกาสัญญานี้เป็นต้นไป และ

โดยที่กติกาสัญญาที่กล่าวข้างต้นได้ลงนามกัน ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

ฉะนั้น กติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นนี้ จึงเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

กติกาสัญญาพันธมิตร

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ ประเทศญี่ปุ่น

รัฐบาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งประเทศไทยและรัฐบาลสมเด็จพระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น เชื่อมั่นว่า การสถาปนาระเบียบใหม่ในเอเชียตะวันออก เป็นทางเดียวที่จะประสิทธิ์ความไพบูรณ์ในวงเขตต์นี้ และเป็นเงื่อนไขอันจำเป็นในอันจะยังสันติภาพแห่งโลกให้คืนดีและมั่นคงแข็งแรง และมีเจตนาตระหนักแน่วแน่ที่จะกำจัดบั้นคาอิตริพลร้าย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความมุ่งหมายนี้เสียให้สิ้นเชิง จึงได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

ประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยสถาปนาพันธมิตรระหว่างกันและกันตามมูลฐานที่ต่างฝ่ายต่างเคารพเอกราชและอธิปไตยแห่งกันและกัน

ข้อ ๒.

ในกรณีที่ประเทศญี่ปุ่นหรือประเทศไทยอยู่ในการขัดกันทางอาวุธกับประเทศภายนอก จะเป็นประเทศเดียวหรือหลายประเทศก็ตาม ประเทศไทยหรือประเทศญี่ปุ่นจะเข้าข้างภาคอีกฝ่ายหนึ่งในฐานะที่เป็นพันธมิตรทันที และจะให้ความช่วยเหลือแก่ภาคนั้นด้วยบั้นเดาปัจจัยของตนในทางการเมือง การเศรษฐกิจ และการทหาร

ข้อ ๓.

รายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อ ๒ จะได้กำหนดด้วยความตกลงร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแห่งประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย

ข้อ ๔.

ในกรณีสงครามซึ่งกระทำร่วมกัน ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นรับรองว่า จะไม่ทำสัญญาสงบศึกหรือสันติภาพ นอกจากจะได้อำนาจความตกลงร่วมกันโดยบริบูรณ์

กติกาสัญญานี้จะ ได้เริ่มใช้ตั้งแต่วันลงนามเป็นต้นไป กติกาสัญญาจะมีกำหนดอายุสิบปี ภาควิทยาสองฝ่ายจะได้ปรึกษาหารือกันในเรื่องการต่ออายุกติกาสัญญานี้ในเวลาอันควร ก่อนสิ้น กำหนดอายุดังกล่าวแล้ว

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตนเพื่อการนี้ ได้ลงนามและประทับตรา กติกาสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ

ทำเป็นสองฉบับคู่กัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่สิบเอ็ด เดือนสิบสอง พุทธศักราชสองพัน สี่ร้อยแปดสิบสี่ ตรงกับวันที่สิบเอ็ด เดือนเทีสิบสอง ปีสโยวาทีสิบหก

นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ป. พิบูลสงคราม

เอกอัครราชทูตญี่ปุ่น

เตอิจิ ทสึโบกามิ

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

Table of Contents

	Page
1. Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and the United States of America	1
– Final Protocol	12
2. Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and Norway	14
– Final Protocol	25
– Exchange of Notes	26
3. Anglo-Thai Treaty of Commerce and Navigation	28
– Protocol	41
– Exchanges of Notes	43
4. Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and Italy	69
– Final Protocol	80
– Exchange of Notes	81
5. Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation entre la Thaïlande et la France	83
– Protocole	96
– Echanges de lettres	98
6. Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and Japan.	104
– Final Protocol	116
– Exchanges of Notes	118
7. Arrangement Commercial et Douanier entre le Siam et la France concernant l'Indochine	124
8. Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of Thailand and the German Reich	128
– Final Protocol	138
– Exchanges of Notes	139

	Page
9. Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and the Netherlands	143
– Exchanges of Notes	152
10. Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation entre la Thaïlande et le Portugal	158
11. Treaty between Thailand and Japan concerning the Continuance of Friendly Relations and the Mutual Respect of Each Other's Territorial Integrity . . .	168
12. Non-Aggression Pact between Thailand and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	170
13. Convention de Paix entre la France et la Thaïlande	173
Annexe I	
Protocole concernant les modalités d'évacuation et de transfert des territoires	179
Annexe II	
Protocole relatif à la constitution et au fonctionnement de la commission de délimitation	182
Annexe III	
Protocole relatif à l'exécution des dispositions concernant la zone démilitarisée	184
– Echanges de lettres	186
14. (Traduction) Protocole entre la Thaïlande et le Japon concernant la Garantie et l'Entente Politique	190
15. (Translation) The Pact of Alliance between Thailand and Japan	192

TREATY OF FRIENDSHIP, COMMERCE AND NAVIGATION
BETWEEN
THAILAND AND THE UNITED STATES OF AMERICA.

The Kingdom Thailand and the United States of America, desirous of strengthening the bond of peace which happily prevails between them, by arrangements designed to promote friendly intercourse between their respective territories through provisions responsive to the spiritual, cultural, economic and commercial aspirations of the peoples thereof, have resolved to conclude a Treaty of Friendship, Commerce and Navigation and for that purpose have appointed as their Plenipotentiaries:

His Majesty the King of Thailand:

Luang Pradist Manudharm (Pridi Banomyong), Minister of Foreign Affairs;
and

The President of the United States of America:

Edwin L. Neville, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of
the United States of America;

Who, having communicated to each other their full powers found to be in due form, have agreed upon the following articles:

ARTICLE 1.

There shall be constant peace and perpetual friendship between the Kingdom of Thailand and the United States of America. The nationals of each of the High Contracting Parties shall be permitted to enter, travel and reside in the territories of the other, to carry on their commerce and manufacture, to trade in all kinds of merchandise of lawful commerce, to engage in religious, educational and charitable work, to own or lease and occupy houses, manufactories, warehouses and shops, to employ agents of their choice, to lease land for residential, commercial, industrial, religious and charitable purposes, and for use as cemeteries, and generally to do anything incident to or necessary for the enjoyment of any of the foregoing privileges upon the same terms as nationals of the State of residence, submitting themselves to the laws and regulations there established.

They shall not be compelled, under any pretext whatsoever, to pay any internal charges or taxes other or higher than those that are or may be paid by nationals of the State of residence.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall receive, in the territories of the other, the most constant protection and security for their persons and property, and shall enjoy in this respect the same rights and privileges as are or may be granted to nationals of the State of residence on their submitting themselves to the conditions imposed

upon nationals of the State of residence. They shall also enjoy in this respect that degree of protection and security that is required by international law. Their property shall not be taken without due process of law or without payment of just compensation.

They shall be exempt in the territories of the other from compulsory military service on land, on sea, or in the air, in the regular forces, or in the national guard, or in the militia; from all contributions in money or in kind, imposed in lieu of personal military service, and from all forced loans or military contributions. They shall not be subjected, in time of peace or in time of war, to military requisitions except as imposed upon nationals.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other entire liberty of conscience, and, subject to the local laws, ordinances and regulations, shall enjoy the right of private and public exercise of their worship.

In all that relates to callings and professions, the nationals of each of the High Contracting Parties shall throughout the whole extent of the territories of the other on condition of reciprocity be placed in all respects on the same footing as the nationals of the most favored nation. Furthermore, upon compliance with the provisions of local law, the nationals, including corporations, partnerships and associations of each of the High Contracting Parties, shall, in the territory of the other High Contracting Party, have the right to acquire, possess and dispose of every kind of movable property on the same terms as the nationals, including corporations, partnerships and associations of such other Party.

In all that relates to the acquisition, possession and disposition of immovable property the nationals, including corporations, partnerships, associations and other legal entities of each High Contracting Party shall in the territory of the other High Contracting Party be subject exclusively to the applicable laws of the *situs* of such immovable property. The applicable laws of the *situs* of immovable property as herein used shall in reference to the nationals of Thailand be understood and construed to mean the laws applicable to immovable property of the state, territory or possession of the United States of America in which such immovable property is situate; and nothing herein shall be construed to change, affect or abrogate the laws applicable to immovable property of any state, territory or possession of the United States of America.

It is expressly agreed that nationals of the United States of America, including corporations, partnerships and associations, who are legal residents of or are organized under the laws of any state, territory or possession of the United States of America which accords to nationals of Thailand the right to acquire, possess and dispose of immovable

property, shall, in return, be accorded all the rights respecting immovable property in Thailand which are or may hereafter be accorded to the nationals, including corporations, partnerships or associations of any other country, upon the principle of non-discriminatory treatment.

The nationals, including corporations and associations, of either High Contracting Party shall enjoy in the territories of the other Party, upon compliance with the conditions there imposed, most-favored-nation treatment in respect of the exploration for and exploitation of mineral resources; provided that neither Party shall be required to grant rights and privileges in respect of the mining of coal, phosphate, oil, oil shale, gas and sodium on the public domain, or in respect of the ownership of stock in domestic corporations engaged in such operations, greater than its nationals, corporations and associations receive from the other Party. It is understood, however, that neither High Contracting Party shall be required by anything in this paragraph to grant any application for any such right or privilege if at the time such application is presented the granting of all similar applications shall have been suspended or discontinued.

ARTICLE 2.

The dwellings, warehouses, manufactories, shops and other places of business and all other property of the nationals of each of the High Contracting Parties in the territories of the other, and all premises appertaining thereto used for any purposes set forth in Article 1 shall be respected. It shall not be allowable to proceed to make a domiciliary visit to, or a search of, any such buildings and premises, or to examine or inspect books, papers, or accounts, except under the conditions and in conformity with the forms prescribed by the laws, ordinances and regulations for nationals of the State of residence.

ARTICLE 3.

The nationals of each of the High Contracting Parties, equally with those of the most favored nation, shall have liberty freely to come with their ships and cargoes to all places, ports and rivers in the territories of the other which are or may be opened to foreign commerce and navigation, subject always to the laws of the country to which they thus come.

Neither High Contracting Party shall establish or maintain prohibitions or restrictions on imports from or exports to the territories of the other Party which are not applied to the import and export of any like article originating in or destined for any other country. Any withdrawal of an import or export prohibition or restriction which is granted even temporarily by one of the High Contracting Parties in favor of any article originating in or destined for a third country shall be applied immediately and unconditionally to the like article originating in or destined for the territories of the other Party.

Nothing in this Treaty shall be construed to restrict the right of either High Contracting Party to impose, on such terms as it may see fit, measures prohibiting or restricting the exportation or importation of gold or silver, or measures for the prohibition or the control of the export, or sale for export, of arms, ammunition or implements of war, and, in exceptional circumstances, all other military supplies.

Nothing in this Treaty shall be construed to restrict the right of either High Contracting Party to impose, on such terms as it may see fit, subject to the principle of non-discriminatory treatment:

(1) Prohibitions, restrictions or regulations for the enforcement of police or revenue laws, including laws prohibiting or restricting the importation, exportation, or sale of alcohol or alcoholic beverages or of opium, the coca leaf, their derivatives, and other narcotic drugs, as well as other laws imposed upon articles the internal production, consumption, sale or transport of which is or may be forbidden or restricted by the national law;

(2) Prohibitions or restrictions necessary for the protection of national or public security or health, or for the protection of animal or plant life against disease, harmful pests or extinction;

(3) Prohibitions or restrictions upon articles which, as regards production or trade, are or may hereafter be subject within the country to a monopoly exercised by or under the control of the State;

(4) Prohibitions or restrictions relating to prison-made goods, or imposed on moral or humanitarian grounds.

If either High Contracting Party establishes or maintains import or customs quotas or other quantitative restriction on the importation of any article in which the other High Contracting Party has an interest, or regulates the importation of any such article by means of licenses or permits, the High Contracting Party taking such action shall, upon request, inform the other High Contracting Party of the total quantity of any such article permitted to be imported and shall allot to the other High Contracting Party a share of the total permissible imports of such article equivalent to the proportion of the total importation of such article which the other High Contracting Party supplied during a previous representative period, unless it is mutually agreed to dispense with such allotment.

If either High Contracting Party establishes or maintains directly or indirectly any form of control of the means of international payment it shall in this respect apply to the other High Contracting Party the most-favored-nation treatment.

ARTICLE 4.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have free access to the Courts of Justice of the other in pursuit and defense of their rights; they shall be at liberty, equally with nationals of the State of residence and with the nationals of the most favored nation, to choose and employ lawyers, advocates and representatives to pursue and defend their rights before such Courts.

There shall be imposed upon the nationals of either of the High Contracting Parties no conditions or requirements in connection with such access to the Courts of Justice of the other which do not apply to nationals of the State of residence or to the nationals of the most favored nation.

ARTICLE 5.

Limited liability and other corporations and associations, whether or not for pecuniary profit, which have been or may hereafter be organized in accordance with and under the laws, National, State or Provincial, of either High Contracting Party and which maintain central offices within the territories thereof, shall have their juridical status recognized by the other High Contracting Party provided that they pursue no aims within its territories contrary to its laws. They shall enjoy free access to the Courts of Justice, on conforming to the laws regulating the matter, as well for the prosecution as for the defense of rights in all the degrees of jurisdiction established by law.

The right of corporations and associations of either High Contracting Party which have been so recognized by the other to establish themselves in the territories of the other Party or to establish branch offices and fulfil their functions therein shall depend upon and be governed solely by the consent of such Party as expressed in its National, State or Provincial laws.

ARTICLE 6.

The nationals and goods, products, wares and merchandise of each High Contracting Party within the territories of the other shall receive the same treatment as nationals and goods, products, wares and merchandise of the country with regard to internal taxes, transit duties, charges in respect to warehousing and other facilities and the amount of drawbacks.

ARTICLE 7.

No duties of tonnage, harbor, pilotage, lighthouse, quarantine or other similar or corresponding duties or charges of whatever nature or of whatever denomination levied in the name or for the profit of the Government, public functionaries, private individuals, corporations or establishments of any kind shall be imposed in the ports of the territories or territorial waters of either country upon the vessels of the other country, which shall

not equally and under the same conditions be imposed in the like cases on national vessels. Such equality of treatment shall apply reciprocally to the respective vessels, from whatever port or place they may arrive and whatever may be their place of destination. In no case shall the treatment accorded to the vessels and cargoes of one of the Parties be less favorable than that accorded to the vessels and cargoes of any third State.

ARTICLE 8.

Each of the High Contracting Parties binds itself, in all that pertains to the amount and collection of duties and other charges on or in connection with importation or exportation, and with respect to all rules and formalities in connection with importation and exportation, and with respect to all laws or regulations affecting the sale, taxation, or use of imported goods within the country, to grant to the nationals, vessels or goods of the other the advantage of every favor, privilege or immunity which it accords or may hereafter accord to the nationals, vessels or goods of any other State, regardless of whether such other State shall have been accorded such treatment gratuitously or in return for reciprocal compensatory treatment.

It is understood that the Customs tariffs applicable to articles, the produce or manufacture of either of the High Contracting Parties imported into the territories of the other, shall be regulated by the laws of the country of importation.

ARTICLE 9.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have in the territories of the other the same rights as nationals of that High Contracting Party in regard to patents for inventions, trade-marks, trade-names, designs and copyright in literary and artistic works, upon fulfilment of the formalities prescribed by law.

ARTICLE 10.

Merchant vessels and other privately owned vessels under the flag of either of the High Contracting Parties shall be permitted to discharge portions of cargoes at any port open to foreign commerce in the territories of the other High Contracting Party, and to proceed with the remaining portions of such cargoes to any other ports of the same territories open to foreign commerce, without paying other or higher tonnage dues or port charges in such cases than would be paid by national vessels in like circumstances, and they shall be permitted to load in like manner at different ports in the same voyage outward, provided, however, that the coasting trade of the High Contracting Parties is exempt from the provisions of this Article and from the other provisions of this Treaty, and is to be regulated according to the laws of each High Contracting Party in relation

thereto. It is agreed, however, that nationals and vessels of either High Contracting Party shall within the territories of the other Party enjoy with respect to the coasting trade most-favored-nation treatment.

ARTICLE 11.

In all that concerns the entering, clearing, stationing, loading and unloading of vessels in the ports, basins, docks, road-steads, harbors, or rivers of the two countries, no privilege shall be granted to vessels of a third Power which shall not equally be granted to vessels of the other country, the intention of the High Contracting Parties being that in these respects the vessels of each shall receive the treatment accorded to vessels of the most favored nation.

ARTICLE 12.

Any ship of war or merchant vessel of either of the High Contracting Parties which may be compelled by stress of weather, or by reason of any other distress, to take shelter in a port or place of the other shall be at liberty to refit therein, to procure all necessary supplies, and to put to sea again, without paying any dues other than such as would be payable by national vessels in like circumstances. In case, however, the master of a merchant vessel should be under the necessity of disposing of a part of his cargo in order to defray expenses, he shall be bound to conform to the regulations and tariffs of the place to which he may have come.

If any ship of war or merchant vessel of one of the High Contracting Parties should run aground or be wrecked upon the coasts of the other, the local authorities shall give prompt notice of the occurrence to the nearest Consular Officer of the other Party.

Such stranded or wrecked ship or vessel and all parts thereof, and all equipment and appurtenances belonging thereto, and all goods and merchandise saved therefrom, including those which may have been cast into the sea, or the proceeds thereof, if sold, as well as all papers found on board such stranded or wrecked ship or vessel, shall be given up to the owners or their agents, when claimed by them.

If such owners or agents are not on the spot, the aforesaid property or proceeds from the sale thereof and the papers found on board the vessel shall be delivered to the proper Consular Officer of the High Contracting Party whose vessel is wrecked or stranded, provided that such Consular Officer shall make claim within the period fixed by the laws, ordinances and regulations of the country in which the wreck or stranding has occurred; and such Consular Officer, owners or agents shall pay only the expenses incurred in the preservation of the property, together with the salvage or other expenses which would have been payable in the case of a wreck or stranding of a national vessel.

The goods and merchandise saved from the wreck or stranding shall be exempt from all duties of the customs unless cleared for consumption, in which case they shall pay ordinary duties.

In the case of a ship or vessel belonging to the nationals of one of the High Contracting Parties being driven in by stress of weather or by reason of any other distress, run aground or wrecked in the territories of the other, the proper Consular Officer of the High Contracting Party to which the vessel belongs, shall, if the owners or their agents are not present, or are present but request it, be permitted to interpose in order to afford appropriate assistance to the nationals of his State.

ARTICLE 13.

The vessels of war of each of the High Contracting Parties may enter, remain and make repairs in those ports and places of the other to which the vessels of war of any other nation are accorded access; and they shall submit to the same regulations and enjoy the same honors, advantages, privileges and exemptions as are now, or may hereafter be conceded to the vessels of war of any other nation.

ARTICLE 14.

Each of the High Contracting Parties may appoint Consuls-General, Consuls, Vice-Consuls and other Consular Officers or Agents to reside in the towns and ports of the territories of the other where similar officers of any other Power are permitted to reside.

Such Consular Officers and Agents, however, shall not enter upon their functions until they shall have been approved and admitted by the Government to which they are sent.

They shall be entitled on condition of reciprocity to exercise all the powers and enjoy all the honors, privileges, exemptions and immunities of every kind which are, or may be, accorded to Consular Officers of the most favored nation.

The Government of each High Contracting Party shall have the right to acquire and own land and buildings required for diplomatic or consular premises in the territories of the other High Contracting Party and also to erect buildings in such territories for the purposes stated, subject to local building regulations.

Lands and buildings situated in the territories of either High Contracting Party of which the other High Contracting Party is the rightful owner and which are used exclusively for governmental purposes by that owner shall be exempt from taxation of every kind, National, State, Provincial and Municipal, other than assessments levied for services or local public improvements by which the premises are benefited.

ARTICLE 15.

In case of the death of a national of either High Contracting Party in the territory of the other without having in the locality of his decease any known heirs or testamentary executors by him appointed, the competent local authorities shall at once inform the nearest Consular Officer of the State of which the deceased was a national of the fact of his death, in order that necessary information may be forwarded to the parties interested.

In case of the death of a national of either of the High Contracting Parties without will or testament, in the territory of the other High Contracting Party, the Consular Officer of the State of which the deceased was a national and within whose district the deceased made his home at the time of death, shall, so far as the laws of the country permit and pending the appointment of an administrator and until letters of administration have been granted, be deemed qualified to take charge of the property left by the decedent for the preservation and protection of the same. Such Consular Officer shall have the right to be appointed as administrator within the discretion of a tribunal or other agency controlling the administration of estates provided the laws of the place where the estate is administered so permit.

In case of the death of a national of either of the High Contracting Parties without will or testament and without any known heirs resident in the country of his decease, the Consular Officer of the country of which the deceased was a national shall be appointed administrator of the estate of the deceased, provided the regulations of his own Government permit such appointment and provided such appointment is not in conflict with local law and the tribunal having jurisdiction has no special reasons for appointing someone else.

Whenever a Consular Officer accepts the office of administrator of the estate of a deceased countryman, he subjects himself as such to the jurisdiction of the tribunal or other agency making the appointment for all necessary purposes to the same extent as a national of the country where he was appointed.

ARTICLE 16.

It is understood by the High Contracting Parties that the stipulations contained in this Treaty do not in any way affect, supersede, or modify any of the laws, ordinances and regulations with regard to naturalization, immigration, police and public security which are in force or which may be enacted in either of the two countries.

ARTICLE 17.

The provisions of the present Treaty as regards the most-favored-nation treatment do not apply to:

1) Favors now granted or which may hereafter be granted to an adjoining State to facilitate frontier traffic;

2) Favors now granted or which may hereafter be granted to a third State in virtue of a Customs Union;

3) Favors now contractually granted or which may hereafter be contractually granted to a third State for the avoidance of double taxation or the mutual protection of revenue;

4) Favors now granted or which may hereafter be granted to an adjoining State with regard to navigation on or use of boundary waterways not navigable from the sea.

ARTICLE 18.

The present Treaty shall, from the date of its entry into force, be substituted for the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and the United States of America signed at Washington on the 16th December 1920, and from this date the said Treaty of 1920 and all arrangements and agreements subsidiary thereto concluded or existing between the High Contracting Parties shall cease to be binding.

ARTICLE 19.

Subject to any limitation or exception hereinabove set forth, or hereafter to be agreed upon, the territories of the High Contracting Parties to which the provisions of this Treaty extend shall be understood to include all areas of land and water over which the Parties, respectively, exercise dominion as sovereign thereof, except the Panama Canal Zone.

ARTICLE 20.

The present Treaty shall enter into force in all of its provisions on the day of the exchange of ratifications and shall continue in force for the term of five years from that day.

If within one year before the expiration of five years from the day on which the present Treaty shall enter into force, neither High Contracting Party notifies to the other Party an intention of terminating the Treaty upon the expiration of the aforesaid period of five years, the Treaty shall remain in full force and effect after the aforesaid period and until one year from the day on which either of the High Contracting Parties shall have notified to the other Party an intention of terminating it.

It is clearly understood, however, that termination of the present Treaty as above provided for shall not have the effect of reviving any of the Treaties, Conventions, Arrangements, or Agreements abrogated by the present Treaty.

ARTICLE 21.

This Treaty shall be ratified, and the ratifications thereof shall be exchanged at Bangkok.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereunto signed their names and affixed their seals, this thirteenth day of the eighth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the thirteenth day of November in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **Edwin L. Neville.**

FINAL PROTOCOL

At the moment of proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of Thailand and the United States of America, the two Plenipotentiaries have adopted the present Protocol which will have the same validity as if the ratification thereof were inserted in the text of the Treaty to which it refers:

1. It is understood that in all matters for which national treatment is provided in this Treaty, the nationals of each of the High Contracting Parties shall not be treated by the other less favorably than the nationals of any other country.

2. It is understood that the provisions of Article 6 shall not be deemed to preclude either of the High Contracting Parties from charging differing rates of license fees for the sale of imported spirituous liquors and of spirituous liquors manufactured by or under license from the State.

3. It is understood that the provisions prescribing most-favored-nation treatment in this Treaty do not apply to any advantages now accorded or which may hereafter be accorded by the United States of America, its territories or possessions or the Panama Canal Zone to one another or to the Republic of Cuba, or to any advantages now or hereafter accorded by the United States of America, its territories or possessions or the Panama Canal Zone to one another, irrespective of any change in the political status of any of the territories or possessions of the United States of America.

4. It is understood that the payment of just compensation provided for in Article 1, paragraph 3, shall be determined by due process of law, without prejudice to redress, if any, according to international law.

5. It is understood that the most-favored-nation treatment in respect of the control of the means of international payment provided for in the last paragraph of Article 3 of this Treaty shall be applied unconditionally, and that such control shall be administered so as not to influence to the disadvantage of the other High Contracting Party the competitive relationships between articles originating in the territories of such Party and similar articles originating in third countries and so as not to impair the operation of any other provisions of this Treaty.

6. It is understood that in the application of the provisions of Article 7 Thailand reserves the right to apply, in the matter of compulsory pilotage, the provisions of the Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, signed at Geneva, December 9, 1923.

7. It is understood that Thailand reserves her national fisheries, which shall continue to be regulated by her national laws.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereunto signed their names and affixed their seals, this thirteenth day of the eighth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the thirteenth day of November in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **Edwin L. Neville.**

TREATY OF FRIENDSHIP, COMMERCE AND NAVIGATION
BETWEEN
THAILAND AND NORWAY

His Majesty the King of Thailand and His Majesty the King of Norway, being desirous of strengthening the relations of amity and good understanding which happily exist between the two States, and being convinced that this cannot be better accomplished than by revising the treaties hitherto existing between the two countries, have resolved to complete such revision, based upon the principles of reciprocity, equity and mutual benefit, and for that purpose have named as their Plenipotentiaries, that is to say :

His Majesty the King of Thailand :

Phya Rajawangsan, His Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Oslo;

His Majesty the King of Norway :

Trygve Halvdan Lie, His Minister of Justice, acting Minister for Foreign Affairs;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found to be in good and due form, have agreed upon the following articles :

ARTICLE 1.

There shall be constant peace and perpetual friendship between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Norway.

ARTICLE 2.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall, in so far as may be permitted by the laws and regulations there in force, and on the same terms as the nationals of the most favoured nation, be entitled to enter, travel and reside in the territory of the other, and there to carry on their commerce and manufacture, to trade in all kinds of merchandise of lawful commerce, to engage in religious, educational and charitable work, to own or lease and occupy houses, manufactories, warehouses and shops, to employ agents of their choice, to own or lease and occupy land for residential, commercial, industrial, religious, charitable and other lawful purposes and for use as cemeteries, and generally to do anything incident to or necessary for trade.

They shall not be compelled, under any pretext whatsoever, to pay any charges, taxes, imposts or dues other or higher than those that are or may be paid by nationals of the most favoured nation.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall receive, in the territory of the other, the most constant protection and security for their persons and property and shall enjoy in this respect the same rights and privileges as are or may be granted to nationals of the State of residence, on their submitting themselves to the conditions imposed upon nationals of the State of residence.

They shall, however, be exempt in the territory of the other from compulsory military service either on land, on sea, or in the air, in the regular forces, or in the national guard, or in the militia, from all contributions in money or in kind, imposed in lieu of personal military service, and from all forced loans or military contributions. They shall not be subjected, in time of peace or in time of war, to military requisitions except as imposed upon nationals, and they shall reciprocally be entitled to compensation payable to nationals by the laws in force in their respective countries. With regard to the foregoing provisions, the nationals of each of the High Contracting Parties shall not be treated in the territory of the other less favourably than the nationals of the most favoured nation.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territory of the other entire liberty of conscience, and subject to the local laws and regulations, shall enjoy the right of private or public exercise of their worship.

In all that relates to their commercial, shipping, industrial and agricultural pursuits, and to callings and professions, the nationals of either of the High Contracting Parties shall throughout the whole extent of the territory of the other be placed in all respects on the same footing as the nationals of the most favoured nation.

They shall there have the right to acquire and possess any kind of movable and immovable property, the acquisition or possession of which is or may hereafter be allowed by the laws in force in the country to nationals of the most favoured nation. They may, under the same conditions, dispose freely thereof by sale, gift, transfer, marriage settlement, will, succession *abintestato*, or by any other means. They shall not in any of these cases be liable to charges, duties or taxes of any kind whatsoever other or higher than those which are or may hereafter be imposed on nationals of the most favoured nation.

ARTICLE 3.

The dwellings, warehouses, manufactories and shops and all other property of the nationals of each of the High Contracting Parties in the territory of the other, and all premises appertaining thereto used for lawful purposes, shall be respected. It shall not be allowable to proceed to make a domiciliary visit to, or a search of, any such buildings and premises, or to examine or inspect books, papers, or accounts, except under the conditions and with the forms prescribed for nationals of the State of residence.

ARTICLE 4.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have free access to the Courts of Justice of the other in pursuit and defence of their rights; they shall be at liberty equally with nationals of the State of residence, and with the nationals of the most favoured nation, to choose and employ lawyers, advocates and representatives to pursue and defend their rights before such Courts.

There shall be no conditions or requirements imposed upon the nationals of either of the High Contracting Parties in connection with such access to the Courts of Justice of the other, which do not apply to nationals of the State of residence or to the nationals of the most favoured nation. Exemption from the *cautio judicatum solvi* may, however, only be asked for if the applicant is domiciled in the State in which the proceedings were instituted.

ARTICLE 5.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have in the territory of the other, on condition of reciprocity, the same rights as nationals of that High Contracting Party in regard to patents for inventions, trade-marks, trade-names, designs and copyright in literary and artistic works, upon fulfilment of the formalities prescribed by law.

ARTICLE 6.

Corporations, limited-liability and other companies, partnerships and associations, already or hereafter to be organized in accordance with the laws of either High Contracting Party and domiciled in the territory of such Party, are authorized in the territory of the other, to exercise their rights and appear in the Courts either as plaintiffs or defendants, upon conforming themselves to the laws of such other Party.

There shall be no conditions or requirements imposed upon corporations, companies, partnerships and associations organized in accordance with the laws of either High Contracting Party in connection with such access to the Courts of Justice of the other which do not apply to such native corporations, companies, partnerships and associations or those of the most favoured nation. The provision of article 4 on the exemption from the *cautio judicatum solvi* shall also apply to the corporations, companies, partnerships and associations mentioned in the present article.

Such corporations, companies, partnerships and associations shall upon the conditions laid down in the legislation of the other country and upon obtaining the necessary authorization in those cases where such authorization is required by the laws of said country, have liberty there to settle, to establish branches or agencies, and to carry on their activities.

With regard to the carrying on of their activities as well as with regard to the right to acquire, to possess and to lease movable and immovable property, such corporations, companies, partnerships and associations, once admitted, shall enjoy the same treatment as is granted or may be granted to similar corporations, companies, partnerships and associations of the most favoured nation.

Neither in respect of their activities nor of their property shall they be subject to other or higher charges, taxes, imposts or dues of whatever nature than those which are applied or may be applied to the corporations, companies, partnerships and associations of the most favoured nation.

ARTICLE 7.

It is agreed that the customs tariffs applicable to articles, the produce or manufacture of either of the High Contracting Parties imported into the territory of the other shall be regulated by the laws and regulations of the country of importation.

Articles, the produce or manufacture of Thailand, and articles, the produce or manufacture of Norway, shall on their importation into the territory of the other Party in all matters relating to import duties, taxes, or charges of any kind enjoy a treatment at least as favourable as that which is or may be granted to articles of the most favoured nation.

Articles, exported from Thailand to Norway and articles exported from Norway to Thailand, shall in all matters relating to export duties, taxes, or charges of any kind enjoy a treatment at least as favourable as that which is or may be granted to articles exported to the most favoured nation.

Said treatment of the most favoured nation shall be interpreted to include the customs regime, all customs formalities, drawbacks, the use of bonded warehouses, and certificates of origin.

Goods of every nature, originating within the territory of one of the High Contracting Parties and imported into the territory of the other, shall not there be subjected to excise, octroi, or consumption duties higher than those which are or may be levied on similar goods of the most favoured nation.

In the event of one of the High Contracting Parties being in the the necessity of establishing prohibitions or restrictions on the importation or exportation of any article of commerce between the two countries, the said Party undertakes to take into consideration as far as possible the interests of the other Party.

Nothing in this Treaty shall be construed to restrict the right of either High Contracting Party to impose :

(1) Prohibitions, restrictions or regulations for the enforcement of police or revenue laws, including laws prohibiting or restricting the importation, exportation or sale of alcohol or alcoholic beverages or of opium, the coca leaf, their derivatives, and other narcotic drugs, as well as other laws imposed upon articles the internal production, consumption, sale or transport of which is or may be forbidden or restricted by the national law;

(2) Prohibitions or restrictions on the trade or traffic in arms and munitions of war, and in exceptional circumstances other materials needed in war;

(3) Prohibitions or restrictions necessary for the protection of national or public security or health, or for the protection of animal or plant life against disease, harmful pests or extinction;

(4) Prohibitions or restrictions upon articles which as regards production or trade, are or may hereafter be subject within the country to a monopoly exercised by or under the control of the State.

ARTICLE 8.

As regards traffic in transit, the High Contracting Parties shall apply in their reciprocal relations the provisions of the Convention and Statute on Freedom of Transit, signed at Barcelona on April 20, 1921.

ARTICLE 9.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have liberty freely to come with their ships and cargoes to all places, ports and waterways in the territory of the other which are or may be open to foreign commerce and navigation, subject always to the laws of the country to which they thus come.

ARTICLE 10.

Each of the High Contracting Parties shall, subject to the provisions of Article 7, permit the importation or exportation of all merchandise which may be legally imported or exported in national vessels or in vessels of a third power, and also the carriage of passengers, from or to their respective territories, upon the vessels of the other, and such vessels, their cargoes and passengers shall enjoy the same privileges as, and shall not be subject to any other or higher duties, charges or restrictions than national vessels and their cargoes and passengers, or vessels of a third power, their cargoes and passengers.

Such reciprocal equality of treatment shall take effect without distinction, whether the merchandise comes directly from the place of origin, or from any other place.

In the same manner there shall be perfect reciprocal equality with regard to drawbacks and other privileges of this nature of whatever denomination which may be allowed in the territory of each of the High Contracting Parties, on goods imported or exported in national vessels or in vessels of a third power, so that such drawbacks and other privileges shall also and in like manner be allowed on goods imported or exported in vessels of the other country.

ARTICLE 11.

The merchant vessels of either of the High Contracting Parties, whether in ballast or with cargoes which arrive at or depart from the port of the other Party shall enjoy the same rights, privileges, liberties, favours, immunities, and exemptions in matters of navigation as those which are or may be enjoyed by national vessels, from whatever place such vessels may arrive and whatever may be their place of destination.

In all that concerns the entering, clearing, stationing, loading and unloading of vessels in the ports, basins, docks, roadsteads, harbours, or waterways of the two countries, no privilege shall be granted to national vessels which shall not equally be granted to vessels of the other country; the intention of the High Contracting Parties being that in these respects the vessels of each shall receive the treatment accorded to national vessels.

The merchant vessels of either of the High Contracting Parties entering the territory of the other Party with the sole object of completing their cargoes or of unloading some portion thereof shall be entitled, provided they comply with the laws and regulations of the respective countries, to retain on board any portion of the cargo which is consigned to another port either in the same country or in another country, and to reexport such portion of the cargo without being liable to pay any customs duty on the portion not unloaded except duty for supervision; the latter shall, however, be levied at the lowest rate fixed for national vessels.

In regard to duties of tonnage, harbour, pilotage, light house, quarantine or other similar or corresponding duties of whatever nature or under whatever denomination, levied in the name or for the profit of the Government, public functionaries, private individuals, corporations or establishments of any kind, the High Contracting Parties shall reciprocally apply the provisions of the Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, signed at Geneva on December 9, 1923.

ARTICLE 12.

Any merchant vessel of either of the High Contracting Parties which may be compelled by stress of weather, or by reason of any other distress, to take shelter in a port of the other, shall be at liberty to refit therein, to procure all necessary supplies, and put to

sea again, without paying any dues other than such as would be payable by national vessels. In case, however, the master of a merchant vessel should be under the necessity of disposing of a part of his cargo in order to defray the expenses, he shall be bound to conform to the regulations and tariffs of the place to which he may have come.

If any merchant vessel of one of the High Contracting Parties should run aground or be wrecked upon the coasts of the other, the local authorities shall give prompt notice of the occurrence to the Consular Officer residing in the district or to the nearest Consular Officer of the other Power.

Such stranded or wrecked ship or vessel and all parts thereof, and all furniture and appurtenances belonging thereto, and all goods and merchandise saved therefrom, including those which may have been cast into the sea, or the proceeds thereof, if sold, as well as all papers found on board such stranded or wrecked ship or vessel, shall be given up to the owners or their agents, when claimed by them.

If such owners or agents are not on the spot, the aforesaid property or proceeds from the sale thereof and the papers found on board the vessel shall be delivered to the proper Consular Officer of the High Contracting Party whose vessel is wrecked or stranded, provided that such Consular Officer shall make claim within the period fixed by the laws and regulations of the country in which the wreck or stranding occurred, and such Consular Officers, owners or agents shall pay only the expenses incurred in the preservation of the property, together with the salvage or other expenses which would have been payable in the case of the wreck or stranding of a national vessel.

The goods and merchandise saved from the wreck or stranding shall be exempt from all duties of the customs unless cleared for consumption, in which case they shall pay ordinary duties.

In the case of a ship or vessel belonging to the nationals of one of the High Contracting Parties being driven in by stress of weather, run aground or wrecked in the territory of the other, the proper Consular Officer of the High Contracting Party to which the vessel belongs, shall, if the owners or their agents are not present, or are present but require it, be authorized to interpose in order to afford the necessary assistance to the nationals of his State.

ARTICLE 13.

The vessels of war of each of the High Contracting Parties may enter, remain and make repairs in those ports and places of the other to which the vessels of war of other nations are accorded access; they shall submit to the same regulations and enjoy the same honours, advantages, privileges and exemptions as are now, or may hereafter be conceded to the vessels of war of any other nation.

ARTICLE 14.

The Consular Officers of each of the High Contracting Parties residing in the territory of the other shall receive from the local authorities such assistance as can by law be given to them for the recovery of deserters from the vessels of the former Party, provided that this stipulation shall not apply to nationals of the High Contracting Party from whose local authorities assistance is requested.

ARTICLE 15.

Each of the High Contracting Parties may appoint Consuls-General, Consuls, Vice-Consuls and other Consular Officers or Agents to reside in the towns and ports of the territory of the other where similar officers of other Powers are permitted to reside.

Such Consular Officers and Agents, however, shall not enter upon their functions until they shall have been approved and admitted by the Government to which they are sent.

They shall be entitled, on condition of reciprocity, to enjoy all the honours, privileges, exemptions and immunities of every kind which are, or may be, accorded to Consular Officers of the most favoured nation.

The said Consular Officers or Agents of the two High Contracting Parties or the persons duly authorized to fill their places shall within the territory of the other Party have charge of the internal order on board the merchant vessels of their nation, to the exclusion of all local authorities. They shall take cognizance of all disputes and they alone shall exercise jurisdiction in cases which may have arisen at sea, or which may arise in port, between the captains, officers and crews, including disputes concerning wages and the execution of contracts reciprocally entered into, provided however that such jurisdiction shall not exclude the jurisdiction conferred on local courts or other authorities under existing or future laws.

ARTICLE 16.

In case of the death of a national of one of the High Contracting Parties in the territory of the other without having in the country of his decease any known heirs or testamentary executors by him appointed, the competent local authorities shall at once inform the nearest Consular Officer of the nation to which the deceased belonged, in order that necessary information may be immediately forwarded to parties interested.

In case of the death of a national of one of the High Contracting Parties in the territory of the other, without leaving at the place of his decease any person entitled by the laws of his country to take charge of and administer the estate, the competent Consular Officer of the State to which the deceased belonged shall upon fulfilment of the necessary

formalities, be empowered to take custody of and administer the estate in the manner and under the limitations prescribed by the laws of the country in which the property of the deceased is situated.

The foregoing provision shall also apply in case of a national of one of the High Contracting Parties dying outside the territory of the other, but possessing property therein, without leaving any person there entitled to take charge of and administer the estate.

ARTICLE 17.

It is understood by the High Contracting Parties that the stipulations contained in this Treaty do not in any way affect, supersede, or modify any of the laws and regulations with regard to naturalisation, immigration, police and public security which are in force or which may be enacted in either of the two countries.

ARTICLE 18.

The coasting trade and the national fisheries of both the High Contracting Parties are excepted from the provisions of the present Treaty, and shall be regulated according to the laws and regulations of Thailand and Norway respectively.

It is, however, understood that Thai nationals and vessels in the territory of the Kingdom of Norway and Norwegian nationals and vessels in the territory of the Kingdom of Thailand shall, on condition of reciprocity, enjoy in respect of coasting trade the rights which are or may be granted under such laws and regulations to the nationals or vessels of any other nation.

ARTICLE 19.

The provisions of the present Treaty as regards the most-favoured-nation treatment do not apply to:

- 1) Favours granted or to be granted hereafter to an adjoining State to facilitate short frontier traffic;
- 2) Favours granted or to be granted hereafter to a third State in virtue of a Customs Union;
- 3) Favours granted or to be granted hereafter to an adjoining State with regard to the navigation on or use of boundary waterways not navigable from the sea;
- 4) Favours granted or to be granted hereafter by Norway to Denmark, Finland, Iceland or Sweden.

The provisions of the present Treaty do not apply to Svalbard (Spitsbergen).

It is understood that the provisions of the present Treaty as regards the most-favoured-nation treatment shall not apply to special favours contractually granted or to be granted to a third State for the avoidance of double taxation or the mutual protection of revenue.

ARTICLE 20.

The High Contracting Parties agree that any dispute that may arise between them as to the proper interpretation or application of any of the provisions of the present Treaty, which it has not been possible to settle through the diplomatic channel, shall, at the request of either Party, be submitted to the Permanent Court of International Justice at The Hague, unless in any particular case the High Contracting Parties agree to submit the dispute to a special Court of Arbitration. They hereby undertake to accept as binding the decision of the Permanent Court or the Court of Arbitration.

ARTICLE 21.

The present Treaty shall, from the date of its coming into force, be substituted for the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and Norway signed at Oslo on July 16, 1926, and from this date the said Treaty of 1926 and all Arrangements and Agreements subsidiary thereto concluded or existing between the High Contracting Parties shall cease to be binding.

ARTICLE 22.

The present Treaty shall remain in force for five years from the date on which it comes into effect.

In case neither of the High Contracting Parties should have notified twelve months before the expiration of the said five years the intention of terminating it, it shall remain binding until the expiration of one year from the day on which either of the High Contracting Parties shall have denounced it.

It is clearly understood, however, that such denunciation shall not have the effect of reviving the Treaty, Arrangements, or Agreements abrogated by the present Treaty.

ARTICLE 23.

This Treaty shall be ratified, and the ratifications thereof shall be exchanged at Oslo as soon as possible, and the said Treaty shall come into force on the date of the exchange of ratifications.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereto signed their names and affixed their seals.

DONE at Oslo, in duplicate, this fifteenth day of the eighth month in the year two thousand four hundred and eighty of the Buddhist Era, corresponding to the fifteenth day of November in the year one thousand nine hundred and thirty seven of the Christian Era.

Phya Rajawangsan.

(L.S.)

Trygve Lie.

(L.S.)

FINAL PROTOCOL

At the moment of proceeding this day to the signature of the new Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of the Thailand and the Kingdom of Norway, the Plenipotentiaries of the two High Contracting Parties have agreed upon the following provisions which are to be considered as an integral part of the Treaty:

1. It is understood that the most-favoured-nation treatment in regard to immovable property provided for in article 2, paragraph 7, and article 6, paragraph 4, is accorded on condition of reciprocity.

2. It is understood that the most-favoured-nation treatment provided for in this Treaty shall be accorded immediately and unconditionally.

3. It is understood that in all matters for which national treatment is provided in this Treaty, the nationals and vessels of either High Contracting Party shall not be treated by the other less favourably than the nationals and vessels of any other country.

4. Norwegian Sardines prepared from fish belonging to the species "Clupea Sprattus" (Brisling) or "Clupea Harengus" (Sild) shall, when imported into the Kingdom of Thailand, not pay a higher tariff rate than sardines prepared from fish belonging to the species "Clupea Pilchardus" imported from any country.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereto signed their names and affixed their seals.

DONE at Oslo, in duplicate, this fifteenth day of the eighth month in the year two thousand four hundred and eighty of the Buddhist Era, corresponding to the fifteenth day of November in the year one thousand nine hundred and thirty seven of the Christian Era.

Phya Rajawangsan.

(L. S.)

Trygve Lie.

(L. S.)

(Phya Rajawangsan to Mr. C. F. Smith)

Oslo, 15th November 1937.

Sir,

With reference to your letter of the 10th. inst. concerning certain modifications in the text of our draft of Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and Norway in which you were good enough to propose the insertion of the phrase "on condition of reciprocity" after the words "the High Contracting Parties shall have in the territory of the other" in article 5, I have the honour to inform you that the Thai Authorities accept your proposal on the understanding that "as long as the Thai Nationals can not claim the benefit of this article in Norway the Norwegian Nationals will not be able to claim the benefit of the same article in Thailand."

I shall be obliged for your reply on this point.

I have the honour to be, etc.

(Sd.) **Phya Rajawangsan.**

(Monsieur C. F. Smith à Phya Rajawangsan)

MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES

Oslo, le 16 novembre 1937,

—————
 Direction Générale des Affaires de
 Politique Commerciale

—————
 LE DIRECTEUR GENERAL

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de vous accuser réception de votre note du 15 de ce mois concernant l'interprétation des termes "on condition of reciprocity" dans l'article 5 du Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation entre la Norvège et la Thaïlande signé hier.

Je m'empresse à cette occasion de vous confirmer ce qui suit :

La rasion pour laquelle les mots "on condition of reciprocity" ont été introduits dans l'article 5 ci-dessus mentionné, est que la législation thaïe, comme vous avez bien voulu me l'expliquer au cours de nos négociations, n'offre pour l'instant pas de moyen de protéger en Thaïlande les droits de propriété industrielle, commerciale ou artistique des étrangers. Vous avez bien voulu en même temps me faire savoir qu'une législation à cet effet sera instituée d'ici deux ans.

Conformément au principe de la réciprocité il n'est que juste que les nationaux thaïs ne jouissent de la protection de leurs droits de propriété industrielle, commerciale ou artistique en Norvège que dès le jour où une protection correspondante sera assurée aux nationaux norvégiens en Thaïlande. C'est cet état de choses que nous avons eu l'intention de constater nettement dans l'article 5.

Veillez agréer, etc.

(Sd.) C.F. Smith.

ANGLO-THAI TREATY OF COMMERCE AND NAVIGATION

His Majesty the King of Thailand and His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, desiring to facilitate and to regulate by means of a revised treaty their mutual relations of trade and commerce,

Have resolved to conclude a Treaty for this purpose, and have appointed as their plenipotentiaries :

His Majesty the King of Thailand :

Luang Pradist Manudharm (Pridi Banomyong), His Majesty's Minister for Foreign Affairs;

His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India (hereinafter referred to as His Majesty the King and Emperor) :

for Great Britain and Northern Ireland

Sir Josiah Crosby, K.B.E., C.I.E., His Majesty's Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary in Thailand;

Who, having communicated their full powers, found in good and due form, have agreed as follows :—

ARTICLE 1.

- (1) The subjects of each High Contracting Party shall be entitled
 - (a) to enter, travel and reside in, and to leave the territories of the other High Contracting Party so long as they satisfy and observe the conditions and regulations applicable in such territories to the entry, travel, residence and departure of all foreigners;
 - (b) on the same terms and subject to the same laws and regulations as subjects or citizens of the most favoured foreign country to carry on in the territories of the other High Contracting Party their commerce, manufacture, industries, professions and occupations, and to trade in all kinds of merchandise of lawful commerce; to employ agents of their choice; and generally to do everything incident to or necessary for trade.

(2)-(a) The subjects of each High Contracting Party shall be permitted in the territories of the other to acquire, inherit, possess, lease and occupy property, movable or immovable, subject, however, to the right of the latter High Contracting Party

- (i) to make the acquisition or leasing of immovable property in his territory by foreigners subject to such conditions as are or may be established for reasons of national security or other reasons of public policy;
- (ii) to impose such restrictions as he may think fit in regard to the acquisition of vessels flying his national flag or aircraft on his national register and shares in such ships and aircraft.

In all the matters referred to in this sub-paragraph, the subjects of each High Contracting Party shall receive, in the territories of the other, treatment not less favourable than that accorded to the subjects or citizens of any other foreign country.

(b) The subjects of each High Contracting Party shall be permitted in the territories of the other to dispose by sale, exchange, gift, marriage, testament or in any other manner, of property, movable or immovable, lawfully possessed by them on the same conditions as are or may be established with regard to the subjects of the other High Contracting Party.

(c) Further, they shall be permitted to export their property and their goods in general from the territories of the other High Contracting Party, subject to no other conditions or restrictions and to no other or higher duties than those to which the subjects of that High Contracting Party would be liable in similar circumstances.

(3) The subjects of either High Contracting Party resident in the territories of the other shall not be compelled, under any pretext whatsoever, to pay any duties, taxes, imposts, fees which are substantially taxes, exactions, or contributions of any kind whatever, levied on behalf of any authority whatsoever, other or higher than those which are or may be levied upon the subjects of the other High Contracting Party; and they shall enjoy the same treatment and the same protection at the hands of the fiscal authorities and tribunals as the subjects of the other High Contracting Party.

(4) The subjects of either High Contracting Party, wherever resident, shall not be subjected in the territories of the other to any duties, taxes, imposts, fees which are substantially taxes, exactions or contributions of any kind whatever which are not equally levied upon the subjects or citizens of the most favoured foreign country; they shall enjoy the same treatment and the same protection at the hands of the fiscal authorities and tribunals as the subjects or citizens of the most favoured foreign country.

(5) The subjects of each High Contracting Party shall receive, in the territories of the other, the most constant protection and security for their persons and property, and shall enjoy in this respect the same rights and privileges as the subjects of the other High Contracting Party, subject to their compliance with the same laws and regulations. They shall, moreover, be exempt, in the territories of the other High Contracting Party, from all compulsory military service either on land or sea or in the air, in the regular forces or in the national guard or in the militia or in the police; from all forms of compulsory manual labour (except in cases of sudden and unexpected occurrences involving great public danger, or where Thai law gives the option of performing such labour in lieu of the payment of taxes); and from the performance of all judicial administrative and municipal functions whatever, other than those imposed by the laws relating to juries. They shall also be exempted from all contributions, whether in money or in kind, imposed as an equivalent for such service or the performance of such functions, and from all forced loans, whether in money or in kind, or military contributions. They shall in no case be liable to any military or civil requisitions other or greater than such as may be levied on the subjects of the other High Contracting Party, and shall be accorded due payment therefor, which shall in no case be less than the payment accorded in similar circumstances to the subjects of the other High Contracting Party. Furthermore, in all matters relating to military or civil requisitions, the subjects of each High Contracting Party shall not be accorded in the territories of the other less favourable treatment than that which is or may be accorded to the subjects or citizens of the most favoured foreign country.

ARTICLE 2.

The dwellings, warehouses, manufactories and shops, and all other property of the subjects of each High Contracting Party in the territories of the other, and all premises appertaining thereto, used for purposes of residence or commerce, shall be respected. Except under the conditions and with the forms prescribed by the laws and regulations for the subjects of the last-mentioned High Contracting Party, no domiciliary visit shall be instituted and no search of any such buildings or premises be carried out, nor shall books, papers or accounts be examined or inspected.

ARTICLE 3.

(1) There shall be reciprocal freedom of commerce and navigation between the territories of the High Contracting Parties.

(2) Subject to the provisions of Articles 1 (1) (a) and 16, the subjects of each High Contracting Party shall have liberty freely to come with or without their ships and cargoes to all places, ports and rivers in the territories of the other, to which subjects of that High Contracting Party are or may be permitted to come, and shall enjoy the same rights, privileges, liberties, favours, immunities and exemptions in matters of foreign commerce and navigation, as are, or may be, enjoyed by subjects of that High Contracting Party.

ARTICLE 4.

The subjects of each High Contracting Party shall, in the territories of the other, have free access to the Courts of Justice for the prosecution and defence of their rights. They shall be at liberty, equally with subjects or citizens of that other High Contracting Party or of the most favoured foreign country, to choose and employ in all causes and proceedings lawyers, advocates, attorneys, agents and representatives to prosecute and defend their rights before such Courts from among the persons entitled to act as such in those territories. There shall be no condition or requirement imposed upon the subjects of either High Contracting Party in connexion with such access to the Courts of Justice in the territories of the other, which do not apply to the subjects or citizens of the other or of the most favoured foreign country.

ARTICLE 5.

(1) Each High Contracting Party undertakes to place no obstacle in the way of the companies of the other High Contracting Party which may desire to carry on in his territories, whether through the establishment of branches or otherwise, any description of business which the companies of any other foreign country are, or may be, permitted to carry on.

(2) The provisions of Article 1 (1) (b), (2) (a) (b) and (c) and (5), Article 2 and Article 4 of the present Treaty, relative to subjects of the High Contracting Parties, shall equally apply to companies of the High Contracting Parties and shall, for this purpose, be read as though the word "companies" were in every case substituted for the word "subjects" in those provisions.

(3) The companies of each High Contracting Party shall in the territories of the other, so far as concerns duties, taxes, imposts, fees which are substantially taxes, exactions or contributions of any description whatever, levied on behalf of any authority whatsoever, enjoy treatment no less favourable than that accorded to the companies of the other High Contracting Party.

(4) The companies of each High Contracting Party shall enjoy in the territories of the other, in every respect and in all matters, treatment fully as favourable as that accorded to the companies of any other foreign country.

ARTICLE 6.

The subjects and companies of each High Contracting Party shall enjoy, in the territories of the other, a perfect equality of treatment with the subjects and companies of the other in all that relates to import, export and transit duties, royalties and payments in respect of concessions, warehousing, Customs facilities, the examination and appraisal of merchandise, and drawbacks.

ARTICLE 7.

(1) All those facilities and privileges which are set out in the International Convention relating to the Simplification of Customs Formalities, signed at Geneva on the 3rd November, 1923, shall, in his territories, be accorded by each High Contracting Party to the other with respect to the treatment of commercial travellers and samples.

(2) Any further facilities or privileges accorded in his territories by either High Contracting Party to any other foreign country in respect of commercial travellers or samples shall be extended unconditionally to the other High Contracting Party.

ARTICLE 8.

(1) It is agreed that the customs tariffs applicable to articles produced or manufactured in the territories of either High Contracting Party imported into the territories of the other shall be regulated by the laws of the country of importation.

However, (a) articles produced or manufactured in the territories of either High Contracting Party imported into the territories of the other, from whatever place arriving, shall not be subjected to other or higher duties or charges than those paid on the like articles produced or manufactured in any other foreign country; and

(b) No other or higher duties or charges shall be imposed in the territories of either High Contracting Party on the exportation of any article to the territories of the other than such as are or may be payable on the exportation of the like article to any other foreign country.

(2)-(i) No prohibition or restriction shall be imposed or maintained on the importation into the territories of either High Contracting Party of any article, from whatever place arriving, produced or manufactured in the territories of the other High

Contracting Party, which shall not equally extend to the importation of the like articles produced or manufactured in any other foreign country.

(ii) No prohibition or restriction shall be imposed or maintained on the exportation of any article from the territories of either High Contracting Party to the territories of the other which shall not equally extend to the exportation of the like articles to any other foreign country.

(iii) In the event of any form of quantitative limitation being established for the importation or exportation of articles restricted, each of the High Contracting Parties agrees to grant for the importation from or exportation to the territories of the other High Contracting Party an equitable apportionment of the quantity of restricted goods which may be authorised for importation from or exportation to foreign countries.

(iv) Exceptions to the general rule laid down in subparagraphs (2) (i) and (ii) of this Article may be made only in the case of

- (a) prohibitions or restrictions imposed in the interests of public security;
- (b) prohibitions or restrictions regarding traffic in arms, ammunition and implements of war, or, in, exceptional circumstances, all other military supplies;
- (c) prohibitions or restrictions imposed for the protection of public health;
- (d) prohibitions or restrictions imposed for the protection of animals or plants, including protection against disease, degeneration or extinction, as well as measures taken against harmful seeds, plants and animals.

(3) The provisions of the present Treaty relating to prohibitions or restrictions of importation and exportation do not apply to the trade in opium and other substances included now or hereafter within the scope of the International Opium Convention signed at Geneva on the 19th February, 1925, or the International Convention for Limiting the Manufacture and Regulating the Distribution of Narcotic Drugs, signed at Geneva on the 13th July, 1931, it being understood that such trade shall remain subject to the laws and regulations which are or may at any time be in force in the territories of the respective High Contracting Party.

ARTICLE 9.

Internal duties levied within the territories of either High Contracting Party for the benefit of the State or of organs of local or municipal government, on or in connection with goods produced or manufactured in the territories of the other Party, shall not be

other or greater than the duties levied in similar circumstances on or in connection with goods of national origin.

ARTICLE 10.

(1) The subjects and companies of either High Contracting Party shall receive equitable treatment in the territories of the other in respect of any measure of disposal, limitation, restriction or expropriation affecting property, rights and interests legally acquired by them and in respect of compensation for any such measure, and shall not, in respect thereof, be treated less favourably than the subjects and companies respectively of the other Party.

(2) Any prohibitions or restrictions, whether by the creation or maintenance of a monopoly or otherwise, which are, or may hereafter be, imposed in the territories of either High Contracting Party on the importation, purchase and sale of arms and ammunition shall not be so framed or administered as to prevent the subjects and companies of the other High Contracting Party from obtaining adequate supplies of industrial explosives for use in their industries, it being understood that nothing in this paragraph shall preclude either High Contracting Party from enforcing such reasonable regulations as may be required in the interests of public safety or security.

ARTICLE 11.

The subjects and companies of each High Contracting Party shall have, in the territories of the other, the same rights as subjects or companies of that High Contracting Party in regard to patents for inventions, trade marks, trade names, industrial designs and copyright in literary and artistic works, provided they observe the conditions and formalities imposed on subjects of the latter High Contracting Party.

ARTICLE 12.

(1) Each High Contracting Party shall prohibit the importation into, and shall provide measures for the seizure on importation into, his territories of any goods bearing words, devices, descriptions or other indications which state or manifestly suggest that the goods have been manufactured in the territories of the other, if such statement or suggestion be false, and shall, moreover, protect imported products from competition through the short reeling of yarns and the false lapping of piece-goods.

(2) The provisions of this Article do not impose any obligation to seize goods in transit.

ARTICLE 13.

(1) In all that relates to navigation and the treatment of shipping, each High Contracting Party undertakes to treat the companies and vessels of the other not less favourably in any respect either in law or in fact than his own companies and vessels or the companies and vessels of any other foreign country. The provisions of this Article relating to vessels apply also to the passengers and cargoes carried therein.

(2) Each High Contracting Party shall permit the importation or exportation of all merchandise which may be legally imported or exported, and also the carriage of passengers from or to their respective territories, upon the vessels of the other; and such vessels, their cargoes and passengers shall enjoy the same privileges as, and shall not be subjected to any other or higher duties or charges than national vessels and their cargoes and passengers or the vessels of any other foreign country and their cargoes and passengers.

ARTICLE 14.

In all that regards the stationing, loading and unloading of vessels in the ports, docks, quays, harbours and roadsteads of their respective territories, the High Contracting Parties shall reciprocally apply the provisions of the Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, signed at Geneva on the 9th December, 1923.

ARTICLE 15.

In regard to dues, charges and payments of all kinds and of whatever denomination levied on ships, such as tonnage, sanitary, port, quay, harbour, pilotage, lighthouse and quarantine dues or charges, levied in the name or for the profit of the Government, public functionaries, private individuals, corporations or establishments of any kind, the High Contracting Parties shall reciprocally apply the provisions of the Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, signed at Geneva on the 9th December, 1923.

ARTICLE 16.

(1) The provisions of this Treaty relating to the mutual concession of national treatment do not apply

- (a) to the coasting trade of the territories of the High Contracting Parties, or
- (b) to fishing in their territorial and national waters.

(2) Nevertheless, (a) in respect of the coasting trade the subjects and vessels of each High Contracting Party shall enjoy in the territories of the other treatment no less

favourable than that accorded to the subjects or citizens or vessels of any other foreign country, and (b) in respect of fisheries, the subjects and vessels of either High Contracting Party, and fish caught by such vessels, shall not be treated less favourably in any respect in the territories and territorial waters of the other Party than the subjects or citizens or vessels of any other foreign country or fish caught by such vessels.

(3) Moreover, in the event of the coasting trade being exclusively reserved in the territories of either High Contracting Party to national vessels, the vessels of the other Party may, nevertheless, proceed from one port to another in such territories either for the purpose of landing the whole or part of their cargoes or passengers brought from abroad, or of taking on board the whole or part of their cargoes or passengers for a foreign destination. Such vessels shall, moreover, if engaged in trading to or from places not within the limits of the coasting trade so reserved, not be prohibited from the carriage between two ports in the territories of the first High Contracting Party of passengers holding through tickets or merchandise consigned on through Bills of Lading to or from places not within the above-mentioned limits; and while engaged in such carriage, these vessels and their passengers and cargoes shall enjoy the full privileges of this Treaty.

ARTICLE 17.

(1) Any vessel of either High Contracting Party which may be compelled, by stress of weather or by accident, to take shelter in a port of the territories of the other, shall be at liberty to refit therein, to procure all necessary stores and put to sea again, without paying any dues other than such dues as would be payable in a similar case by a national vessel. In case, however, the master of a merchant vessel should be under the necessity of disposing of a part of his merchandise in order to defray his expenses, he shall be bound to conform to the regulations and tariffs of the place to which he may have come.

(2) If any vessel of either High Contracting Party shall run aground or be wrecked upon the coast of the territories of the other, such vessel and all parts thereof and all furniture and appurtenances belonging thereto, and all goods and merchandise saved therefrom, including any which may have been cast into the sea, or the proceeds thereof, if sold, as well as all papers found on board such vessel, shall be given up to the owners of such vessel, goods, merchandise, etc., or to their agents, when claimed by them.

If there are no such owners or agents on the spot, then the vessel, goods, merchandise, etc., referred to shall, in so far as they are the property of a subject or company of the first High Contracting Party, be delivered to the competent Consular Officer of that

Party upon being claimed by him within the period fixed by the laws and regulations of the territories of the other High Contracting Party, and such Consular Officer, owners or agents shall pay only the expenses incurred in the preservation of the property, together with the salvage or other expenses which would have been payable in the like case of the wreck or stranding of a national vessel.

(3) However, goods and merchandise saved from the wreck or stranding shall be exempt from the payment of any Customs duties unless cleared for internal consumption, in which case they shall pay the ordinary duties.

(4) In the case of a vessel of one of the High Contracting Parties being driven in by stress of weather, run aground or wrecked in the territories of the other, the competent Consular Officer of the former High Contracting Party shall, if the owner or master or other agent of the owner is not present, or is present and requires it, be authorised to interpose in order to afford the necessary assistance to his fellow-countrymen.

ARTICLE 18.

(1) Each High Contracting Party may appoint Consular Officers of any rank to reside in any towns and ports in the territories of the other, in which such representatives of that High Contracting Party are permitted to reside at the time of the coming into force of this Treaty, or in which such representatives of any other foreign country are or may at any time be permitted to reside. Such Consular Officers shall not, however, enter upon their functions until after they have been approved and recognised in the usual form by the other High Contracting Party.

(2) The Consular Officers of each High Contracting Party shall, subject to reciprocity, enjoy in the territories of the other the same official powers, rights, privileges and exemptions as are, or may be, accorded to similar Officers of the most favoured foreign country.

ARTICLE 19.

In the case of the death of a subject of either High Contracting Party possessing property in the territories of the other and leaving kin but without leaving, in the territories where such property is, any person entitled by the law of his own country to take charge of and administer the estate, the competent Consular Officer of the High Contracting Party to which the deceased subject belongs, shall, upon fulfilment of the necessary formalities, be empowered to take custody of and administer the estate in the manner and under the limitations prescribed by the law of the country in which such estate is situated.

ARTICLE 20.

The provisions of the present Treaty, relative to the treatment accorded to the most favoured foreign country, do not extend

- (1) to favours which are, or may be granted, in the territories of either High Contracting Party (a) to facilitate frontier traffic with an adjoining country; or (b) in virtue of a Customs Union which has already been, or may hereafter be, concluded with another country;
- (2) to benefits accorded in the territories of either High Contracting Party solely in virtue of an agreement with any other country relating to double taxation; or
- (3) to favours which are, or may be, granted to an adjoining State with regard to the navigation on or use of boundary waterways not navigable from the sea.

ARTICLE 21.

Any dispute that may arise between the High Contracting Parties as to the proper interpretation or application of any of the provisions of the present Treaty shall, at the request of either of them, be referred to the Permanent Court of International Justice, unless in any particular case the High Contracting Parties agree to submit the dispute to some other tribunal or to dispose of it by some other form of procedure.

ARTICLE 22.

The territories of the High Contracting Parties, to which the present Treaty applies, on the part of His Majesty the King of Thailand, are Thailand and on the part of His Majesty the King and Emperor, are Great Britain and Northern Ireland, and any territories in respect of which notification of accession is given under Article 24 or notice of extension is given under Article 23. Any reference in the present Treaty to the territories of the High Contracting Parties shall be deemed to relate to those territories of such High Contracting Parties to which the Treaty applies.

ARTICLE 23.

(1) His Majesty the King and Emperor may through his representative at Bangkok give notice of his desire that the present Treaty shall extend to any of his colonies, overseas territories or protectorates, or to any mandated territory in respect of which the mandate is exercised by his Government in the United Kingdom, and the Treaty shall be extended to any territory specified in such notice as from the date thereof.

(2) After the expiry of a period of five years from the coming into force of the present Treaty, either High Contracting Party may, by giving twelve months' notice, terminate the application of the present Treaty to any territory to which it has been extended under the provisions of the preceding paragraph.

ARTICLE 24.

(1) The High Contracting Parties agree that His Majesty the King and Emperor may by notification given through the diplomatic channel accede to the present Treaty in respect of any Member of the British Commonwealth of Nations whose Government may desire that such accession should be effected. Any such accession shall take effect as from the date of notification thereof.

(2) After the expiry of a period of five years from the coming into force of the present Treaty, either High Contracting Party may, by giving twelve months' notice, terminate the Treaty as regards any country in respect of which notification of accession has been given under paragraph (1) of this Article.

(3) Any notification made under paragraph (1) of this Article may include any dependency or mandated territory administered by the Government of the country in respect of which notification of accession is given; and any notice given under paragraph (2) of this Article shall be applicable to any such dependency or mandated territory which was included in such notification of accession.

ARTICLE 25.

(1) So long as in any territory referred to in Articles 23 and 24, to which the provisions of the present Treaty are not applicable, either by virtue of accession under Article 24 or by notice of extension under Article 23, goods produced or manufactured in Thailand are accorded treatment as favourable as that accorded to goods produced or manufactured in any other foreign country, goods produced or manufactured in such territory shall likewise enjoy in Thailand treatment as favourable as that accorded to goods produced or manufactured in any other foreign country.

(2) Goods, the produce or manufacture of Palestine, shall not be debarred from the benefits of this Article by reason only of any special Customs privileges which may be accorded in Palestine to goods, the produce or manufacture of any State the territory of which in 1914 was wholly included in Asiatic Turkey or Arabia.

ARTICLE 26.

The present Treaty shall, from the date of its entry into force, be substituted for the General Treaty and the Treaty of Commerce and Navigation signed at London on the

14th July, 1925, and from this date the said Treaties of 1925 and all arrangements and agreements subsidiary thereto concluded or existing between the High Contracting Parties shall cease to be binding.

Provided, however, that the territorial provisions of the Treaty signed at Bangkok on the 10th March, 1909, and of the Annexes thereto, together with all treaty provisions in force on the 4th November, 1937, which fix or delimit the boundary between Thailand and British possessions or protectorates, shall remain in force.

ARTICLE 27.

(1) The present Treaty shall be ratified and the ratifications shall be exchanged at Bangkok as soon as possible. It shall come into force immediately on the exchange of ratifications and shall thereafter remain in force during a period of 5 years.

(2) In case neither High Contracting Party shall have given notice to the other 12 months before the expiration of the said period of 5 years, of his intention to terminate the Treaty, it shall remain in force until the expiration of 12 months from the date on which notice of such intention is given.

(3) The termination of the present Treaty shall not have the effect of reviving any treaty arrangement or agreement abrogated by this Treaty or by former treaties between the High Contracting Parties.

(4) A notice given under paragraph 2 of this Article shall not affect the operation of the Treaty as between Thailand and any country or territory in respect of which notification of accession has been given under Article 24.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned have signed the present Treaty and have affixed thereto their seals.

DONE in duplicate at Bangkok this twenty-third day of the eighth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the twenty-third day of November in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **J. Crosby.**

PROTOCOL.

At the moment of proceeding this day to the signature of the Treaty of Commerce and Navigation, the Plenipotentiaries of the two High Contracting Parties have agreed as follows:—

1. It is understood that in the said Treaty, of which the present Protocol shall form an integral part:—

- (1) the term “subjects of one (or of the other) High Contracting Party” shall (i) in relation to His Majesty the King of Thailand, mean all His Majesty’s subjects; and (ii) in relation to His Majesty the King and Emperor, all the subjects of His Majesty and all persons under His Majesty’s protection;
- (2) the term “vessels of one (or of the other) High Contracting Party” shall (i) in relation to His Majesty the King of Thailand, include all ships registered under the laws of Thailand; and (ii) in relation to His Majesty the King and Emperor, include all ships registered under the law of any part of the British Commonwealth of Nations, including any territory under the sovereignty, protection, suzerainty or mandate of His Majesty;
- (3) the expression “companies” of any country and the expression “companies of one (or of the other) High Contracting Party” mean all limited liability and other companies, partnerships and associations formed for the purpose of commerce, finance, industry, transport or any other business, and duly constituted in accordance with the laws in force in that country or in the territories of that High Contracting Party, as the case may be;
and
- (4) the term “foreign country” means (i) in relation to His Majesty the King of Thailand, a country not being a territory under his sovereignty; and (ii) in relation to His Majesty the King and Emperor, a country not being a territory under his sovereignty, protection, suzerainty or mandate.

2. It is understood that in all matters for which national treatment is provided in this Treaty, the subjects, companies and vessels of either High Contracting Party, and goods the produce or manufacture of their territories, shall not be treated by the other less favourably than the subjects or citizens, companies and vessels of any others foreign country, or than goods the produce or manufacture of such country.

3. It is understood that the most-favoured-nation treatment provided for in Article 1 of this Treaty in favour of the subjects of each High Contracting Party is

accorded to such subjects whether or not they are resident in the territories of the other High Contracting Party.

4. All the provisions of the present Treaty providing for the grant of the treatment accorded to the most favoured foreign country shall be interpreted as meaning that such treatment shall be accorded simultaneously and unconditionally.

5. It is understood that the term "prohibitions or restrictions imposed for the protection of public health" in Article 8 (2) (iv) (c) includes "prohibitions or restrictions imposed on the importation, exportation, or sale of alcohol or alcoholic beverages."

6. It is understood that the provisions of Article 9 shall not be deemed to preclude either of the High Contracting Parties from charging differing rates of licence fees for the sale of imported spirituous liquors and of spirituous liquors manufactured by or under licence from the State.

7. It is understood that the Treaty of Extradition signed at Bangkok on the 4th March, 1911, and the Arbitration Convention signed at London on the 25th November, 1925, are not included in the term "all arrangements and agreements subsidiary thereto" in Article 26.

8. It is understood that the stipulations contained in this Treaty do not in any way affect, supersede or modify any of the laws and regulations with regard to naturalisation, immigration and public order which are in force or which may be enacted in the territories of the either High Contracting Party, provided they do not constitute measures or discrimination particularly directed against the subjects of the other Party.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have hereto signed their names and affixed their seals, this twenty-third day of the eighth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the twenty-third day of November in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L. S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L. S.) **J. Crosby**

(Luang Pradist Manudharm to Sir J. Crosby)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
23rd November, 1937.

Monsieur le Ministre,

With reference to Article 1 (2) (a) of the Treaty of Commerce and Navigation between Thailand and the United Kingdom, signed this day, I have the honour to inform Your Excellency that so long as the said Treaty remains in force British subjects and protected persons and companies registered in the territories to which the Treaty applies will be permitted to acquire in Thailand immovable property for residential, commercial, industrial, religious and charitable purposes, as well as for use as cemeteries, but the acquisition of lands of the public domain will be reserved for subjects of Thailand. In any event, however, rights of any description in any lands which have been, or may be, legally acquired by British subjects and protected persons or by companies registered in the territories to which the Treaty applies will be respected. In the event of any such rights being expropriated, due indemnity will be paid.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**
Minister of Foreign Affairs.

(Sir J. Crosby to Luang Pradist Manudharm)

British Legation,
Bangkok,
November 23rd, 1937.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your Note of today's date, which reads as follows:

“With reference to Article 1 (2) (a) of the Treaty of Commerce and Navigation between Thailand and the United Kingdom, signed this day, I have the honour to inform Your Excellency that so long as the said Treaty remains in force British subjects and protected persons and companies registered in the territories to which the Treaty applies will be permitted to acquire in Thailand immovable property for residential, commercial, industrial, religious and charitable purposes, as well as for use as cemeteries, but the acquisition of lands of the public domain will be reserved for subjects of Thailand. In any event, however, rights of any description in any lands which have been, or may be, legally acquired by British subjects and protected persons or by companies registered in the territories to which the Treaty applies will be respected. In the event of any such rights being expropriated, due indemnity will be paid.”

2. His Majesty's Government in the United Kingdom have taken due note of the statements contained therein.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**

His Majesty's Minister.

(Luang Pradist Manudharm to Sir J. Crosby)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
23rd November, 1937.

Monsieur le Ministre,

With reference to the Treaty of Commerce and Navigation between Thailand and the United Kingdom, signed this day, I have the honour to inform Your Excellency that in the event of the establishment in Thailand of

(a) prohibitions or restrictions upon articles which, as regards production or trade, are, or may hereafter be, subject within the country to a monopoly exercised by or under the control of the State or

(b) prohibitions or restrictions with regard to articles similar to those domestic articles whose internal production, sale or transport is forbidden or similarly restricted by the national law,

the Thai Government will in these cases interpret the provisions of Article 8 (2) (i) and (ii) as meaning that the United Kingdom and the other territories to which the said Treaty applies will be accorded the same treatment as that accorded to any other foreign country, in so far as the conditions prevailing in the United Kingdom or in the other territories to which the said Treaty applies, respectively, are the same as those which prevail in such foreign countries.

2. I have the honour to request that Your Excellency will be so good as to take note of the intentions of the Thai Government in this respect.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**
Minister of Foreign Affairs.

(Sir J. Crosby to Luang Pradist Manudharm)

British Legation,
Bangkok,
November 23rd, 1937.

Monsieur le Ministre,

With reference to the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Thailand, signed this day, I have the honour to inform Your Excellency that in the event of the establishment in the United Kingdom or in any of the territories to which the said Treaty applies of

(a) prohibitions or restrictions upon articles which, as regards production or trade, are, or may hereafter be, subject within the country to a monopoly exercised by or under the control of the State or

(b) prohibitions or restrictions with regard to articles similar to those domestic articles whose internal production, sale or transport is forbidden or similarly restricted by the national law

the Government of the United Kingdom will in these cases interpret the provisions of Article 8 (2) (i) and (ii) as meaning that Thailand will be accorded the same treatment as that accorded to any other foreign country, in so far as the conditions prevailing in Thailand are the same as those which prevail in such foreign countries.

2. I have the honour to request that Your Excellency will be so good as to take note of the intentions of the Government of the United Kingdom in this respect.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**

His Majesty's Minister.

(Sir J. Crosby to Luang Pradist Manudharm)

British Legation,
Bangkok,
November 23rd, 1937.

Monsieur le Ministre,

I have the honour, upon instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, to propose that an engagement in the terms of Article 4 of the Treaty between the United Kingdom and Thailand for the Revision of their Mutual Treaty Arrangements, signed at London on the 14th July, 1925, be continued in force, as follows:—

“The vessels of war of the high contracting parties may enter, remain and make repairs in those ports and places of the other to which the vessels of war of other nations are accorded access; they shall there submit to the same regulations and enjoy the same honours, advantages, privileges and exemptions as are now or may hereafter be conceded to the vessels of war of any other nation.”

2. I have the honour further to propose that the present note and Your Excellency's reply thereto in similar terms shall be regarded as placing on record the agreement arrived at in regard to this matter.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**

His Majesty's Minister.

(Luang Pradist Manudharm to Sir J. Crosby)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
23rd November, 1937.

Monsieur le Ministre,

In reply to your note of today's date, I have the honour to accept the proposal therein contained, that an engagement in the terms of Article 4 of the Treaty between Thailand and the United Kingdom for the Revision of their Mutual Treaty Arrangements signed at London on the 14th July, 1925, be continued in force, as follows:—

“The vessels of war of the high contracting parties may enter, remain and make repairs in those ports and places of the other to which the vessels of war of other nations are accorded access; they shall there submit to the same regulations and enjoy the same honours, advantages, privileges and exemptions as are now or may hereafter be conceded to the vessels of war of any other nation.”

2. I have the honour also to accept your proposal that your note and the present note in reply thereto shall be regarded as placing on record the agreement arrived at in regard to this matter.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**
Minister of Foreign Affairs,

(Sir J. Crosby to Luang Pradist Manudharm)

British Legation,
Bangkok,
November 23rd, 1937.

Monsieur le Ministre,

With reference to Article 26 of the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Thailand, signed this day, and following upon the abrogation of the Agreement on the Registration of British Subjects in Thailand, signed at Bangkok on the 29th November, 1899, as extended in accordance with the note dated the 3rd October, 1910, from His Royal Highness the Minister for Foreign Affairs of Thailand to His Britannic Majesty's Minister at Bangkok, I have the honour, upon instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, to propose that an agreement shall be concluded between His Majesty's Government in the United Kingdom on the one hand and the Royal Thai Government on the other hand for the exemption from compulsory service in the Thai regular forces, the national guard, the militia or the police of persons born in Thailand prior to the coming into force of the present Treaty, whose fathers were at the time either British subjects or persons under the protection of His Majesty the King and Emperor, themselves born out of Thailand.

2. Should this proposal be acceptable to the Royal Thai Government I have the honour further to propose that this note and Your Excellency's reply to the above effect shall be regarded as constituting and placing upon record the agreement reached between the two Governments in this matter.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**

His Majesty's Minister.

(Luang Pradist Manudharm to Sir J. Crosby)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
23rd November, 1937.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your note of today's date reading as follows :—

“With reference to Article 26 of the Treaty of Commerce and Navigation between the United Kingdom and Thailand, signed this day, and following upon the abrogation of the Agreement on the Registration of British Subjects in Thailand signed at Bangkok on the 29th November, 1899, as extended in accordance with the note dated the 3rd October, 1910, from His Royal Highness the Minister for Foreign Affairs of Thailand to His Britannic Majesty's Minister at Bangkok, I have the honour, upon instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, to propose that an Agreement shall be concluded between His Majesty's Government in the United Kingdom on the one hand and the Royal Thai Government on the other hand for the exemption from compulsory service in the Thai regular forces, the national guard, the militia or the police of persons born in Thailand prior to the coming into force of the present Treaty, whose fathers were at the time either British subjects or persons under the protection of His Majesty the King and Emperor, themselves born out of Thailand.

“2. Should this proposal be acceptable to the Royal Thai Government I have the honour further to propose that this note and Your Excellency's reply to the above effect shall be regarded as constituting and placing upon record the agreement reached between the two Governments in this matter.”

In reply I have the honour to inform you that the Royal Thai Government agree to the above proposals.

This note and your note under reference shall be regarded as constituting and placing on record the agreement reached in this matter.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**
Minister of Foreign Affairs.

(Luang Pradist Manudharm to Sir J. Crosby)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
13th November, 1937.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to inform Your Excellency that the Thai Government undertake, subject to reciprocity and subject to the approval of the Assembly, that the rights hitherto enjoyed in Thailand under the Anglo-Thai Treaties of 1925 by British subjects and protected persons and by British vessels, companies and goods shall be continued until the coming into force of the new Treaty, but for not more than four months from November 4th, 1937.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**
Minister of Foreign Affairs.

(Sir J. Crosby to Luang Pradist Manudharm)

British Legation,
Bangkok,
November 13th, 1937.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to inform Your Excellency that His Majesty's Government in the United Kingdom undertake, subject to reciprocity, that the rights hitherto enjoyed in the United Kingdom, and in the Straits Settlements and the Malay States under British protection, under the Anglo-Thai Treaties of 1925 by Thai subjects and by Thai vessels, companies and goods shall be continued until the coming into force of the new Treaty, but for not more than four months from November 4th, 1937.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby**
His Britannic Majesty's Minister.

(Luang Pradist Manudharm to Sir J. Crosby)

No. 13463/2480.

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
19th February, 1938.

Monsieur le Ministre,

With reference to the Exchange of Notes dated the 13th November 1937 between the Thai Government and the Government of the United Kingdom for the temporary continuance of rights under the Treaty of July 14, 1925, I have the honour to inform Your Excellency that this Exchange of Notes was formally approved by the Assembly of the People's Representatives on the 14th instant.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**
Minister of Foreign Affairs.

(Sir J. Crosby to Luang Pradist Manudharm)

British Legation,
Bangkok,
February 19th, 1938.

Monsieur le Ministre,

In accordance with instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, I have the honour to give notice, in accordance with the provisions of Article 23 of the Commercial Treaty signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territories named hereunder :

Hong Kong.

The Straits Settlements.

The Federated Malay States, viz. Negri Sembilan, Pahang, Perak and Selangor.

The unfederated Malay States viz. Johore, Kedah, Kelantan, Perlis and Trengganu.

2. I shall be grateful if Your Excellency will acknowledge the receipt of this notification.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby**
His Majesty's Minister.

(Luang Pradist Manudharm to Sir J. Crosby)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
19th February, 1938.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your letter of the 19th instant in which you state that, in accordance with instructions from His Britannic Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, you give notice in accordance with the provisions of Article 23 of the Treaty signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territories named hereunder :

Hong Kong.

The Straits Settlements.

The Federated Malay States, viz. Negri Sembilan, Pahang, Perak and Selangor.

The unfederated Malay States viz. Johore, Kedah, Kelantan, Perlis and Trengganu.

In taking note of your communication, I have the honour to state that in accordance with the terms of Article 23 above referred to of the Treaty of Commerce and Navigation, the said Treaty shall be extended to the territories above specified as from the date of your notice.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**
Minister of Foreign Affairs.

(*Sir J. Crosby to Luang Pradist Manudharm*)

27/127/38.

British Legation,
Bangkok,
December 8th, 1938.

Monsieur le Ministre,

In accordance with instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, I have the honour to give notice, in accordance with the provisions of Article 23 of the Commercial Treaty signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territories named hereunder :

British Honduras

Ceylon

Cyprus

Falkland Islands and Dependencies

Fiji

Gambia (Colony and Protectorate)

Gold Coast :—

(a) Colony

(b) Ashanti

(c) Northern Territories

(d) Togoland under British Mandate

Malta

Mauritius

Nigeria:—

(a) Colony

(b) Protectorate

(c) Cameroons under British Mandate

Northern Rhodesia

St. Helena and Ascension

Seychelles

Tanganyika Territory

Windward Islands:—

Grenada

St. Lucia

St. Vincent

I shall be grateful if Your Excellency will acknowledge the receipt of this notification.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby**

His Majesty's Minister.

(Chao Phya Sridharmadhibes to Sir J. Crosby)

No. 12142/2481

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
23rd December, 1938.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your Note No. 27/127/38 of the 8th instant in which you state that, in accordance with instructions from His Britannic Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, you give notice in accordance with the provisions of Article 23 of the Treaty of Commerce and Navigation signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territories named hereunder:

British Honduras

Ceylon

Cyprus

Falkland Islands and Dependencies

Fiji

Gambia (Colony and Protectorate)

Gold Coast:—

(a) Colony

(b) Ashanti

(c) Northern Territories

(d) Togoland under British Mandate

Malta

Mauritius

Nigeria:—

(a) Colony

(b) Protectorate

(c) Cameroons under British Mandate

Northern Rhodesia

St. Helena and Ascension

Seychelles

Tanganyika Territory

Windward Islands:—

Grenada

St. Lucia

St. Vincent

In taking note of your communication, I have the honour to state that in accordance with the terms of Article 23 of the Treaty of Commerce and Navigation above referred to, the said Treaty shall be extended to the territories above specified as from the date of your Note under acknowledgment.

I avail etc.

(Sd.) **Sridharmadhibes,**

Minister of Foreign Affairs.

(Sir J. Crosby to Chao Phya Sridharmadhibes)

62/49/39.

British Legation,
Bangkok,
June 9th, 1939.

Monsieur le Ministre,

In accordance with instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, I have the honour to give notice, in accordance with the provisions of Article 23 of the Commercial Treaty signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territories named hereunder:

Barbados
British Guiana
Jamaica
Leeward Islands
Zanzibar

I shall be grateful if Your Excellency will acknowledge the receipt of this notification.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**
His Majesty's Minister.

(Chao Phya Sridharmadhibes to Sir J. Crosby)

No. 3706/2482

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
10th June, 1939.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your Note No. 62/49/39 of the 9th instant in which you state that, in accordance with instructions from His Britannic Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, you give notice, in accordance with the provisions of Article 23 of the Treaty of Commerce and Navigation signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territories named hereunder :

Barbados

British Guiana

Jamaica

Leeward Islands

Zanzibar

In taking note of your communication, I have the honour to state that in accordance with the terms of Article 23 of the Treaty of Commerce and Navigation above referred to, the said Treaty shall be extended to the territories above specified as from the date of your Note under acknowledgment.

I avail etc.

(Sd.) **Sridharmadhibes.**

Minister of Foreign Affairs.

(Sir J. Crosby to Chao Phya Sridharmadhibes)

62/61/39.

British Legation,
Bangkok,
June 28th, 1939.

Monsieur le Ministre,

In accordance with instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs I have the honour to notify to Your Excellency the accession of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, in respect of India, to the Commercial Treaty signed at Bangkok on the 23rd. November, 1937, in accordance with the provisions of Article 24 thereof.

2. This accession is subject to the reservation that appointments of Thai consular officers of any rank to reside in India under the provisions of Article 18 of the Treaty shall be restricted to seaport towns.

3. I shall be grateful if you will in due course acknowledge the receipt of this notification which will take effect this day.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**
His Majesty's Minister.

(Sir J. Crosby to Major-General Luang Pibulasonggram)

62/67/39

British Legation,
Bangkok,
July 17th, 1939.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to invite reference to my Note No. 62/61/39 of June 28th last, notifying the accession of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, in respect of India, to the Commercial Treaty signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, in accordance with the provisions of Article 24 thereof.

2. Your Excellency will recollect that in the above-mentioned Note I stated that the said accession is subject to the reservation that appointments of Thai consular officers of any rank to reside in India under the provisions of Article 18 of the Treaty should be restricted to seaport towns. In this connexion I have the honour to inform Your Excellency that it is the intention of the Government of India normally to suggest a similar reservation in future before acceding to similar treaties with either European or other countries.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**
His Majesty's Minister.

(Major-General Luang Pibulasonggram to Sir J. Crosby)

No. 6807/2482

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
28th July, 1939.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your Note No. 62/61/39 of the 28th ultimo in which you notify the accession of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, in respect of India, to the Treaty of Commerce and Navigation signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, in accordance with the provisions of Article 24 thereof. You also state that this accession is subject to the reservation that appointments of Thai consular officers of any rank to reside in India under the provisions of Article 18 of the Treaty shall be restricted to seaport towns.

By a subsequent Note No. 62/67/39 of the 17th instant you are good enough to explain in connection with the above reservation that it is the intention of the Government of India normally to suggest a similar reservation in future before acceding to similar treaties with either European or other countries.

In taking note of your communications, I have the honour to state that in accordance with the terms of Article 24 of the Treaty of Commerce and Navigation above referred to, the accession to the said Treaty in respect of India takes effect as from the date of your Note under acknowledgment of June 28th and subject to the reservation contained therein.

I avail etc.

(Sd.) **Pibulasonggram.**
Minister of Foreign Affairs.

(Sir J. Crosby to Major-General Luang Pibulasonggram)

62/86/39.

British Legation,
Bangkok,
August 18th, 1939.

Monsieur le Ministre,

In accordance with instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, I have the honour to give notice, in accordance with the provisions of Article 23 of the Commercial Treaty signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territory named hereunder:

Palestine, excluding Transjordan.

I shall be grateful if Your Excellency will acknowledge the receipt of this notification.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**
His Majesty's Minister.

(Major-General Luang Pibulasonggram to Sir J. Crosby)

No. 8335/2482

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
21st August, 1939.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your Note No. 62/86/39 of the 18th instant in which you state that, in accordance with instructions from His Britannic Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, you give notice in accordance with the provisions of Article 23 of the Treaty of Commerce and Navigation signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territory named hereunder:

Palestine, excluding Transjordan.

In taking note of your communication, I have the honour to state that in accordance with the terms of Article 23 of the Treaty of Commerce and Navigation above referred to, the said Treaty shall be extended to the territory above specified as from the date of your Note under acknowledgment.

I avail etc.

(Sd.) **Pibulasonggram.**
Minister of Foreign Affairs.

(Sir J. Crosby to Major-General Luang Pibulasonggram)

62/93/39

British Legation,
Bangkok,
September 1st, 1939.

Monsieur le Ministre,

In accordance with instructions from His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, I have the honour to give notice, in accordance with the provisions of Article 23 of the Commercial Treaty signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territory named hereunder :

Tonga.

I shall be grateful if Your Excellency will acknowledge the receipt of this notification.

I avail etc.

(Sd.) **J. Crosby.**

His Majesty's Minister.

(Major-General Luang Pibulasonggram to Sir J. Crosby)

No. 9455/2482

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
4th September, 1939.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your Note No. 62/93/39 of the 1st instant in which you state that, in accordance with instructions from His Britannic Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs, you give notice in accordance with the provisions of Article 23 of the Treaty of Commerce and Navigation signed at Bangkok on the 23rd November, 1937, of the desire of His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, that the said Treaty should extend to the territory named hereunder :

Tonga.

In taking note of your communication, I have the honour to state that in accordance with the terms of Article 23 of the Treaty of Commerce and Navigation above referred to, the said Treaty shall be extended to the territory above specified as from the date of your Note under acknowledgment.

I avail etc.

(Sd.) **Pibulasonggram.**

Minister of Foreign Affairs.

TREATY OF FRIENDSHIP, COMMERCE AND NAVIGATION
BETWEEN
THAILAND AND ITALY.

His Majesty the King of Thailand and His Majesty the King of Italy, Emperor of Ethiopia, being desirous of strengthening the relations of amity and good understanding which happily exist between the two States, and being convinced that this cannot be better accomplished than by revising the treaties hitherto existing between the two countries, have resolved to complete such revision, based upon the principles of reciprocity, equity and mutual benefit, and for that purpose have named as their Plenipotentiaries, that is to say:

His Majesty the King of Thailand:

Luang Pradist Manudharm (Pridi Banomyong), Minister of Foreign Affairs;

His Majesty the King of Italy, Emperor of Ethiopia:

Gr. Uff. Dr. Carlo Umiltà, His Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at the Court of His Thai Majesty;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found to be in good and due form, have agreed upon the following articles:

ARTICLE 1.

There shall be constant peace and perpetual friendship between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Italy. The nationals of each of the High Contracting Parties shall be permitted to enter, travel and reside in the territories of the other, to carry on their commerce and manufacture, to trade in all kinds of merchandise of lawful commerce, to engage in religious, educational and charitable work, to own or lease and occupy houses, manufactories, warehouses and shops, to employ agents of their choice, to lease land for residential, commercial, industrial, religious, charitable and other lawful purposes and for use as cemeteries, and generally to do anything incident to or necessary for trade upon the same terms as nationals of the State of residence in so far as may be permitted by local law and on the same terms as the nationals of the most favoured nation.

They shall not be compelled, under any pretext whatsoever, to pay any internal charges or taxes other or higher than those that are or may be paid by nationals of the State of residence.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall receive, in the territories of the other, the most constant protection and security for their persons and property and

shall enjoy in this respect the same rights and privileges as are or may be granted to nationals of the State of residence on their submitting themselves to the conditions imposed upon nationals of the State of residence.

They shall, however, be exempt in the territories of the other from compulsory military service either on land, on sea, or in the air, in the regular forces, or in the national guard, or in the militia; from all contributions in money or in kind, imposed in lieu of personal military service, and from all forced loans or military contributions. They shall not be subjected, in time of peace or in time of war, to military requisitions except as imposed upon nationals, and they shall reciprocally be entitled to compensation payable to nationals by the laws in force in their respective countries. With regard to the foregoing provisions, the nationals of each of the High Contracting Parties shall not be treated in the territories of the the other less favourably than the nationals of the most favoured nation.

The subjects of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the whole extent of the territory of the other Party entire liberty of conscience. They may there build and maintain churches, engage in the private or public exercise of their worship, build and keep up cemeteries, according to their religious customs, and also establish educational, religious and charitable institutions and hospitals, always conforming to the laws, ordinances and regulations of the country.

The subjects of each of the High Contracting Parties upon conforming themselves to the law of the country may, throughout the whole extent of the territory of the other, exercise their professions and permitted callings, engage in commerce or industry, and carry on trade, wholesale or retail, in all products and goods of lawful commerce, either in person or by representative, individually or in association with foreign or native subjects or citizens; and they may there take into their service in all forms of employment such persons as they choose. They may there within the conditions fixed by local legislation, acquire, hold title to, possess, occupy, sell, transmit by inheritance, will, gift or any other manner, and lease or rent all immovable property, either land or buildings, used for purposes of dwelling or for any commercial, industrial, agricultural or other lawful purpose, under reserve of the provisions enacted in the interest of national security by the laws of the country. They may there acquire, possess and transmit by inheritance, will, gift or by any other method goods, personal effects and movables of every kind.

ARTICLE 2.

The dwellings, warehouses, manufactories and shops and all other property of the nationals of each of the High Contracting Parties in the territories of the other, and all premises appertaining thereto used for purposes of residence or commerce, shall be

respected. It shall not be allowable to proceed to make a domiciliary visit to, or a search of, any such buildings and premises, or to examine or inspect books, papers, or accounts, except under the conditions and with the forms prescribed by the laws, ordinances and regulations for nationals of the State of residence.

ARTICLE 3.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have liberty freely to come with their ships and cargoes to all places, ports and rivers in the territories of the other which are or may be opened to foreign commerce and navigation, subject always to the laws of the country to which they thus come.

Neither High Contracting Party shall establish or maintain prohibitions or restrictions on imports from or exports to the territories of the other Party which are not applied to the import and export of any like article originating in or destined for any other country. Any withdrawal of an import or export prohibition or restriction which is granted even temporarily by one of the High Contracting Parties in favour of the articles of a third country shall be applied immediately and unconditionally to like articles originating in or destined for the territories of the other Party. In the event of rations or quotas or any form of quantitative limitation being established for the importation or exportation of articles restricted, each of the High Contracting Parties agrees to grant for the importation from or exportation to the territories of the other Party an equitable share in the allocation of the quantity of restricted goods which may be authorized for importation or exportation.

Nothing in this Treaty shall be construed to restrict the right of either High Contracting Party to impose, on such terms as it may see fit, subject to the principle of non-discriminatory treatment :

(1) Prohibitions, restrictions or regulations for the enforcement of police or revenue laws, including laws prohibiting or restricting the importation, exportation, or sale of alcohol or alcoholic beverages or of opium, the coca leaf, their derivatives, and other narcotic drugs, as well as other laws imposed upon articles the internal production, consumption, sale or transport of which is or may be forbidden or restricted by the national law;

(2) Prohibitions or restrictions on the trade or traffic in arms and munitions of war, and in exceptional circumstances other materials needed in war, it being agreed in this regard that either High Contracting Party may, in the event of its being engaged in war, enforce such import or export restrictions as may be required by the national interest;

(3) Prohibitions or restrictions necessary for the protection of national or public security or health, or for the protection of animal or plant life against disease, harmful pests or extinction;

(4) Prohibitions or restrictions upon articles which, as regards production or trade, are or may hereafter be subject within the country to a monopoly exercised by or under the control of the State.

ARTICLE 4.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have free access to the Courts of Justice of the other in pursuit and defence of their rights; they shall be at liberty, equally with nationals of the State of residence, and with the nationals of the most favoured nation, to choose and employ lawyers, advocates and representatives to pursue and defend their rights before such Courts.

There shall be no conditions or requirements imposed upon the nationals of either of the High Contracting Parties in connection with such access to the Courts of Justice of the other, which do not apply to nationals of the State of residence or to the nationals of the most favoured nation.

ARTICLE 5.

Limited liability and other companies, partnerships and associations, already or hereafter to be organized in accordance with the laws of either High Contracting Party, are authorized in the territories of the other, to exercise their rights and appear in the Courts either as plaintiffs or defendants, subject to the laws of such other Party.

Subject to reciprocity, there shall be no conditions or requirements imposed upon corporations, companies, partnerships and associations organized in accordance with the laws of either High Contracting Party in connection with such access to the Courts of Justice of the other which do not apply to such native corporations, companies, partnerships and associations or those of the most favoured nation.

Furthermore the corporations, companies, partnerships and associations above mentioned shall, in conformity with the provisions of law in force in the country, have the right to acquire, possess and dispose of every kind of movable property. As regards the acquisition, possession and disposition of immovable property, as well as the right to engage in the various kinds of commerce and industry, the above-mentioned corporations, companies, partnerships and associations, being nationals of each of the High Contracting Parties, shall enjoy in the territories of the other Party, on condition of reciprocity, the

treatment generally accorded by the local laws to similar foreign companies. It is understood that the corporations, companies, partnerships and associations in question shall be able freely to carry on their activities subject to the observance of the regulations of public order.

ARTICLE 6.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other a perfect equality of treatment with nationals of the State of residence, in all that relates to transit duties, warehousing, facilities, the examination and appraisement of merchandise and drawbacks.

ARTICLE 7.

In regard to duties of tonnage, harbour, pilotage, lighthouse, quarantine or other similar or corresponding duties of whatever nature, or under whatever denomination levied in the name or for the profit of the Government, public functionaries, private individuals, corporations or establishments of any kind, the High Contracting Parties shall reciprocally apply the provisions of the Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, signed at Geneva on December 9, 1923.

ARTICLE 8.

It is agreed that the Customs tariffs applicable to goods the produce or manufactures of one of the States imported into the territories of the other, shall be regulated by the internal legislation of the country of importation.

Each of High Contracting Parties binds itself, in all that pertains to the amount and collection of duties on imports and exports of every kind, to grant to the nationals, vessels or goods of the other the advantage of every favour, privilege or immunity which it accords or may hereafter accord to the nationals, vessels or goods of any other State, regardless whether such other State shall have been accorded such treatment gratuitously or in return for reciprocal compensatory treatment.

ARTICLE 9.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have in the territories of the other the same rights as nationals of that High Contracting Party in regard to patents for inventions, trade-marks, trade-names, designs and copyright in literary and artistic works, upon fulfilment of the formalities prescribed by law.

ARTICLE 10.

Goods of all kinds, from whatever port or place they may arrive, whose importation, exportation, transit or warehousing may take place in the territory of one of the High Contracting Parties if they are carried by national vessels, may equally be imported, exported, passed in transit, or warehoused when they are carried by vessels of the other High Contracting Party.

In such cases, the goods shall enjoy the same privileges and shall not be subjected to any other or higher duties or charges or to any other restrictions than those imposed on similar goods carried by national vessels.

This provision is also applicable to passengers landing from vessels coming from abroad or embarked on vessels proceeding to a foreign country. In the latter case the vessels are to comply with the provisions which are or may be in force for passenger ships in the territory of the High Contracting Party where the port of departure is situated.

ARTICLE 11.

In all that regards the entrance, clearance, stationing, loading and unloading of vessels in ports, roadsteads, harbours, docks, wharfs or rivers of the High Contracting Parties, every privilege or facility granted by one of the High Contracting Parties to national vessels shall be extended immediately and unconditionally to the vessels of the other High Contracting Party.

ARTICLE 12.

Any ship of war or merchant vessel of either of the High Contracting Parties which may be compelled by stress of weather, or by reason of any other distress to take shelter in a port of the other, shall be at liberty to refit therein, to procure all necessary supplies, and put to sea again, without paying any dues other than such as would be payable by national vessels. In case, however, the master of a merchant vessel should be under the necessity of disposing of a part of his cargo in order to defray the expenses, he shall be bound to conform to the regulations and tariffs of the place to which he may have come.

If any ship of war or merchant vessel of one of the High Contracting Parties should be wrecked or suffer loss or other damage on the coasts or the territories of the other, the local authorities shall give prompt notice of the occurrence to the Consular Officer residing in the district or to the nearest Consular Officer of the other Party.

In the absence and until the arrival of the Consular Officer or of the person who shall be entrusted by him, the local authorities shall take the necessary measures for the protection of the persons and for the conservation of the objects which shall have been saved from the wreck or stranding.

Moreover, the vessel, the parts and remnants thereof and all appurtenances belonging thereto, the papers of the vessel found on board as well as the goods and merchandise and other objects saved therefrom including those which, cast into the sea, may have been recovered, or the proceeds thereof, if sold, shall be given up to the respective owners, on their request or on the request of their duly authorized agents.

If such owners or authorized agents are not on the spot, the vessel, its parts and whatever else is mentioned above, in so far as they are the property of a national of the other High Contracting Party, shall be delivered to the Consular Officer of such High Contracting Party in whose district the wreck or stranding occurred. The aforesaid delivery, however, must be claimed within the period fixed by the laws of the State in which the wreck or stranding occurred.

In all such cases, only the expenses incurred in the salvage and preservation shall be payable or, in general, the same duties which would have been payable, in similar case, by a national vessel.

The merchandise saved shall not be subjected to the payment of any Customs duty unless cleared for internal consumption.

ARTICLE 13.

The vessels of war of each of the High Contracting Parties may enter, remain and make repairs in those ports and places of the other to which the vessels of war of other nations are accorded access; they shall submit to the same regulations and enjoy the same honours, advantages, privileges and exemptions as are now, or may hereafter be conceded to the vessels of war of any other nation.

ARTICLE 14.

The Consular Officers of each of the High Contracting Parties residing in the territories of the other shall receive from the local authorities such assistance as can by law be given to them for the recovery of deserters from the vessels of the former Party, provided that this stipulation shall not apply to nationals of the High Contracting Party from whose local authorities assistance is requested.

ARTICLE 15.

Each of the High Contracting Parties may appoint Consuls-General, Consuls, Vice-Consuls and other Consular Officers or Agents to reside in the towns and ports of the territories of the other where similar officers of other Powers are permitted to reside.

Such Consular Officers and Agents, however, shall not enter upon their functions until they shall have been approved and admitted by the Government to which they are sent.

They shall be entitled on condition of reciprocity to exercise all the powers and enjoy all the honours, privileges, exemptions and immunities of every kind which are, or may be, accorded to Consular Officers of the most favoured nation.

ARTICLE 16.

In case of the death of a national of one of the High Contracting Parties in the territories of the other without having in the country of his decease any known heirs or testamentary executors by him appointed, the competent local authorities shall at once inform the nearest Consular Officer of the nation to which the deceased belonged, in order that necessary information may be immediately forwarded to parties interested.

In case of the death of a national of one of the High Contracting Parties in the territories of the other, without leaving at the place of his decease any person entitled by the laws of his country to take charge of and administer the estate, the competent Consular Officer of the State to which the deceased belonged shall, upon fulfilment of the necessary formalities, be empowered to take custody of and administer the estate in the manner and under the limitations prescribed by the laws of the country in which the property of the deceased is situated.

The foregoing provision shall also apply in case of a national of one of the High Contracting Parties dying outside the territories of the other, but possessing property therein, without leaving any person there entitled to take charge of and administer the estate.

ARTICLE 17.

It is understood by the High Contracting Parties that the stipulations contained in this Treaty do not in any way affect, supersede, or modify any of the laws, ordinances and regulations with regard to trade, naturalization, immigration, police and public security which are in force or which may be enacted in either of the two countries.

ARTICLE 18.

Thai and Italian ships may proceed from a port of one of the High Contracting Parties to one or more ports of the same Party, either to load their cargoes in whole or in part for a foreign destination, or to discharge their cargoes in whole or in part, brought from abroad.

The said ships, upon conforming to the laws and regulations of the respective countries, may keep on board that part of their cargo coming from abroad which is bound for another port either of the same country or another, and may re-export it without being compelled to pay for the said part of their cargo any Customs duty save the charges for safe-keeping, it being understood, however, that the latter charges shall not be higher than those exacted under similar circumstances from national ships.

ARTICLE 19.

National treatment or most-favoured-nation treatment with respect to ships shall not be applicable:

1. To the coasting trade, which will continue to be regulated by the laws which are or may be in force in each of the High Contracting Parties;
2. To subsidies which are or may be given to the national merchant marine;
3. To the exercise of fisheries in the territorial waters of the High Contracting Parties, nor to the exercise of maritime service in ports, bays and shores. The maritime service embraces towing, assistance and salvage of life, ships and cargoes.

ARTICLE 20.

The nationality of ships shall be determined in accordance with the laws of the country to which the ship belongs by means of the documents and certificates issued by the competent authorities and carried on board. Except in the event of a judicial sale, the ships of the High Contracting Parties shall not change their nationality unless the seller has previously obtained the necessary permit for the transfer of flag issued by the competent authority of the State to which the ship belongs.

The tonnage certificates delivered by one of the High Contracting Parties shall be also of avail in the territory of the other in order to determine the vessel's capacity without it being necessary to proceed to the remeasurement of the registered tonnage.

ARTICLE 21.

The provisions of the present Treaty as regards the most-favoured-nation treatment do not apply to:

- 1) Favours granted or to be granted hereafter to an adjoining State to facilitate frontier traffic;
- 2) Favours granted or to be granted hereafter to a third State in virtue of a Customs Union;
- 3) Favours contractually granted or to be granted to a third State for the avoidance of double taxation or the mutual protection of revenue;
- 4) Favours granted or to be granted hereafter to an adjoining State with regard to the navigation on or use of boundary waterways not navigable from the sea;
- 5) Favours granted or to be granted to the territories submitted to the sovereignty or authority of each High Contracting Party.

ARTICLE 22.

The High Contracting Parties agree that any dispute that may arise between them as to the proper interpretation or application of any of the provisions of the present Treaty shall, at the request of either Party, be referred to arbitration, and both Parties hereby undertake to accept as binding the arbitral award.

The Court of Arbitration to which disputes shall be referred shall be the Permanent Court of Arbitration at The Hague, unless in any particular case the High Contracting Parties agree otherwise.

ARTICLE 23.

The present Treaty shall, from the date of its coming into force, be substituted for the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and Italy signed at Rome on the 9th May, 1926, and from this date the said Treaty of 1926 and all arrangements and agreements subsidiary thereto concluded or existing between the High Contracting Parties shall cease to be binding.

ARTICLE 24.

This Treaty shall be ratified, and the ratifications thereof shall be exchanged at Bangkok as soon as possible, and the said Treaty shall come into force on the date of the exchange of ratifications.

The present Treaty shall remain in force for 5 years from the date on which it comes into effect.

In case neither of the High Contracting Parties should have notified 12 months before the expiration of the said 5 years the intention of terminating it, it shall remain binding until the expiration of one year from the day on which either of the High Contracting Parties shall have denounced it.

It is clearly understood, however, that such denunciation shall not have the effect of reviving any of the Treaties, Conventions, Arrangements, or Agreements abrogated by the present Treaty.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereto signed their names and affixed their seals.

DONE in duplicate, in the English language, at Bangkok, this third day of the ninth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the third day of December in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Carlo Umiltà**

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

FINAL PROTOCOL.

At the moment of proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and Italy, the Plenipotentiaries of the two High Contracting Parties have agreed as follows:

It is understood that in all matters for which national treatment is provided in this Treaty, the subjects and vessels of either High Contracting Party shall not be treated less favourably than the subjects or citizens and vessels of any other country.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereto signed their names and affixed their seals.

DONE in duplicate, in the English language, at Bangkok, this third day of the ninth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the third day of December in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **Carlo Umiltà.**

(Luang Pradist Manudharm to Mr. Carlo Umiltà)

Ministry of Foreign Affairs,

Saranomya Palace,

3rd December, 1937.

Monsieur le Ministre,

Referring to the reservation as regards the right of immovable property provided for in paragraph 6 of Article 1 of the Treaty we have signed to-day, I have the honour to inform Your Excellency that the Thai Government intends to enact, in the interest of national security, provisions reserving to nationals the acquisition of lands of the public domain.

It is further understood that the Italian subjects in Thailand as the Thai subjects in Italy will enjoy in these respects rights and privileges not less favourable than those that are or may hereafter be granted to the subjects or citizens of a third country.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**

Minister of Foreign Affairs.

(Mr. Carlo Umiltà to Luang Pradist Manudharm)

No. 1236/1937. Pos. XXVI

Bangkok, 3rd December 1937. XVI.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your note of to-day's date in which, referring to the reservations as regards the rights of immovable property provided for in paragraph 6 of Article 1 of the Treaty we have signed to-day, Your Excellency has been good enough to inform me that the Thai Government intends to enact, in the interest of national security, provisions reserving to nationals the acquisition of lands of public domain.

In taking note of the above, I have the honour to add that it is further understood that the Italian subjects in Thailand, as the Thai subjects in Italy, will enjoy in these respects rights and privileges not less favourable than those that are or may hereafter be granted to the subjects or citizens of a third Country.

I avail etc.

(Sd.) **Carlo Umiltà**

His Italian Majesty's Minister.

TRAITÉ D'AMITIÉ, DE COMMERCE ET DE NAVIGATION ENTRE LA THAÏLANDE ET LA FRANCE

Sa Majesté le Roi de Thaïlande et le Président de la République Française,

Animés d'un égal désir de maintenir et de développer les rapports d'amitié et de coopération déjà heureusement établis entre les deux Etats et convaincus que ce but ne saurait être mieux atteint que par la revision des traités précédemment conclus entre les deux pays, ont résolu de procéder à cette revision dans un esprit d'équité et au bénéfice mutuel des deux Parties en vue d'établir leurs rapports sur une base de reciprocité et ont nommé à cet effet pour leurs Plénipotentiaires :

Sa Majesté le Roi de Thaïlande :

Luang Pradist Manudharm (Pridi Banomyong), Ministre des Affaires
Etrangères;

Le Président de la République Française :

Monsieur Guillaume Georges-Picot, Chargé d'Affaires de France à Bangkok;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

ARTICLE 1.

Il y aura paix constante et amitié perpétuelle entre le Royaume de Thaïlande et la République Française.

ARTICLE 2.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes auront pleine liberté, avec leurs familles, d'entrer sur le territoire de l'autre Partie, d'y circuler, de s'y établir et d'en sortir; ils bénéficieront à cet égard des mêmes droits et privilèges que ceux qui sont ou qui seront accordés aux ressortissants de la nation la plus favorisée, sous la condition de se conformer aux lois du pays et sous réserve des dispositions de l'Article 18.

Ils pourront, dans les mêmes conditions et en quelque lieu que ce soit, des territoires de l'autre Partie, exercer leurs professions légitimes et tous métiers licites, — s'y livrer au commerce ou à l'industrie, — y faire le trafic, tant en gros qu'en détail, de tous produits et articles du commerce licite, soit en personne, soit par représentant, seuls ou en association avec des étrangers ou des nationaux, y prendre à leur service dans tous emplois telles personnes qu'il leur conviendra. Ils pourront, dans les conditions fixées par la législation

locale, y acquérir et posséder en toute propriété, occuper, vendre et transmettre par succession, testament, donation et de toute autre manière que ce soit, prendre ou céder à bail tous immeubles, bâtis ou non bâtis, destinés à l'habitation ou à un usage licite quelconque, commercial, industriel, agricole ou autre, sous réserve des dispositions prévues dans l'intérêt de la sécurité nationale par les lois du pays. Ils pourront y acquérir, posséder et transmettre des biens, valeurs et effets mobiliers de toute sorte, de toute manière que ce soit, notamment par succession, testament et donation.

Ils ne seront pas assujettis, sur le territoire de l'autre Partie, à des droits, taxes ou impôts, sous quelque dénomination que ce soit, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou qui seront perçus sur les nationaux. Cette disposition ne fait pas obstacle à la perception, le cas échéant, soit de taxes dites de séjour, soit de taxes afférentes à l'accomplissement de formalités de police. En ce qui concerne ces dispositions, les ressortissants des deux Etats jouiront du traitement accordé aux ressortissants de la nation la plus favorisée.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes jouiront, dans les territoires de l'autre, de la protection et de la sécurité les plus constantes pour leurs personnes et pour leurs biens, et ils bénéficieront à cet égard des mêmes droits et privilèges que ceux qui sont ou qui seront accordés aux nationaux de l'Etat de résidence, sous la condition de se conformer aux lois du pays et sous réserve de l'observation et de l'application des lois et des règlements concernant les étrangers.

Ils seront exempts sur les territoires de l'autre Partie de tout service militaire dans les armées régulières, les gardes ou les milices et de toutes prestations militaires personnelles ainsi que de toute contribution en argent ou en nature perçue en remplacement de ce service ou de ces prestations. Ils seront de même exempts de tout emprunt forcé et de toute contribution extraordinaire. Ils ne seront astreints, en temps de paix et en temps de guerre, sous les réserves ci-dessus, qu'aux réquisitions militaires imposées aux nationaux et ils auront réciproquement droit aux indemnités établies en faveur des nationaux par les lois en vigueur dans les pays respectifs. Pour ce qui précède, les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes ne seront pas traités sur les territoires de l'autre moins bien que ne le sont ou ne le seront les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes jouiront, dans toute l'étendue du territoire de l'autre Partie, d'une entière liberté de conscience. Ils pourront élever et posséder des églises, se livrer à l'exercice privé ou public de leur culte, installer, posséder et entretenir des cimetières suivant leurs coutumes religieuses ainsi

que fonder des institutions d'éducation et des œuvres religieuses, hospitalières et charitables, en se conformant aux lois, ordonnances et règlements du pays.

ARTICLE 3.

Les habitations, entrepôts, manufactures et magasins et toute autre propriété des ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes dans les territoires de l'autre, ainsi que tous les locaux en dépendant et utilisés soit comme résidence, soit pour le commerce, seront respectés. Il ne sera point permis d'y procéder à des visites domiciliaires ou à des perquisitions, non plus que d'examiner ou d'inspecter livres, papiers ou comptes, sauf sous les conditions et dans les formes prescrites par les lois, ordonnances et règlements applicables aux nationaux de l'Etat de résidence.

ARTICLE 4.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes, pourront librement se rendre avec leurs navires et leurs cargaisons dans tous les lieux, ports et rivières des territoires de l'autre, qui sont ou seront ouverts à la navigation et au commerce extérieurs, toujours sous réserve des lois du pays où ils se sont ainsi rendus.

Aucune des Hautes Parties Contractantes n'établira ni ne maintiendra des prohibitions ou des restrictions sur les importations en provenance des territoires de l'autre Partie ou sur les exportations à destination de ces territoires, qui ne soient pas appliquées à l'importation ou à l'exportation de tous articles similaires provenant de quelque autre pays ou destinés à celui-ci. Tout retrait de prohibition ou restriction concernant l'importation ou l'exportation qui est accordé même temporairement par l'une des Hautes Parties Contractantes en faveur des articles d'un pays tiers s'appliquera immédiatement et sans condition aux articles similaires provenant de quelque autre pays ou destinés à celui-ci. En cas de contingentements ou de quotas ou de toute forme de limitation quantitative établis à l'importation et à l'exportation d'articles soumis à restriction, chacune des Hautes Parties Contractantes convient d'accorder, pour les importations en provenance des territoires de l'autre Partie ou pour les exportations à destination de ces territoires, une part équitable dans l'allocation de la quantité de marchandises soumises à restriction qui peut être autorisée pour l'importation ou l'exportation.

Rien dans ce Traité ne sera interprété de façon à restreindre le droit de chacune des Hautes Parties Contractantes d'imposer, dans les conditions qu'Elle jugera convenables et sous réserve du principe du traitement non discriminatoire :

1) des prohibitions, des restrictions ou des règlements pour la mise en vigueur des lois de police ou fiscales, y compris les lois prohibant ou restreignant l'importation, l'exportation ou la vente de l'opium, de la feuille de coca, de leurs dérivés et de toutes autres substances narcotiques, ainsi que toutes autres lois visant des articles dont la production, la consommation, la vente ou le transport intérieurs, sont ou seront défendus ou restreints par la loi nationale;

2) des prohibitions ou restrictions concernant le commerce ou le trafic des armes et munitions de guerre, et dans les circonstances exceptionnelles de tout autre matériel exigé par la guerre, étant entendu que chacune des Hautes Parties Contractantes peut, dans le cas où Elle est engagée dans une guerre, mettre en vigueur toute restriction à l'importation ou à l'exportation qui peut être exigée par l'intérêt national;

3) des prohibitions ou restrictions nécessaires pour la protection de la sécurité ou de la santé nationales ou publiques, ou pour la protection de la vie animale ou végétale contre les maladies, les fléaux nuisibles ou la disparition;

4) des prohibitions ou restrictions affectant les articles qui, en ce qui concerne la production ou le commerce, sont ou pourront être par la suite l'objet dans le pays d'un monopole exercé par l'Etat ou sous son contrôle.

ARTICLE 5.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes auront libre accès aux Cours de Justice de l'autre pour la poursuite et la défense de leurs droits; ils seront libres, au même titre que les nationaux de l'Etat de résidence et les ressortissants de la nation la plus favorisée, dans le choix et l'emploi d'hommes de loi, avocats et mandataires chargés de poursuivre et défendre leurs droits devant ces Cours.

Aucune condition ni obligation ne seront imposées aux ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes en ce qui concerne cet accès aux Cours de Justice de l'autre, qui ne s'appliqueraient pas aux nationaux de l'Etat de résidence ou aux ressortissants de la nation la plus favorisée.

ARTICLE 6.

Les sociétés de caractère économique de toute nature, civiles, commerciales, industrielles, financières et d'assurances, constituées conformément à la législation de l'une des Hautes Parties Contractantes, sont reconnues par l'autre comme existant régulièrement, sous réserve que rien dans leur constitution ou leur objet ne soit contraire à l'ordre public sur le territoire de cette dernière Partie.

En ce qui concerne leur capacité et le droit d'ester en justice, comme en ce qui concerne leur constitution, elles seront traitées d'après leur loi nationale.

Elles seront autorisées, ainsi que leurs filiales, succursales et agences, à s'établir sur le territoire de l'autre pays et, sous la condition de se conformer aux lois de ce pays, à y exercer leur industrie et tous les droits reconnus aux personnes physiques par les dispositions du présent Traité.

Les Sociétés ainsi que leurs succursales et agences ne seront pas soumises sur le territoire des Hautes Parties Contractantes à des droits, taxes, impôts, et contributions, sous quelque dénomination que ce soit et sans égard pour le compte de qui ils sont perçus, autres ou plus élevés que ceux supportés par les sociétés du pays.

En ce qui concerne les impôts calculés sur le capital, les revenus ou bénéfices, les sociétés, leurs filiales, succursales ou agences ne seront taxées dans ce pays, selon la nature des impôts, qu'à raison de la part d'actif qui y est investie, des biens qu'elles y possèdent, des titres qui y circulent, des bénéfices qu'elles y réalisent ou des affaires qu'elles y font.

Les dispositions du présent Article s'appliqueront aux établissements industriels ou commerciaux appartenant à des particuliers.

ARTICLE 7.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes jouiront, dans les territoires de l'autre, d'une parfaite égalité de traitement avec les nationaux de l'Etat de résidence et avec les ressortissants de la nation la plus favorisée, en tout ce qui concerne les taxes de transit, l'entreposage, les facilités, l'examen et l'évaluation des marchandises et des drawbacks.

ARTICLE 8.

Aucune taxe de tonnage, de port, de pilotage, de phare, de quarantaine ou aucune autre taxe similaire ou correspondante de quelque nature que ce soit ou de quelque dénomination que ce soit prélevée au nom du Gouvernement, des fonctionnaires publics, des personnes privées, des corporations ou établissements de quelque sorte, ou pour leur profit, ne sera imposée dans les ports des territoires de chacun des Pays aux vaisseaux de l'autre Pays qui ne serait pas également et dans les mêmes conditions imposée dans des cas similaires sur les vaisseaux d'une tierce puissance. Cette égalité de traitement s'appliquera réciproquement aux vaisseaux respectifs, quel que soit le port ou le lieu d'où ils arrivent et quel que soit le lieu de leur destination.

ARTICLE 9.

Il est convenu que les tarifs douaniers applicables aux produits naturels ou fabriqués de chacune des Hautes Parties Contractantes importés sur le territoire de l'autre seront règlementés par les lois intérieures du pays d'importation.

Chacune des Hautes Parties Contractantes s'oblige, en tout ce qui concerne le montant et la perception des tarifs douaniers et des taxes sur les importations et les exportations de tout genre, à accorder aux ressortissants, vaisseaux ou marchandises de l'autre, le bénéfice de toute faveur, privilège ou immunité qu'Elle accorde ou pourra accorder par la suite aux ressortissants, vaisseaux ou marchandises de tout autre Etat, sans considérer si cet autre Etat aura bénéficié de ce traitement à titre gratuit ou en retour de compensations réciproques.

ARTICLE 10.

En ce qui concerne la protection de la propriété industrielle, l'enregistrement international des marques de fabrique ou de commerce, les noms commerciaux, les dessins, la répression des fausses indications de provenance sur les marchandises et la protection des œuvres littéraires et artistiques, les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes jouiront sur le territoire de l'autre Partie de la même protection que les nationaux.

ARTICLE 11.

Chacune des Hautes Parties Contractantes permettra, sous réserve des dispositions de l'Article 4, l'importation ou l'exportation de toute marchandise qui peut légalement être importée ou exportée, et également le transport des voyageurs venant de leurs territoires respectifs ou s'y rendant, sur les vaisseaux de l'autre; ces vaisseaux, leurs cargaisons et leurs passagers jouiront des mêmes privilèges que les vaisseaux de la nation la plus favorisée, leurs cargaisons et leurs passagers et ils ne seront pas soumis à d'autres taxes ou à des taxes plus élevées.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes jouiront aussi du même traitement pour le transport par chemins de fer de leurs personnes, de leurs effets et de leurs marchandises.

ARTICLE 12.

Les Hautes Parties Contractantes appliqueront dans leurs relations réciproques les dispositions de la Convention et du Statut de Genève du 9 Décembre 1923 sur le Régime international des Ports maritimes, y compris ses Annexes et Protocole.

La nationalité des navires sera reconnue par les Hautes Parties Contractantes, conformément aux lois et règlements de chacune d'Elles et sera constatée d'après les documents et patentes se trouvant à bord et établis par les autorités compétentes.

ARTICLE 13.

Tout navire de l'une des Hautes Parties Contractantes, qui sera contraint par la tempête ou par tout autre cas de force majeure à chercher refuge dans un port de l'autre Partie, sera libre de s'y faire réparer, de s'y procurer tous les approvisionnements nécessaires et de reprendre la mer, sans payer d'autres droits que ceux dont devraient s'acquitter, dans les mêmes circonstances, les navires nationaux. Toutefois, dans le cas où le capitaine d'un navire de commerce se trouverait dans la nécessité pour s'acquitter des dépenses faites à cette occasion, de vendre tout ou partie de sa cargaison, il sera tenu de se conformer aux règlements et aux tarifs en vigueur dans le lieu où il a dû s'arrêter.

Au cas où un navire de l'une des Hautes Parties Contractantes viendrait à s'échouer ou à faire naufrage sur les côtes de l'autre Partie, les autorités locales devront immédiatement en aviser l'Officier consulaire de la Partie intéressée, dans la circonscription duquel a eu lieu l'évènement, ou son Officier consulaire le plus proche et veiller à ce que le navire reçoive secours et assistance.

Ce navire échoué ou naufragé, tous ses débris ou accessoires, toutes fournitures lui appartenant et tous les effets et marchandises qui en seront sauvés, y compris toutes choses qui auront été jetées à la mer, ou le produit desdits objets en cas de vente, ainsi que tous les papiers trouvés à bord, seront remis à leurs propriétaires ou aux représentants de ces derniers sur la demande qu'ils en feront. Si ces propriétaires ou leurs représentants ne se trouvent pas sur les lieux, le reliquat des biens énumérés ci-dessus ou du produit de leur vente, après paiement des dépenses de sauvetage, de conservation et de vente, et les papiers trouvés à bord seront remis à l'Officier consulaire compétent de celle des Hautes Parties Contractantes à laquelle appartient le navire échoué ou naufragé, à condition que cet Officier consulaire en fasse la demande dans le délai fixé par les lois, ordonnances et règlements du pays où a eu lieu le naufrage ou l'échouement. En tout cas, cet Officier consulaire, ces propriétaires ou leurs représentants acquitteront seulement les dépenses engagées pour la conservation de la propriété, ainsi que les frais occasionnés par les opérations de sauvetage et tous autres qu'auraient payés en pareil cas les navires nationaux.

Les biens et les marchandises sauvés du naufrage ou de l'échouement seront exempts de tous droits de douane à moins que ces biens et marchandises ne soient livrés à la consommation intérieure, auquel cas ils acquitteront les droits ordinaires.

En cas de refuge, de naufrage ou d'échouement, l'Officier consulaire de l'Etat auquel appartient le navire en cause sera, en l'absence des propriétaires ou de leurs représentants, ou, si ceux-ci sont présents, sur leur requête, autorisé à intervenir en vue d'assurer les secours nécessaires aux ressortissants de cet Etat.

ARTICLE 14.

Les bâtiments de guerre de chacune des Hautes Parties Contractantes pourront entrer, séjourner et procéder à des réparations dans tous les ports et autres lieux dépendant de l'autre Partie, où il est donné accès aux bâtiments de guerre de toute autre nation. Ils y seront soumis aux mêmes règlements et jouiront des mêmes honneurs, avantages, privilèges et immunités que ceux qui sont actuellement ou qui pourront ultérieurement être accordés aux bâtiments de guerre de toute autre nation.

ARTICLE 15.

Les Officiers consulaires de chacune des Hautes Parties Contractantes seront chargés exclusivement du maintien de l'ordre intérieur à bord des navires marchands de leur nation. Ils régleront eux-mêmes les contestations de toute nature qui surviendraient entre le capitaine, les officiers du navire et les matelots et, spécialement, celles relatives à l'accomplissement du contrat d'engagement. Les autorités locales ne pourront intervenir que lorsque les désordres survenus à bord des navires seront de nature à troubler la tranquillité et l'ordre public, à terre ou dans le port, ou quand une personne du pays ou ne faisant pas partie de l'équipage s'y trouvera mêlée. Dans tous les autres cas, les autorités locales se borneront à prêter leur appui à l'autorité consulaire pour faire arrêter tout marin inscrit sur le rôle d'équipage contre qui elle jugerait convenable de requérir cette mesure.

Les Officiers consulaires de chacune des Hautes Parties Contractantes pourront faire arrêter et renvoyer soit à bord, soit dans leur patrie, les marins ou toute autre personne faisant partie, à quelque titre que ce soit, des équipages des navires de guerre de leur nation, qui auraient déserté sur le territoire de l'autre Partie.

A cet effet, ils devront s'adresser par écrit aux autorités locales compétentes et justifier, en produisant les registres du bâtiment ou le rôle d'équipage ou, à défaut de ces documents, un extrait authentique, que les personnes réclamées faisaient réellement partie de l'équipage

Sur cette demande ainsi justifiée, la remise des déserteurs ne pourra être refusée.

On donnera, en outre, aux dits Officiers consulaires tout secours et toute assistance pour la recherche et l'arrestation de ces déserteurs, qui seront conduits dans

les prisons du pays et y seront détenus à la demande écrite et aux frais de l'autorité consulaire jusqu'au moment où ils seront réintégrés à bord, ou jusqu'à ce qu'une occasion se présente de les rapatrier. Si toutefois cette occasion ne se présentait pas dans le délai de deux mois, à compter du jour de l'arrestation, ou si les frais de leur détention n'étaient pas régulièrement acquittés, moyennant un avis donné à l'Officier consulaire trois jours à l'avance, les dits déserteurs seront remis en liberté sans qu'ils puissent être arrêtés à nouveau pour la même cause.

Si le déserteur a commis quelque crime ou délit à terre, l'autorité locale pourra surseoir à la remise jusqu'à ce que les tribunaux aient rendu leur sentence et que celle-ci ait reçu pleine et entière exécution.

ARTICLE 16.

Chacune des Hautes Parties Contractantes aura la faculté d'établir des Consuls généraux, Consuls, Vice-Consuls, et Agents consulaires dans les villes et les ports de l'autre Partie où cela lui paraîtra utile, et où les Officiers consulaires d'autres puissances pourraient être autorisés à résider.

Les chefs de Consulats généraux, Consulats, Vice-Consulats et Agences consulaires sur la présentation de leurs provisions, seront admis et reconnus selon les règles et formalités établies dans le pays de leur résidence. L'exequatur nécessaire pour le libre exercice des fonctions desdits agents leur sera délivré sans retard et sans frais.

Sous condition de réciprocité ils exerceront tous les pouvoirs et attributions et ils jouiront de tous les honneurs, privilèges, exemptions et immunités qui sont généralement admis par le Droit International ou qui seront accordés par ledit Gouvernement aux Officiers consulaires de la nation la plus favorisée.

ARTICLE 17.

En cas de décès d'un ressortissant de l'une des Hautes Parties Contractantes dans les territoires de l'autre, si le défunt ne laisse dans le pays où il est décédé ni héritier connu ni exécuteur testamentaire nommé par lui les autorités locales compétentes devront immédiatement donner avis de son décès à l'Officier consulaire de l'Etat dont le défunt est ressortissant, dans la circonscription duquel le décès a eu lieu. A la demande des Officiers consulaires intéressés, l'autorité locale compétente complétera ledit avis par la remise d'une expédition, en due forme et sans frais, de l'acte de décès ou de la pièce qui en tient lieu.

Si, après décès, un ressortissant français laisse des biens en Thaïlande, ou si un sujet thaï laisse des biens en France, et que les ayants-droit à la succession, où certains d'entre eux, soient inconnus, ou soient absents ou incapables et non représentés, les

Officiers consulaires intéressés auront le droit de requérir l'apposition ainsi que la levée des scellés sur tous meubles, effets et papiers du défunt et d'assister à l'accomplissement de cette formalité. Ils veilleront à ce que l'autorité compétente recherche s'il y a un testament et ils recevront communication de tous renseignements et documents qui leur permettront de retrouver les ayants-droit. Ils pourront, conformément aux lois de leurs pays respectifs et dans la mesure où la législation locale le permet, procéder eux-mêmes à la liquidation de la succession, ou nommer un administrateur pour y procéder. Dans tous les cas où quelque contestation serait soulevée, il sera statué sur celle-ci par les tribunaux compétents du pays où les biens sont situés. L'intervention consulaire ne sera plus admise dès qu'il aura été constaté qu'il n'y a pas d'ayants-droit de la nationalité de l'Officier consulaire.

Lorsque des ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes, absents ou incapables et non représentés, seront intéressés dans une succession ouverte sur le territoire de l'autre Partie, les Officiers consulaires intéressés, si le défunt n'est pas leur ressortissant, auront qualité pour requérir l'apposition des scellés sur tous meubles, effets, papiers du défunt, pour assister à l'inventaire et pour provoquer la nomination par l'autorité locale compétente d'un administrateur de la succession, qui sera choisi sur leur présentation parmi les personnes désignées par la loi ou par l'usage pour remplir cette fonction. Ils auront le droit de requérir cet administrateur de leur communiquer tous renseignements concernant la liquidation de la succession. Leur intervention ne sera plus admise dès que tous les ayants-droit de même nationalité qu'eux seront présents ou représentés.

Lorsque les ressortissants de l'une ou de l'autre des Hautes Parties Contractantes seront intéressés dans la succession d'un national d'une tierce puissance, les stipulations de l'alinéa précédent ne pourront porter atteinte aux droits reconnus par le Gouvernement local aux Officiers consulaires de l'Etat auquel appartenait le défunt.

ARTICLE 18.

Il est entendu par les Hautes Parties Contractantes que les stipulations du présent Traité n'affectent, ne remplacent ou ne modifient en aucune manière les lois, ordonnances et règlements concernant le commerce, la naturalisation, l'immigration, le séjour et l'admission au travail et à l'artisanat des étrangers, la police et la sécurité publique qui sont en vigueur ou qui pourront être édictés dans chacun des deux Pays pourvu qu'ils ne constituent pas une mesure de discrimination particulièrement dirigée contre les ressortissants de l'autre Partie.

ARTICLE 19.

Sont exemptés des dispositions des Articles 9, 11 et 12 et demeurent exclusivement régis par la législation nationale :

- 1*) le cabotage national;
- 2*) l'exercice de la pêche et de la chasse des animaux de mer dans les eaux territoriales et les avantages particuliers dont les produits de la pêche nationale sont ou seront l'objet;
- 3*) les avantages que chacune des Hautes Parties Contractantes accorde ou pourrait accorder à ses ressortissants en vue de favoriser le développement de sa marine marchande à titre, soit de primes ou de subventions pour la construction ou l'acquisition de navires de commerce, soit de primes ou engagements quelconques à la marine marchande;
- 4*) le service maritime des ports, des rades et des plages, y compris le pilotage, le remorquage et l'organisation des services de sauvetage et d'assistance maritime;
- 5* a) le trafic entre la France et la Tunisie, la France et les colonies françaises, ces colonies entre elles et avec la Tunisie; toutefois, pour ces trafics, les navires thais jouiront du traitement de la nation la plus favorisée;
- b) les avantages particuliers qui seraient accordés en matière de navigation en France, en Tunisie et dans les colonies françaises, aux transports en provenance du Maroc et des Pays sous mandat.

ARTICLE 20.

Les dispositions du présent Traité relatives au traitement de la nation la plus favorisée ne s'appliqueront pas :

1. aux avantages accordés ou qui pourraient être accordés à un Etat limitrophe pour faciliter le trafic frontalier;
2. aux avantages accordés ou qui pourraient être accordés à un Etat tiers, en vertu d'une union douanière;
3. aux avantages accordés ou qui pourraient être accordés en raison d'accords particuliers, à un Etat tiers, en vue d'éviter les cas de double imposition ou d'assurer une protection réciproque en matière fiscale;
4. aux avantages accordés ou qui pourraient être accordés à un Etat limitrophe en ce qui concerne la navigation sur des voies d'eau frontalières sans communication avec la mer ou à leur utilisation.

ARTICLE 21.

Conformément aux principes énoncés dans le Pacte de la Société des Nations les Hautes Parties Contractantes conviennent d'appliquer les dispositions de l'Acte général pour le règlement pacifique des différends internationaux, adopté le 26 Septembre 1928 par l'Assemblée de la Société des Nations, au règlement des questions litigieuses qui surgiraient entre Elles dans l'avenir et qui ne pourraient être résolues par la voie diplomatique.

ARTICLE 22.

Le présent Traité sera, à partir de la date de sa mise en vigueur, substitué au Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation conclu à Bangkok, le 14 Février 1925. Il annulera, en outre, à dater du même jour, les autres Traités, Conventions et Arrangements passés entre la Thaïlande et la France, exception faite toutefois des clauses relatives à la définition et à la délimitation des frontières à leur garantie et à la démilitarisation de la frontière du Mékong (contenues dans le Traité du 3 Octobre 1893, la Convention du 13 Février 1904, le Traité du 23 Mars 1907 et son Protocole annexe et le Traité du 14 Février 1925) ainsi que de la Convention relative à l'Indochine, signée à Bangkok le 25 Août 1926, et des Arrangements prévus par elle. Il est entendu d'ailleurs que le présent Traité sera, à dater de sa mise en vigueur, substitué au Traité du 14 Février 1925 en ce qui concerne les relations de la Thaïlande et de l'Indochine, dans la mesure où ses dispositions ne seront pas incompatibles avec celles de la Convention dont il s'agit et des Arrangements prévus par elle.

Les dispositions du présent Traité pourront être ultérieurement étendues en tout ou en partie aux Colonies et Possessions françaises ainsi qu'aux Pays placés sous le Protectorat ou le Mandat de la France par une déclaration concertée entre les deux Gouvernements.

ARTICLE 23.

Le présent Traité produira ses effets du jour de l'échange des ratifications et restera en vigueur pendant une période de cinq ans à partir de cette date.

Dans le cas où aucune des Hautes Parties Contractantes n'aura notifié, douze mois avant l'expiration des dites cinq années, son intention d'y mettre fin, le présent Traité continuera à être obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour où l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes l'aura dénoncé.

Cette dénonciation ne saurait avoir pour effet de faire revivre aucun des Traités, Conventions, Arrangements ou Accords abrogés par le présent Traité.

ARTICLE 24.

Le présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Bangkok dans le plus bref délai possible.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Traité et y ont apposé leurs cachets.

FAIT en double, en français, à Bangkok, le septième jour du neuvième mois de la deux mille quatre cent quatre-vingtième année de l'ère bouddhique, correspondant au septième jour du mois de Décembre de la mil neuf cent trente-septième année de l'ère chrétienne.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **G. Georges-Picot.**

PROTOCOLE.

Au moment de procéder ce jourd'hui à la signature du nouveau Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation, conclu entre le Royaume de Thaïlande et la République Française, les Plénipotentiaires des deux Hautes Parties Contractantes conviennent de ce qui suit :

I

Ad Article 2 alinéa 2.

Les mots "dans les mêmes conditions" employés à la première ligne de l'alinéa 2 de l'Article 2 se rapportent au traitement de la nation la plus favorisée comme à l'obligation de se conformer aux lois du pays et à l'effet des dispositions de l'Article 18.

II

Ad Article 12 paragraphe 2.

Pour l'application de l'Article 9 du Statut de Genève, les Hautes Parties Contractantes conviennent que les navires de chacun des Pays pourront se rendre dans un ou plusieurs ports de l'autre qui sont ou seront ouverts à la navigation et au commerce extérieurs, soit pour débarquer tout ou partie de leurs passagers ou de leur cargaison en provenance de l'étranger, soit pour y embarquer tout ou partie de leurs passagers ou de leur cargaison à destination de l'étranger.

III

Ad Articles 11 et 12.

Les stipulations de la Convention et du Statut de Genève du 9 Décembre 1923 sur le Régime international des Ports maritimes n'étant pas applicables aux Colonies et Possessions françaises ainsi qu'aux Pays placés sous le Protectorat ou le Mandat de la France, il est entendu que pour ce qui est de l'application en Indochine et éventuellement dans les autres territoires d'Outre-Mer des stipulations des Articles 11 et 12 du présent Traité et du transport des émigrants les navires thaïs bénéficieront du traitement de la nation la plus favorisée.

Le présent Protocole entrera en vigueur le jour de l'échange des ratifications du Traité auquel il est annexé.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Protocole et y ont apposé leurs cachets.

FAIT en double, en français, à Bangkok, le septième jour du neuvième mois de la deux mille quatre cent quatre-vingtième année de l'ère bouddhique, correspondant au septième jour du mois de Décembre de la mil neuf cent trente-septième année de l'ère chrétienne.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **G. Georges-Picot.**

(Luang Pradist Manudharm à Monsieur G. Georges-Picot).

Ministère des Affaires Etrangères,

Bangkok, le 7 Décembre 1937.

Monsieur le Chargé d'Affaires,

J'ai l'honneur de vous faire connaître que le Gouvernement Thai, se référant à la réserve concernant le droit de propriété immobilière prévu au paragraphe 2 de l'Article II du Traité signé en date de ce jour, a l'intention de prendre, dans l'intérêt de la sécurité nationale, des dispositions réservant aux nationaux l'acquisition des immeubles du domaine public c'est à dire des immeubles sur lesquels ne se trouve constitué au moment de l'acquisition aucun droit réel.

Les dispositions envisagées ne sauraient toutefois porter atteinte aux droits et situations acquis par les ressortissants français dans le passé, ni, en ce qui concerne l'avenir, à l'établissement de familles isolées et à l'acquisition d'immeubles pour l'exercice des droits prévus au dernier paragraphe de l'Article II du Traité.

Je saisis cette occasion etc.

(Signé) **Luang Pradist Manudharm.**

Ministre des Affaires Etrangères.

(Monsieur G. Georges-Picot à Luang Pradist Manudharm)

Légation de France
en Thailand.

Bangkok, le 7 Décembre 1937.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception à Votre Excellence de Sa lettre par laquelle Elle a bien voulu me faire connaître que le Gouvernement Thai, se référant à la réserve concernant le droit de propriété immobilière prévu au paragraphe 2 de l'article II du Traité signé en date de ce jour, a l'intention de prendre, dans l'intérêt de la sécurité nationale, des dispositions réservant aux nationaux l'acquisition des immeubles du domaine public c'est à dire des immeubles sur lesquels ne se trouve constitué au moment de l'acquisition aucun droit réel.

Les dispositions envisagées ne sauraient toutefois porter atteinte aux droits et situations acquis par les ressortissants français dans le passé, ni, en ce qui concerne l'avenir, à l'établissement de familles isolées et à l'acquisition d'immeubles pour l'exercice des droits prévus au dernier paragraphe de l'Article II du Traité.

Je saisis cette occasion etc.

(Signé) **G. Georges-Picot.**

Chargé d'Affaires de France.

(Luang Pradist Manudharm à Monsieur G. Georges-Picot)

Ministère des Affaires Etrangères,
Bangkok, le 7 Décembre 1937.

Monsieur le Chargé d'Affaires,

J'ai l'honneur de vous confirmer l'accord verbal déjà intervenu entre nous aux termes duquel les entreprises de navigation de l'une des Hautes Parties Contractantes effectuant le transport des émigrants jouiront, dans l'autre pays, du même traitement à tous égards que les entreprises de navigation nationale, à condition qu'elles se conforment aux lois et règlements en vigueur dans cet autre pays. Cette égalité de traitement s'applique notamment à leurs agences d'émigration et aux émigrants qu'elles transportent quelle que soit leur provenance.

Je saisis cette occasion etc.

(Signé) **Luang Pradist Manudharm.**

Ministre des Affaires Etrangères.

(Monsieur G. Georges-Picot à Luang Pradist Manudharm)

Légation de France
en Thaïlande.

Bangkok, le 7 Décembre 1937.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de confirmer à Votre Excellence l'accord verbal déjà intervenu entre nous aux termes duquel les entreprises de navigation de l'une des Hautes Parties Contractantes effectuant le transport des émigrants jouiront, dans l'autre pays, du même traitement à tous égards que les entreprises de navigation nationale, à condition qu'elles se conforment aux lois et règlements en vigueur dans cet autre pays. Cette égalité de traitement s'applique notamment à leurs agences d'émigration et aux émigrants qu'elles transportent quelle que soit leur provenance.

Je saisis cette occasion etc.

(Signé) **G. Georges-Picot.**
Chargé d'Affaires de France.

(Luang Pradist Manudharm à Monsieur G. Georges-Picot)

Ministère des Affaires Etrangères,

Bangkok, le 7 Décembre 1937.

Monsieur le Chargé d'Affaires,

J'ai l'honneur de vous confirmer l'accord verbal intervenu entre nous au sujet du maintien en vigueur de la Convention du 25 Août 1926 concernant l'Indochine dans les conditions prévues à l'Article 17 de cette Convention.

L'Article 17 prévoit que la Convention restera en vigueur jusqu'à l'expiration d'une période égale à celle pour laquelle le Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation du 14 Février 1925 a été conclu, période commençant au jour de l'échange des ratifications de ce Traité. L'Article XXII du nouveau Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation, signé en date de ce jour, stipulant que ce dernier Traité est substitué au Traité du 14 Février 1925 et l'Article XXIII stipulant qu'il est conclu pour cinq ans, la Convention du 25 Août 1926 concernant l'Indochine est donc destinée à rester en vigueur, conformément aux principes établis par son Article 17, jusqu'à l'expiration d'une période de cinq ans commençant au jour de l'échange des ratifications du nouveau Traité, ce qui n'exclut pas une modification à l'amiable.

Il reste entendu que si douze mois avant le terme ainsi défini aucune des Hautes Parties Contractantes n'a notifié à l'autre Partie son intention de mettre fin à la Convention, cette dernière continuera d'être obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour où l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes l'aura dénoncée.

Je saisis cette occasion etc.

(Signé) **Luang Pradist Manudharm.**

Ministre des Affaires Etrangères.

(Monsieur G. Georges-Picot à Luang Pradist Manudharm)

Légation De France
en Thaïlande.

Bangkok, le 7 Décembre 1937.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de confirmer à Votre Excellence l'accord verbal intervenu entre nous au sujet du maintien en vigueur de la Convention du 25 Août 1926 concernant l'Indochine dans les conditions prévues à l'Article 17 de cette Convention.

L'Article 17 prévoit que la Convention restera en vigueur jusqu'à l'expiration d'une période égale à celle pour laquelle le Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation du 14 Février 1925 a été conclu, période commençant au jour de l'échange des ratifications de ce Traité. L'Article XXII du nouveau Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation, signé en date de ce jour, stipulant que ce dernier Traité est substitué au Traité du 14 Février 1925 et l'Article XXIII stipulant qu'il est conclu pour cinq ans, la Convention du 25 Août 1926 concernant l'Indochine est donc destinée à rester en vigueur, conformément aux principes établis par son Article 17, jusqu'à l'expiration d'une période de cinq ans commençant au jour de l'échange des ratifications du nouveau Traité, ce qui n'exclut pas une modification à l'amiable.

Il reste entendu que si douze mois avant le terme ainsi défini aucune des Hautes Parties Contractantes n'a notifié à l'autre Partie son intention de mettre fin à la Convention, cette dernière continuera d'être obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour où l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes l'aura dénoncée.

Je saisis cette occasion etc.

(Signé) G. Georges-Picot.

Chargé d'Affaires de France.

TREATY OF FRIENDSHIP, COMMERCE AND NAVIGATION
BETWEEN
THAILAND AND JAPAN

His Majesty the King of Thailand and His Majesty the Emperor of Japan, being desirous of strengthening the relations of amity and good understanding which happily exist between the two States, and being convinced that this can best be accomplished by revising the treaties hitherto existing between the two countries, have resolved to complete such revision, based upon the principles of reciprocity, equity and mutual benefit, and for that purpose have named as their Plenipotentiaries, that is to say :

His Majesty the King of Thailand :

Luang Pradist Manudharm (Pridi Banomyong), Minister of Foreign Affairs;

His Majesty the Emperor of Japan :

Kuramatsu Murai, Jusii, Third Class of the Imperial Order of the Sacred Treasure, His Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at the Court of His Majesty the King of Thailand ;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found to be in good and due form, have agreed upon the following articles :

ARTICLE 1.

There shall be constant peace and perpetual friendship between Thailand and Japan.

ARTICLE 2.

The subjects of each of the High Contracting Parties shall have full liberty to enter, travel, and reside in the territories of the other, and conforming themselves to the laws and regulations of the country—

1. Shall in all that relates to travel and residence, be placed in all respects on the same footing as native subjects.

2. They shall have the right, equally with native subjects, to carry on their commerce and manufacture, and to trade in all of merchandise kinds of lawful commerce, either in person or by agents, singly or in partnership with foreigners or native subjects.

3. They shall be permitted, on the same footing as native subjects, to engage in religious, educational and charitable work.

4. They shall be permitted to own or lease and occupy houses, manufactories, warehouses and shops which may be necessary for them, and to lease land for residential,

commercial, industrial, religious, charitable and other lawful purposes and for use as cemeteries in the same manner as native subjects.

5. They shall not be compelled, under any pretext whatsoever, to pay any internal charges or taxes other or higher than those that are or may be paid by native subjects.

6. They shall receive, in the territories of the other, the most constant protection and security for their persons and property and shall enjoy in this respect the same rights and privileges as are or may be granted to native subjects.

7. In all that relates to industrial pursuits, and to callings and professions as well as to educational studies, they shall, throughout the whole extent of the territories of the other, be placed in all respects on the same footing as the subjects or citizens of the most-favoured-nation.

8. As regards the acquisition and possession of movable property, as well as the disposition of property rights of every description, they shall, in conformity with the laws and regulations in force in the country, enjoy the same treatment as accorded to native subjects.

9. And as regards the acquisition and possession of immovable property, they shall, in the whole extent of the territories of the other, enjoy, on condition of reciprocity, the most favoured-nation-treatment.

ARTICLE 3.

The subjects of each of the high Contracting Parties shall be exempt in the territories of the other from compulsory military service on land, on sea, or in the air, in the regular forces, or in the national guard, or in the militia; from all contributions in money or in kind, imposed in lieu of personal military service, and from all forced loans or military contributions. They shall not be subjected, in time of peace or in time of war, to military requisitions except as imposed upon native subjects, and they shall reciprocally be entitled to compensation payable to native subjects by the laws and regulations in force in the respective countries. With regard to the foregoing provisions, the subjects of each of the High Contracting Parties shall not be treated in the territories of the other less favourably than the subjects or citizens of the most favoured nation.

ARTICLE 4.

The subjects of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other entire liberty of conscience, and, subject to the laws and regulations in force in the country, shall enjoy the right of private or public exercise of their worship.

ARTICLE 5.

The subjects of each of the High Contracting Parties shall have free access to the Courts of Justice of the other in pursuit and defence of their rights; they shall be at liberty, equally with native subjects, and with the subjects or citizens of the most favoured nation, to choose and employ lawyers, advocates and representatives to pursue and defend their rights before such Courts.

There shall be no conditions or requirements imposed upon the subjects of either of the High Contracting Parties in connection with such access to the Courts of Justice of the other, which do not apply to native subjects or to the subjects or citizens of the most favoured nation.

ARTICLE 6.

The dwellings, warehouses, manufactories and shops and all other property of the subjects of each of the High Contracting Parties in the territories of the other, and all premises appertaining thereto used for lawful purposes, shall be respected. It shall not be allowable to proceed to make a domiciliary visit to, or a search of, any such buildings and premises, or to examine or inspect books, papers, or accounts, except under the conditions and with the forms prescribed by the laws and regulations for native subjects.

ARTICLE 7.

There shall be reciprocally full and entire freedom of commerce and navigation between the territories of the two High Contracting Parties.

The subjects of each of the High Contracting Parties shall have liberty freely to come with their ships and cargoes to all places, ports and rivers in the territories of the other which are or may be opened to foreign commerce and navigation, and, conforming themselves to the laws and regulations of the country to which they thus come, shall enjoy the same rights, privileges, liberties, favours, immunities and exemptions in matters of commerce and navigation as are or may be enjoyed by the subjects or citizens of the most favoured nation.

ARTICLE 8.

Neither High Contracting Party shall establish or maintain prohibitions or restrictions on imports from or exports to the territories of the other Party which are not applied to the import and export of any like article originating in or destined for any other country.

The preceding provisions are not, however, applicable to such prohibitions or restrictions as follows, provided that they are applicable to all countries where similar conditions prevail :

(1) Prohibitions, restrictions or regulations for the enforcement of laws and regulations for the protection of public security or public health, including laws and regulations prohibiting or restricting the importation, exportation, or sale of alcohol or alcoholic beverages or of opium, the coca leaf, their derivatives, and other narcotic drugs;

(2) Prohibitions or restrictions on the trade or traffic in arms and munitions of war, and in exceptional circumstances other materials needed in war, it being agreed in this regard that either High Contracting Party may, in the event of its being engaged in war, enforce such import or export restrictions as may be required by the national interest;

(3) Prohibitions or restrictions necessary for the protection of animal or plant life against disease, harmful pests or extinction;

(4) Prohibitions or restrictions upon articles which, as regards production or trade, are or may hereafter be subject within the country to a monopoly exercised by or under the control of the State;

(5) Prohibitions or restrictions with regard to articles similar to those domestic articles whose internal production, sale, or transport is forbidden or similarly restricted by the national law.

ARTICLE 9.

The High Contracting Parties agree not to obstruct mutual commerce between the two countries by any prohibition or restriction placed upon the transit of any article, subject to the following exceptions which, however, shall be applicable to all countries alike or to those countries where similar conditions prevail :

- (1) Prohibitions or restrictions for reasons of public security or public health;
- (2) Prohibitions or restrictions on the trade or traffic in arms and munitions of war under extraordinary circumstances;
- (3) Prohibitions or restrictions necessary for the protection of animal or plant life against disease, harmful pests or extinction.

ARTICLE 10.

It is agreed that the Customs tariffs applicable to articles, the produce or manufacture of either of the High Contracting Parties imported into the territories of the other shall be regulated by the laws and regulations of the country of importation.

No other or higher duties shall be imposed on the importation into the territories of either of the High Contracting Parties of any article, the produce or manufacture of the territories of the other, from whatever place arriving, than on the like article produced or manufactured in any other foreign country, from whatever place arriving.

No other or higher duties, taxes or charges of any kind shall be imposed in the territories of either of the High Contracting Parties in respect of any article exported to the territories of the other, than such as are or may be payable in respect of the like article exported to any other foreign country.

ARTICLE 11.

No internal duties levied for the benefit of the State, local authorities, or corporations which affect, or may affect, the production, manufacture, or consumption of any article in the territories of either of the High Contracting Parties shall for any reason be a higher or more burdensome charge on articles, the produce or manufacture of the territories of the other, than on similar articles of native origin.

ARTICLE 12.

The subjects of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other a perfect equality of treatment with native subjects in all that relates to transit duties, warehousing, facilities, the examination and appraisement of merchandise and drawbacks.

ARTICLE 13.

Merchants and manufacturers, subjects of one of the High Contracting Parties, may, in the territories of the other, either personally or by means of commercial travellers, make purchases or collect orders, with or without samples, and such merchants, manufacturers, and their commercial travellers, while so making purchases and collecting orders, shall, in the matter of taxation and facilities, enjoy the most-favoured-nation treatment.

Articles imported as samples for the purposes above-mentioned shall, in each country, be temporarily admitted free of duty on compliance with the Customs regulations and formalities established in order to assure their re-exportation or the payment of the prescribed charges if not re-exported within the period allowed by law. But the foregoing privilege shall not extend to articles which, owing to their quantity or value, cannot be considered as samples, or which, owing to their nature, could not be identified upon re-exportation. The determination of the question of qualification of samples for

duty-free admission rests in all cases exclusively with the competent authorities of the place where the importation is effected,

ARTICLE 14.

Marks, stamps, or seals placed upon the samples mentioned in the preceding Article by the Customs authorities of either High Contracting Party at the time of exportation, and any officially attested list of such samples containing a full description thereof issued by them, shall be reciprocally accepted by the Customs officials of the other as establishing their character as samples and exempting them from inspection, except so far as may be necessary to establish that the samples produced are those enumerated in the list. The Customs authorities of either High Contracting Party may, however, affix a supplementary mark to such samples in special cases where they may think this precaution necessary.

ARTICLE 15.

Any authorities recognised in the territories of one of the High Contracting Parties as competent for the issue of such identity certificates as may be required for merchants, manufacturers and commercial travellers shall be accepted by the other as competent authorities in that regard.

Each of the High Contracting Parties will inform the other what are the competent authorities for the issue of these certificates as well as of the forms which are required.

ARTICLE 16.

The subjects of each of the High Contracting Parties shall have in the territories of the other the same rights as native subjects in regard to patents for inventions, trade-marks, trade-names, designs and copyright in literary and artistic works, upon fulfilment of the formalities prescribed by the laws and regulations in force in the country.

ARTICLE 17.

Limited-liability and other companies and associations, already or hereafter to be organized in accordance with the laws and regulations of either High Contracting Party, are authorized in the territories of the other, to exercise their rights and appear in the Courts either as plaintiffs or defendants, subject to the laws and regulations of such other Party.

There shall be no conditions or requirements imposed upon companies and associations organized in accordance with the laws and regulations of either High

Contracting Party in connection with such access to the Courts of Justice of the other which do not apply to such native companies and associations or those of the most favoured nation.

As regards the acquisition and possession of movable property, as well as the disposition of property rights of every description, companies and associations above-mentioned shall, in conformity with the laws and regulations in force in the country, enjoy the same treatment as accorded to native companies and associations. Furthermore as regards the acquisition and possession of immovable property, they shall, on condition of reciprocity, enjoy the most-favoured-nation treatment. It is also understood that, as regards the right to engage in various kinds of commerce and industry, the companies and associations in question shall, subject to the observance of the laws and regulations of public order, enjoy the same rights and privileges as are or may be granted to the like companies and associations of the most favoured nation.

ARTICLE 18.

Each of the High Contracting Parties shall permit the importation or exportation of all merchandise which may be legally imported or exported, and also the carriage of passengers from or to their respective territories, upon the vessels of the other, and such vessels, their cargoes and passengers shall enjoy the same privileges as, and shall not be subjected to any other or higher duties, charges or restrictions than national vessels and their cargoes and passengers, or the vessels, cargoes and passengers of the most favoured nation.

ARTICLE 19.

In all that concerns the entering, clearing, stationing, loading and unloading of vessels in the ports, basins, docks, roadsteads, harbours, or rivers of the two countries, no privilege shall be granted to vessels of a third country which shall not equally be granted to vessels of the other country; the intention of the High Contracting Parties being that in these respects the vessels of each shall receive the treatment accorded to vessels of the most favoured nation.

ARTICLE 20.

No duties of tonnage, harbour, pilotage, lighthouse, quarantine or other similar or corresponding duties of whatever nature, or under whatever denomination levied in the name or for the profit of the Government, public functionaries, private individuals, corporations or establishments of any kind shall be imposed in the ports of the territories of either country upon the vessels of the other country, which shall not equally and

under the same conditions be imposed in the like cases on the vessels of the most favoured nation. Such equality of treatment shall apply reciprocally to the vessels of the respective countries, from whatever port or place they may arrive, and whatever may be their place of destination.

ARTICLE 21.

Any ship of war or merchant vessel of either of the High Contracting Parties which may be compelled by stress of weather, or by reason of any other distress, to take shelter in a port of the other, shall be at liberty to refit therein, to procure all necessary supplies, and put to sea again, without paying any dues other than such as would be payable by national vessels. In case, however, the master of a merchant vessel should be under the necessity of disposing of a part of his cargo in order to defray the expenses, he shall be bound to conform to the regulations and tariffs of the place to which he may have come.

If any ship of war or merchant vessel of one of the High Contracting Parties should run aground or be wrecked upon the coasts of the other, the local authorities shall give prompt notice of the occurrence to the Consular Officer residing in the district or to the nearest Consular Officer of the other country.

Such stranded or wrecked ship or vessel and all parts thereof, and all furniture and appurtenances belonging thereto, and all goods and merchandise saved therefrom, including those which may have been cast into the sea, or the proceeds thereof, if sold, as well as all papers found on board such stranded or wrecked ship or vessel, shall be given up to the owners or their agents, when claimed by them.

If such owners or agents are not on the spot, the aforesaid property or proceeds from the sale thereof and the papers found on board the vessel shall be delivered to the proper Consular Officer of the High Contracting Party whose vessel is wrecked or stranded, provided that such Consular Officer shall make claim within the period fixed by the laws and regulations of the country in which the wreck or stranding occurred, and such Consular Officers, owners or agents shall pay only the expenses incurred in the preservation of the property, together with the salvage or other expenses which would have been payable in the case of the wreck or stranding of a national vessel.

The goods and merchandise saved from the wreck or stranding shall be exempt from all duties of the Customs unless cleared for consumption, in which case they shall pay ordinary duties.

In the case of a ship or vessel belonging to the subjects of one of the High Contracting Parties being driven in by stress of weather, run aground or wrecked in the

territories of the other, the proper Consular Officer of the High Contracting Party to which the vessel belongs, shall, if the owners or their agents are not present, or are present but require it, be authorized to interpose in order to afford the necessary assistance to the subjects of his State.

ARTICLE 22.

The vessels of war of each of the High Contracting Parties may enter, remain and make repairs in those ports and places of the other to which the vessels of war of other nations are accorded access; they shall submit to the same regulations and enjoy the same honours, advantages, privileges and exemptions as are now, or may hereafter be conceded to the vessels of war of any other nation.

ARTICLE 23.

Vessels charged with performance of regular scheduled postal service of one of the High Contracting Parties shall enjoy in the territorial waters of the other the same special facilities, privileges, and immunities as are granted to like vessels of the most favoured nation.

ARTICLE 24.

The Consular Officers of each of the High Contracting Parties residing in the territories of the other shall receive from the local authorities such assistance as can by law be given to them for the recovery of deserters from the vessels of the former Party.

It is understood that this stipulation shall not apply to the subjects of the country where the desertion takes place.

ARTICLE 25.

Each of the High Contracting Parties may appoint Consuls-General, Consuls, Vice-Consuls and other Consular Officers or Agents to reside in the towns and ports of the territories of the other where similar officers of other countries are permitted to reside.

Such Consular Officers and Agents, however, shall not enter upon their functions until they shall have been approved and admitted by the Government to which they are sent.

They shall be entitled, on condition of reciprocity, to exercise all the powers and enjoy all the honours, privileges, exemptions and immunities of every kind which are, or may be, accorded to Consular Officers of the most favoured nation.

ARTICLE 26.

In case of the death of a subject of one of the High Contracting Parties in the territories of the other without having in the country of his decease any known heirs or testamentary executors by him appointed, the competent local authorities shall at once inform the nearest Consular Officer of the nation to which the deceased belonged, in order that necessary information may be immediately forwarded to parties interested.

In case of the death of a subject of one of the High Contracting Parties in the territories of the other, without leaving at the place of his decease any person entitled by the laws and regulations of his country to take charge of and administer the estate, the competent Consular Officer of the State to which the deceased belonged shall upon fulfilment of the necessary formalities, be empowered to take custody of and administer the estate in the manner and under the limitations prescribed by the laws and regulations of the country in which the property of the deceased is situated.

The foregoing provision shall also apply in case of a subject of one of the High Contracting Parties dying outside the territories of the other, but possessing property therein, without leaving any person there entitled to take charge of and administer the estate.

ARTICLE 27.

The coasting trade of both the High Contracting Parties is excepted from the provisions of the present Treaty, and shall be regulated according to the laws and regulations of Thailand and Japan respectively. It is, however, understood that the subjects and vessels of either High Contracting Party shall enjoy in this respect most-favoured-nation treatment in the territories of the other.

Thai and Japanese vessels may, nevertheless, proceed from one port to another, either for the purpose of landing the whole or part of their passengers or cargoes brought from abroad, or of taking on board the whole or part of their passengers or cargoes for a foreign destination.

It is also understood that, in the event of the coasting trade of either Party being exclusively reserved to national vessels, the vessels of the other Party, if engaged in trade to or from places not within the limits of the coasting trade so reserved, shall not be prohibited from the carriage between two ports of the territories of the former Party of passengers holding through tickets, or merchandise consigned on through bills of lading to or from places not within the above-mentioned limits, and while engaged in such carriage these vessels and their cargoes shall enjoy the full privileges of this Treaty.

ARTICLE 28.

The provisions of the present Treaty as regards the most-favoured-nation treatment do not apply to:

(1) Favours, advantages and privileges which are or may be granted by either of the High Contracting Parties to an adjoining State with the object of facilitating frontier traffic within a limited zone on each side of the frontier;

(2) Favours, advantages and privileges granted or to be granted hereafter to a third State in virtue of a Customs Union;

(3) Favours, advantages and privileges contractually granted or to be granted to a third State for the avoidance of double taxation;

(4) Favours, advantages and privileges granted or to be granted hereafter to an adjoining State with regard to the navigation on or use of boundary waterways not navigable from the sea;

(5) The treatment which is or may be accorded to the produce of the national fisheries of the High Contracting Parties or the special tariff favours granted by either of the High Contracting Parties in regard to fish and other aquatic products taken in the foreign waters in the vicinity of that Party.

ARTICLE 29.

The stipulations of the present Treaty shall be applicable to all the territories and possessions belonging to or administered by either of the High Contracting Parties.

ARTICLE 30.

The present Treaty shall remain in force for five years from the date on which it comes into effect.

In case neither of the High Contracting Parties shall have notified twelve months before the expiration of the said period the intention of terminating it, it shall remain binding until the expiration of one year from the day on which either of the High Contracting Parties shall have denounced it.

ARTICLE 31.

The present Treaty shall be ratified, and the ratifications thereof shall be exchanged at Bangkok as soon as possible, and the said Treaty shall come into force on the date of the exchange of ratifications.

IN WITNESS WHEREOF the respective Plenipotentiaries have signed the present Treaty and have hereunto affixed their seals.

DONE in duplicate, in the English language, at Bangkok, this eighth day of the ninth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the eighth day of the twelfth month in the twelfth year of Syōwa, and the eighth day of December in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm**

(L.S.) **K. Murai**

FINAL PROTOCOL

At the moment of proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and Japan, the Plenipotentiaries of the two High Contracting Parties have agreed as follows:

1. The stipulations contained in this Treaty do not in any way affect, supersede or modify any of the laws and regulations with regard to naturalization, immigration and public order, which are in force or which may be enacted in either of the two countries, provided that they do not constitute measures of discrimination particularly directed against the subjects of the other.

2. The terms of the treatment of the most favoured nation in this Treaty are to be interpreted as immediate and unconditional unless otherwise expressly provided.

3. The national fisheries of each of the High Contracting Parties shall be regulated according to the laws and regulations of that Party. It is understood, however, that the subjects of either of the High Contracting Parties in the territories of the other shall enjoy in this respect the same rights and privileges as may be granted to the subjects or citizens of any other country.

4. In all that concerns the provisions of Article 2 of the Treaty the subjects of either of the High Contracting Parties shall not be treated by the other less favourably than the subjects or citizens of any other country.

5. In the event of any form of quantitative limitation being established for the importation or exportation of articles, each of the High Contracting Parties agrees to grant for the importation from or exportation to the territories of the other Party an equitable apportionment of the quantity of restricted articles which may be authorized for importation or exportation.

6. Articles, the produce or manufacture of the territories of either of the High Contracting Parties, passing in transit through the territories of the other, shall be free from transit duties as provided for in the Convention and Statute on Freedom of Transit concluded at Barcelona, April 20, 1921.

7. The provisions of Article 11 of the Treaty shall not be deemed to prevent either of the High Contracting Parties from charging differing rates in the collection of sale licence fees between imported spirituous liquors and those manufactured by or under licence from the State.

8. It is understood that the provisions prescribing most-favoured-nation treatment in this Treaty do not apply to favours, advantages and privileges in regard to Customs

tariffs which may be granted by Japan to articles produced or manufactured in Manchoukuo.

The present Protocol is to be deemed ratified by the ratification of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation signed this day and shall have the same duration as that Treaty.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereunto signed their names and affixed their seals.

DONE at Bangkok, in duplicate, this eighth day of the ninth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the eighth day of the twelfth month in the twelfth year of Syōwa, and the eighth day of December in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L. S.) **Luang Pradist Manudharm**

(L. S.) **K. Murai**

(Luang Pradist Manudharm to Mr. K. Murai)

Foreign Office,
Bangkok, 8th December, 1937.

Monsieur le Ministre,

With reference to Article 2 of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation signed this day between Thailand and Japan, I have the honour to request that you will be good enough to confirm, on behalf of the Japanese Government, my understanding that the term "conforming themselves to the laws and regulations of the country" in the first paragraph of the said Article applies to each of the subsequent paragraphs of the same Article.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm**
Minister of Foreign Affairs

(Mr. K. Murai to Luang Pradist Manudharm)

Japanese Legation,
Bangkok, 8th December, 12 Syōwa (1937).

Monsieur le Ministre,

In reply to your letter of the 8th instant with reference to Article 2 of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation signed this day between Japan and Thailand, I have the honour to confirm, on behalf of my Government, your understanding that the term "conforming themselves to the laws and regulations of the country" in the first paragraph of the said Article applies to each of the subsequent paragraphs of the same Article.

I avail etc.

(Sd.) **K. Murai**
Japanese Minister

(Mr. K. Murai to Luang Pradist Manudharm)

Japanese Legation,
Bangkok, 8th December, 12 Syōwa (1937).

Monsieur le Ministre,

In proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Japan and Thailand, I have the honour, under instructions from my Government, to request information in regard to the right of Japanese subjects to own land in Thailand, and I shall be greatly obliged if Your Excellency will be so good as to furnish me with a reply to my inquiry for communication to my Government.

I avail etc.

(Sd.) **K. Murai**
Japanese Minister

(Luang Pradist Manudharm to Mr. K. Murai)

Foreign Office,
Bangkok, 8th December, 1937.

Monsieur le Ministre,

In reply to your inquiry of the 8th instant as to the right of Japanese subjects to own land in Thailand, I have the honour to inform Your Excellency, for communication to your Government, that it is the intention of the Thai Government to grant to foreigners, including Japanese subjects, the right to acquire immovable property necessary for residential, commercial, industrial, religious and charitable purposes as well as for use as cemeteries, while the acquisition of lands of the public domain will be reserved for the subjects of Thailand without prejudice however to the rights already acquired according to the laws and regulations at the coming into force of the new Treaty.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm**
Minister of Foreign Affairs

(Mr. K. Murai to Luang Pradist Manudharm)

Japanese Legation,
Bangkok, 8th December, 12 Syōwa (1937).

Monsieur le Ministre,

I have the honour to inform you that, referring to the Protocol between Japan and Thailand signed at Bangkok on the 10th March, 1924, my Government agree as follows :

From the date of the coming into force of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation signed this day, the Protocol signed at Bangkok on March 10, 1924, concerning cases in which a Japanese subject or a person, corporation, company or association entitled to the protection of Japan is involved, shall cease to be binding.

I avail etc.

(Sd.) **K. Murai**
Japanese Minister

(Luang Pradist Manudharm to Mr. K. Murai)

Foreign Office,
Bangkok, 8th December, 1937.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of your Note of today's date referring to the Protocol between Thailand and Japan signed at Bangkok on the 10th March, 1924, in which you inform me that your Government agree as follows :

From the date of the coming into force of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation signed this day, the Protocol signed at Bangkok on March 10, 1924, concerning cases in which a Japanese subject or a person, corporation, company or association entitled to the protection of Japan is involved, shall cease to be binding.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm**
Minister of Foreign Affairs

ARRANGEMENT COMMERCIAL ET DOUANIER
ENTRE
LE SIAM ET LA FRANCE CONCERNANT L'INDOCHINE

Conformément aux dispositions de l'Article 14 de la Convention du 25 Août 1926 les soussignés dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs sont convenus de ce qui suit :

ARTICLE 1.

L'Article 5, du Traité du 3 Octobre 1893 est abrogé.

En conséquence les produits ou marchandises en provenance du territoire de l'une des deux Parties Contractantes seront soumis sur le territoire de l'autre aux droits de douane, prohibitions et restrictions établis par la législation intérieure de chacun des deux Pays.

Par exception à ces dispositions, les produits ou marchandises, autres que ceux repris sur la liste annexe ci-jointe, importés du Siam en Indochine et d'Indochine au Siam, sur toute l'étendue du Mékong frontière, ne seront soumis aux droits de douane qu'au delà d'une limite qui sera fixée par échange de lettres entre les Parties.

La liste annexe pourra être modifiée d'un commun accord pendant la durée du présent Arrangement.

Les produits ou marchandises qui seraient présumés passer par la frontière du Mékong pour éviter le paiement des droits de douane ou dont l'importation concurrencerait sérieusement la production nationale pourront être ajoutés à la liste annexe d'accord entre les Parties. Les demandes d'adjonction devront être adressées, suivant le cas, par le Gouvernement Siamois à la Légation de France à Bangkok ou par la Légation de France au Gouvernement Siamois. Toutefois, en cas d'urgence, l'adjonction à la liste annexe pourra être faite d'office sur notification adressée à l'autre Partie. Cette notification donnera lieu à l'ouverture immédiate de négociations pour obtenir l'assentiment de l'autre Partie.

ARTICLE 2.

En matière de douane le Siam aura droit en Indochine et l'Indochine au Siam au traitement le plus favorable pour toutes les marchandises qui en bénéficient de part et d'autre sous le régime actuel.

ARTICLE 3.

Les Parties Contractantes, en vue de faciliter la répression de la contrebande et plus spécialement du trafic illicite de l'opium, décident :

a) la création d'une police fluviale mandatée par les deux Parties pour constater et poursuivre les infractions commises sur le Mékong frontière en matière douanière;

b) l'immatriculation dans les bureaux de douane respectifs et l'obligation d'un manifeste du chargement pour les embarcations affectées spécialement au transport des marchandises;

c) l'obligation pour ces embarcations de n'aborder tant sur la rive siamoise que sur la rive indochinoise, que sur les points autorisés par l'Administration de chaque pays.

ARTICLE 4.

En ce qui concerne les autres frontières de terre, les Parties Contractantes décident :

a) de se concerter pour la détermination des points par lesquels, à l'exclusion de tous autres, pourront avoir lieu les importations et les exportations,

b) pour certaines marchandises en simple exportation, mais faisant l'objet d'une forte contrebande, de faire établir par la douane de sortie un certificat de sortie qui sera remis à la douane d'entrée, laquelle en donnera décharge,

c) de faire assurer par la douane du pays de destination la décharge des documents de douane délivrés par le pays exportateur pour les marchandises provenant de transit, d'admission temporaire, d'entrepôt, ainsi que pour celles expédiées d'un pays dans l'autre avec prime ou remise de taxes intérieures.

ARTICLE 5.

Le traitement actuel continuera à s'appliquer au trafic frontalier effectué ailleurs que sur le Mékong frontière.

ARTICLE 6.

Les modalités d'application des dispositions du présent Arrangement et les mesures de contrôle qu'elles nécessiteront seront réglées par un échange de lettres.

ARTICLE 7.

Le présent Arrangement entrera en vigueur après approbation écrite et concertée des deux Gouvernements et restera en vigueur jusqu'à l'expiration d'une période de cinq ans avec tacite reconduction dans les conditions prévues à l'Article 17 de la Convention de 1926.

FAIT en double, en français, à Bangkok, le neuvième jour du neuvième mois de la deux mille quatre cent quatre-vingtième année de l'ère bouddhique, correspondant au neuvième jour du mois de Décembre de la mil neuf cent trente-septième année de l'ère chrétienne.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **G. Georges-Picot.**

LISTE ANNEXE

- 1) Allumettes et briquets
- 2) Cigares, cigarettes et autres tabacs préparés
- 3) Essences, pétroles et huiles lubrifiantes
- 4) Alcool et boissons alcoolisées
- 5) Ginseng
- 6) Teintures préparées
- 7) Tissus et vêtements de soie naturelle
- 8) Tissus et vêtements de soie mélangée contenant plus de 50% de soie naturelle
- 9) Machines, mécaniques et pièces détachées
- 10) Automobiles, accessoires et pièces détachées.

TREATY OF FRIENDSHIP, COMMERCE AND NAVIGATION
BETWEEN
THE KINGDOM OF THAILAND AND THE GERMAN REICH.

His Majesty the King of Thailand and the Führer and Chancellor of the German Reich, being desirous of strengthening the relations of amity and good understanding which happily exist between the two States, and being convinced that this cannot be better accomplished than by revising the treaties hitherto existing between the two countries, have resolved to complete such revision, based upon the principles of reciprocity, equity and mutual benefit, and for that purpose have named as their Plenipotentiaries, that is to say :

His Majesty the King of Thailand :

Luang Pradist Manudharm (Pridi Banomyong), Minister of Foreign Affairs;

The Führer and Chancellor of the German Reich :

Dr. Wilhelm Thomas, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Bangkok;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found to be in good and due form, have agreed upon the following articles :

ARTICLE 1.

1. There shall be constant peace and perpetual friendship between the Kingdom of Thailand and the German Reich.

2. The nationals of either of the High Contracting Parties may freely enter the territory of the other, travel, reside and settle therein and, at any time, freely leave such territory, provided they observe the laws in force in the country. In this regard they shall be subjected to no other general or local restrictions or impositions of any kind than those that are or may be imposed upon nationals of the most favoured nation. Not affected by these foregoing provisions shall be the right of either of the High Contracting Parties to enact passport regulations as well as the right, in each individual case, to deny nationals of the other Party permit of residence on account of conviction by a Court or for reasons of internal and external security of the State or of police control of the poor, public health and morals.

3. The nationals of each of the High Contracting Parties shall be at liberty, equally with nationals of the State of residence in so far as may be permitted by local law or with nationals of the most favoured nation, to engage, in the territory of the

other, in religious, educational and charitable work and to carry on any commerce, manufacture, trade, industrial pursuits, profession, pursuits of study and research, to lease land for residential, commercial, industrial, religious, charitable and other lawful purposes and for use as cemeteries, to employ agents of their own choice, and generally to do anything incident to or necessary for trade, in particular also to own, lease or occupy houses, manufactories, warehouses and shops.

4. The nationals of either of the High Contracting Parties shall receive, in the territories of the other, the most constant protection and security for their persons and property and shall enjoy in this respect the same rights and privileges as are or may be granted to nationals of the State of residence on their submitting themselves to the conditions imposed upon nationals of the State of residence.

5. They shall, however, be exempt in the territories of the other from compulsory military service either on land, on sea, or in the air, in the regular forces, or in the national guard, or in the militia; from all contributions in money or in kind, imposed in lieu of personal military service, and from all forced loans or military contributions. They shall not be subjected, in time of peace or in time of war, to military requisitions except as imposed upon nationals, and they shall reciprocally be entitled to compensation payable to nationals by the laws in force in the respective countries. With regard to the foregoing provisions, the nationals of each of the High Contracting Parties shall not be treated in the territories of the other less favourably than the nationals of the most favoured nation.

6. The nationals of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other entire liberty of conscience, and, subject to the local laws, ordinances and regulations, shall enjoy the right of private or public exercise of their worship.

7. In all that relates to industrial pursuits, callings and professions, the nationals of each of the High Contracting Parties shall throughout the whole extent of the territories of the other on condition of reciprocity be placed on the same footing as the nationals of the most favoured nation.

8. In all that concerns the acquisition, disposition and ownership of property rights of every description the nationals of each of the High Contracting Parties shall, throughout the whole extent of the territory of the other, on condition of reciprocity, be placed on the same footing as the nationals of the most favoured nation.

ARTICLE 2.

1. The nationals of either of the High Contracting Parties shall enjoy, in the territory of the other, in every respect the same treatment and the same protection from the fiscal authorities and courts for their persons as well as for their properties, rights and interests in regard to charges (taxes and duties), fees, so far as they are substantially taxes, and other like charges, as the nationals of the State of residence.

2. The provisions of this Article shall be likewise applied to juristic persons and to the companies mentioned in Article 6.

ARTICLE 3.

The dwellings, warehouses, manufactories and shops and all other property of the nationals of each of the High Contracting Parties in the territories of the other, and all premises appertaining thereto used for purposes of residence or commerce, shall be respected. It shall not be allowable to proceed to make a domiciliary visit to, or a search of, any such buildings and premises, or to examine or inspect books, papers, or accounts, except under the conditions and with the forms prescribed by the laws, ordinances and regulations for nationals of the State of residence.

ARTICLE 4.

1. In the event of either of the High Contracting Parties being compelled to place prohibitions or restrictions upon the importation or exportation of goods, it shall take into consideration the interests of the other in reasonable manner.

2. The foregoing provision shall not apply to the following prohibitions or restrictions on imports or exports as far as they are applicable to all countries alike or to countries in which the same conditions prevail:

1) Prohibitions or restrictions upon implements of war, and in exceptional circumstances also other materials needed in war;

2) Prohibitions or restrictions for reasons of national or public security or public health;

3) Prohibitions or restrictions upon articles which are or may hereafter become the object of a monopoly exercised by or under the control of the State;

4) Prohibitions or restrictions for the protection of animals or plants against diseases or pests, or for the prevention of the degeneration and extinction of plants;

5) Prohibitions or restrictions upon articles similar to domestic articles whose internal production, consumption, sale or transport is forbidden or similarly restricted by national law.

ARTICLE 5.

1. The nationals of each of the High Contracting Parties shall have free access to the Courts of Justice of the other in pursuit and defence of their rights; they shall be at liberty, equally with nationals of the State of residence, and with the nationals of the most favoured nation, to choose and employ lawyers, advocates and representatives to pursue and defend their rights before such Courts.

2. Subject to reciprocity, there shall be no conditions or requirements imposed upon the nationals of either of the High Contracting Parties in connection with such access to the Courts of Justice of the other, which do not apply to nationals of the State of residence or to the nationals of the most favoured nation.

ARTICLE 6.

1. Limited liability and other companies and associations, already or hereafter to be organized in accordance with the laws of either of the High Contracting Parties are authorized, in the territory of the other, to exercise their rights and appear in the Courts either as plaintiffs or defendants, subject to the laws of such other Party. Such companies and associations shall, upon the conditions laid down in the legislation of such country, especially upon obtaining the necessary authorization in those cases where such authorization is required by the laws of that country, have the liberty there to settle, to establish branches or agencies and to carry on their activities.

2. Subject to reciprocity, there shall be no conditions or requirements imposed upon such companies and associations organized in accordance with the laws of either High Contracting Party in connection with such access to the Courts of Justice of the other, which do not apply to such native companies and associations or those of the most favoured nation.

3. With regard to the right to carry on their activities, such companies and associations shall, on condition of reciprocity, enjoy the same treatment as is or may be granted to similar companies and associations of the most favoured nation. They shall also be exempt from any forced loans.

4. In all that concerns the acquisition, disposition and ownership of property rights of every description, such companies and associations shall on condition of reciprocity be placed on the same footing as the companies and associations of the most favoured nation.

ARTICLE 7.

As regards the transit of any article of commerce from or to the territory of one of the High Contracting Parties through the territory of the other, the High Contracting Parties shall apply the provisions of the Convention and Statute on Freedom of Transit concluded at Barcelona on the 20th April, 1921.

ARTICLE 8.

1. The nationals of each of the High Contracting Parties shall have liberty freely to come with their ships and cargoes to all places, ports and rivers in the territories of the other which are or may be opened to foreign commerce and navigation, subject always to the laws of the country to which they thus come.

2. No duties of tonnage, harbour, pilotage, lighthouse, quarantine or other similar or corresponding duties of whatever nature, or under whatever denomination levied in the name or for the profit of the Government, public functionaries, private individuals, corporations or establishments of any kind shall be imposed in the ports of the territories of either country upon the vessels of the other country, which shall not equally and under the same conditions be imposed in the like cases on vessels of a third Power. Such equality of treatment shall apply reciprocally to the respective vessels, from whatever port or place they may arrive, and whatever may be their place of destination.

ARTICLE 9.

1. It is agreed that the Customs tariffs applicable to articles, the produce or manufacture of either of the High Contracting Parties imported into the territories of the other, shall be regulated by the internal laws of the country of importation.

2. In regard to the amount, the collection and the guaranteeing of Customs duties and charges, as well as in regard to all Customs formalities, the natural produce and manufacture of either High Contracting Party shall, on the exportation to or on importation into the territory of the other Party, be treated on the most-favoured-nation principle.

ARTICLE 10.

Whether for account of the State or of provinces, communes or bodies corporate, the charges imposed upon the production, manufacture or consumption of any article in the territory of either High Contracting Party shall not, on any pretext whatever, be higher or more burdensome for the products of the other Party than for the similar commodities of national production.

ARTICLE 11.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have in the territories of the other the same rights as nationals in regard to patents for inventions, designs, models, trade-marks, trade-names, protection against unfair competition and protection of copyright in literary and artistic works, upon fulfilment of the formalities prescribed by law.

ARTICLE 12.

1. Each of the High Contracting Parties shall, subject to the provisions of Article 4, permit the importation or exportation of all merchandise which may be legally imported or exported, and also the carriage of passengers from or to their respective territories, upon the vessels of the other, and such vessels, their cargoes and passengers shall enjoy the same privileges as, and shall not be subject to any other or higher duties, charges or restrictions than national vessels and their cargoes and passengers.

2. The foregoing provision shall not apply to the special treatment accorded by either of the High Contracting Parties to the importation into its territory of fish caught by vessels of its own flag. Nevertheless, as regards catches caught by the vessels of either of the High Contracting Parties, the fish, on being imported into the territory of the other Party, shall not be treated less favourably than fish caught by vessels of any other nation.

ARTICLE 13.

In all that concerns the entering, clearing, stationing, loading and unloading of vessels in the ports, basins, docks, roadsteads, harbours, or rivers of the two countries, no privilege shall be granted to vessels of a third Power which shall not equally be granted to vessels of the other country; the intention of the High Contracting Parties being that in these respects the vessels of each shall receive the treatment accorded to vessels of the most favoured nation.

ARTICLE 14.

1. Any ship of war or merchant vessel of either of the High Contracting Parties which may be compelled by stress of weather, or by reason of any other distress, to take shelter in a port of the other, shall be at liberty to refit therein, to procure all necessary supplies, and put to sea again, without paying any dues other than such as would be payable by vessels of the most favoured nation. In case, however, the master of a merchant vessel should be under the necessity of disposing of a part of his cargo in order to defray

the expenses, he shall be bound to conform to the regulations and tariffs of the place to which he may have come.

2. If any ship of war or merchant vessel of one of the High Contracting Parties should run aground or be wrecked upon the coast of the other, the local authorities shall give prompt notice of the occurrence to the Consular Officer residing in the district or to the nearest Consular Officer of the other Power.

3. Such stranded or wrecked ship or vessel and all parts thereof, and all furniture and appurtenances belonging thereto, and all goods and merchandise saved therefrom, including those which may have been cast into the sea, or the proceeds thereof, if sold, as well as all papers found on board such stranded or wrecked ship or vessel, shall be given up to the owners or their agents, when claimed by them.

4. If such owners or agents are not on the spot, the aforesaid property or proceeds from the sale thereof and the papers found on board the vessel shall be delivered to the proper Consular Officer of the High Contracting Party whose vessel is wrecked or stranded, provided that such Consular Officer shall make claim within the period fixed by the laws, ordinances and regulations of the country in which the wreck or stranding occurred, and such Consular Officers, owners or agents shall pay only the expenses incurred in the preservation of the property, together with the salvage or other expenses which would have been payable in the case of the wreck or stranding of a vessel of the most favoured nation.

5. The goods and merchandise saved from the wreck or stranding shall be exempt from all duties of the Customs unless cleared for consumption, in which case they shall pay ordinary duties.

6. In the case of a ship or vessel belonging to the nationals of one of the High Contracting Parties being driven in by stress of weather, run aground or wrecked in the territories of the other, the proper Consular Officer of the High Contracting Party to which the vessel belongs, shall, if the owners or their agents are not present, or are present but require it, be authorized to interpose in order to afford the necessary assistance to the nationals of his State.

ARTICLE 15.

The vessels of war of each of the High Contracting Parties may enter, remain and make repairs in those ports and places of the other to which the vessels of war of other nations are accorded access; they shall submit to the same regulations and enjoy the same

honours, advantages, privileges and exemptions as are now, or may hereafter be, conceded to the vessels of war of any other nation.

ARTICLE 16.

The Consular Officers of each of the High Contracting Parties residing in the territories of the other shall receive from the local authorities such assistance as can by law be given to them for the recovery of deserters from the vessels of the former Party, provided that this stipulation shall not apply to nationals of the High Contracting Party from whose local authorities assistance is requested.

ARTICLE 17.

1. Each of the High Contracting Parties may appoint Consuls-General, Consuls, Vice-Consuls or Consular Agents to reside in the towns or ports of the territories of the other where Consular representatives of the other Powers are permitted to reside.

2. They shall, however, not enter upon their functions until they shall have been admitted by the Government of that High Contracting Party, in the territory of which they are to perform their duty.

3. They shall be entitled, on condition of reciprocity, to exercise all the powers and enjoy all the honours, privileges, exemptions and immunities of every kind which are, or may be, accorded to Consular representatives of the most favoured nation.

ARTICLE 18.

1. In case of the death of a national of one of the High Contracting Parties in the territories of the other without having in the country of his decease any known heirs or testamentary executors by him appointed, the competent local authorities shall at once inform the nearest Consular Officer of the nation to which the deceased belonged, in order that necessary information may be immediately forwarded to parties interested.

2. In case of the death of a national of one of the High Contracting Parties in the territories of the other, without leaving at the place of his decease any person entitled by the laws of his country to take charge of and administer the estate, the competent Consular Officer of the State to which the deceased belonged shall, upon fulfilment of the necessary formalities, be empowered to take custody of and administer the estate in the manner and under the limitations prescribed by the laws of the country in which the property of the deceased is situated.

3. The foregoing provision shall also apply in case of a national of one of the High Contracting Parties dying outside the territories of the other, but possessing

property therein, without leaving any person there entitled to take charge of and administer the estate.

ARTICLE 19.

It is understood by the High Contracting Parties that the stipulations contained in this Treaty do not in any way affect, supersede, or modify any of the laws, ordinances and regulations with regard to naturalization, immigration, police and public security.

ARTICLE 20.

The coasting trade and the national fisheries of both the High Contracting Parties are excepted from the provisions of the present Treaty, and shall be regulated according to the laws, ordinances and regulations of Thailand and Germany respectively.

ARTICLE 21.

The provisions of the present Treaty as regards the most-favoured-nation treatment do not apply to :

- 1) Favours granted or to be granted hereafter to an adjoining State to facilitate frontier traffic;
- 2) Favours granted or to be granted hereafter to a third State in virtue of a Customs Union;
- 3) Favours contractually granted or to be granted to a third State for the avoidance of double taxation or the mutual protection of revenue;
- 4) Favours granted or to be granted hereafter to an adjoining State with regard to the navigation on or use of boundary waterways not navigable from the sea.

ARTICLE 22.

The High Contracting Parties agree that any dispute that may arise between them as to the proper interpretation or application of any of the provisions of the present Treaty shall, at the request of either Party, be referred to arbitration, and both Parties hereby undertake to accept as binding the arbitral award.

The Court of Arbitration to which disputes shall be referred shall be the Permanent Court of Arbitration at The Hague, unless in any particular case the High Contracting Parties agree otherwise.

ARTICLE 23.

The present Treaty shall from the date of its coming into force, be substituted for the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of

Thailand and the German Reich signed at Bangkok on the 7th April 1928, and from this date the said Treaty of 1928 and all arrangements and agreements subsidiary thereto concluded or existing between the High Contracting Parties shall cease to be binding.

ARTICLE 24.

1. The present Treaty shall remain in force for five years from the date on which it comes into effect.
2. After this period the Treaty may be denounced with a term of twelve months.
3. It is clearly understood, however, that such denunciation shall not have the effect of reviving any of the Treaties, Conventions, Arrangements, or Agreements abrogated by the present Treaty.

ARTICLE 25.

1. This Treaty shall be ratified, and the ratifications thereof shall be exchanged at Bangkok as soon as possible, and the said Treaty shall come into force on the date of the exchange of ratifications.
2. The present Treaty is drawn up in duplicate in Thai, German and English.

IN WITNESS WHEREOF the Undersigned, after having examined and found their respective full powers in good and due form, have signed this Treaty and affixed their seals thereto at Bangkok on the thirtieth day of the ninth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the thirtieth day of December in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

On behalf of the Government of the Kingdom of Thailand:

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

On behalf of the Government of the German Reich:

(L.S.) **W. Thomas.**

FINAL PROTOCOL

At the moment of proceeding this day to the signature of the new Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of Thailand and the German Reich, the Plenipotentiaries of the two High Contracting Parties have agreed as follows :

1. It is understood that in all matters for which national treatment is provided in this Treaty, the nationals, products or vessels of either of the High Contracting Parties shall not be treated by the other less favourably than the nationals, products or vessels of any other country.

2. It is understood that the provisions of Article 10 shall not be deemed to preclude either of the High Contracting Parties from charging differing rates of licence fees for the sale of imported spirituous liquors and of spirituous liquors manufactured by or under licence from the State.

3. It is understood that the provisions of this Treaty as regards the most-favoured-nation treatment do not apply to favours which either High Contracting Party shall grant to a third State exclusively by virtue of Treaties of general importance open to all the States for adherence, which may be concluded after the coming into force of this Treaty, unless the other High Contracting Party shall grant the same favours.

IN WITNESS WHEREOF the Undersigned Plenipotentiaries have signed this Final Protocol and affixed their seals thereto at Bangkok on the thirtieth day of the ninth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the thirtieth day of December in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **W. Thomas.**

(Luang Pradist Manudharm to Dr. W. Thomas)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
30th December 1937.

Monsieur le Ministre,

With reference to Article 1, paragraph 3, of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of Thailand and the German Reich signed this day, I have the honour to place on record an understanding arrived at between us, that the regulations that are or may in future be issued by the High Contracting Parties generally concerning the employment of foreign labourers are not affected by the provisions of the said Article and paragraph.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm**
Minister of Foreign Affairs

(Dr. W. Thomas to Luang Pradist Manudharm)

Deutsche Gesandtschaft,
Bangkok.

30th December 1937.

Monsieur le Ministre,

With reference to Article 1, paragraph 3, of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the German Reich and the Kingdom of Thailand signed this day, I have the honour, under instructions from my Government, to place on record an understanding arrived at between us, that the regulations that are or may in future be issued by the High Contracting Parties generally concerning the employment of foreign labourers are not affected by the provisions of the said Article and paragraph.

I avail etc.

(Sd.) **W. Thomas**
German Minister

(Dr. W. Thomas to Chao Phya Sridharmadhibes)

Deutsche Gesandtschaft,
Bangkok.
Bb. Nr. 468/39.

Bangkok, 18th April 1939.

Monsieur le Ministre,

With reference to my letter dated 25th of March 1939—Bb. Nr. 343/39—in which the impending incorporation of Austria into the Reich Customs territory has been communicated to Your Excellency, I have the honour to inform you now that the abolition of the Austrian customs boundary and the Taking over of the Austrian customs by the Reich have been effected on the 1st of April 1939. Consequently the application of the Treaty of Friendship, Commerce and Shipping concluded on the 30th of December 1937 between Germany and the Kingdom of Thailand is extended to the territory of the former Federal State of Austria.

I avail etc.

(Sd.) **W. Thomas**

(Chao Phya Sridharmadhibes to Dr. W. Thomas)

No. 1883/2482.

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
9th May 1939.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of Your Excellency's letter Bb. Nr. 468/39 of April 18, 1939, in which, referring to the incorporation of Austria into the territory of the German Reich, you were good enough to inform me that the application of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation concluded on December 30, 1937, between Germany and Thailand is extended as from April 1, 1939, to the territory of the former Federal State of Austria.

In taking note of the above communication, I avail etc.

(Sd.) **Sridharmadhibes**
Minister of Foreign Affairs

TREATY OF FRIENDSHIP, COMMERCE AND NAVIGATION
BETWEEN
THAILAND AND THE NETHERLANDS

His Majesty the King of Thailand and Her Majesty the Queen of the Netherlands, being desirous of strengthening the relations of amity and good understanding which happily exist between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of the Netherlands, and being convinced that this cannot be better accomplished than by revising the treaties hitherto existing between the two countries, have resolved to complete such revision, based upon the principles of reciprocity, equity and mutual benefit, and for that purpose have named as their Plenipotentiaries, that is to say :

His Majesty the King of Thailand :

Luang Pradist Manudharm (Pridi Banomyong), Minister of Foreign Affairs;

Her Majesty the Queen of the Netherlands :

C.S. Lechner, Her Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found to be in good and due form, have agreed upon the following articles :

ARTICLE 1.

There shall be constant peace and perpetual friendship between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of the Netherlands. The nationals of each of the High Contracting Parties shall be permitted to enter, travel and reside in, and to leave the territories of the other, to carry on their commerce and manufacture, to trade in all kinds of merchandise of lawful commerce, and generally to do everything incident to or necessary for trade upon the same terms as the nationals of the most favoured nation.

They shall not be compelled, under any pretext whatsoever, to pay any internal charges or taxes other or higher than those that are or may be paid by nationals of the State of residence.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall receive, in the territories of the other, the most constant protection and security for their persons and property and shall enjoy in this respect the same rights and privileges as are or may be granted to nationals of the State of residence on their submitting themselves to the conditions imposed upon nationals of the State of residence.

They shall be exempt in the territories of the other from compulsory military service either on land, on sea, or in the air, in the regular forces, or in the national

guard, or in the militia; from all contributions in money or in kind, imposed in lieu of personal military service, and from all forced loans or military contributions. They shall not be subjected, in time of peace or in time of war, to military requisitions except as imposed upon nationals, and they shall reciprocally be entitled to compensation payable to nationals by the laws in force in the respective countries. With regard to the fore-going provisions, the nationals of each of the High Contracting Parties shall not be treated in the territories of the other less favourably than the nationals of the most favoured nation.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other entire liberty of conscience, and, subject to the local law, ordinances and regulations, shall enjoy the right of private or public exercise of their worship.

In all that relates to industrial pursuits, and to callings and professions, the nationals of either of the High Contracting Parties shall throughout the whole extent of the territories of the other on condition of reciprocity be placed in all respects on the same footing as the nationals of the most favoured nation. Furthermore the nationals of the High Contracting Parties shall be permitted to acquire, inherit, possess, lease and dispose of movable property upon the same terms as the nationals of the most favoured nation. As regards the acquisition, possession, lease and disposition of immovable property the nationals of each of the High Contracting Parties shall on condition of reciprocity enjoy in the territories of the other, subject to the provisions of the local law, the same treatment as the nationals of the most favoured nation.

ARTICLE 2.

The dwellings, warehouses, manufactories and shops and all other property of the nationals of each of the High Contracting Parties in the territories of the other, and all premises appertaining thereto used for purposes of residence or commerce, shall be respected. It shall not be allowable to proceed to make a domiciliary visit to, or a search of, any such buildings and premises, or to examine or inspect books, papers, or accounts, except under the conditions and with the forms prescribed by the laws, ordinances and regulations for nationals of the State of residence.

ARTICLE 3.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have liberty freely to come with their ships and cargoes to all places, ports and rivers in the territories of the other which are or may be opened to foreign commerce and navigation, subject always to the laws of the country to which they thus come.

ARTICLE 4.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have free access to the Courts of Justice of the other in pursuit and defence of their rights; they shall be at liberty, equally with nationals of the State of residence, and with the nationals of the most favoured nation, to choose and employ lawyers, advocates and representatives to pursue and defend their rights before such Courts.

There shall be no conditions or requirements imposed upon the nationals of either of the High Contracting Parties in connection with such access to the Courts of Justice of the other, which do not apply to nationals of the State of residence or to the nationals of the most favoured nation.

ARTICLE 5.

With the exception of the second paragraph of Article 1, the provisions of the present Treaty concerning nationals shall be equally applicable to companies, corporations and other lawful associations within the limit of their legal capacity.

Such companies, corporations and other lawful associations shall not be, under any pretext whatever, constrained to pay any taxes or charges other or higher than those which are or may be paid by the companies, corporations and other lawful associations of the most favoured nation.

ARTICLE 6.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other a perfect equality of treatment with nationals of the State of residence in all that relates to transit duties, warehousing, facilities, the examination and appraisalment of merchandise and drawbacks.

ARTICLE 7.

In regard to duties of tonnage, harbour, pilotage, lighthouse, quarantine or other similar or corresponding duties of whatever nature or under whatever denomination, levied in the name or for the profit of the Government, public functionaries, private individuals, corporations or establishments of any kind, the High Contracting Parties shall reciprocally apply the provisions of the Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, signed at Geneva on the 9th December, 1923.

ARTICLE 8.

It is agreed that the Customs tariffs applicable to the importation into or the exportation from the territories of each of the High Contracting Parties shall be regulated by their respective laws.

However, (a) articles produced or manufactured in the territories of either High Contracting Party imported into the territories of the other from whatever place arriving shall not be subjected to other or higher duties or charges than those paid on the like articles produced or manufactured in any other country, and

(b) no other or higher duties or charges shall be imposed in the territories of either High Contracting Party on the exportation of any article to the territories of the other than such as are or may be payable on the exportation of the like article to any other country.

Neither High Contracting Party shall establish or maintain prohibitions or restrictions on imports from or exports to the territories of the other Party which are not applied to the import and export of any like article originating in or destined for any other country. Any withdrawal of an import or export prohibition or restriction which is granted even temporarily by one of the High Contracting Parties in favour of the articles of a third country shall be applied immediately and unconditionally to like articles originating in or destined for the territories of the other Party. In the event of any form of quantitative limitation being established for the importation or exportation of articles restricted, each of the High Contracting Parties agrees to grant equitable quotas for the importation from or exportation to the territories of the other Party of restricted goods which may be authorised for importation or exportation.

Nothing in this Treaty shall be construed to restrict the right of either High Contracting Party to impose, on such terms as it may see fit, subject to the principle of non-discriminatory treatment :

(1) Prohibitions, restrictions or regulations for the enforcement of police or revenue laws, including laws prohibiting or restricting the importation, exportation, or sale of alcohol or alcoholic beverages, as well as other laws imposed upon articles the internal production, consumption, sale or transport of which is or may be forbidden or restricted by the national laws;

(2) Prohibitions or restrictions on the trade or traffic in arms, ammunition and implements of war, and in exceptional circumstances other materials needed in war, it being agreed in this regard that either High Contracting Party may, in the event of its being engaged in war, enforce such import or export restrictions as may be required by the national interest;

(3) Prohibitions or restrictions necessary for the protection of national or public security or health, or for the protection of animals or plants against disease, harmful pests or extinction;

(4) Prohibitions or restrictions upon articles which, as regards production or trade, are or may hereafter be subject within the country to a monopoly exercised by or under the control of the State.

The provisions of the present Treaty relating to prohibitions or restrictions of importation and exportation do further not apply to the trade in opium and other substances included now or hereafter within the scope of the International Opium Convention signed at Geneva on the 19th February, 1925, or the International Convention for Limiting the Manufacture and Regulating the Distribution of Narcotic Drugs signed at Geneva on the 13th July, 1931, it being understood that such trade shall remain subject to the laws and regulations which are or may at any time be in force in the territories of the respective High Contracting Party.

ARTICLE 9.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have in the territories of the other the same rights as nationals of that High Contracting Party in regard to patents for inventions, trade-marks, trade-names, designs, models and copyright in literary and artistic works, upon fulfilment of the formalities prescribed by law.

ARTICLE 10.

Each of the High Contracting Parties shall, subject to the provisions of Article 8, permit the importation or exportation of all merchandise which may be legally imported or exported, and also the carriage of passengers from or to their respective territories, upon the vessels of the other, and such vessels, their cargoes and passengers shall enjoy the same privileges as, and shall not be subject to any other or higher duties, charges or restrictions than the vessels, their cargoes and passengers of any third country.

ARTICLE 11.

In all that concerns the entering, clearing, stationing, loading and unloading of vessels in the ports, basins, docks, roadsteads, harbours, or rivers of the two countries, the High Contracting Parties shall reciprocally apply the provisions of the Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports signed at Geneva on the 9th December, 1923.

ARTICLE 12.

Any merchant vessel of either of the High Contracting Parties which may be compelled by stress of weather, or by reason of any other distress, to take shelter in a port of the other, shall be at liberty to refit therein, to procure all necessary supplies and

put to sea again, without paying any dues other than such as would be payable by vessels of the most favoured nation. In case, however, the master of a merchant vessel should be under the necessity of disposing of a part of his cargo in order to defray the expenses, he shall be bound to conform to the regulations and tariffs of the place to which he may have come.

If a vessel of one of the High Contracting Parties should run aground or be wrecked upon the coast or in the waters of the other, aid and assistance shall be given, in the same measure as to nationals, to the master, crew and passengers, as well for themselves and their belongings as for the vessel and its cargo.

As soon as the local authorities know of such stranding or wreck they shall give notice of the occurrence to the Consular Officer within whose district it has taken place, who shall be authorised to direct the salvage operations, instead of the competent local authorities, if the master or any other representative of the owner should be absent or, being present, should have asked for his assistance. The Consular Officer shall be entitled to claim the delivery of the goods saved from such stranding or wreck by the authorities having charge thereof only upon guaranteeing, in conformity with the local law, the payment of the salvage expenses due.

The vessel and its crew as well as the passengers and cargo shall enjoy the same privileges and immunities as are or may hereafter be accorded by the laws and regulations of the respective countries in similar circumstances to national vessels.

The authorities of the country where the stranding or wreck has occurred may in any circumstances take all measures in respect of the stranded or wrecked vessel and its cargo which they are entitled to take in respect of national vessels and their cargo for the safety of navigation or for the protection of artificial works constructed on the coast, in ports or in waterways.

The merchandise saved from a stranded or wrecked vessel shall not be subject to any customs duty unless cleared for internal consumption.

The stipulations of this Article shall apply in the case of the forced landing or wreck of an aeroplane.

ARTICLE 13.

Merchant vessels flying the Thai or Netherlands flag, having on board documents required by their national laws for purposes of establishing their nationality shall be considered, in the Netherlands and in Thailand, as Thai and Netherlands vessels.

ARTICLE 14.

The Consular Officers may have any deserter, belonging to the crew of a ship of war or merchant vessel of the country which has appointed them, arrested and returned on board, or returned to their country.

To that end they shall apply to the competent local authorities in writing and, by production of the register or the crewlist or of an authenticated extract thereof, establish the fact that the person claimed belongs to the crew. Upon an application so substantiated, all assistance shall be given to them for the search for and arrest of such deserters who, if required by the Consular Officer and at his expense, shall be detained and guarded in a local house of detention till there is an opportunity to repatriate them.

If, however, such opportunity should not present itself within two months of the day on which they have been arrested, the deserters shall be set free and cannot be arrested again for the same cause. It is understood that seamen being nationals of the other High Contracting Party shall be excepted from the stipulations of this article. If a deserter has committed an offence on land, he shall not be placed at the disposal of the Consular Officer until the competent Court of Law has given its judgment and the sentence has been executed.

ARTICLE 15.

Each of the High Contracting Parties may appoint Consuls-General, Consuls, Vice-Consuls and other Consular Officers or Agents to reside in the towns and ports of the territories of the other where similar officers of other Powers are permitted to reside.

Such Consular Officers and Agents, however, shall not enter upon their functions until they shall have been approved and admitted by the Government to which they are sent.

They shall be entitled on condition of reciprocity to exercise all the powers and enjoy all the honours, privileges, exemptions and immunities of every kind which are, or may be, accorded to Consular Officers of the most favoured nation.

ARTICLE 16.

In case of the death of a national of one of the High Contracting Parties in the territories of the other without having in the country of his decease any known heirs either present or represented or any testamentary executor by him appointed, the competent local authorities shall at once inform the nearest Consular Officer of the country to which the deceased belonged of such death, in order that he may communicate it to the parties interested.

The Consular Officers shall in such case have the right, until the heirs or testamentary executors appointed by the deceased shall be present or duly represented, to do

for the preservation and administration of the estate all that the law of the country of their residence allows testamentary executors to do in the interest of the heirs or of the creditors.

ARTICLE 17.

It is understood by the High Contracting Parties that the stipulations contained in this Treaty do not in any way affect, supersede, or modify any of the laws, ordinances and regulations with regard to naturalization, immigration, police and public security which are in force or which may be enacted in either of the two countries provided they do not constitute measures of discrimination particularly directed against the nationals of the other Party.

ARTICLE 18.

The coasting trade and the national fisheries of both the High Contracting Parties are excepted from the provisions of the present Treaty, and shall be regulated according to the laws, ordinances and regulations of the Kingdom of Thailand and the Kingdom of the Netherlands respectively.

ARTICLE 19.

The provisions of the present Treaty as regards the most-favoured-nation treatment do not apply to :

- 1) Favours granted or to be granted hereafter to an adjoining State to facilitate frontier traffic;
- 2) Favours granted or to be granted hereafter to a third State in virtue of a Customs Union;
- 3) Favours contractually granted or to be granted to a third State for the avoidance of double taxation;
- 4) Favours granted or to be granted hereafter to an adjoining State with regard to the navigation on or use of boundary waterways not navigable from the sea.

ARTICLE 20.

Any dispute that may arise between the High Contracting Parties as to the proper interpretation or application of any of the provisions of the present Treaty shall, at the request of either of them, be referred to the Permanent Court of International Justice, unless in any particular case the High Contracting Parties agree to submit the dispute to some other tribunal or to dispose of it by some other form of procedure.

ARTICLE 21.

Articles 12, 14, 15 and 16 of the present Treaty shall not apply to the Netherlands-Indies, Surinam and Curaçao.

ARTICLE 22.

The present Treaty shall, from the date of its coming into force, be substituted for the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and the Netherlands signed at The Hague on the 8th June, 1925, and from that date the said Treaty of 1925 and all arrangements and agreements subsidiary thereto concluded or existing between the High Contracting Parties shall cease to be binding.

It is however understood that the Consular Convention of the 1st April, 1867, and the Treaty of Judicial Settlement and Conciliation of the 27th October, 1928, shall remain in force as long as they will not be abrogated in conformity with the provisions contained therein.

ARTICLE 23.

The present Treaty is concluded for the duration of three years as from the date of the exchange of ratifications. If it is not denounced at least six months before the expiration of that period, it shall remain in force for another period of one year and so on.

It is clearly understood, however, that such denunciation shall not have the effect of reviving any of the Treaties, Conventions, Arrangements, or Agreements abrogated by the present Treaty.

ARTICLE 24.

This Treaty shall be ratified, and the ratifications thereof shall be exchanged at Bangkok as soon as possible, and the said Treaty shall come into force on the date of the exchange of ratifications.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereto signed their names and affixed their seals.

DONE in duplicate, in the English language, at Bangkok, this first day of the eleventh month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the first day of February in the nineteen hundred and thirty-eighth year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **C.S. Lechner.**

(Mr. C.S. Lechner to Luang Pradist Manudharm)

Netherlands Legation,
Bangkok,
1st February, 1938.

Monsieur le Ministre,

In proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Netherlands and Thailand, I have the honour, under instructions from my Government, to request information in regard to the right of Netherlands subjects to own land in Thailand, and I shall be greatly obliged if Your Excellency will be so good as to furnish me with a reply to my inquiry for communication to my Government.

I avail etc.

(Sd.) **C.S. Lechner.**

(Luang Pradist Manudharm to Mr. C.S. Lechner)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
1st February, 1938.

Monsieur le Ministre,

In reply to your inquiry of today's date as to the right of Netherlands subjects to own land in Thailand, I have the honour to inform Your Excellency that it is the intention of the Thai Government to grant to foreigners the right to acquire immovable property necessary for residential, commercial, industrial, religious and charitable purposes as well as for use as cemeteries, while the acquisition of lands of the public domain will be reserved for the subjects of Thailand without prejudice however to the rights already acquired according to the laws and regulations at the coming into force of the new Treaty.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**

(Luang Pradist Manudarm to Mr. C.S. Lechner)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
1st February, 1938.

Monsieur le Ministre,

In proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of the Netherlands, I have the honour to place on record that we have agreed as follows :

The rights or privileges granted by one of the High Contracting Parties to a third Power in conventions concerning private international law, and particularly in The Hague conventions bearing on this matter, are counted amongst the rights and privileges derived from plurilateral conventions of a general character to which, by reason of their nature, the stipulations providing for the concession of national treatment or of most-favoured-nation treatment are not applicable.

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**

(Mr. C.S. Lechner to Luang Pradist Manudharm)

Netherlands Legation,
Bangkok,
1st February, 1938.

Monsieur le Ministre,

In proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of the Netherlands and the Kingdom of Thailand, I have the honour, under instructions of my Government, to place on record that we have agreed as follows :

The rights or privileges granted by one of the High Contracting Parties to a third Power in conventions concerning private international law, and particularly in The Hague conventions bearing on this matter, are counted amongst the rights and privileges derived from plurilateral conventions of a general character to which . by reason of their nature, the stipulations providing for the concession of national treatment or of most-favoured-nation treatment are not applicable.

I avail etc.

(Sd.) C.S. Lechner.

(*Mr. C.S. Lechner to Luang Pradist Manudharm*)

Netherlands Legation,
Bangkok,
1st February, 1938.

Monsieur le Ministre,

In proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of the Netherlands and the Kingdom of Thailand, I have the honour, under instructions of my Government, to communicate to Your Excellency the following statement :

Considering that according to Article 163 of the constitutional law of the Netherlands-Indies the rules for Europeans are applicable to non-Europeans in the Netherlands-Indies, provided they are, in their own country, subject to family statutes chiefly based upon the same principles as the Netherlands family statutes, and on the understanding that the Thai family statutes may be deemed to be of the above-mentioned character, the Thai in the Netherlands-Indies shall be subject to the legislation and jurisdiction for Europeans.

I shall be glad to receive from Your Excellency the acknowledgment of receipt of this letter.

I avail etc.

(Sd.) **C.S. Lechner.**

(Luang Pradist Manudharm to Mr. C.S. Lechner)

Ministry of Foreign Affairs,
Saranromya Palace,
1st February, 1938.

Monsieur le Ministre,

I have the honour to acknowledge the receipt of Your Excellency's Note of today's date in which, under instructions of your Government, you have communicated the following statement:

"Considering that according to Article 163 of the constitutional law of the Netherlands-Indies the rules for Europeans are applicable to non-Europeans in the Netherlands-Indies, provided they are, in their own country, subject to family statutes chiefly based upon the same principles as the Netherlands family statutes, and on the understanding that the Thai family statutes may be deemed to be of the above-mentioned character, the Thai in the Netherlands-Indies shall be subject to the legislation and jurisdiction for Europeans."

I avail etc.

(Sd.) **Luang Pradist Manudharm.**

TRAITÉ D'AMITIÉ, DE COMMERCE ET DE NAVIGATION
ENTRE
LA THAÏLANDE ET LE PORTUGAL.

Sa Majesté le Roi de Thaïlande
et
Le Président de la République Portugaise,

animés d'un égal désir de resserrer les relations d'amitié et de bonne entente qui sont traditionnelles entre les deux Etats et convaincus que ce but ne saurait être mieux atteint que par la revision des Traités précédemment conclus entre les deux pays,

ont résolu de procéder à cette revision en s'inspirant des principes de la réciprocité, de l'équité et du bénéfice mutuel,

et ont nommé à cet effet pour leurs Plénipotentiaires :

Sa Majesté le Roi de Thaïlande :

Phra Bahiddha Nukara, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de Thaïlande à Lisbonne,

Son Excellence le Président de la République Portugaise :

Son Excellence Monsieur le Docteur Antonio de Oliveira Salazar,
Président du Conseil et Ministre des Affaires Etrangères,

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

ARTICLE 1.

Il y aura paix constante et amitié perpétuelle entre le Royaume de Thaïlande et la République Portugaise.

ARTICLE 2.

Chacune des Hautes Parties Contractantes aura la faculté de nommer des Consuls généraux, Consuls, Vice-consuls et autres Officiers ou Agents consulaires qui résideront dans les villes et ports du territoire de l'autre, là où des officiers similaires d'autres puissances seront autorisés à résider.

Ces Officiers et Agents consulaires, cependant, n'entreront en fonctions qu'avec l'approbation et le consentement du Gouvernement auprès duquel ils sont envoyés.

Sous condition de réciprocité, ils auront le droit d'exercer tous les pouvoirs et de jouir de tous les honneurs, privilèges, exemptions et immunités de toutes sortes qui sont ou seront accordés aux officiers consulaires de la nation la plus favorisée pour la protection des intérêts de leurs pays et de leurs nationaux, auxquels est reconnu le droit d'établissement dans le territoire de chacune des Hautes Parties Contractantes dans les mêmes conditions que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

ARTICLE 3.

Les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance de la République Portugaise, (Portugal, Iles adjacentes de Madère, Porto Santo et des Açores), à l'exclusion de ceux énumérés à la liste A, annexée au présent Traité, ne seront, à leur importation en Thaïlande, assujettis à des droits, taxes, surtaxes ou charges, autres au plus élevés, ni à des règles ou formalités, autres ou plus onéreuses que ceux auxquels sont ou seront assujettis les produits originaires et en provenance d'un pays tiers quelconque.

Les produits naturels ou fabriqués, originaires d'une colonie portugaise bénéficieront à leur importation en Thaïlande du traitement de la nation la plus favorisée aussi longtemps que cette colonie concédera aux produits naturels ou fabriqués originaires de la Thaïlande un traitement aussi favorable que celui qu'elle donne aux produits naturels ou fabriqués originaires d'un autre pays étranger quelconque.

Les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance de la Thaïlande (à l'exclusion de ceux énumérés à la liste B, annexée au présent Traité), ne seront, à leur importation au Portugal, y compris les Iles adjacentes de Madère, Porto Santo et des Açores, assujettis à des droits, taxes, surtaxes ou charges, autres ou plus élevés, ni à des règles ou formalités, autres ou plus onéreuses que ceux auxquels sont ou seront assujettis les produits originaires et en provenance d'un pays tiers quelconque.

Il est bien entendu que les tarifs douaniers applicables aux produits naturels ou fabriqués de chacune des Hautes Parties Contractantes importés sur le territoire de l'autre seront réglementés par les lois intérieures du pays d'importation.

ARTICLE 4.

Les produits naturels ou fabriqués exportés du territoire de chacune des Hautes Parties Contractantes (les territoires portugais d'outre-mer exclus) à destination du territoire de l'autre ne seront pas soumis, à leur exportation, à des droits, taxes ou charges autres ou plus élevés, ni à des règles ou formalités autres ou plus onéreuses, que ceux qui s'appliquent aux produits similaires destinés au territoire d'un autre pays quelconque.

Le même traitement sera étendu par le Gouvernement thaï aux marchandises exportées à destination des colonies portugaises aussi longtemps que les produits naturels ou fabriqués exportés de ces colonies à destination de la Thaïlande ne seront pas soumis à des droits, taxes ou charges autres ou plus élevés, ni à des règles ou formalités autres ou plus onéreuses, que ceux qui s'appliquent aux produits similaires destinés au territoire d'un autre pays quelconque.

ARTICLE 5.

Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à faire profiter l'autre, pour les marchandises mentionnées ou non dans le présent Traité, de tout privilège, faveur ou avantage qu'elle accorde ou pourrait accorder à tout autre pays en ce qui concerne la réexportation, le transit, l'entreposage, le transbordement des marchandises et l'accomplissement des formalités douanières y respectives, ainsi qu'en ce qui concerne les droits et taxes afférents à ces diverses manutentions, de même que pour les règles, formalités et charges dans les opérations de douane.

ARTICLE 6.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à s'accorder réciproquement le traitement de la nation la plus favorisée pour tout ce qui se rapporte aux droits, taxes et impôts intérieurs de quelque nature qu'ils soient, aux impôts de consommation, aux droits ou taxes de monopole, d'octroi, d'accise, aux droits de timbre, ainsi que pour le mode de perception de ces droits, taxes ou impôts.

ARTICLE 7.

Dans le cas où l'une des Hautes Parties Contractantes édicterait des majorations de droits ou des restrictions ou prohibitions d'importation de nature à modifier profondément les possibilités légales de l'importation et de l'exportation des marchandises, l'autre Partie pourrait demander aussitôt l'ouverture de négociations et si ces négociations n'aboutissaient pas dans un délai d'un mois, prendre toutes mesures qui lui paraîtraient justifiées.

ARTICLE 8.

Les conserves portugaises de sardines (*Clupea Pilchardus*) ne seront pas assujetties lors de leur importation dans le Royaume de Thaïlande, à un droit de douane plus élevé que celui qui est applicable aux conserves préparées avec des poissons de l'espèce *Clupea Sprattus* (Brisling) ou *Clupea Harengus* (Sild).

ARTICLE 9.

Le Gouvernement Thaï reconnaît que les désignations "Porto" et "Madère", et les combinaisons dérivées de l'emploi de ces noms soit dans leurs formes originelles, soit traduits (Port, Oporto, Port-wine, Portwijn, etc., ou Madère, Madeira Wine, Madeira Wein, Madeira Wijn, etc.), ainsi que les désignations "Moscatel de Setubal" et "Carcavelos", constituent des marques régionales ou appellations d'origine dûment protégées au Portugal et appartenant exclusivement aux vins liquoreux produits dans les régions portugaises respectivement du Douro, de l'île de Madère, de Setubal et de Carcavelos.

Le Gouvernement Thaï s'engage à prendre les mesures nécessaires pour réprimer sur le territoire de la Thaïlande l'importation, l'entreposage (soit dans les entrepôts de douane, soit dans les entrepôts cautionnés ou libres), la préparation, l'exportation, la circulation, la mise en vente et la vente de vins portant ces désignations dès qu'ils ne seraient pas originaires des régions portugaises du Douro, de l'île de Madère, de Setubal et de Carcavelos, et qu'ils n'aient pas été exportés respectivement, le Porto par la barre de Douro et le port de Leixões, le Madeira par le port de Funchal, le Moscatel de Setubal par les ports de Lisbonne ou de Setubal, et le Carcavelos par le port de Lisbonne.

L'authenticité de ces vins doit être établie par des certificats d'origine délivrés par les autorités compétentes portugaises et dont la présentation sera indispensable pour leur importation en Thaïlande.

La répression des contraventions aux dispositions du présent article s'exercera par voie de saisie, inutilisation ou toutes autres sanctions appropriées, alors même que la véritable origine du produit serait mentionnée ou que les appellations fausses seraient accompagnées de certains correctifs tels que "genre", "type", "façon", "rival" ou d'une autre indication régionale, spécifique ou autre, toutes marques étiquettes ou inscriptions devant être interdites qui seraient susceptibles d'induire en erreur l'acheteur ou de créer dans son esprit une confusion sur la véritable origine du vin qu'il achète.

Les mêmes sanctions seront prises à l'égard de tous procédés tendant à mettre en vente des vins de liqueur ayant droit, aux termes de cet article, à une appellation d'origine, et dont l'état de pureté à l'importation aurait été altéré par addition d'eau ou de vins autres.

Les sanctions visées ci-dessus seront appliquées à la diligence de l'Administration, ou à la requête du Ministère Public, ou sur l'initiative d'une partie intéressée, personne privée, syndicat, ou association ressortissant de l'une des Hautes Parties Contractantes.

Les dispositions ci-dessus seront applicables au vin liquoreux portant la marque "Extremadura" et expédié par le port de Lisbonne, dès que la région vinicole dont il est originaire aura été délimitée et que son exportation sera soumise aux mêmes règles et garanties que celles adoptées au Portugal pour les vins énumérés au premier alinéa du présent article.

Le Gouvernement Portugais protégera de même, au Portugal et dans les Iles Adjacentes, les appellations géographiques d'origine thaïe qu'il aura reconnues dans les mêmes conditions.

ARTICLE 10.

Les boissons alcooliques originaires de l'une des Hautes Parties Contractantes ne seront pas assujetties à leur importation dans les territoires de l'autre, à des droits d'importation, taxes intérieures ou discriminations quelconques autres ou plus onéreux que ceux qui sont ou qui seront appliqués aux boissons étrangères de même teneur alcoolique, quelle que soit l'origine, la provenance ou l'appellation de ces dernières.

ARTICLE 11.

Les entreprises de navigation thaïes, ainsi que les navires thaïs, leurs passagers et leurs cargaisons ne seront pas assujettis au Portugal, dans les Iles adjacentes, et dans les Colonies Portugaises à des droits ou impositions autres ou plus élevés, ni à des conditions ou restrictions autres ou plus onéreuses que ceux auxquels sont ou seront assujettis les navires de la nation la plus favorisée, leurs passagers et leurs cargaisons.

Le même traitement sera accordé en Thaïlande aux entreprises de navigation et aux navires portugais, ainsi qu'à leurs passagers et cargaisons.

Il est entendu que les dispositions du présent article ne s'appliquent pas :

a) aux lois spéciales concernant la marine marchande nationale et ayant en vue de favoriser au moyen de primes et autres facilités spéciales les nouvelles constructions et l'exercice de la navigation;

b) aux faveurs accordées aux sociétés de sport nautique;

c) à l'exercice du service maritime dans les ports, les plages et les rades. Le service maritime comprend remorquage, pilotage, assistance et sauvetage maritime;

d) au trafic entre les ports situés sur les territoires de chacune des Hautes Parties Contractantes, y compris les colonies. Le dit trafic continuera à être réglé par les lois en vigueur ou par celles que dans l'avenir seront mises en vigueur respectivement dans chacun des deux pays;

e) à l'exercice de la pêche dans les eaux territoriales et nationales des Hautes Parties Contractantes.

ARTICLE 12.

Chacune des Hautes Parties Contractantes pourra exiger, pour établir l'origine des produits importés, la présentation par l'importateur d'un certificat d'origine constatant que l'article importé est de production ou de fabrication nationale, ou qu'il doit être considéré comme tel étant donné la transformation qu'il a subie dans le pays d'où il provient.

La nationalité des marchandises devra être établie, le cas échéant, par un certificat d'origine délivré par les autorités ou entités légalement autorisées à émettre de tels certificats. La présentation de ces certificats pourra être demandée par chacun des pays pour le dédouanement de tous produits dont l'importation dans l'autre pays soit soumise à un régime de licence ou de contingentement. Le Gouvernement du pays d'origine notifiera au Gouvernement du pays destinataire quelles sont, par rapport à chaque produit, les autorités ou entités compétentes pour en attester l'origine, et il fournira au Gouvernement de ce dernier pays les modèles des certificats adoptés pour chaque catégorie de produits.

Le Gouvernement du pays destinataire aura droit d'exiger le visa du certificat d'origine par son représentant diplomatique ou consulaire ou par une personne ou un organisme habilité par lui. Le visa sera gratuit pour les produits dont l'importation est assujettie à un permis, ou à une licence grevée d'une taxe spéciale.

ARTICLE 13.

Les commis voyageurs munis d'une carte de légitimation délivrée par les autorités compétentes du pays d'origine, jouiront sous tous les rapports et notamment en tout ce qui concerne l'importation et l'exportation des échantillons qui les accompagnent, des mêmes droits et avantages que les commis voyageurs de la nation la plus favorisée.

ARTICLE 14.

Il est entendu par les Hautes Parties Contractantes que les stipulations du présent Traité n'affectent, ne remplacent ou ne modifient en aucune manière les lois, ordonnances et règlements concernant la naturalisation, l'immigration, la police et la sécurité

publique qui sont en vigueur ou qui pourront être édictés dans chacun des deux pays pourvu qu'ils ne constituent pas une dérogation au traitement de la nation la plus favorisée à l'égard des ressortissants de l'autre Partie.

ARTICLE 15.

Le traitement de la nation la plus favorisée prévu aux articles précédents ne comprendra pas :

- a) les privilèges qui sont ou pourraient être accordés par une des Hautes Parties Contractantes pour faciliter le trafic des frontières avec les pays limitrophes;
- b) les avantages accordés ou qui pourraient être accordés à un Etat limitrophe en ce qui concerne la navigation sur des voies d'eau frontières sans communication avec la mer, ou à leur utilisation;
- c) le régime spécial que le Portugal a institué, ou pourrait instituer, par des accords particuliers avec l'Espagne ou le Brésil;
- d) les régimes spéciaux que les Hautes Parties Contractantes ont institués ou pourraient instituer, en matière tarifaire pour les importations en provenance de leurs territoires d'outre-mer ou pour les exportations destinées à ces mêmes territoires;
- e) les droits et privilèges accordés à un ou plusieurs autres Etats en vue d'une union douanière.

ARTICLE 16.

Le présent Traité produira ses effets en Thaïlande et en ce qui concerne le Portugal, à la Métropole, Iles adjacentes (Madère, Porto Santo et Açores), n'étant applicable aux Colonies portugaises, sauf si le Portugal notifie la Thaïlande de son désir de rendre applicables les dispositions du même Traité à n'importe laquelle ou lesquelles de ses Colonies.

ARTICLE 17.

Le présent Traité est fait en français.

Il sera ratifié et restera en vigueur pendant une période de cinq ans à partir du jour de l'échange des ratifications qui aura lieu, soit à Lisbonne soit à Bangkok, dans le plus bref délai possible. Si douze mois avant l'expiration de ce délai de cinq ans, aucune des Hautes Parties Contractantes n'a notifié à l'autre son intention de mettre fin à ce Traité, ce dernier continuera à être obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour où l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes l'aura dénoncé.

Il est entendu qu'une telle dénonciation ne saurait avoir pour effet de remettre en vigueur le Traité de 1925, dénoncé par la Thaïlande en date du 9 novembre 1936.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Traité et y ont apposé leurs cachets;

FAIT en double, à Lisbonne, le deuxième jour du quatrième mois de la deux mille quatre cent quatre vingt-unième année de l'ère bouddhique, correspondant au deuxième jour du mois de Juillet de la mil neuf cent trente-huitième année de l'ère chrétienne.

(L.S.) **Phra Bahiddha Nukara**

(L.S.) **Antonio de Oliveira Salazar**

LISTE A

Liste des produits portugais exclus du traitement de
la nation la plus favorisée

Numéro du tarif de la Thaïlande	Désignation des marchandises
6	Beurre
49	Laque en écailles, purifiée ou non
77	Huiles lourdes combustibles pour foyers de chaudières et pour moteurs à combus- tion interne
78	Huile minérale lubrifiante
102	Allumeurs mécaniques et leurs parties com- posantes : a) Allumeurs complets (avec ou sans pierre) b) Parties composantes, à l'exception des pierres
124	Tracteurs
148	Bouteilles thermos

LISTE B

Liste des produits thaïs exclus du traitement de la
nation la plus favorisée

Numéro du tarif portugais	Désignation des marchandises
3	Moutons
4	Chevaux
5	Juments
614	Chocolat
615	Conserves alimentaires : de poisson
634	Huiles d'animaux marins, hydrogénées
645	Vinaigre
724	Tracteurs et locomobiles

**TREATY BETWEEN THAILAND AND JAPAN CONCERNING
THE CONTINUANCE OF FRIENDLY RELATIONS AND
THE MUTUAL RESPECT OF EACH OTHER'S
TERRITORIAL INTEGRITY**

His Majesty the King of Thailand and His Majesty the Emperor of Japan,
Being equally animated by the earnest desire of reaffirming and further strengthening the traditional bonds of friendship between Thailand and Japan, and
Being convinced that the peace and the stability of East Asia is the common concern of the two States,

Have resolved to conclude a treaty, and for that purpose have named as their Plenipotentiaries, that is to say:

His Majesty the King of Thailand:

Phya Sri Sena, Knight Grand Cross of the Most Noble Order of the Crown of Thailand, His Majesty's Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at the Court of His Majesty the Emperor of Japan;

His Majesty the Emperor of Japan:

Hachiro Arita, Zyosanmi, Grand Cordon of the Imperial Order of the Rising Sun, His Imperial Majesty's Minister for Foreign Affairs;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found to be in good and due form, have agreed upon the following articles:

ARTICLE 1.

The High Contracting Parties shall mutually respect each other's territorial integrity and hereby reaffirm the constant peace and the perpetual friendship existing between them.

ARTICLE 2.

The High Contracting Parties shall mutually maintain friendly contact in order to exchange information, and to consult one another, on any question of common interest that may arise.

ARTICLE 3.

In the event of one of the High Contracting Parties suffering an attack from any third Power or Powers, the other Party undertakes not to give aid or assistance to the said Power or Powers against the Party attacked.

ARTICLE 4.

The present Treaty shall be ratified and the ratifications thereof shall be exchanged at Bangkok, as soon as possible.

ARTICLE 5.

The present Treaty shall come into effect on the date of the exchange of ratifications and shall remain in force for five years from that date.

In case neither of the High Contracting Parties shall have given notice to the other six months before the expiration of the said period of five years of its intention to terminate the Treaty, it shall continue operative until the expiration of one year from the date on which either Party shall have given such notice.

IN WITNESS WHEREOF the respective Plenipotentiaries have signed the present Treaty and have hereunto affixed their seals.

DONE in duplicate, at Tokyo, this twelfth day of the third month in the two thousand four hundred and eighty-third year of the Buddhist Era, corresponding to the twelfth day of the sixth month in the fifteenth year of Syōwa, and the twelfth day of June in the nineteen hundred and fortieth year of the Christian Era.

(L.S.) **Phya Sri Sena.**

(L.S.) **Hachiro Arita.**

NON-AGGRESSION PACT
BETWEEN
THAILAND AND THE UNITED KINGDOM
OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND

His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India (hereinafter referred to as His Majesty the King and Emperor), and His Majesty the King of Thailand, animated by the desire to ensure peace and convinced that it is in the interests of the two High Contracting Parties to improve and develop the relations between the two countries:

Bearing in mind the international engagements which they have previously undertaken, and which they declare do not constitute an obstacle to the pacific development of their mutual relations and are not in contradiction with the present Treaty:

Desiring to confirm and, as regards their mutual relations, to give effect to the General Pact for the Renunciation of War of the 27th August, 1928,

Have resolved to conclude a Treaty to this end and have designated as their Plenipotentiaries:—

His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India:

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland:

Sir Josiah Crosby, K.B.E., C.I.E., His Majesty's Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Bangkok;

His Majesty the King of Thailand:

Major-General Luang Pibulasonggram, His Majesty's President of the Council of Ministers and Minister of Foreign Affairs;

Who, after having communicated to each other their full powers, found in good and due form, have agreed as follows:

ARTICLE I.

Each High Contracting Party undertakes not to resort in any case either to war or to any act of violence or of aggression against the other, either alone, or in concert with one, or more than one, third Power, and to respect the territorial integrity of the other High Contracting Party.

ARTICLE 2.

If one of the High Contracting Parties is the object of an act of war or of aggression on the part of one, or more than one, third Power, the other High Contracting Party undertakes not to give, either directly or indirectly, aid or assistance to the aggressor or aggressors for the duration of the present Treaty.

If one of the High Contracting Parties commits an act of war or of aggression against a third Power, the other High Contracting Party shall have the right to terminate the present Treaty immediately without notice.

ARTICLE 3.

The engagements set out in Articles 1 and 2 shall not in any way limit or modify the rights and obligations of either of the High Contracting Parties as a result of agreements concluded by him before the entry into force of the present Treaty, and each High Contracting Party hereby declares that he is not bound by any agreement which carries with it an obligation to participate in an act of war or of aggression committed by a third Power against the other Party.

ARTICLE 4.

Nothing in the present Treaty shall be held to affect in any way the rights and obligations of the High Contracting Parties under the Covenant of the League of Nations.

ARTICLE 5.

Each High Contracting Party undertakes to respect in every way the sovereignty or authority of the other High Contracting Party over his territories; he shall not intervene in any way in the internal affairs of such territories and shall abstain from any action calculated to give rise to or assist any agitation, propaganda or attempted intervention aimed against the integrity of any such territory or which has for its purpose the changing by force of the form of government of any such territory.

ARTICLE 6.

The present Treaty, of which the English and Thai texts are equally valid, shall be ratified and the ratifications shall be exchanged at Bangkok as soon as possible. It shall come into force on the date of the exchange of ratifications and shall remain in force for one year from the day on which either of the High Contracting Parties notifies the other of his intention to terminate the Treaty. This notification shall not in any case be made

before the expiration of a period of five years after the date on which the present Treaty enters into force.

IN WITNESS WHEREOF the above-named Plenipotentiaries have signed the present Treaty and have affixed thereto their seals.

DONE in duplicate at Bangkok this twelfth day of the third month in the two thousand four hundred and eighty-third year of the Buddhist Era, corresponding to the twelfth day of June in the nineteen hundred and fortieth year of the Christian Era.

(L.S.) **J. Crosby**

(L.S.) **Pibulasonggram**

CONVENTION DE PAIX ENTRE LA FRANCE ET LA THAÏLANDE

Le Chef de l'Etat Français et Sa Majesté le Roi de Thaïlande,

ayant accepté la médiation du Gouvernement du Japon en vue d'apporter un règlement final au conflit armé survenu à la frontière de l'Indochine Française et de la Thaïlande,

reconnaissant la nécessité de procéder au rajustement de la frontière actuelle de l'Indochine Française et de la Thaïlande, en vue de prévenir le retour de conflits à cette frontière, et de s'entendre sur les moyens de maintenir la tranquillité dans la zone frontière,

désireux de rétablir pleinement les traditionnelles relations d'amitié entre la France et la Thaïlande,

ont décidé, à cet effet, de conclure une Convention et ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir :

Le chef de l'Etat Français :

M. Charles Arsène-Henry, Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de France au Japon;

M. René Robin, Gouverneur Général Honoraire des Colonies; et

Sa Majesté le Roi de Thaïlande :

Son Altesse le Prince Varnvaidyakara, Conseiller de la Présidence du Conseil et du Ministère des Affaires Etrangères;

Phya Sri Sena, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de S.M. le Roi de Thaïlande au Japon

M. le Colonel Phra Silpa Sastrakom, Chef de l'Etat Major Général de la Thaïlande;

Nai Vanich Panananda, Directeur du Département du Commerce;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants :

ARTICLE 1.

Les relations amicales sont rétablies entre la France et la Thaïlande sur la base fondamentale du Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation du 7 décembre 1937.

En conséquence, des négociations diplomatiques directes seront engagées dans le plus bref délai à Bangkok pour la liquidation de toutes les questions pendantes résultant du conflit.

ARTICLE 2.

La frontière entre l'Indochine Française et la Thaïlande sera rajustée ainsi qu'il suit :

En partant du nord, la frontière suivra le fleuve Mékong depuis le point de jonction des frontières de l'Indochine Française, de la Thaïlande et de la Birmanie, jusqu'au point où le Mékong coupe le parallèle du quinzième grade. (Carte du Service Géographique de l'Indochine-Echelle de 1:500.000^e)

Dans toute cette partie, la frontière sera constituée par la ligne médiane du chenal de navigation principal. Toutefois, il est expressément convenu que l'île de Khong restera territoire de l'Indochine Française, tandis que l'île de Khone sera attribuée à la Thaïlande.

La frontière suivra ensuite, vers l'ouest, le parallèle du quinzième grade puis, vers le sud, le méridien qui passe par le point d'aboutissement au Grand Lac de la limite actuelle des provinces de Siemréap et de Battambang (embouchure du Stung Kombot).

Dans toute cette partie, la Commission de délimitation prévue à l'article 4 s'efforcera, s'il y a lieu, de rattacher la frontière à des lignes naturelles ou à des limites administratives, voisines du tracé défini ci-dessus, de manière à éviter, dans la mesure du possible, des difficultés pratiques ultérieures.

Sur le Grand Lac, la frontière sera constituée par un arc de cercle de vingt kilomètres de rayon joignant le point d'aboutissement au Grand Lac de la limite actuelle des provinces de Siemréap et de Battambang (embouchure du Stung Kombot) au point d'aboutissement au Grand Lac de la limite actuelle des provinces de Battambang et de Pursat (embouchure du Stung Dontri).

Dans toute l'étendue du Grand Lac, la navigation et la pêche seront libres pour les ressortissants des deux Hautes Parties Contractantes, sous réserve du respect des installations fixes de pêche établies le long du rivage. Il est entendu que, dans cet esprit, les Hautes Parties Contractantes élaboreront, dans le plus bref délai, une réglementation commune de la police, de la navigation et de la pêche sur les eaux du Grand Lac.

A partir de l'embouchure du Stung Dontri, la nouvelle frontière suivra, en direction du sud-ouest, l'actuelle limite des provinces de Battambang et de Pursat, jusqu'au point de rencontre de cette limite avec la frontière actuelle de l'Indochine Française et de la Thaïlande (Khao Koup) qu'elle suivra ensuite sans modification jusqu'à la mer.

ARTICLE 3.

Les territoires compris entre la frontière actuelle de l'Indochine Française et de la Thaïlande et la nouvelle ligne frontière définie à l'article 2, seront évacués et transférés conformément aux modalités prévues au protocole annexé à la présente Convention. (Annexe I)

ARTICLE 4.

Les travaux de délimitation de la frontière de l'Indochine Française et de la Thaïlande, telle qu'elle est définie à l'article 2, seront effectués, tant en ce qui concerne la partie terrestre que la partie fluviale de cette frontière, par une Commission de délimitation qui sera constituée dans la semaine suivant la mise en vigueur de la présente Convention et qui achèvera ses travaux dans le délai d'un an.

La constitution et le fonctionnement de ladite Commission font l'objet du Protocole annexé à la présente Convention. (Annexe II)

ARTICLE 5.

Les territoires cédés seront incorporés à la Thaïlande sous les conditions suivantes :

1° Ils seront démilitarisés dans toute leur étendue, à l'exception des territoires limitrophes du Mékong, faisant antérieurement partie du Laos français.

2° En ce qui concerne l'entrée, l'établissement et les entreprises, les ressortissants français (citoyens, sujets en protégés français) jouiront, dans toute l'étendue de ces territoires, d'un traitement absolument égal à celui qui sera accordé aux nationaux de la Thaïlande.

Il est entendu que, en ce qui concerne les ressortissants français, les droits acquis résultant des concessions, affermagés et permis obtenus à la date du 11 mars 1941, seront respectés sur toute l'étendue des territoires cédés.

3° Le Gouvernement de la Thaïlande assurera plein respect aux tombeaux royaux qui se trouvent sur la rive droite du Mékong en face de Luang Prabang et donnera toutes facilités à la Famille Royale de Luang Prabang et aux fonctionnaires de la Cour, pour la conservation et la visite de ces tombeaux.

ARTICLE 6.

Dans les conditions prévues au Protocole annexé à la présente Convention (Annexe III), les principes suivants seront appliqués à la zone démilitarisée établie en vertu du point 1° de l'article précédent :

1° Dans la zone démilitarisée, la Thaïlande ne pourra entretenir d'autres forces armées que les forces de police nécessaires au maintien de la sûreté et de l'ordre public.

Néanmoins, la Thaïlande se réserve le droit de renforcer momentanément ses forces de police dans la mesure où des opérations de police extraordinaires le rendraient nécessaire. Elle se réserve également la faculté d'effectuer sur son territoire, à travers la zone démilitarisée, les transports de troupes et de matériel qu'exigeraient des opérations de police dans les circonscriptions voisines ou des opérations militaires contre de tierces Puissances.

Enfin, dans la zone démilitarisée, la Thaïlande sera autorisée à faire stationner en tout temps, des aéronefs militaires non armés.

2° Il ne pourra exister dans la zone démilitarisée ni places fortes, ni établissements militaires, ni aéroports à l'usage exclusif de l'armée, ni dépôts d'armes, de munitions ou de matériel de guerre, à l'exception des dépôts de matériel courant et de combustible nécessaires aux aéronefs militaires non armés.

Les divers casernements des forces de police pourront comporter l'organisation défensive normalement nécessaire à leur sécurité.

ARTICLE 7.

Les Hautes Parties Contractantes sont d'accord pour supprimer les zones démilitarisées existant de part et d'autre du Mékong sur la partie du cours de ce fleuve où il forme la frontière entre le Laos français et la Thaïlande.

ARTICLE 8.

Dès que le transfert de la souveraineté sur les territoires cédés à la Thaïlande sera définitif, la nationalité de la Thaïlande sera acquise de plein droit par les ressortissants français établis sur ces territoires.

Toutefois, dans l'année qui suivra le transfert définitif de la souveraineté, les ressortissants français auront la faculté d'opter pour la nationalité française.

Cette option s'exercera de la manière suivante :

1° en ce qui concerne les citoyens français, par une déclaration faite devant l'autorité administrative compétente.

2° en ce qui concerne les sujets et protégés français, par un transfert de domicile en territoire français,

Aucun obstacle ne sera apporté par la Thaïlande, quelle qu'en soit la raison, à l'évacuation ou au retour éventuel de ces sujets et protégés français. En particulier, ils

pourront, avant leur départ, disposer librement de leurs biens mobiliers et immobiliers. Ils auront la faculté d'emporter avec eux ou de faire transporter, en franchise douanière, leurs biens mobiliers de toute nature, bétail, produits agricoles, monnaies ou billets de banque. En tout état de cause, ils pourront conserver, sur les territoires incorporés à la Thaïlande, la propriété de leurs biens immobiliers.

ARTICLE 9.

La France et la Thaïlande sont d'accord pour renoncer définitivement à toute prétention d'ordre financier, d'Etat à Etat, résultant du transfert de territoires prévu à l'article 2, moyennant le paiement, par la Thaïlande à la France, d'une somme de six millions de piastres indochinoises. Le paiement de cette somme sera réparti, par tranches égales, sur six années à compter de la mise en vigueur de la présente Convention.

Pour assurer l'application du paragraphe précédent, ainsi que pour régler toutes questions monétaires et de transfert de valeurs que peuvent poser les cessions de territoires faisant l'objet de la présente Convention, les administrations compétentes de l'Indochine Française et de la Thaïlande entreront en négociations dans le plus bref délai.

ARTICLE 10.

Tout conflit pouvant surgir entre les deux Hautes Parties Contractantes au sujet de l'interprétation ou de l'application des dispositions de la présente Convention sera résolu aimablement par la voie diplomatique.

Si le conflit ne peut être ainsi résolu, il sera soumis à la médiation du Gouvernement du Japon.

ARTICLE 11.

Toutes dispositions des Traités, Conventions et Accords existant entre la France et la Thaïlande, qui ne sont pas incompatibles avec les dispositions de la présente Convention, sont et demeurent maintenues en vigueur.

ARTICLE 12.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Tokyo dans les deux mois suivant la date de sa signature. Le Gouvernement Français pourra, le cas échéant, substituer à son instrument de ratification une notification écrite de ratification; dans ce cas, le Gouvernement Français enverra son instrument de ratification au Gouvernement de la Thaïlande aussitôt que faire se pourra.

La présente Convention entrera en vigueur le jour de l'échange des ratifications.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

FAIT en triple exemplaire, en langues française, japonaise et thaïe, à Tokyo, le neuf mai mil neuf cent quarante et un, correspondant au neuvième jour du cinquième mois de la seizième année de Syowa, et au neuvième jour du cinquième mois de la deux mille quatre cent quatre-vingt-quatrième année de l'ère bouddhique.

(L.S.) **Charles Arsène Henry**

(L.S.) **René Robin**

(L.S.) **Varnvaidyakara**

(L.S.) **Sri Sena**

(L.S.) **M. le Colonel Silpa Sastrakom**

(L.S.) **Vanich Panananda**

ANNEXE I

PROTOCOLE CONCERNANT LES MODALITES D'EVACUATION ET DE TRANSFERT DES TERRITOIRES

Le Gouvernement Français et le Gouvernement de la Thaïlande conviennent de ce qui suit :

I—Transfert des biens publics immobiliers.

Le Gouvernement Français remettra au Gouvernement de la Thaïlande, dans les vingt jours qui suivront l'échange des ratifications, l'état des biens publics immobiliers se trouvant dans les territoires cédés, ainsi que la liste des délégués français chargés des opérations de transfert.

Le Gouvernement de la Thaïlande remettra au Gouvernement Français, dans le même délai, la liste des personnes chargées de prendre possession desdits biens immobiliers. Les délégués des deux Gouvernements seront répartis en cinq groupes correspondant aux régions de Paklay, Bassac, Kompong Thom, Siemréap et Battambang.

Les délégués de la Thaïlande se présenteront à une date qui sera fixée d'un commun accord, à Paklay, Bassac, Cheom Ksan, Samrong et Poipet où ils seront reçus par les délégués français.

II—Transfert des archives.

Les archives communales et provinciales, les archives des tribunaux et autres organes d'Etat, ainsi que les plans cadastraux déposés dans les territoires cédés, seront transférés aux autorités de la Thaïlande. En ce qui concerne les plans, registres et autres documents cadastraux déposés hors de ces territoires, des copies certifiées en seront remises au Gouvernement de la Thaïlande.

Le transfert sera achevé dans les deux mois qui suivront l'échange des ratifications.

III—Evacuation des territoires.

Les territoires faisant l'objet du présent Protocole seront évacués par les unités militaires françaises et occupés par les forces de police ou par les unités militaires de la Thaïlande conformément aux principes suivants :

a) Les unités militaires françaises, stationnées entre la frontière actuelle et la nouvelle ligne de frontière, se mettront en marche le vingtième jour qui suivra l'échange des ratifications, et devront se trouver, au plus tard, sept jours après, en deçà de la nouvelle ligne de frontière. Elles seront précédées par les gendarmes, la police et les autorités administratives françaises (à l'exception de celles qui participeront aux travaux de transfert stipulés aux parties I et II ci-dessus), se trouvant dans les territoires sus-mentionnés.

b) Les forces de police ou les unités militaires que le Gouvernement de la Thaïlande aurait l'intention d'envoyer dans les territoires sus-mentionnés se mettront en marche le lendemain du jour où les unités françaises auront commencé l'évacuation et pourront arriver, au plus tôt, sept jours après, à la nouvelle ligne de frontière. Elles pourront être suivies des autorités administratives de la Thaïlande appelées à stationner dans les territoires sus-mentionnés.

c) Les forces de police ou les unités militaires de la Thaïlande régleront leur marche de manière à maintenir une distance constante avec les unités françaises.

d) Les unités militaires de la Thaïlande qui se trouveraient dans la zone démilitarisée mentionnée à l'article 5 de la Convention, seront évacuées dans le délai d'un mois à compter du transfert des territoires.

IV—Mesures pratiques.

Les Gouvernements des deux Parties prendront toutes mesures pratiques nécessaires pour que les opérations d'évacuation et de transfert prévues au présent Protocole s'effectuent en bon ordre et sans incidents :

a) Les unités militaires évacuées ne pourront laisser en arrière ni forces militaires irrégulières, ni individus munis d'armes à feu. De même, les forces de police ou les unités militaires occupantes ne pourront se faire précéder ni par des forces militaires irrégulières, ni par des individus munis d'armes à feu.

b) Les deux Gouvernements donneront respectivement à leurs unités militaires et de police l'ordre formel de s'abstenir de tout acte de pillage.

Le présent Protocole sera ratifié par la France et la Thaïlande en même temps que la Convention.

Le présent Protocole entrera en vigueur en même temps que la Convention.

EN FOI DE QUOI, les soussignés dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Protocole et y ont apposé leurs cachets.

FAIT en triple exemplaire, en langues française, japonaise et thaïe, à Tokyo, le neuf mai mil neuf cent quarante et un, correspondant au neuvième jour du cinquième mois de la seizième année de Syowa, et au neuvième jour du cinquième mois de la deux mille quatre cent quatre-vingt-quatrième année de l'ère bouddhique.

(L.S.) **Charles Arsène Henry**

(L.S.) **René Robin**

(L.S.) **Varnvaidyakara**

(L.S.) **Sri Sena**

(L.S.) **M. le Colonel Silpa Sastrakom**

(L.S.) **Vanich Panananda**

ANNEXE II

PROTOCOLE RELATIF A LA CONSTITUTION ET AU FONCTIONNEMENT DE LA COMMISSION DE DELIMITATION

Les Gouvernements de la France, du Japon et de la Thaïlande conviennent de ce qui suit, en ce qui concerne la Commission de délimitation prévue à l'article 4 de la Convention de Paix entre la France et la Thaïlande :

I—Composition.

Les Gouvernements des trois Parties désigneront respectivement cinq délégués et cinq délégués adjoints.

Les délégués de chacune des Parties pourront se faire accompagner des experts et secrétaires qu'ils jugeront nécessaires.

En cas d'empêchement, les délégués adjoints pourront remplacer les délégués dans leurs fonctions.

Les fonctions de Président de la Commission seront confiées à l'un des délégués japonais.

II—Attributions.

La Commission procédera sur place à la délimitation de la frontière terrestre et fluviale ainsi qu'il est prévu à l'article 4 de la Convention.

Elle établira une carte de cette frontière et procédera à la pose de bornes de délimitation aux points jugés nécessaires.

III—Fonctionnement.

Le Gouvernement Français et le Gouvernement de la Thaïlande accorderont aux membres de la Commission toutes facilités nécessaires pour l'accomplissement de leur mission.

Les appointements et les frais de déplacement des membres de la Commission seront à la charge de leurs Gouvernements respectifs.

Les frais de travaux de la Commission seront partagés par moitié entre le Gouvernement Français et le Gouvernement de la Thaïlande.

Il est prévu que la Commission pourra établir un règlement intérieur relatif à son fonctionnement.

Le présent Protocole sera ratifié par la France et la Thaïlande en même temps que la Convention. En ce qui concerne le Japon, il sera approuvé par son Gouvernement.

Le présent Protocole entrera en vigueur en même temps que la Convention.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Protocole et y ont apposé leurs cachets.

FAIT en triple exemplaire, en langues française, japonaise et thaïe, à Tokyo, le neuf mai mil neuf cent quarante et un, correspondant au neuvième jour du cinquième mois de la seizième année de Syowa, et au neuvième jour du cinquième mois de la deux mille quatre cent quatre-vingt-quatrième année de l'ère bouddhique.

(L.S.) **Charles Arsène Henry**

(L.S.) **René Robin**

(L.S.) **Matsuoka Yosuke**

(L.S.) **Matsumiya Hajime**

(L.S.) **Varnvaidyakara**

(L.S.) **Sri Sena**

(L.S.) **M. le Colonel Silpa Sastrakom**

(L.S.) **Vanich Panananda**

ANNEXE III

PROTOCOLE RELATIF A L'EXECUTION DES DISPOSITIONS CONCERNANT LA ZONE DEMILITARISEE

Les Gouvernements de la France, du Japon et de la Thaïlande conviennent de ce qui suit, au sujet de l'exécution des dispositions concernant la zone démilitarisée et prévues aux articles 5 et 6 de la Convention de Paix entre la France et la Thaïlande :

I. Pendant toute la durée de son fonctionnement, la Commission de délimitation instituée par l'article 4 de la Convention sera chargée de veiller à l'exécution des dispositions prévues par le point 1° de l'article 5 et par l'article 6 de la Convention.

La même Commission soumettra à l'approbation du Gouvernement de la Thaïlande des dispositions ayant pour objet :

- a) de fixer la nature, l'effectif et l'armement des forces de police de la Thaïlande dans la zone démilitarisée;
- b) de déterminer les conditions dans lesquelles la Thaïlande pourra user des facultés qui lui sont accordées en vertu du deuxième alinéa du point 1° de l'article 6;
- c) enfin, de définir le régime particulier de la navigation aérienne dans la zone démilitarisée.

Elle pourra en outre proposer aux deux Gouvernements intéressés toutes mesures qu'elle jugera nécessaires pour assurer l'exécution des dispositions prévues.

II. A compter de la dissolution de la Commission de délimitation les attributions définies ci-dessus seront exercées, le cas échéant, par une Commission mixte, composée de trois membres pour chacune des Parties, et qui se réunira à la demande de l'un des Gouvernements intéressés.

Les fonctions de Président de cette Commission seront confiées à l'un des délégués japonais.

Le présent Protocole sera ratifié par la France et la Thaïlande en même temps que la Convention. En ce qui concerne le Japon, il sera approuvé par son Gouvernement.

Le présent Protocole entrera en vigueur en même temps que la Convention.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Protocole et y ont apposé leurs cachets.

FAIT en triple exemplaire, en langues française, japonaise et thaïe, à Tokyo, le neuf mai mil neuf cent quarante et un, correspondant au neuvième jour du cinquième mois de la seizième année de Syowa, et au neuvième jour du cinquième mois de la deux mille quatre cent quatre-vingt-quatrième année de l'ère bouddhique.

- (L.S.) **Charles Arsène Henry**
 (L.S.) **René Robin**
 (L.S.) **Matsuoka Yosuke**
 (L.S.) **Matsumiya Hajime**
 (L.S.) **Varnvaidyakara**
 (L.S.) **Sri Sena**
 (L.S.) **M. le Colonel Silpa Sastrakom**
 (L S) **Vanich Panananda**

(Prince Varnvaidyakara à Monsieur Charles Arsène-Henry)

TRADUCTION.

Royal Thai Legation,
Tokio,
Le 9 Mai 2484 (A.D. 1941).

Monsieur l'Ambassadeur,

J'ai l'honneur de confirmer à Votre Excellence l'accord verbal déjà intervenu entre nous, et aux termes duquel il sera recommandé à la Commission de Délimitation de la nouvelle frontière de tenir compte, en s'inspirant des stipulations de l'article 2 § 5 de la Convention de Paix, du désir du Gouvernement Français de conserver le temple de BAN-TEAI-SREI, comme faisant partie du groupe d'ANGKOR.

Il est entendu que la Commission de Délimitation devra, le cas échéant, prévoir, dans le tracé de la nouvelle frontière, une compensation territoriale d'égale superficie en faveur de la Thaïlande.

Je saisis cette occasion, Monsieur l'Ambassadeur, pour renouveler à Votre Excellence les assurances de ma très haute considération.

Signé : **Varnvaidya.**

(Monsieur Charles Arsène-Henry au Prince Varnvaidyakara)

Ambassade
de la
République Française
au
Japon

Tokyo, le 9 Mai 1941

Monseigneur,

J'ai l'honneur de confirmer à Votre Altesse l'accord verbal déjà intervenu entre nous, et aux termes duquel il sera recommandé à la Commission de Délimitation de la nouvelle frontière de tenir compte, en s'inspirant des stipulations de l'article 2, § 5, de la Convention de Paix, du désir du Gouvernement Français de conserver le temple de BANTEAI-SREI comme faisant partie du groupe d'ANGKOR.

Il est entendu que la Commission de Délimitation devra, le cas échéant, prévoir, dans le tracé de la nouvelle frontière, une compensation territoriale d'égale superficie en faveur de la Thaïlande.

Je saisis cette occasion, Monseigneur, pour renouveler à Votre Altesse les assurances de ma très haute considération,

Signé : **Charles Arsène-Henry.**

(Prince Varnvaidyakara à Monsieur Charles Arsène-Henry)

TRADUCTION.

Royal Thai Legation,
Tokio,
Le 9 Mai 2484 (A.D. 1941).

Monsieur l'Ambassadeur,

J'ai l'honneur de confirmer à Votre Excellence l'accord verbal déjà intervenu entre nous, et aux termes duquel l'égalité de traitement, en ce qui concerne l'entrée, l'établissement et les entreprises, prévue par l'article 5, § 2, de la Convention que nous venons de signer, doit s'interpréter comme une égalité de traitement à tous égards, sous les deux exceptions suivantes :

1.—Les ressortissants français ne bénéficieront pas de l'égalité de traitement en ce qui concerne l'acquisition des immeubles du domaine public. Ils seront soumis à ce sujet aux dispositions du Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation du 7 décembre 1937 et de ses annexes.

2.—Les ressortissants français qui n'étaient pas domiciliés dans les territoires cédés au moment du transfert de souveraineté et qui entreront dans les territoires cédés seront soumis aux dispositions de la Loi d'immigration de la Thaïlande.

Je saisis cette occasion, Monsieur l'Ambassadeur, pour renouveler à Votre Excellence, les assurances de ma très haute considération.

Signé : **Varnvaidya.**

(Monsieur Charles Arsène-Henry au Prince Varnvaidyakara)

Ambassade
de la
République Française
au
Japon

Tokyo, le 9 Mai 1941

Monseigneur,

J'ai l'honneur de confirmer à Votre Altesse l'accord verbal déjà intervenu entre nous, et aux termes duquel l'égalité de traitement, en ce qui concerne l'entrée, l'établissement et les entreprises, prévue par l'article 5, ¶ 2, de la Convention que nous venons de signer, doit s'interpréter comme une égalité de traitement à tous égards, sous les deux exceptions suivantes :

1°—Les ressortissants français ne bénéficieront pas de l'égalité de traitement en ce qui concerne l'acquisition des immeubles du domaine public. Ils seront soumis à ce sujet aux dispositions du Traité d'Amitié, de Commerce et de Navigation du 7 décembre 1937 et de ses annexes.

2°—Les ressortissants français qui n'étaient pas domiciliés dans les territoires cédés au moment du transfert de souveraineté et qui entreront dans les territoires cédés seront soumis aux dispositions de la Loi d'immigration de la Thaïlande.

Je saisis cette occasion, Monseigneur, pour renouveler à Votre Altesse les assurances de ma très haute considération,

Signé : **Charles Arsène-Henry**

(TRADUCTION)

**PROTOCOLE ENTRE LA THAÏLANDE ET LE
JAPON CONCERNANT LA GARANTIE
ET L'ENTENTE POLITIQUE**

Le Gouvernement de la Thaïlande et le Gouvernement du Japon,

également désireux de maintenir la paix en Asie Orientale,

s'inspirant de l'esprit pacifique et amical qui a présidé à l'établissement du traité du 12 juin 1940, et également animés du désir sincère de persister dans cette voie,

soucieux d'assurer la stabilisation des relations amicales qui viennent d'être rétablies entre la Thaïlande et la France,

sont convenus de ce qui suit :

1. — Le Gouvernement du Japon garantit au Gouvernement de la Thaïlande le caractère définitif et irrévocable du règlement du conflit entre la Thaïlande et la France, tel qu'il résulte, à la suite de la médiation du Gouvernement du Japon, de la Convention de Paix entre la Thaïlande et la France du 9 mai 1941 et des documents y annexés.

2. — Le Gouvernement de la Thaïlande accepte la garantie sus-mentionnée du Gouvernement du Japon. Il s'emploiera au maintien de la paix en Asie Orientale, et en particulier à l'établissement de rapports amicaux de bon voisinage, ainsi qu'au développement des relations économiques étroites entre la Thaïlande et le Japon.

Le Gouvernement de la Thaïlande déclare en outre qu'il n'entend contracter aucun accord ou entente avec une tierce Puissance, prévoyant une coopération politique, économique ou militaire de nature à l'opposer directement ou indirectement au Japon.

3. — Le présent Protocole sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Tokyo dans les deux mois suivant la date de sa signature.

Le présent Protocole entrera en vigueur le jour de l'échange des ratifications.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Protocole et y ont apposé leurs cachets.

FAIT en double exemplaire, en langues thaïe et japonaise, à Tokyo, le neuvième jour du cinquième mois de la deux mille quatre cent quatre-vingt-quatrième année de l'ère bouddhique, correspondant au neuvième jour du cinquième mois de la seizième année de Syowa.

(L.S.) **Matsuoka Yosuke**

(L.S.) **Matsumiya Hajime**

(L.S.) **Varnvaidyakara**

(L.S.) **Sri Sena**

(L.S.) **M. le Colonel Silpa Sastrakom**

(L.S.) **Vanich Panananda**

(TRANSLATION)

**THE PACT OF ALLIANCE
BETWEEN
THAILAND AND JAPAN***

The Royal Government of Thailand and the Imperial Government of Japan, firmly convinced that the establishment of a new order in East Asia is the only way of realizing prosperity of that region and the indispensable condition for the restoration and promotion of world peace, and animated by a firm and inflexible determination to eliminate all baneful influences which are obstacles to such purpose, have agreed as follows :

ARTICLE 1.

An alliance is established between Japan and Thailand on the basis of mutual respect for their independence and sovereignty.

ARTICLE 2.

In case either Japan or Thailand finds herself in an armed conflict vis-à-vis one or more third Powers, Thailand or Japan shall immediately range herself on the side of the other country as her ally and shall aid the latter with all political, economic and military means.

ARTICLE 3.

The details relative to the execution of Article 2 shall be determined, by common accord, between the competent authorities of Japan and Thailand.

ARTICLE 4.

Japan and Thailand, in case of war prosecuted in common, engage not to conclude an armistice or a peace without their complete mutual accord.

ARTICLE 5.

The present Pact shall come into effect with its signature. It shall remain valid for the duration of ten years. Both Parties shall consult between them regarding the renewal of the present Pact at a suitable time before the expiration of the said duration

* Translation prepared by Translation Division, Treaty and Legal Department

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned duly authorized for this effect, have signed the present Pact and have affixed thereto their seals.

DONE in duplicate at Bangkok on this Twenty-First Day of the Twelfth Month of the Two Thousand Four Hundred and Eighty-Fourth Year of the Buddhist Era, corresponding to the Twenty-First Day of the Twelfth Month of the Sixteenth Year of Syowa.

(L.S.) **P. Pibulsonggram**

The President of the Council of Ministers
and Minister of Foreign Affairs of Thailand

(L.S.) **Teiji Tsubokami**

Ambassador Extraordinary and Plenipoten-
tiary of Japan

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

7877

KF กระทรวงการต่างประเทศ.
52 หนังสือชุดประมวลสนธิสัญญา :
ก452ห สนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคี
2518 ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ...
ล.5

PRINTED AT PRACHANDRA PRINTING PRESS
Maharaja Road, Bangkok, Thailand
Mrs. Sanitwan Bunyasiribhandhu
Proprietor, Printer and Publisher, 1975
Tel. 221555

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

